

Joel Richardson

DE LA SINAI LA SION. POVESTEA NESPUSĂ A REVENIRII TRIUMFALE A LUI ISUS

„*De la Sinai la Sion* vorbește concret și realist despre un aspect adesea uitat al celei de-a doua veniri a lui Isus. Mulți nu dau atenție profețiilor despre Israel și națiunile neevreilor, deși ele ne-au stat, în tot acest timp, chiar sub nas. Dumnezeu Își împlinește promisiunile de răscumpărare în dimensiunile concrete ale spațiului și timpului, în deșerturi fierbinți și pe drumuri pline de praf, iar nu în platitudini amorfe și supraspiritualizate. În cartea asta, Îl vezi, îl adulmeci, Îl simți și Îl auzi aieva pe Isus la revenirea Lui. Ea îți va crește dragostea față de El.“ – **Alan E. Kurschner, PhD**, *Eschatos Ministries*

„Joel Richardson a scris o carte cu adevărat unică despre revenirea lui Isus. Oricine studiază Scripturile cu seriozitate ar trebui să o parcurgă cu atenție. Autorul abordează multe detalii neglijate despre întoarcerea lui Isus, care se regăsesc atât în Vechiul, cât și în Noul Testament. Mă rog ca această carte să fie o binecuvântare pentru tine.“ – **RT Kendall**, autor de bestselleruri, profesor

„Joel Richardson m-a provocat la modul serios în ceea ce credeam că știu despre cea de-a doua venire a lui Isus Hristos. Deosebit de iluminatoare este revenirea Lui testată în povestea exodului. Pe tot parcursul cărții, nu m-am putut abține să nu vizualizez grandioasele descrieri pe care autorul le-a prezentat cu atâta măiestrie.“ – **Matthew Bryce Ervin**, pastor, Biserica Luterană Evanghelică Zion, Worland, WY; profesor consultant, Seminarul Teologic Tyndale

„Apelând la Scripturi și la tradiția evreiască, Joel Richardson conturează un scenariu plauzibil al Zilei Domnului. În obișnuita sa scriitură captivantă, cartea aduce la viață posibilitățile Parousiei lui Hristos. Eu cred că, cu cât veacul acesta se apropie de final, Domnul va folosi această carte pentru a face Trupul lui Hristos să-și fixeze nădejdea mai deplin asupra arătării lui Isus Hristos.“ – **John Harrigan**, misionar, autorul cărții *Evanghelia Hristosului răstignit: O teologie a suferinței dinaintea gloriei*

„De cum am devenit ucenicul lui Isus, am fost învățat să aștept revenirea Lui. Dar admit că, peste ani, anticiparea aceea plină de însuflețire a oscilat precum fluxul și refluxul mării. Joel Richardson mi-a reaprins în suflet magnifica nădejde biblică a venirii iminente a lui Isus. *De la Sinai la Sion* demonstrează că povestea de dragoste a răscumpărării are rădăcini adânci în Scriptura Vechiului Testament și că Duhul Sfânt este Marele Arhitect care Și-a lăsat dinadins amprentele spre a fi descoperite de noi. Cartea aceasta te va ajuta să încadrezi corect trecutul scriptural și să-ți focalizezi privirea asupra senzaționalului viitor care ne așteaptă.“ – **Skip Heitzig**, pastor la Calvary Church, Albuquerque, NM, autor al bestsellerului *The Bible from 30 000 feet*

„Joel Richardson are extraordinara abilitate de a ne transmite, cu o profunzime și meticulozitate de nivel înalt, înțelegerea sistematică pe care a căpătat-o în propriul studiu

al Bibliei. Avem aici un studiu de adâncime pe marginea unor texte biblice care pot fi interpretate cu referire la a doua venire a lui Yeshua. Pentru că prezintă în mod ordonat dovezile, autorul ne îmboldește să ne frământăm mintea cu interpretările propuse de el. Richardson arată că cea de-a doua venire a lui Yeshua ar putea fi mai complexă decât în concepțiile multora. El ne prezintă un proces în care Israelul este condus afară din robie, luptă contra națiunilor și ajunge, în cele din urmă, pe Muntele Măslinilor. Deși nu cred că toate concluziile la care a ajuns el pe marginea textelor discutate sunt corecte, sunt convins că multe dintre ele sunt. Totodată, sunt convins că argumentul său este credibil, chiar și în acele concluzii cu care e posibil ca eu să nu fiu de acord. Punctul forte al cărții este că, prin ea, ajungem să ne înflăcăram pasiunea pentru revenirea lui Yeshua și să acceptăm judecățile și eliberarea ce vor însoți acea revenire. Ziua Domnului prezentată în Biblie este ziua în care Dumnezeu intervine aducând judecată celor răi și eliberare poporului Său. Aici ni se prezintă o imagine comprehensivă a acestei Zile, pe baza textelor relevante pentru înțelegerea ei.“ – **Daniel C. Juster**, fondator și director al *Tikkun International*

De la Sinai la Sion
Povestea nespusă a revenirii triumfale a lui Isus

De Joel Richardson

Soției mele, Amy.

*„Cine este aceea care se suie din pustie, rezemată de iubitul ei?“ (Cântarea
Cântărilor 8:5)*

Cuprins

1. Introducere: Să recuperăm strigătul *Maranata!*

Partea 1: Legământul de căsătorie de la Muntele Sinai

2. Povestea de dragoste a Exodului
3. YHVH Se încordează
4. YHVH elimină adversarii
5. YHVH asigură cele necesare
6. Cererea în căsătorie
7. Legământul de căsătorie de la Muntele Sinai
8. Până când moartea ne va despărți
9. Mireasa adulterină
10. Sumar al imaginilor căsătoriei din Exod

Partea 2: Restaurarea Israelului

11. Blestemele legământului
12. Vremea necazului lui Iacov
13. Salvarea națională a Israelului
14. Reunirea finală a Israelului în țară
15. Renașterea Israelului modern în profeții
16. Har în pustie
17. Înnoirea căsătoriei cu Israelul
18. Sărbătoarea nunții

Partea 3: Revenirea triumfală a lui Isus

19. Binecuvântarea lui Moise
20. Cântarea Deborei
21. Procesiunea lui Dumnezeu
22. Un drum în deșert
23. Rugăciunea lui Habacuc
24. Profeția lui Zaharia
25. Profeția lui Enoh
26. Revenirea lui Isus în Noul Testament
27. Unde Se întoarce Isus?
28. Revenirea triumfală a lui Isus

Anexe

29. Anexa A: Înfrângerea Leviatanului

Mulțumiri

Mai întâi, aș dori să le mulțumesc următorilor prieteni care au citit versiunile inițiale ale acestui manuscris și au adăugat comentarii, corecturi și contribuții de valoare: Jim și Penny Caldwell, Coy și Georgia Stone, Deb Hurn, Thomas Boehm, Derek Peters, Kathy Phillips, Jay Straub, Shane Meredith, Bill Scofield, Steve Carpenter, Reggie Kelly și Mike Neibur. Îi mulțumesc în mod deosebit lui Stephen Holmes pentru schimbul continuu de idei și pentru pasiunea lui aparte pentru cartea Deuteronomului. I se cuvin mulțumiri și lui Travis Snow pentru o idee foarte utilă privind locația revenirii lui Isus. Un gest de imensă apreciere și față de Biff Van Cleve pentru că a citit cu atenție multiplele versiuni ale manuscrisului și pentru uriașa și valoroasa lui contribuție. Aș vrea să bat palma și cu Bernd Krebs pentru că, pe durata meșteșugirii acestei cărți, m-a susținut cu multă răbdare. *De la Sinai la Sion, băiete!* Vă mulțumesc din toată inima tuturor celor care m-ați susținut financiar și în rugăciune. Susținerea voastră a scos la lumină această carte. Aș dori să le mulțumesc și lui Geoff Stone pentru că a contribuit cu excelențele sale aptitudini editoriale, precum și lui Mark Karis pentru că și-a pus talentele în slujba creării încă uneia dintre fantasticele sale coperte. Ca întotdeauna, aș dori să-i mulțumesc soției mele, Amy, pentru infinita ei susținere și răbdare, mai ales că procesul de creație al acestei cărți părea a se lungi la nesfârșit. În sfârșit, aș vrea să-I mulțumesc Celui care este tânjetul inimii mele, singura sursă a vieții, lui Isus, Mesia. Mă rog ca această carte să producă o mare trezire, să stârnească foamea după venirea Ta și să-Ți aducă multă glorie, mai multă adorare și nespusă bucurie!

1. Introducere: Să recuperăm strigătul *Maranata!*

Îl iubesc pe Isus. Îmi place să studiez Evangheliile ca să-L pot cunoaște mai bine. Îmi place să folosesc în rugăciunile mele Predica de pe Munte, parabolele și vorbele Lui de duh. Îmi place să studiez viața și lucrarea Lui și modul Său de a interacționa cu oameni de toate felurile. Mai mult decât orice, însă, îmi place să studiez ceea ce spune Biblia despre întoarcerea Lui. Nimic nu îmi produce mai multă plăcere decât să meditez asupra acestei realități viitoare pline de glorie. Da, Isus a venit, dar mai vine o dată. În relația mea cu Isus nu doar studiez cine a fost El, ci aștept cu nerăbdare și bucurie să-L văd cu ochii mei și să-L întâlnesc față în față. De la un capăt la celălalt al Scripturii, revenirea lui Isus și instituirea Împărăției Sale este principalul focar al așteptării, dorului și nădejzii. De aceea, apostolul Petru îi îndemna pe discipolii Săi: „puneți-vă toată nădejdea în harul care vă va fi adus la arătarea lui Isus Hristos“ (1 Pet. 1:13). Și apostolul Ioan, la încheierea cărții Apocalipsa, declara că: „Și Duhul și Mireasa zic: „Vino!” Și cine aude să zică: „Vino!”“ (Apoc. 22:17). Din acest motiv, strigătul Bisericii primare nu era doar „Aleluia“ (Slăvit să fie Domnul), ci și „*Maranata!*“ (Vino, Doamne Isuse!)¹

Dacă profeții biblici, Noul Testament, Însuși Duhul Sfânt și biserica primară puneau un accent atât de pronunțat pe tânjirea după întoarcerea lui Isus, atunci de ce în sânul bisericii creștine moderne aceasta are parte de atât de puțină atenție? De ce noi am transformat-o într-un subiect secundar și chiar negociabil? De ce noi îi dăm mult mai puțină atenție decât îi dă Biblia? Deși speranța revenirii lui Isus și a glorioasei Sale Împărății s-ar cuveni să fie în centrul preocupărilor tuturor credincioșilor, pentru majoritatea creștinilor moderni aceasta este mai degrabă o notă marginală. *Fără îndoială, acest lucru trebuie să se schimbe.*

Dacă profeții biblici, Ioan Botezătorul, Isus, apostolii și biserica primară proclamau venirea Domnului nostru, atunci și biserica modernă trebuie să o proclame cu tot atâta vigoare. Am convingerea că, dacă biserica va trata cu prioritate meditația la revenirea lui Isus și învățătura despre aceasta, accentuând nădejdea acestei reveniri a lui Isus, recolta ei va fi formidabilă. Vom fi, fără îndoială, nespuse de încurajați în duhurile noastre. Știu din propria experiență că așa stau lucrurile. După cum spunea scriitorul Epistolei către Evrei: „pe care o avem ca o ancoră a sufletului; o nădejde tare și neclintită“ (Evr. 6:19). Atunci când furtunile acestei vieți ne testează, vestea bună a revenirii lui Isus va fi temelie noastră neclintită și tare ca piatra. În loc să ne împotmolim mințile în cercul vicios al știrilor cotidiene care scot în evidență ultimele tragedii, scandaluri și nedreptăți, noi, creștinii de azi, trebuie să învățăm să ne redirecționăm atenția spre vestea bună că, la revenirea Lui, actualul sistem al răutății va ajunge la un final decisiv. Să sperăm că acest lucru se va întâmpla curând. Scripturile ne încurajează să ne încurajăm unii pe alții cu venirea Lui, dar ni se spune să facem acest lucru „cu atât mai mult cu cât vedeți că ziua se apropie“ (Evr. 10:25). Venirea lui Isus și judecata care urmează este, în același timp, o puternică motivație la sfințenie. După cum spunea apostolul Ioan, „atunci când Se va arăta El, vom fi ca El, pentru că Îl vom vedea așa cum este. Oricine are nădejdea aceasta în El se curățește, după cum El este curat“ (1 Ioan 3:2-3). În sfârșit, Însuși Isus a legat mesajul revenirii Sale de finalizarea Marii Trimiteri la popoarele neevangelizate ale pământului. Marea Trimitere este un mandat care își păstrează valabilitatea „până la sfârșitul veacului“

(Mat. 28:18-20). Este linia de finis pe care trebuie să o trecem în mod colectiv înainte actualul sistem corupt să-și găsească sfârșitul. Căci, după cum a mai spus Isus, „Evanghelia aceasta a Împărăției va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul“ (Mat. 24:14). Cu cât ne recuperăm pasiunea de nezdruccinat pentru întoarcerea lui Isus, cu atât Biserica va fi mai dornică să finalizeze Marea Trimitere.

De această natură sunt, deci, scopul și speranța cu care am scris această carte: vrem să recuperăm o parte din uimirea și măreția poveștii „slăvitei Lui arătări“ (Tit 2:13). Dar în joc este, de fapt, mult mai mult de-atât. Ne propunem să arătăm și povestea de culise a venirii lui Isus, cu bogăția ei de detalii. De la un capăt la celălalt, Biblia ne deapănă o poveste glorioasă. Este povestea unei mari promisiuni, a unui eșec și a unei restaurări complete la final. Cartea aceasta este un demers de a comunica porțiuni din cea mai extraordinară poveste spusă vreodată *așa cum a fost menită să fie auzită*. Vom privi venirea Lui prin ochii patriarhilor, profeților, apostolilor și primilor ucenici. Ne propunem, deci, înainte de toate, să recuperăm natura profund evreiască a acestei povești. La urma-urmei, apostolii erau evrei, iar pentru a înțelege cum priveau ei revenirea lui Mesia, avem nevoie de contextul inițial. Isus și apostolii vorbeau despre venirea lui Mesia cu mult înainte să fi existat măcar Noul Testament, având la îndemână doar Vechiul Testament. Acolo ne vom uita, deci, și noi. Și, deși vom examina și ceea ce se spune în Noul Testament despre revenirea lui Isus, vom da cea mai mare atenție unor pasaje din Vechiul Testament. Vom vedea că, de la Moise și până la Maleahi, acesta este plin ochi de viziuni ale venirii lui Isus. Textele pe care le vom studia sunt, de fapt, printre cele mai frumoase, detaliate, bogate și tehnicolore descrieri ale revenirii lui Isus din toată Biblia.

Această carte este unică, spre neînmurita mea încântare, prin faptul că accentuează în mod deosebit conexiunea dintre exod și revenirea lui Isus. Vom vedea că acea fundamentală poveste a exodului este cheia care descuie înțelegerea corectă a celei de-a doua veniri a lui Hristos. Cu toate că Exodul relatează despre un exod istoric, Biblia menționează un al doilea exod care va avea loc în zilele din urmă. Tocmai acest concept al exodului final, de mai mare anvergură, formează coloana vertebrală a întoarcerii lui Isus. Dumnezeu S-a coborât, cu mult timp în urmă, într-un stâlp de nor, într-un stâlp de foc, cu tunete și fulgere, în sunete de trâmbițe și cu un mare cutremur de pământ și, tot astfel, se apropie cu pași repezi ziua în care Isus Se va întoarce într-un nor, cu vâpăi de foc, cu fulgere și sunete de trâmbițe și cu un mare cutremur de pământ. Mai mult, în același fel în care Domnul Și-a condus poporul prin deșertul exodului, tot astfel, la revenirea Lui, Isus ma mărșăluie în carne și oase în fruntea poporului Său, într-o glorioasă procesiune prin deșert. În ciuda faptului că această perspectivă este rareori luată în seamă de creștinii moderni, ea era subînțeleasă, crezută și dată mai departe de Isus și de apostoli. Deși povestea revenirii lui Isus este cea mai importantă și cea mai minunată din toată Scriptura, mulți dintre cei ce și-au dedicat viața întreagă studierii Scripturilor nu au auzit-o niciodată spusă până la capăt. Din acest motiv, am subtitrat această carte „Povestea uitată a revenirii triumfătoare a lui Isus Mesia“. Înțelegând povestea exodului și legământul încheiat pe Muntele Sinai, nenumăratele fațete ale frumuseții lui Isus sunt demonstrate într-un mod cu adevărat incomparabil. În acest studiu, vom vedea că Isus nu este doar Acela care a fost ținut pe crucea de bârne de la Golgota, ci și Dumnezeu-Mire, Eliberatorul și Războinicul feroce de la Sinai, care Se întoarce să-Și scape poporul. Scriind această carte, am fost înviorat în duhul meu și inspirat mai mult ca oricând în toată

viața mea. Mă rog fierbinte ca toți cei ce o citesc să fie umpluți, la rândul lor, de o nouă însuflețire și pasiune pentru Isus și pentru glorioasa Lui revenire. Domnul să folosească această carte pentru recuperarea strigătului și rugăciunii stăruitoare a Bisericii primare:

„*Maranata! Vino, Doamne Isuse!*“

¹ (1 Corinteni 16:22; Apocalipsa 22:20; cf. Didache 10:6)

Partea 1

Legământul de căsătorie de la Sinai

Studiul nostru începe cu o privire de ansamblu asupra poveștii exodului: miraculoasa plecare a Israelului din Egipt și legământul încheiat de Dumnezeu cu Israelul la Muntele Sinai. Este, de departe, cea mai importantă și impozantă istorisire din tot Vechiul Testament. Aici vom găsi o parte dintre cele mai fundamentale revelații ale personalității și caracterului Domnului din întreaga Biblie. După cum avea să declare mai târziu apostolul Ioan: „Dumnezeu este dragoste“ (1 Ioan 4:8). N-ar trebui, deci, să ne surprindă faptul că, în inima epopeii exodului se află o poveste de iubire. Și totuși, departe de a fi o poveste romantică ca-n basme, ea este totodată dureros de reală. Multe porțiuni ale ei sunt dezastruoase, sfâșietoare și de-a dreptul respingătoare. Povestea Israelului este punctată de cicluri ale unei dedicări pline de zel, urmate de căderi într-o neobrăzată infidelitate. Și totuși, este mult mai mult de-atât. Ea este și o aventură epică și o povestire de război, bogată în conținut grafic. Nu este nici pe departe o romanță igienică, decofeinizată ori plină de înflorituri, ci, în această poveste de dragoste, Mirele își face apariția la nuntă literalmente într-un nor gros, însoțit de fulgere și flăcări de foc. Pentru că acest Mire nu este doar un Făt-Frumos care miroase bine, ci și un războinic redutabil. Însuflețit de dragostea neabătută pe care i-o poartă miresei Sale, El ajunge să treacă la o serie de măsuri extreme. El este cine este și face ceea ce face sub semnul dragostei. De fapt, tocmai pasiunea înfocată pentru mireasa Lui este firul roșu care parcurge întreaga carte a Exodului. Astfel, după cum suntem pe cale să vedem, tema poveștii exodului gravitează în jurul Dumnezeului-Mire care Își curtează mireasa, pe Israel.

2

Povestea de dragoste a Exodului

Cei mai mulți creștini cunosc pasajele care vorbesc despre Biserică numind-o „Mireasa lui Hristos“, dar mulți nu își dau seama că Domnul a folosit acest limbaj mai întâi în relație cu Israelul, linia genealogică aleasă de El. Planul lui Dumnezeu de răscumpărare, având scopul de a atinge, până la urmă, oameni din fiecare limbă, trib, popor și națiune, a început cu Israelul. Iată de ce, mai târziu, Isus avea să declare: „mântuirea vine de la iudei“ (Ioan 4:22). Este extrem de important ca creștinii să recunoască faptul că imaginea logodnei și a căsătoriei, limbajul soțului și soției, nu au fost folosite pentru prima dată în Noul Testament, ci în exodul de la Muntele Sinai. Și vom vedea că legământul încheiat de Dumnezeu cu Israelul la Sinai prezintă toate elementele de bază ale unei ceremonii de căsătorie sau logodnă - ale unei ceremonii evreiești, desigur. Legământul încheiat cu israeliții a fost unul de logodnă și a fost pecetluit la piciorul muntelui. Și, din moment ce povestea exodului conduce la o nuntă, nu suntem surprinși să aflăm că ea începe cu o relație de curtare.

Curtarea începe

Înainte de a avea loc o nuntă, orice poveste de dragoste începe cu un proces de pețire și curtare. Viitorul mire, plin de speranță, pornește în cucerirea inimii femeii iubite. Orice bărbat care speră ca o femeie să fie soția lui trebuie să-i câștige mai întâi admirația, dragostea și încrederea. Desigur, puține lucruri sunt mai nocive decât nehotărârea și ezitarea atunci când vrea să dobândească încrederea unei femei. Nicio femeie nu dorește să se mărite cu un bărbat care are îndoieli în angajamentul lui față de ea. În exod, Dumnezeu S-a arătat a fi opusul nehotărârii. El Și-a anunțat, încă de la bun început și cu absolută claritate, intențiile pe care le avea cu Israelul. Și-a declarat pe față planurile, de mai multe ori. Avea de gând să o elibereze din robia zeilor falși ai Egiptului, să o ia ca să fie a Lui și să fie Dumnezeul ei pentru totdeauna. Israelul trăise în Egipt timp de patru sute de ani, în mare parte fiind o clasă de sclavi, dar acum venise vremea pentru împlinirea cuvântului pe care Domnul i-l dăduse lui Avraam cu mult timp în urmă:

Și Domnul a zis lui Avram: „Să știi hotărât că sămânța ta va fi străină într-o țară care nu va fi a ei; acolo va fi robită și o vor apăsa greu, timp de patru sute de ani. Dar pe neamul căruia îi va fi roabă, îl voi judeca Eu: și pe urmă va ieși de-acolo cu mari bogății. (Gen. 15:13-14)

Biblia face tranziția de la Geneza la istorisirea exodului, povestind despre reziliența Israelului în fața unor dificultăți tulburătoare: „dar cu cât îl asupreau mai mult, cu atât se înmulțea și creștea“ (Ex. 1:12; cf. Gen. 35:11). Venise timpul și Domnul l-a ridicat pe Moise în poziția din care să scoată Israelul din Egipt. Studiul nostru începe din acest punct, de la ceea ce Domnul i-a spus lui Moise să declare înaintea poporului Său:

De aceea, spune copiilor lui Israel: „Eu sunt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apăsa egiptenii, vă voi izbăvi din robia lor și vă voi scăpa cu braț întins și cu mari judecăți. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeul vostru, și veți

cunoaște că Eu, Domnul Dumnezeu vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă egiptenii. (Ex. 6:6-7)

Promisiunea începe și se încheie cu declarația Numelui lui Dumnezeu: „Eu sunt YHVH.“ Pe baza Numelui Său, YHVH face următoarea promisiune, alcătuită din trei părți: (1) El Își va scăpa poporul din sclavie, (2) îi va adopta ca aleșii Săi, și (3) îi va conduce și le va da țara promisă. În esență, aceasta era o reiterare a promisiunilor făcute lui Avraam, Isaac și Iacov, sau cel puțin asta vedem la un nivel superficial. Exegeții evrei, însă, admit de multă vreme că această promisiune are puternice conotații ale unui angajament de căsătorie. Conform lui Nahum Sarna, autorul *JPS Torah Commentary on the Book of Exodus*:

Această declarație prefigurează legământul care va fi ratificat la Sinai. Frazeologia sugerează instituția căsătoriei, o metaforă biblică cunoscută pentru relația dintre Dumnezeu și Israel. Primele două verbe, I-k-h, „a lua“, și h-y-h le, „a fi (al cuiva)“, sunt amândouă folosite în legătură cu viața conjugală; al doilea este și el caracteristic limbajului legământului.¹

Vă voi lua

În expresia „Vă voi lua ca popor al Meu“ (v. 7), cuvântul-cheie este „a lua“ (ebr. *laqach*). Termenul este frecvent folosit în mod specific pentru căsătorie, de multe ori în cuprinsul Bibliei. De exemplu, Avram și Nahor „și-au luat neveste“ (Gen. 11:29); mama lui Ismael, Agar, „i-a luat o nevestă din țara Egiptului“ (Gen. 21:21); Isaac „a luat pe Rebeca, ea a fost nevasta lui“ (Gen. 24:67); și Esau „și-a luat neveste dintre fetele Canaanului“ (Gen. 36:2). Foarte interesant este că același cuvânt este folosit și în relatarea că „Enoh a umblat cu Dumnezeu, apoi nu s-a mai văzut, pentru că l-a luat Dumnezeu“ (Gen. 5:24). Prin urmare, încă de la începutul poveștii exodului, de când Dumnezeu curta Israelul, a apelat la un limbaj care denotă o relație foarte specială, maritală. El Și-a enunțat planurile și intențiile de a „lua“ Israelul pentru Sine și de a-l face poporul Său ales, special. Astfel, după cum se petrec lucrurile și în tradiția curtării, Domnul Și-a declarat clar intențiile și planurile. El nu dorea o relație temporară sau obișnuită cu Israelul. Prin faptul că lua Israelul pentru Sine, Domnul îl scotea în evidență dintre toate celelalte națiuni și popoare ale lumii.

Concluzie

Este extrem de important să înțelegem relația de înrudire dintre tema primară a Genezei și cea a Exodului. În Geneza, în prim-plan este planul Domnului de a crea un popor ales prin care să dea naștere Celui promis. Acum că poporul fusese ales, era timpul să-l scoată din mijlocul națiunilor și să-l pună deoparte ca să fie un popor sfânt, pregătit pentru împlinirea chemării sale. Prin Israel avea să vină Cel promis. Prin El avea să vină răscumpărarea mulțimilor din orice limbă, trib, popor și națiune. Prin El avea să vină restaurarea tuturor lucrurilor. Dar, ca să se poată întâmpa aceste lucruri, Domnul trebuia să cultive în Israel o cultură potrivită pentru a-L naște pe Mesia. Și, în acest scop, Domnul Se apropia de israeliți în modul cel mai intim cu putință. Îi făcea ai Lui. Israelul devenea mireasa Lui, iar El, soțul ei.

¹ Nahum M. Sarna, Exodus, *The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 32.

3

YHVH Se încordează

Pentru că relatarea din Exod se face prin filtrul unei povești de dragoste, este potrivit ca Domnul să fi pus lucrurile în mișcare prin câteva manifestări serioase ale absolutei Sale superiorități. Mai întâi, a căutat motiv de harță, inițiind o confruntare foarte directă, frontală, cu faraonul, cel mai puternic conducător al vremii, precum și cu renumiții magicieni și preoți ai acestuia. Nu a fost o confruntare lejeră, ci mai degrabă o încleștare în plină forță, pe viață și pe moarte. Totul a început cu o cerință foarte directă: „să lase pe copiii lui Israel să plece din țara lui“ (Exodul 7:2). Domnul era Acela care emitea cererile, prin Moise, cu intenția de a-l provoca pe faraon la o confruntare. Domnul a declarat: „Eu voi împietri inima lui Faraon“ (Ex. 7:3) și, de aceea, faraonul a refuzat solicitările lui Moise. Motivele Lui erau clare:

... Îmi voi înmulți semnele și minunile în țara Egiptului. Totuși, faraon n-are să v-asculte. Apoi Îmi voi întinde mâna asupra Egiptului și voi scoate din țara Egiptului oștile Mele, pe poporul Meu, pe copiii lui Israel, prin mari judecăți. Egiptenii vor cunoaște că Eu sunt Domnul, când Îmi voi întinde mâna asupra Egiptului și când voi scoate din mijlocul lor pe copiii lui Israel.” Moise și Aaron au făcut ce le poruncise Domnul: așa au făcut. (Ex. 7:3-6)

Așadar, faraonul a refuzat, într-adevăr, cererile lui YHVH, iar El a trecut la acțiune. Deși, de obicei, auzim despre „zece urgii“, mai nimerit ar fi să le numim „semne miraculoase“ (și, de fapt, au fost unsprezece). Prin aceste unsprezece semne, Domnul a dus un război sistematic contra faraonului și împărăției acestuia, demonstrându-și absoluta superioritate față de cei mai puternici zei ai lumii. În scurt timp, egiptenii cei îngâmfați au aflat cât de lipsiți de putere erau ei și zeii lor, în comparație cu YHVH, Dumnezeuul evreilor. Nu vom discuta pe larg fiecare semn, dar, pentru referință, acestea s-au desfășurat în următoarea ordine:

1. Toiagul lui Moise se preface într-un șarpe.
2. Fluviul Nil se preface în sânge
3. Mulțimile de broaște
4. Infestarea cu țânțari
5. Infestarea cu muște
6. Moartea animalelor egiptenilor
7. Erupția de furunculi
8. Grindina
9. Lăcustele
10. Întunericul
11. Moartea primilor născuți.

Semnele au fost concepute astfel încât să demonstreze progresiv puterea și superioritatea lui YHVH față de zeii Egiptului. Domnul caută, în esență, motiv de harță, motiv pentru care Și-a descris propriile acțiuni prin expresii precum „Și-a pus mâna“ sau

„Și-a întins mâna“ împotriva faraonului și a armatelor sale. Prin aceste urgii, Dumnezeu dădea o „palmă zdravănă peste nas“ aroganței egiptenilor.

Adu-ți aminte

Atunci când cea din urmă plagă – moartea primilor născuți – a adus teroare și haos în țara Egiptului, egiptenii au insistat pe lângă israeliți să plece. Dar, înainte de a pleca, aceștia

Copiii lui Israel au făcut ce spusese Moise și au cerut egiptenilor vase de argint, vase de aur și haine. Domnul a făcut ca poporul să capete trecere înaintea egiptenilor, care le-au împlinit cererea. Și astfel au jefuit pe egipteni. (Ex. 12:35-36)

Domnul hotărâse dinainte de marea lor evadare ca generațiile viitoare să comemoreze pentru totdeauna ceea ce El avea să facă. Astfel, încă dinainte de exod, Domnul a instituit atât Paștele, cât și Sărbătoarea Azimilor. Prin aceste sărbători, toți cei ce erau prezenți și fiecare generație viitoare după aceea, aveau să-și pună timp deoparte pentru a-și aminti de lucrurile miraculoase pe care Domnul le-a făcut atunci când a condus Israelul afară din Egipt: „Aduceți-vă aminte de ziua aceasta, când ați ieșit din Egipt, din casa robiei; căci cu mână puternică v-a scos Domnul de acolo.“ (Ex. 13:3). De atunci încolo, Israelului i s-a poruncit să respecte aceste sărbători ca o permanentă aducere aminte a faptelor de vitejie ale lui YHVH: „Când te va duce Domnul în țara canaanților, hetitilor, amoriților, heviților și iebusiților, pe care a jurat părinților tăi că ți-o va da, țară unde curge lapte și miere, să ții următoarea slujbă în luna aceasta“ (Ex. 13:5). Încă dinainte ca israeliții să părăsească Egiptul, era clar că scopul lui Dumnezeu era să-i ducă în țara pe care le-o promisese prin legământul cu Avraam. Apoi, după ce vor fi intrat în țară, israeliților li se porunca să țină aceste sărbători pentru a nu uita niciodată ceea ce Domnul făcuse pentru ei:

Timp de șapte zile, să mânânci azime; și în ziua a șaptea, să fie o sărbătoare în cinstea Domnului. În timpul celor șapte zile, să mâncați azime; să nu se vadă la tine nimic dospit, nici aluat, pe toată întinderea țării tale. Să spui atunci fiului tău: „Aceasta este spre pomenirea celor ce a făcut Domnul pentru mine, când am ieșit din Egipt.“ Să-ți fie ca un semn pe mână și ca un semn de aducere aminte pe frunte între ochii tăi, pentru ca legea Domnului să fie întotdeauna în gura ta; căci cu mână puternică te-a scos Domnul din Egipt. Să ții porunca aceasta la vremea hotărâtă, din an în an. (Ex. 13:6-10)

Astăzi, Paștele și Sărbătoarea Azimilor reprezintă împreună cea mai veche sărbătoare ținută fără întreruperi pe fața pământului, fiind comemorată de aproape 3.500 de ani.

YHVH Se arată: Stâlpul de nor

După evadarea din Egipt, YHVH a continuat să-Și arate puterea, de astă dată printr-o manifestare fizică propriu-zisă a prezenței Sale. Deși ne e greu să ne imaginăm exact cum a fost, relatarea din Exod Îl descrie într-o manieră destul de directă:

Domnul mergea înaintea lor, ziua într-un stâlp de nor, ca să-i călăuzească pe drum, iar noaptea într-un stâlp de foc, ca să-i lumineze, pentru ca să meargă și ziua și noaptea. Stâlpul de nor nu se depărta dinaintea poporului în timpul zilei, nici stâlpul de foc în timpul nopții. (Ex. 13:21-22)

„Stâlpul“ este o parte absolut fascinantă și de o importanță critică în poveste. Chiar dacă se manifesta în forme diferite, după toate aparențele, Scripturile descriu un singur stâlp. Același stâlp lua ba forma unui foc pe timp de noapte, ba forma unui nor pe timpul zilei (Ex. 14:24). Nu se precizează înălțimea stâlpului, dar ni se spune că din nor YHVH „S-a uitat spre tabăra egiptenilor“ (Ex. 14:24). Din Psalmul 105:39, aflăm că prin acest stâlp, Domnul „a întins un nor ca să-i acopere“, indicând astfel că baza norului era extrem de groasă și destul de largă încât să adăpostească de soare întreaga adunare. Este interesant că, deși în Numeri se face referire din când în când la stâlp, termenul folosit mult mai frecvent este „norul“, dând impresia că avea forma unui acoperiș-paravan și că cel mai adesea atârna în văzduh peste ei și, uneori, se mișca în fața lor (cf. Numeri 9:15-23; 10:11, 12, 34; 11:25; 12:5, 10; 14:14).

Aici lucrurile devin cu adevărat fascinante. În Exodul 14:19, se arată că „stâlpul“ este, de fapt, o manifestare a lui Dumnezeu: „Îngerul lui Dumnezeu, care mergea înaintea taberei lui Israel, Și-a schimbat locul și a mers înapoia lor, și stâlpul de nor care mergea înaintea lor și-a schimbat locul și a stat înapoia lor.“ Termenii „îngerul lui Dumnezeu“, „îngerul Domnului“ sau alte variații i-au nedumerit pe exegeții evrei de-a lungul istoriei. Pe de o parte, este un înger și, pe de alta, este, de fapt, Dumnezeu Însuși. În acest caz, această manifestare unică era un stâlp, un nor și un înger. Câteva capitole mai târziu, stâlpul este descris din nou ca fiind un înger a cărui voce trebuia ascultată și în care locuia Însuși Numele lui Dumnezeu (Ex. 23:20-23). Acest punct este de o importanță crucială. Vom vedea mai târziu că, de fapt, acest înger-nor era o manifestare preîncarnată a lui Isus, Dumnezeu Fiul.

Scopul stâlpului era să vegheze asupra israeliților, să-i ghideze în țara promisă și să le dea abilitatea de a călători pe distanțe lungi fără a fi restricționați de întunericul nopții sau de căldura zilei. Închipuiți-vă mirarea și groaza pe care trebuie să le fi simțit israeliții în timp ce mergeau și se uitau la această inexplicabilă minunăție, la această glorioasă manifestare a Îngerului Domnului, care se înălța în văzduh deasupra și înaintea lor.

Împresurați în fața mării

De pe culmile unei povești atât de miraculoase, după cum se întâmplă adesea în viața reală, elementul greșelii umane face ca totul să se prăbușească zgomotos la pământ. Nu demult, israeliții Îl văzuseră pe Dumnezeu lovind egiptenii cu cele zece plăgi. Apoi, săptămână după săptămână, se uitaseră la nor, acea manifestare fizică directă a Dumnezeului Atotputernic, și merseseră după el. Cu toate acestea, însă, aruncând o singură privire spre faraonul care se năpustea cu armatele lui, ca un tunet, spre ei, israeliții au fost cuprinși de frică și au început să-și dorească cu glas tare să nu fi părăsit Egiptul.

Faraon se apropia. Copiii lui Israel și-au ridicat ochii, și iată că egiptenii veneau după ei. Și copiii lui Israel s-au înspăimântat foarte tare și au strigat către Domnul după ajutor. Ei au zis lui Moise: „Nu erau oare morminte în Egipt, ca să nu mai fi

fost nevoie să ne aduci să murim în pustiu? Ce ne-ai făcut de ne-ai scos din Egipt? Nu-ți spuneam noi în Egipt: „Lasă-ne să slujim ca robi egiptenilor, căci vrem mai bine să slujim ca robi egiptenilor decât să murim în pustiu”? (Ex. 14:10-12)

Poate că ne vine ușor să ne uităm la povestea lor și să ne mirăm că israeliții s-au putut îndoi atât de ușor de puterea Domnului de a-i păzi. Dar mă îndoiesc că vreunul dintre cititori a fost pus vreodată în fața furiei celei mai puternice armate a lumii. Exegetul talmudic Louis Ginzberg descrie scena astfel: „Egiptenilor nu le stătea mintea la pradă și jaf... Singurul lor scop și singura lor hotărâre era de a extermina Israelul, cu tot cu prietenii și rubedeniile lui.”¹ În astfel de momente de extremă deznădejde, foarte realele slăbiciuni umane își fac, inevitabil, apariția. Dacă ar fi existat opțiunea de a se întoarce în Egipt, dacă ar fi avut vreo ușură de scăpare, israeliții ar fi ales-o fără ezitare. Dar, în planul lui Dumnezeu, nu exista nicio cale naturală de scăpare. Israelul a trecut prin experiența descrisă de psalmist: „Doamne, Tu mă înconjori pe dinapoi și pe dinainte și-Ți pui mâna peste mine” (Psalmul 139:5). Toate acestea făceau parte din planul lui Dumnezeu de a-Și demonstra puterea fără egal în fața armatelor egiptene. Prin faptul că a îngăduit ca israeliții să fie înconjurați lângă Marea Roșie, fără vreo cale de ieșire, Domnul a vrut să-Și demonstreze capacitatea și angajamentul de a le purta de grijă - chiar dacă asta însemna să despice oceanul în două.

Oricât de mult se încapățâneau israeliții cedând în fața fricii și a cârtirii, determinarea Domnului de a-i scăpa de egipteni a fost și mai puternică. Prin Moise, purtătorul Său de cuvânt, Domnul i-a muștrat, dar le-a și dat asigurări: „Moise a răspuns poporului: „Nu vă temeți de nimic, stați pe loc și veți vedea izbăvirea pe care v-o va da Domnul în ziua aceasta; căci pe egiptenii aceștia, pe care-i vedeți azi, nu-i veți mai vedea niciodată. Domnul Se va lupta pentru voi; dar voi stați liniștiți.” (Ex. 14:13-14). Domnul Își exprima angajamentul față de poporul Său nu doar prin vorbe goale, ci și prin acțiune. Și avea de gând să facă unul dintre cele mai extravagante gesturi.

¹ Louis Ginzberg, Henrietta Szold, and Paul Radin, *Legends of the Jews*, 2nd ed. (Philadelphia: Jewish Publication Society, 2003), 550.

YHVH elimină concurența

În sfârșit, ajungem la partea cea mai emblematică a poveștii exodului. În timp ce, dintr-o parte, năvălea spre ei cea mai puternică armată a lumii și, în cealaltă, se întindea marea, Domnul i-a vorbit lui Moise și i-a poruncit: „Tu ridică-ți toiagul, întinde-ți mâna spre mare și despice-o, și copiii lui Israel vor trece prin mijlocul mării ca pe uscat“ (Ex. 14:16). O legendă evreiască ghidușă relatează evenimentul astfel:

Dumnezeu i-a vorbit lui Moise, spunându-i... Ia toiagul pe care ți l-am dat și du-te, la cuvântul Meu, la mare și vorbește-i astfel: „Eu sunt mesagerul trimis de Creatorul lumii! Descoperă-ți cărările, mare, pentru copiii Mei, ca să poată trece prin mijlocul tău pe uscat.“ Moise i-a vorbit mării după cum îl instruiseră Dumnezeu, dar marea i-a răspuns: „Nu voi face după cuvântul tău, pentru că tu ești doar un om născut din femeie și, în plus, sunt cu trei zile mai bătrână decât tine, omule, căci eu am fost adusă în ființă în a treia zi a creației, iar tu, în a șasea.“ Moise nu a pierdut vremea, ci a transmis lui Dumnezeu cuvintele pe care le rostise marea, iar Domnul i-a spus: „Moise, ce face un stăpân cu un servitor îndărătnic?“ „Îl bate cu toiagul,“ a răspuns Moise. „Așa să faci!“ i-a poruncit Dumnezeu. „Ridică-ți toiagul și întinde-ți mâna spre mare și despice-o.“¹

Lăsând la o parte tradițiile extrabiblice, Scripturile ne informează că, după ce Domnul i-a poruncit lui Moise să-și ridice toiagul, îngerul Domnului s-a postat între Israel și armatele egiptene. Atunci, Domnul a intrat în modul de „șoc și uimire totală“:

Moise și-a întins mâna spre mare. Și Domnul a pus marea în mișcare printr-un vânt dinspre răsărit, care a suflat cu putere toată noaptea; el a uscat marea, și apele s-au despărțit în două. Copiii lui Israel au trecut prin mijlocul mării ca pe uscat, și apele stăteau ca un zid la dreapta și la stânga lor. Egiptenii i-au urmărit; și toți caii lui faraon, carele și călăreții lui au intrat după ei în mijlocul mării. În straja dimineții, Domnul, din stâlpul de foc și de nor, S-a uitat spre tabăra egiptenilor și a aruncat învâlmășeala în tăbăra egiptenilor. A scos roțile carelor și le-a îngreuiat mersul. (Ex. 14:21-24)

Este fascinant faptul că egiptenii știau că Dumnezeu lupta pentru poporul Său: „Egiptenii au zis atunci: „Haidem să fugim dinaintea lui Israel, căci Domnul Se luptă pentru el împotriva egiptenilor.“ (v. 25). Știau că au dat de necaz, dar nu știau că era deja prea târziu ca să mai scape. Porțile Mării Roșii fuseseră deschise și apele erau ca două ziduri înalte de o parte și de alta. În sfârșit, când israeliții au ajuns în siguranță pe malul celălalt, cea mai mare capcană din istorie avea să se închidă peste egiptenii din urma lor. Domnul i-a poruncit din nou lui Moise:

„Întinde-ți mâna spre mare; și apele au să se întoarcă peste egipteni, peste carele lor și peste călăreții lor.” Moise și-a întins mâna spre mare. Și înspre dimineață, marea și-a luat iarăși repeziciunea cursului, și, la apropierea ei, egiptenii au luat-o la fugă;

dar Domnul a năpustit pe egipteni în mijlocul mării. Apele s-au întors și au acoperit carele, călăreții și toată oastea lui faraon, care intraseră în mare după copiii lui Israel; niciunul măcar n-a scăpat. Dar copiii lui Israel au trecut prin mijlocul mării ca pe uscat, în timp ce apele stăteau ca un zid la dreapta și la stânga lor. În ziua aceea, Domnul a izbăvit pe Israel din mâna egiptenilor; și Israel a văzut pe egipteni morți pe țărmul mării. Israel a văzut mâna puternică pe care o îndreptase Domnul împotriva egiptenilor. Și poporul s-a temut de Domnul și a crezut în Domnul și în robul Său Moise. (Ex. 14:26-31)

Și astfel, puternicii egipteni, care băgaseră groaza în inima Israelului, au murit toți până la unul. Domnul a avut grijă ca distrugerea inamicilor Lui și izbăvirea poporului Său să fie, la propriu, un succes răsunător. YHVH dorea devotamentul exclusiv al israeliților, dorea să fie singurul ei iubit, și de aceea a început curățând terenul de joc. Prin faptul că a înecat elita de războinici ai faraonului în Marea Roșie, El nu Și-a arătat doar superioritatea față de zeii Egiptului, ci Și-a eliminat totodată concurența.

Innul de victorie al lui Moise

După o victorie atât de inimaginabil de spectaculoasă, Moise a fost atât de extaziat încât a izbucnit, alături de popor, într-un imn spontan de biruință. Ni se spune: „Atunci, Moise și copiii lui Israel au cântat Domnului cântarea aceasta“ (Ex. 15:1). Innul poartă mai multe denumiri: „Cântarea lui Moise și a lui Miriam“, „Cântarea lui Miriam“ sau, pur și simplu, „Cântarea lui Moise“. Titlul meu preferat este „Innul de biruință al lui Moise“. Oricum l-am numi, se numără printre cele mai frumoase și mai glorioase imnuri din întreaga Biblie. În cuvintele lui Douglas Stuart, profesor de Vechiul Testament, primele cuvinte ale imnului, „Voi cânta“, pot fi traduse și ca „Trebuie să cânt“ sau „Lăsați-mă să cânt!“² Cântarea ia apoi un ton foarte personal, întrucât Numele lui Dumnezeu, „YHVH“ este folosit de paisprezece ori în cuprinsul ei. Innul celebrează triumfător distrugerea completă și cumplită a armatei faraonului, inclusiv a unităților celor mai de elită – un fel de Navy Seals sau Berete Verzi ale vremii (v. 5). Acestea au fost neputincioase în fața puterii și ferocității Dumnezeului lui Israel: „YHVH este un războinic viteaz; YHVH este Numele Lui“ (v. 3). Cântarea a devenit imediat un șlagăr de succes, astfel încât Miriam, sora lui Moise, s-a și apucat să-l învețe împreună cu femeile din Israel:

Maria, prorocița, sora lui Aaron, a luat în mână un timpan, și toate femeile au venit după ea, cu timpane și jucând. Maria răspundea copiilor lui Israel: „Cântați Domnului, căci Și-a arătat slava: a năpustit în mare pe cal și pe călăreț.“ (Ex. 15:20-21)

Într-o altă relatare tradițională și foarte plăcută a lui Ginzberg, imnul a fost inspirat de Duhul Sfânt spre a fi cântat antifonic de Moise și popor, astfel:

Cântarea de lângă Marea Roșie a fost tot atât de mult cântarea lui Moise, cât și a întregului Israel... În virtutea Duhului lui Dumnezeu care i-a însuflețit în timp ce cântau, Moise și poporul se completau reciproc, astfel încât, de îndată ce Moise rostea jumătate de vers, poporul îl repeta și adăuga a doua parte complementară. Astfel, Moise începea cu jumătatea de vers: „Voi cânta Domnului, căci Și-a arătat

slava“, la care poporul răspundea: „A năpustit în mare pe cal și pe călăreț.“ Și astfel s-a dezvoltat tot imnul.³

Dacă este sau nu adevărat acest lucru, nu avem de unde ști. Oricum, ce palpitant să ne închipuim că ne alăturăm sărbătorii care a urmat, în timp ce Moise, Miriam și tot poporul se veselea și cânta din toată inima lui YHVH, după ce tocmai experimentaseră pe viu cel mai extraordinar miracol colectiv din toată istoria răscumpărării! De fapt, acest eveniment a fost atât de important încât „Cântarea lui Moise“ era cântată la încheierea fiecărui serviciu din dimineața de Sabat.⁴ De asemenea, mulți văd în ea o componentă profetică ce prevestește victoriile viitoare ale Israelului sub domnia lui Mesia. Marele comentator evreu, Alfred Edersheim, declară: „Astfel, acel mare eveniment nu este, de fapt, unul solitar și nici imnul nu este unul fără ecou. Pentru toate timpurile, a fost o profeție, o mângâiere și un imn de anticipare a unei victorii certe...“⁵

Concluzie

În concluzie, rezumăm: Prin exod, YHVH a intrat într-o relație dramatică de curtare cu poporul Său Israel. Primele Lui gesturi au fost eliberarea viitoarei Sale mirese de sub povara sclaviei. Prin cele unsprezece semne/plăgi miraculoase și prin miracolul de neuitat de la Marea Roșie, El Și-a arătat puterea, ferocitatea și gelozia față de poporul Său. După ce au asistat la toate acestea, puteau fi încrezători că, avându-L pe YHVH de Dumnezeu, nimeni nu va putea vreodată să le facă vreun rău. Oricât de uluitoare au fost toate acestea, revelația personală a caracterului Domnului era încă departe de a se fi încheiat.

¹ Louis Ginzberg, Henrietta Szold, and Paul Radin, *Legends of the Jews*, 2nd ed. (Philadelphia: Jewish Publication Society, 2003), 553-554

² Douglas K. Stuart, *Exodus, vol. 2, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 346

³ Louis Ginzberg, Henrietta Szold, and Paul Radin, *Legends of the Jews*, 2nd ed. (Philadelphia: Jewish Publication Society, 2003), 563

⁴ Alfred Edersheim, *Bible History: Old Testament, vol. 2* (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1975), 88.

⁵ Alfred Edersheim, *Bible History: Old Testament, vol. 2* (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1975), 88.

5

YHVH poartă de grijă

Prin numeroasele evenimente miraculoase ale exodului, care au condus la Muntele Sinai, Domnul avea să câștige dragostea și încrederea viitoarei Sale mirese. Pentru că dorea să-i câștige inima și încrederea, a curtat-o nu numai prin acte grandioase de putere, ci și prin acte de grijulie compasiune. După ce au fost scăpați în mod miraculos la marginea răsăriteană a Mării Roșii, israeliții au început să-și croiască drum prin deșert către Muntele Sinai. Deși nu mai aveau de ce să se teamă de egipteni, încă îi așteptau mari încercări, cea mai importantă dintre acestea fiind satisfacerea celor mai fundamentale nevoi de hrană și apă. Oare cum va purta Domnul de grijă unui număr atât de mare de oameni, într-un deșert atât de pustiu? În ciuda tuturor minunilor la care poporul tocmai fusese martor, în scurt timp, foamea i-a copleșit și le-a întunecat mințile. Din nou, s-au plâns lui Moise cu mult dramatism: „Cum de n-am murit loviți de mâna Domnului în țara Egiptului, când ședeam lângă oalele noastre cu carne, când mâncam pâine de ne săturam? Căci ne-ați adus în pustiul acesta ca să faceți să moară de foame toată mulțimea aceasta.” (Ex. 16:3). Și, din nou, Domnul a avut multă răbdare cu ei, în ciuda lipsei lor absolute de recunoștință și de încredere în El. În loc să le servească o bine-meritată mustrare, El le-a satisfăcut nevoile cu eleganță. Slava lui YHVH S-a arătat în nor și Domnul i-a vorbit lui Moise:

„Am auzit cântirile copiilor lui Israel. Spune-le: „Între cele două seri aveți să mâncați carne, și dimineața vă veți sătura de pâine; și veți ști că Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru.” Seara, au venit niște prepelițe și au acoperit tăbăra; și, dimineața, s-a așezat un strat gros de rouă în jurul taberei. Când s-a luat roua aceasta, pe fața pustiului era ceva mărunț ca niște grăunțe, mărunț ca bobیțele de gheață albă pe pământ. Copiii lui Israel s-au uitat la ea și au zis unul către altul: „Ce este aceasta?” Căci nu știau ce este. Moise le-a zis: „Este pâinea pe care v-o dă Domnul ca hrană. (Ex. 16:11-15)

Așa se face că, prin miraculoasa purtare de grijă a Dumnezeului lor, poporul a mâncat carne și pâine făcută din mană și a fost satisfăcut, cel puțin pentru o vreme. Deși aveau mâncare din belșug, în scurt timp li s-a făcut sete. S-au pomenit iarăși în nevoie când au ajuns la locul numit Refidim, pentru că „acolo poporul nu a găsit apă de băut” (Ex. 17:1). Și uite-așa, aproape ca din reflex, au revenit aproape imediat la atitudinea de cârtire față de Moise și la emiterea de pretenții: „Pentru ce ne-ai scos din Egipt, ca să ne faci să murim de sete aici cu copiii și turmele noastre?” (v. 3). Și, încă o dată, ca din reflex, Domnul a dat dovadă de compasiune față de viitoarea Sa mireasă:

Domnul a zis lui Moise: „Treci înaintea poporului și ia cu tine vreo câțiva din bătrânii lui Israel; ia-ți în mână și toiagul cu care ai lovit râul, și pornește! Iată, Eu voi sta înaintea ta pe stânca Horebului; vei lovi stânca și va fâșni apă din ea, și poporul va bea.” Moise a făcut așa, în fața bătrânilor lui Israel. (Ex. 17:5-6)

Apelând la tradițiile evreiești, istoricul secolului întâi, Flaviu Iosefus, ne pune la dispoziție o descriere foarte interesantă și foarte pe larg a acelei zile miraculoase:

...au venit la Refidim, chinuți fiind până în ultimul hal de sete; și, dacă în zilele anterioare dăduseră în cale peste câteva mici fântânițe, acum găseau pământul cu totul lipsit de apă și erau într-un ceas rău. S-au întors din nou cu mânie spre Moise; dar acesta la început a evitat furia mulțimii și s-a dus în rugăciune înaintea lui Dumnezeu, implorându-L ca, așa cum le dăduse hrană când avuseseră cea mai mare nevoie de ea, tot astfel să le dea și de băut, întrucât favoarea de a le da hrană nu avea nicio valoare pentru ei atâta timp cât nu aveau nimic de băut: iar Dumnezeu nu a întârziat să le dea, ci i-a promis lui Moise că avea să le procure o fântână și belșug de apă dintr-un loc din care nu s-ar fi așteptat; așa că i-a poruncit să lovească stânca pe care o vedeau acolo, cu toiagul lui, și din ea aveau să primească din belșug ceea ce voiau: fiindcă El Se îngrijise ca băutura să le vină fără vreo trudă sau osteneală. Atunci când Moise primise această poruncă din partea lui Dumnezeu, a venit la popor, care îl aștepta și se uita la el; căci vedea deja că el venea împăcat de pe dâmbul lui. De îndată ce a venit, le-a spus că Dumnezeu avea să-i scape din situația lor chinuitoare și că le făcuse parte de o neașteptată favoare; și i-a informat că, de dragul lor, din stâncă avea să curgă un râu; dar ei au fost uimiți auzindu-l, crezând că era nevoie ca ei să taie stânca în bucăți, ei, care erau chinuți de sete și de călătorie – în timp ce Moise, mulțumindu-se doar să lovească stânca cu toiagul lui, a deschis un pasaj din care a ieșit apă, în mare abundență și foarte limpede; dar ei au fost mirați de acest efect minunat și, vorba aceea, și-au astâmpărat setea doar văzând acea priveliște. Au băut, deci, această apă plăcută și dulce, care părea a fi așa cum ne-am putea aștepta să fie atunci când Dumnezeu era cel ce o dădea. Au fost, de asemenea, cuprinși de admirație pentru felul în care Moise a fost cinstit de Dumnezeu și au adus mari jertfe pline de recunoștință lui Dumnezeu pentru providența Lui față de ei. Acum Scriptura aceea care se găsește la templu ne informează cum Dumnezeu i-a prezis lui Moise că apa avea să fie scoasă din piatră în felul acesta.²

La rândul lui, Filon, în comentariul său, menționează miracolul apei scoase din stâncă, precum și toate celelalte miracole ale purtării de grijă. Motivul pentru care Domnul a procurat toate aceste lucruri într-un mod atât de supranatural și plin de compasiune a fost acela de a lăsa Israelului o mărturie perpetuă și o „dovadă“ că poruncile pe care Israelul era pe cale să le primească veneau, cu adevărat, din mâna lui Dumnezeu:

...cu scopul ca, atunci când, după ce s-au găsit în lipsă de hrana necesară și așteptându-se să fie nimiciți de foame și sete, ei să se pomenească, dintr-o dată, în belșug și toate cele necesare să apară, spontan, în jurul lor; cerul însuși a plouat peste ei hrana numită mană și, ca o delicată care să o condimenteze, carnea din belșug a prepelițelor din văzduh; și apa cea amară fiind îndulcită ca să poată fi băută și din stânca prăpăstioasă țâșnind izvoare de apă dulce; astfel încât ei să nu se mai poată uita înapoi la Nil cu uimire și nici să se îndoiască de faptul că legile acelea erau legile lui Dumnezeu, după ce primiseră o dovadă dintre cele mai evidente ale acestui fapt prin alimentele prin care foamea și setea lor și-au găsit astâmpăr mai presus de toate așteptările lor dinainte.³

Concluzie

În ultimele două capitole, am văzut grandioasele manifestări ale puterii Domnului. Prin plăgile din Egipt și prin despicarea Mării Roșii, Domnul a dat o veritabilă reprezentare a puterii Sale înaintea Israelului și înaintea națiunilor. După ce a văzut toate acestea, Israelul putea să fie deplin încrezător în abilitatea lui YHVH de a-l proteja. De asemenea, prin procurarea miraculoasă a prepelițelor, a manei și a apei din stâncă, Domnul Și-a demonstrat tandrețea și grija pentru preaiubiții Săi. Domnul i-a arătat limpede viitoarei Sale mirese că El avea și capacitatea, și dorința totală de a avea grijă de ea. El era nu doar un protector foarte capabil, ci și cel mai plin de compasiune purtător de grijă. În spiritul dragostei adevărate, Domnul S-a dovedit atât prin vorbă, cât și prin faptă. Toate acțiunile Domnului veneau din determinarea Lui de a-i dovedi viitoarei Sale mirese că doar El era vrednic de încrederea ei deplină, de devoțiunea ei fără rezerve și de dragostea ei neîmpărțită. Chiar și cu firea ei capricioasă, când a ajuns la Muntele Sinai, Israelul era atât de pregătită pe cât avea să fie vreodată. Sosise momentul cererii în căsătorie.

¹ În domeniul studiilor pe Exod, opiniile sunt împărțite vizavi de numărul propriu-zis al israeliților care au fost prezenți la exod. În timp ce numărul cel mai mare sugerat este de aproximativ trei milioane, alții cred că numărul israeliților era de ordinul miilor. Deși există câțiva factori relevanți în baza cărora diferiți erudiți au ajuns la concluziile lor, cel mai important dintre aceștia este traducerea corectă a cuvântului ebraic ‘*eleph* din Exod 12:37. Varianta ebraică a acestui verset se traduce literal: „Israelii au călătorit de la Rameses la Sucot, în jur de șase sute *eleph* de soldați pedestri, pe lângă femei și copii.“ Unele versiuni ale Bibliei traduc *eleph* prin „mii“, în timp ce alți erudiți cred că termenul înseamnă, pur și simplu, ceva similar „bărbaților care aveau vârsta potrivită pentru a lupta“. Diferența este, așadar, drastică în ceea ce privește numărul israeliților care se aflau acolo la exod. Pe baza celor mai bune argumente academice, pare probabil că numărul israeliților care au plecat din Egipt era mult mai mic decât ordinul milioanei. Pentru o examinare și o explicație mai detaliată a acestui subiect, vezi paranteza lui Douglas Stuart în *New American Commentary, An Exegetical and Theological Exposition of Holy Scripture*, Vol. 2, Exodus, p. 297-302, și D. M. Fouts, „A Defense of the Hyperbolic Interpretation of Large Numbers in the Old Testament,“ *JETS* 40: 3 (1997): 377-87.

² Flavius Iosefus și William Whiston, *The Works of Josephus: Complete and Unabridged* (Peabody: Hendrickson, 1987), 80-81. (*Antiquities of the Jews* 1:33-38)

³ Charles Duke Yonge cu Filon din Alexandria, *The Works of Philo: Complete and Unabridged* (Peabody, MA: Hendrickson, 1995), 519.

Cererea în căsătorie

Am văzut până acum că YHVH Și-a declarat intenția de a „lua“ Israelul pentru Sine. Acum, „în luna a treia după ieșirea lor din țara Egiptului,“ israeliții au ajuns, în sfârșit, la Muntele Sinai (Exodul 19:1-2). Acesta este locul unde YHVH a trecut de la simpla anunțare a intențiilor la o veritabilă cerere în căsătorie a Israelului: „Acum, dacă veți asculta glasul Meu și dacă veți păzi legământul Meu, veți fi ai Mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu“ (Ex. 19:5). Cuvântul folosit aici pentru „ai Mei“ este unul foarte special în ebraică: *segullah*, care se referă la posesiunea cea mai de preț a unui rege. În esență, Israelului i se oferea oportunitatea de a fi bijuteria coroanei lui YHVH. Clauza finală atrage atenția asupra faptului că, deși fiecare națiune și popor din lume Îi aparțin lui Dumnezeu, intenția Lui era de a pune deoparte Israelul pentru a fi un popor special, cu o chemare unică și superioară.

O împărăție sfântă de preoți

Următorul verset elaborează asupra naturii specifice a acestei cereri în căsătorie și, astfel, a chemării Israelului: „Îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt“ (Ex. 19:6). Chemarea Israelului de a fi posesiunea cea mai de preț a lui YHVH este întrețesută cu aceea de a deveni o împărăție de preoți. Ca preoți, aveau să fie mediatorii, reprezentanții și ambasadorii lui Dumnezeu în fața restului lumii. Chemarea era deopotrivă colectivă și individuală. Invitația de a deveni o împărăție avea scopul de a împlini promisiunile făcute atât lui Avraam, cât și lui Iuda. Domnul îi promisese lui Avraam că sămânța Lui avea să „posede“ țara promisă (Gen. 15:18-21). Pentru a intra în posesia țării, El va conduce peste ea. Astfel, sămânța lui Avraam va fi, în mod necesar, un rege. Fiecare rege are nevoie, se-nțelege, de o împărăție. Mai departe, Domnul i-a promis lui Iuda că pe linia lui genealogică se va naște un rege care va stăpâni peste tot Israelul (Gen. 49:8-10). Astfel, dacă Israelul accepta cererea aceea de la poalele Muntelui Sinai, începea inițierea programului împărăției promise de Dumnezeu. Planul Domnului de a repara toate lucrurile, de a restaura Grădina Edenului și de a vindeca cosmosul nu mai era un simplu concept. La Sinai, promisiunea Domnului de a inversa pagubele produse în grădină începea să prindă formă.

Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât a ales Israelul

Ajunși aici, se cuvine să dezvoltăm puțin o idee foarte importantă. Domnul a lansat Israelului invitația de a deveni o împărăție specială și distinctă de toate celelalte națiuni ale lumii. Lucrul acesta ajunge adesea să fie motiv de confuzie sau chiar de ofensă pentru creștinii ne-evrei. Înseamnă asta, oare, că ne-evreii sunt mai puțin valoroși în ochii lui Dumnezeu decât israeliții? Categoriec, nu. După cum a afirmat apostolul Petru: „Într-adevăr, văd că Dumnezeu nu este părtinitor, ci că, în orice neam, cine se teme de El și lucrează neprihănire este primit de El“ (Fapte 10:34-35). Domnul a ales Israelul pentru a sluji ca o „împărăție de preoți și un neam sfânt“ (Ex. 19:6). Un preot acționează pe post de mediator între Dumnezeu și om. Israelul era chemat să fie un popor devotat exclusiv lui YHVH, care să-L prezinte restului lumii. După cum afirmă, pe bună dreptate, Stuart:

Ei nu mai erau un popor pentru ei înșiși, care se bucura de relația lor specială cu Dumnezeu fără să dea atenție restului lumii. Dimpotrivă, aveau datoria să-L reprezinte pe El înaintea restului lumii și să încerce să-i aducă și pe ceilalți la El.¹

Chemarea lor era o reluare clară a declarației pe care Domnul i-o făcuse cu sute de ani în urmă lui Avraam: „Voi face din tine un neam mare... și toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine“ (Gen. 12:2-3). Planul Domnului a fost, încă de la bun început, să binecuvânteze „orice seminție, orice limbă și orice neam“ (Apoc. 5:9). Dumnezeu a chemat Israelul și i-a dat un statut special tocmai pentru că iubește toate națiunile! Prin urmare, am putea spune și noi, pe bună dreptate, alături de profesorul anglican Christopher J. H. Wright, că „fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât a ales Israelul.“² Israeliții au fost chemați să slujească ca națiune de preoți, să fie ambasadorii și reprezentanții speciali ai lui YHVH. Cititorii Noului Testament vor recunoaște această chemare de a fi „o împărăție de preoți“, prin care apostolul Ioan s-a referit la toți credincioșii, atât evrei, cât și ne-evrei. În cartea Apocalipsei, ni se spune că Isus „a făcut din noi o împărăție și preoți pentru Dumnezeu, Tatăl Său“ (1:6; cf. 5:10). Inițial, Domnul a chemat Israelul să fie un popor unic, care să îndeplinească un rol preoțesc. Chemarea aceasta rămâne validă și azi, fiind extinsă comunității colective a slujitorilor lui Mesia, evrei și neevrei. Dacă ești un ucenic al lui Isus, atunci și tu ai fost chemat, ca Israelul, să fii reprezentantul lui Dumnezeu și ambasadorul binecuvântării Sale pentru lume.

Israelul acceptă cererea lui YHVH

În sfârșit, ajungem la răspunsul pe care îl dă Israelul la cererea lui YHVH. Deși Domnul nu S-a pus într-un genunchi, a fost o cerere specială de a intra într-o relație de intimitate. Răspunsul poporului a fost un da răsunător: „Moise a venit de a chemat pe bătrânii poporului și le-a pus înaintea toate cuvintele acestea, cum îi poruncise Domnul.

Tot poporul a răspuns: „Vom face tot ce a zis Domnul!“ (Ex. 19:7-8a). Oferta a fost acceptată nu doar de către bătrânii reprezentanți, ci de tot poporul, cu entuziasm. Oricât de încântător ar fi fost acest lucru, însă, Sarna punctează, prevestitor, că Israelul a acceptat propunerea „chiar înainte de a auzi termenii legământului.“³ Căci, după cum vom vedea, în mare parte a istoriei care a urmat, Israelul s-a depărtat foarte tare de acel „da“ rostit inițial cu entuziasm. Fără îndoială, mulți dintre cititori se regăsesc în atitudinea Israelului.

Deși știa că angajamentul Israelului avea să dea greș, YHVH l-a primit, totuși, cu mare bucurie. Vedem, din Deuteronom, răspunsul fericit pe care L-a dat Domnul:

Domnul a auzit cuvintele pe care mi le-ați spus. Și Domnul mi-a zis: „Am auzit cuvintele pe care ți le-a spus poporul acesta: tot ce au zis este bine. O! de ar rămâne ei cu aceeași inimă ca să se teamă de Mine și să păzească toate poruncile Mele, ca să fie fericiți pe vecie, ei și copiii lor! (Deut. 5:28-29)

Chiar dacă știa că Israelul se va poticni și va eșua, netrăind în întregime la înălțimea angajamentului luat, Domnul a primit și a afirmat cu mult entuziasm da-ul lor colectiv.

Concluzie

Până în momentul când Israelul a ajuns la Muntele Sinai, YHVH Se descoperise ca Dumnezeul Suveran peste întreaga lume, care avea o putere fără egal, dar era tandru, plin de îndurare și compasiune. El Își demonstrase abilitatea de a proteja și de a purta de grijă, atât prin vorbe, cât și prin fapte. El Își alesese națiunea Israelului dintre toate celelalte de pe pământ. După aceea, la piciorul muntelui, plin de speranță, Domnul Și-a cerut aleasa în căsătorie. Dacă ea accepta, El promitea că ea va fi posesiunea Lui de mare preț, scumpă și dragă. Nici nu e de mirare că poporul a răspuns, la unison și atât de prompt, în mod pozitiv. Israelul a răspuns cu un entuziasm neîngrădit, asemenea unei tinere femei care își privește încântată în ochi viitorul soț și spune „da!”. Dar și-a luat acest angajament înainte de a auzi, de fapt, în ce se băga. În curând, detaliile propriu-zise ale legământului vor fi făcute cunoscute.

¹ Douglas K. Stuart, *Exodus, vol. 2, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 423.

² Christopher J. H. Wright, *Knowing Jesus Through the Old Testament* (Downer's Grove, IL Intervarsity Press), 39

³ Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 104.

Legământul de căsătorie de la Sinai

După ce întreaga adunare acceptase cu entuziasm cererea lui YHVH de a fi posesiunea Sa de mare preț, venise timpul pentru ceremonia de logodnă. Dar, mai întâi, trebuie să înțelegem câteva lucruri despre cutumele și ritualurile căsătoriei și logodnei în perspectivă biblică. Deși există multe similarități între o nuntă biblică și formele moderne ale căsătoriei, sunt, totuși, câteva diferențe foarte importante. În majoritatea culturilor moderne, vestice, înaintea oricărei nunți propriu-zise, are loc o logodnă. În mod tradițional, aceasta începe odată cu cererea în căsătorie, în care bărbatul se lasă într-un genunchi, înfățișându-se înaintea viitoarei sale mirese pline de speranță cu un inel și întrebând-o dacă își dă acordul să se mărite cu el. Dacă ea acceptă cererea, el îi vâra inelul pe deget. În contrast, cultura biblică a Orientului Mijlociu practica „legământul de cununie“. Ca și logodna noastră, legământul de cununie preceda nunta propriu-zisă. Dar logodna la noi este un simplu acord verbal în vederea căsătoriei. Nu prezintă obligativitate legală. Legământul de cununie, pe de altă parte, este o stare de obligație legală în care cuplul este văzut ca fiind căsătorit, cu deosebirea că cei doi nu și-au consumat căsătoria și nu locuiesc împreună. Cu toate acestea, infidelitatea pe durata acestei perioade este considerată adulter.¹ Găsim în Deuteronom care era pedeapsa pentru femeia logodită care era prinsă având relații sexuale cu un bărbat. Adulterinii trebuiau omorâți cu pietre: „fata pentru că n-a țipat în cetate și omul pentru că a necinstit pe nevasta aproapelui său. Să curățești astfel răul din mijlocul tău“ (Deut. 22:24). În Geneza 19:14, bărbații logodiți cu fiicele lui Lot sunt descriși ca fiind „ginerii“ acestuia. Iar în Matei 1:18-20, Maria risca să fie acuzată de adulter și pedepsită cu moartea, în caz că era găsită vinovată, pentru că era însărcinată în perioada de logodnă.

Care este diferența între logodnă și căsătorie? În termenii cei mai simpli, logodna este *prima fază* a legământului de căsătorie. A doua fază presupune consumarea căsătoriei, mutarea împreună, combinarea tuturor proprietăților și împărțirea aceluiași pat. Vedem în Biblie că această distincție între logodnă și căsătorie este evidentă, pentru că Iacov i-a cerut socrului său, Laban: „Dă-mi nevasta, căci mi s-a împlinit sorocul ca să intru la ea“ (Gen. 29:21). Chiar dacă nu își consumaseră relația de căsătorie, Iacov o numea deja soția lui.

Ritualurile biblice ale legământului de căsătorie

Sunt câteva alte practici și ritualuri comune ceremoniei de căsătorie din timpurile biblice pe care trebuie să le înțelegem. Primul este acela numit *mikvek*, un ritual de spălare și curățare, prin care mireasa trecea înainte de ceremonia nunții. Un alt element esențial al oricărei ceremonii de nuntă evreiești este *ketubah*, un contract cu valoare legală cuprinzând obligațiile ce revin celor două părți. Acesta este citit cu voce tare și semnat în timpul ceremoniei de nuntă. Este interesant că cea mai clară și mai timpurie mențiune a unui contract evreiesc *ketubah* se găsește în *Cartea lui Tobit*, lucrare apocrifă din secolul al III-lea:

Apoi Raguel a convocat-o pe fiica lui, Sarah. Când ea a venit la el, a luat-o de mână și i-a dat-o lui Tobias, spunându-i: „Ia-o să fie nevasta ta după legea și decretul scris în cartea lui Moise...“ Apoi a chemat-o pe mama ei și i-a spus să aducă

materiale de scris; și a întocmit o copie a *unui contract de căsătorie*, ca urmare a faptului că i-a dat-o lui de soție, potrivit decretului din legea lui Moise. Apoi s-au apucat de mâncat și de băut. (Tobit 7:12-14, NRSV)

Deși nu putem ști cu certitudine când a început această practică a scrierii unui *ketubah* (contract de căsătorie), din scrierile lui Simon b. Gamliel, un rabin din secolul al II-lea, reiese că aceasta datează din vremurile biblice antice.² Oricare i-ar fi originile, practica recitării *ketubah* la nuntă a evoluat, ajungând până la urmă la schimbarea jurămintelor care are loc cu ocazia celor mai multe nunți moderne.

Un alt element esențial și remarcabil al nunții evreiești este *chuppah*. „Chuppah“ în forma sa cea mai de bază înseamnă, pur și simplu, un „paravan“, „umbrar“, „acoperământ“ sau „încăpere“.³ La nunțile evreiești, *chuppah* este structura acoperită sub care sau în care stau mirele și mireasa în timp ce citesc și semnează *ketubah*. În sfârșit, este un semn vizibil. În timpurile moderne, acesta este, cel mai adesea, inelul de nuntă (verigheta). Dar vom vedea că, la Muntele Sinai, semnul vizibil care a fost dat a fost altul. De fapt, toate aceste elemente ale nunții biblice se regăsesc în Legământul de la Sinai. Vom vedea în continuare cum s-a desfășurat povestea de la Muntele Sinai, unde YHVH S-a logodit pe vecie cu poporul Său Israel.

Ritualul Mikveh

Prima componentă a ceremoniei biblice de logodnă-nuntă este *mikveh*. Înainte de a începe ceremonia, YHVH a poruncit poporului să se spele și să se consacre: „Și Domnul a zis lui Moise: „Du-te la popor, sfințește-i azi și mâine și pune-i să-și spele hainele. Să fie gata pentru a treia zi“ (Ex. 19:10). Bineînțeles, pentru a avea loc o nuntă, era nevoie și de un mire. Astfel, Domnul a declarat că, „a treia zi, Domnul Se va coborî în fața întregului popor, pe muntele Sinai“ (v. 11).

Datorită sfințeniei prezenței Domnului, poporul a fost avertizat să nu calce pe munte, ca să nu fie omorâți. Metoda era fie prin lapidare, fie prin săgetare. Se pare că maniera de execuție era specificată astfel încât să nu existe niciun contact fizic cu cei neascultători. Muntele însuși devenea un spațiu sacru, iar Gordan J. Wenham, profesor de Vechiul Testament, explică fascinantă transformare a acestuia într-un soi de Templu sfânt:

Muntele Sinai este pe cale să devină un loc sacru, unde doar cei autorizați de Dumnezeu pot păși. Ca și tabernaclul, a cărui construcție este poruncită în Exodul 25-30, Muntele Sinai este împărțit în trei zone. Vârful corespunde sanctuarului din interior, Sfintei Sfintelor, unde doar Moise putea merge să se întâlnească cu Domnul.⁴

Marea majoritate a adunării avea voie să vină doar până la poalele muntelui, dar, chiar și atunci, abia după ce auzeau sunetul șofarului: „când va suna trâmbița, ei vor înainta spre munte“ (v. 13). După ce au primit aceste instrucțiuni, „Moise s-a coborât de pe munte la popor, a sfințit poporul și ei și-au spălat hainele. Și a zis poporului: «Fiți gata în trei zile; să nu vă apropiați de vreo femeie.»“ (Exodul 19:14-15). Astfel, viitoarea mireasă îndeplinea ritualul de curățare, *mikveh*. Ceremonia de logodnă începuse. Rabinul Shlomo Yitzchaki (cunoscut cel mai adesea prin „Rashi“) afirmă despre acest moment:

„Când ei au venit să se înfățișeze la piciorul muntelui, El le-a ieșit în întâmpinare așa cum un mire iese în întâmpinarea unei mirese.“⁴⁵ Imaginea maritală a legământului, deși le scapă adesea comentatorilor creștini, se bucură de o largă recunoaștere în rândul exegeților evrei.

Chuppah

Dat fiind că ceremonia începuse, ne-am aștepta să vedem un alt semn specific oricărei ceremonii de nuntă evreiască: *chuppah*. Acesta este un acoperământ special sub care stau mirele și mireasa. În cazul nunții de la Sinai, *chuppah* a fost pus la dispoziție de Dumnezeu Însuși:

A treia zi dimineața, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte; trâmbița răsuna cu putere, și tot poporul din tabără a fost apucat de spaimă. Moise a scos poporul din tabără, spre întâmpinarea lui Dumnezeu, și s-au așezat la poalele muntelui. (Exodul 19:16-17)

YHVH Însuși a acoperit întregul munte cu un nor gros. După cum am văzut adineauri, norul prezenței Domnului, care i-a condus sau i-a urmat pe israeliți în deșert, era destul de mare încât să slujească de paravan oferind umbră întregii adunări a israeliților. Acum, acest mare nor-paravan se mișcă și se odihnea deasupra muntelui. Mai este o sintagmă aici care ne-ar putea scăpa, în majoritatea traducerilor englezești. Când textul spune că ei stăteau „la poalele muntelui“, o redare mai literală a limbii ebraice ar fi, în esență, că ei stăteau „sub munte“. Astfel, acolo, la piciorul muntelui, sub *chuppah*, mireasa lui YHVH stătea înaintea Lui. Profeții de mai târziu au remarcat că Domnul intenționase să folosească imaginea specifică a unui *chuppah*. Isaia, de pildă, extrage imaginile de la Legământul de pe Muntele Sinai și le aplică erei mesianice (Isaia 4:4-5). Așa cum s-a întâmplat la Muntele Sinai, așa va fi și la Muntele Sionului atunci când Mesia Își va face simțită prezența. Așa cum va fi când Mesia va fi prezent, așa a fost la Muntele Sinai. Domnul Însuși era, de fapt, prezent, coborât într-un nor de foc.

Muntele Sinai era tot numai fum, pentru că Domnul Se coborâse pe el în mijlocul focului. Fumul acesta se înălța ca fumul unui cuptor, și tot muntele se cutremura cu putere. Trâmbița răsuna tot mai puternic. Moise vorbea, și Dumnezeu îi răspundea cu glas tare Domnul S-a coborât pe muntele Sinai, și anume pe vârful muntelui. (Ex. 19:18-20)

Teofania aceea măreață era însoțită de mai multe fenomene, dar se pare că norii și focul erau trăsăturile cele mai proeminente. După Sinai, amândouă vor mai apărea de nenumărate ori în Biblie. Acestea mai fuseseră prezente și atunci când Dumnezeu a încheiat Legământul Avraamic și a apărut în persoană ca „un fum ca dintr-un cuptor și niște flăcări“ (Geneza 15:17). După cum vom vedea în Partea a III-a, ambele elemente vor fi o trăsătură proeminentă a revenirii lui Isus.

Sosește mirele

În sfârșit, după ieșirea din Egipt și după o călătorie lungă, agonizată și epuizantă, sosise momentul nunții. Donald Spence Jones, profesor anglican de la sfârșitul secolului al XIX-lea, surprinde cu multă măiestrie acest moment mult așteptat:

Toate pregătirile necesare erau de-acum încheiate. Preoții, precum și poporul, se „sfințiseră“. O groază sănătoasă de a „trece de“ gard și de a „atinge“ muntele se înstăpânise peste popor. Moise se întorsese din tabără pe vârful muntelui; și atât el, cât și poporul, erau atenți să audă cuvintele „legământului“ care le fuseseră anunțate.⁶

Chiar dacă fusese alături de ei de la bun început, Mirele, Dumnezeu de la Sinai, Își făcea apariția într-o manifestare de departe mult mai demonstrabilă. Acum, pentru prima dată, S-a adresat în mod direct întregii adunări: „Atunci Dumnezeu a rostit toate aceste cuvinte și a zis: „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei.“ (Ex. 20:1-2). Este interesant de observat că Dumnezeu nu a început apelând la autoritatea Lui de Creator al tuturor lucrurilor; în schimb, El le amintește de mila Sa plină de tandrețe, de bunătatea Lui și de palmaresul Său demonstrat de eliberator, protector și îngrijitor. Este, de asemenea, șocant să observăm că aceste cuvinte ale legământului nu au fost comunicate prin buzele lui Moise. Chiar dacă servise până în acel moment ca mediator între Dumnezeu și Israel, ceremonia de nuntă nu era oficiată de un preot. YHVH Însuși vorbea din munte. Ceremonia începuse.

Jurămintele de nuntă

Am discutat adineauri despre *ketubah* – contractul cu valoare legală care este citit cu glas tare și semnat la orice nuntă evreiască. Nu știm dacă, la vremea exodului, un contract formal de căsătorie era o practică obișnuită. Dar este clar că citirea cu glas tare a Torei are, în narațiunea biblică, valoarea unui contract de căsătorie. Cele Zece Porunci ar putea fi văzute, așadar, ca un rezumat al jurămintelor de căsătorie. Ele formează cadrul legal și însuși fundamentul Legământului de la Sinai. De asemenea, ele cuprind ceea ce comentatorii germani Keil și Delitzsch numesc „sâmburele și esența legii“.⁷ Altfel spus, Cele Zece Porunci sunt o reprezentare a întregii Tore. Natura distinsă și fundamentală a celor zece porunci se vede, de asemenea, în faptul că acestea sunt singura porțiune din Tora care a fost înscrisă propriu-zis în piatră de către Dumnezeu Însuși: „Când a isprăvit Domnul de vorbit cu Moise pe muntele Sinai, i-a dat cele două table ale mărturiei, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu.“ (Ex. 31:18; cf. Deut. 5:22; 9:10; 10:4). Ulterior, citând doar două porunci (Iubește-L pe Dumnezeu și iubește-ți semenul), Isus rezumă esența Torei, declarând: „De aceste două porunci atârnă toată Legea și profeții“ (Mat. 22:40, KJV).

Cele Zece Porunci nu ar trebui înțelese ca fiind simple „legi“. Cine ar spune că jurămintele sale de nuntă sunt niște „legi“? Cuvântul *devarim* este tradus mai adecvat prin „cuvintele“ sau „rostirile“ lui Dumnezeu. După cum afirmă Stuart, „Ceea ce capitoul cuprinde... este mai degrabă conținutul unei constituții naționale decât doar conținutul unei secțiuni sau alteia dintr-un cod de lege.“⁸ Legământul a fost încheiat între YHVH și întreaga adunare, atât colectiv, cât și individual. După cum articulează Sarna: „Pe de o parte, este tot poporul ca entitate corporată, unitate psihică, care intră în relația de

legământ cu Dumnezeu. Pe de altă parte, fiecare membru al comunității este adresat în mod individual, după cum se arată prin folosirea consecventă a singularului persoanei a doua.⁹

În Deuteronom 5:6-18, Cele Zece Porunci sunt repetate cu ușoare modificări, fără a le fi afectat, însă, sensul. Îmi place foarte mult referința care spune că YHWH „v-a vorbit față în față pe munte, din mijlocul focului“ (Deut. 5:4). Valența poetică a acestei istorisiri este imposibil de surprins în cuvinte. Din mijlocul focului, Mirele, Dumnezeu de la Sinai, a rostit condițiile legământului – *jurămintele de nuntă* – înaintea poporului Său preaiubit.

Poruncile întâi și a doua

Prima poruncă a fost fundamentul pentru toate celelalte: „Să nu ai alți dumnezei în afară de Mine“ (Ex. 20:3). Căsătoria aceasta era întemeiată pe o exclusivitate absolută. Ulterior, profetul Isaia va relua această frumoasă temă: „căci Făcătorul tău este bărbatul tău: Domnul este numele Lui, și Răscumpărătorul tău este Sfântul lui Israel. El Se numește Dumnezeu întregului pământ“ (Isa. 54:5).

Orice căsătorie sănătoasă trebuie să aibă limite clar definite și bine apărate. Într-o relație exclusivă, nu încap loc pentru vreun intrus sau a terța parte. Ca atare, al doilea „cuvânt“ continuă tema primului. Tocmai pentru că YHWH și numai El era în mod specific Dumnezeu lor, nu aveau voie să își facă vreun „chip cioplit, nici vreo înfățișare a lucrurilor care sunt sus în ceruri sau jos pe pământ sau în apele mai de jos decât pământul. Să nu te închini înaintea lor și să nu le slujești, căci Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sunt un Dumnezeu gelos“ (Ex. 20:4-5a). Tendința închinătorului de a-și crea o reprezentare pământească a obiectului venerat este innăscută în ființa omenească. În vremurile antice, asta însemna aproape întotdeauna vreun fel de statuie sau sculptură. Al doilea cuvânt, care interzice făurirea de idoli, nu ar trebui înțeles ca o prescriere contra creării oricărei forme de artă sau reprezentare a vreunui om ori animal. Dacă așa ar sta lucrurile, atunci, mai târziu, Domnul S-a contrazis. Pentru că, în proiectul divin pentru viitorul Chivot al Legământului, de exemplu, YHWH a poruncit să fie puse deasupra acestuia imagini ale unui heruvim (Ex. 25:19; 37:8). Atunci când au fost croite veșmintele preoțești pentru Aaron, tivul hainei era decorat cu clopoței și rodii cusute manual (Ex. 28:33-34; 39:24-26). Am putea cita numeroase alte exemple în care Domnul sancționează crearea de obiecte sau imagini care reprezintă lucruri de pe pământ. Ideea cuprinde două aspecte. Mai întâi, este important ca poporul lui Dumnezeu să nu creadă vreodată că Creatorul lor se opune creativității artistice. Fiind eu însumi o fire artistică, cred că poporul lui Dumnezeu permite, de fapt, creativității să se reverse în mijlocul său ca o formă specifică de închinare. Fiecare dintre noi semănăm cu acel copilăș care își ia creioanele cerate și începe să mâzgălească peste tot. Toți suntem creativi din naștere pentru că toți am fost creați după chipul Creatorului nostru. Este foarte simplu. Atunci când ne manifestăm creativitatea, suntem, de fapt, ca El. Al doilea aspect este acela de a accentua faptul că cel de-al doilea „cuvânt“ se referă specific la idolatrie. Din perspectiva legământului, orice închinare oferită vreunui alt dumnezeu era necredincioșie față de YHWH; era adulter spiritual.

Porunca a treia

Următoarea rostire se referă la folosirea corectă a numelui lui YHWH: „Să nu iei în deșert Numele Domnului Dumnezeului tău; căci Domnul nu va lăsa nepedepsit pe cel ce

va lua în deșert Numele Lui. “ (Ex. 20:7). Deși formulată în termeni destul de largi încât să cuprindă orice folosire greșită a lui YHVH, porunca vizează în mod specific evitarea atentă a folosirii numelui lui YHVH ca garanție a cuvintelor sau promisiunilor unei persoane. Stuart o descrie ca fiind „prohibiția sperjurului”.¹⁰ Isus a reiterat și a extins sensul poruncii, avertizând asupra facerii de promisiuni folosind numele lui Dumnezeu sau orice altceva asociat cu Dumnezeu. Dimpotrivă, a spus El, „Da-ul vostru să fie da, iar nu-ul vostru să fie nu; ce trece peste aceste cuvinte vine de la Cel Rău” (Mat. 5:33-37; 23:16-22).

Mai mult decât toate acestea, însă, este faptul că numele unei persoane este legat de reputația ei; este o reprezentare verbală a identității acelei persoane. „Numele” lui YHVH reprezintă însăși esența Lui. Porunca aceasta decurge din zelul lui Dumnezeu de a prezerva puritatea mărturiei, am putea spune chiar a veștii bune sau a Evangheliei, în ceea ce privește cine este El cu adevărat, fiindcă doar în El putem găsi adevărata viață.

Porunca a patra

A patra rostire se referă la sabat:

Adu-ți aminte de ziua de odihnă, ca s-o sfințești. Să lucrezi șase zile și să-ți faci lucrul tău. Dar ziua a șaptea este ziua de odihnă închinată Domnului Dumnezeului tău: să nu faci nicio lucrare în ea, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici robul tău, nici roaba ta, nici vita ta, nici străinul care este în casa ta. Căci în șase zile a făcut Domnul cerurile, pământul și marea, și tot ce este în ele, iar în ziua a șaptea S-a odihnit: de aceea a binecuvântat Domnul ziua de odihnă și a sfințit-o. (Ex. 20:8-11)

După cum am discutat mai înainte, la orice nuntă există o pecete sau un semn vizibil al legământului de căsătorie. Astăzi, este vorba aproape întotdeauna de o pereche de verighete. După cum explică Stuart:

Multe legăminte antice aveau un fel de semn – ceva vizibil care să le amintească oamenilor de legământ, ca să nu-l uite. Sabatul funcționează ca un astfel de semn pentru legământul de la Sinai sau mozaic... El reprezintă o comemorare regulată, săptămânală, pentru toată lumea: respectând Sabatul, prin faptul că își opresc munca și se dedică închinării, oamenii demonstrează în mod deschis că respectă legământul.

Dacă cuplurile căsătorite moderne poartă un inel care să le aducă aminte lor și lumii întregi că se află într-un legământ și că își aparțin unul altuia, și Sabatul funcționa ca un astfel de semn. Exod 31 formulează foarte clar acest lucru:

Copiii lui Israel să păzească Sabatul, prăznuindu-l, ei și urmașii lor, ca un legământ necurmat. Acesta va fi între Mine și copiii lui Israel *un semn veșnic*; căci în șase zile a făcut Domnul cerurile și pământul, iar în ziua a șaptea S-a odihnit și a răsuflat.” (Ex. 31:16-17)

Astfel, fiindcă era un sigiliu și un semn al legământului de căsătorie, poporul lui Israel nu trebuia să respecte Sabatul ca pe o simplă lege, ci trebuia să *il pună deoparte*. La fiecare șapte zile, o zi era pusă deoparte pentru comemorarea, revigorarea și

împrospătarea relației de legământ. Sabatul ar trebui văzut ca un dar, și nicidecum ca o obligație chinuitoare. Niciun cuplu dedicat iubirii dintre ei nu ar vedea conceptul de seară de întâlnire ca fiind legalism. Nici Sabatul nu ar trebui privit ca și când ar fi o simplă poruncă, ci ca o binecuvântare.

Poruncile a cincea până la a zecea

Următoarele porunci, de la a cincea la a zecea, își mută atenția de la dragostea față de Dumnezeu la relații sănătoase și pline de iubire cu alții. Acestea cuprind o serie de prescrieri morale și etice. Prima are de-a face cu arătarea cinstei cuvenite față de proprii părinți: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca să îți se lungească zilele în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeul tău“ (Ex. 20:12). Următoarea poruncă interzice comiterea de omucideri (v. 13). Apoi, urmează prescrieri contra adulterului (v. 14), furtului (v. 15), minciunii, înșelării sau „mărturisirii strâmbe“ (v. 16) și, în final, un avertisment contra geloziei sau invidiei (v. 17).

Puterea teofaniei

Toate aceste cuvinte, ni se spune, au fost rostite cu glas tare de Dumnezeu înaintea poporului (Ex. 20:1). La terminarea lor, ni se spune că „tot poporul azea tunetele și sunetul trâmbiței și vedea flăcările muntelui care fumega. La priveliștea aceasta, poporul tremura și stătea în depărtare“ (Ex. 20:18). Acesta a fost punctul culminant al ceremoniei, în care ni se spune că poporul a fost, pur și simplu, copleșit. Tunetul, trâmbițele, sunetul glasului lui Dumnezeu erau, pur și simplu, prea mult. Au pledat înaintea lui Dumnezeu să înceteze să li se mai adreseze direct: „Vorbește-ne tu însuși, și te vom asculta, dar să nu ne mai vorbească Dumnezeu, ca să nu murim“ (v. 19). Din acest punct, Moise și-a asumat rolul de mediator între Dumnezeu și popor. Și astfel, „poporul stătea în depărtare, iar Moise s-a apropiat de norul în care era Dumnezeu“ (v. 21). În următoarele trei capitole ale Exodului (21-23), Domnul continuă să dea poporului instrucțiuni despre modul lor de viață. Poruncile nu vizau doar dragostea exclusivă față de Dumnezeu, ci și raporturile interumane. Putem înțelege de ce Isus a rezumat toată legea în cele două categorii ale dragostei față de Dumnezeu și față de ceilalți (Mat. 5; 22:40).

¹ Martin H. Manser, *Dictionary of Bible Themes: The Accessible and Comprehensive Tool*

for Topical Studies (London: Martin Manser, 2009). Betrothal

² Abraham P. Bloch, *The Biblical and Historical Background of Jewish Customs and Ceremonies* (KTAV Publishing, New York, 1980), 34 (Ketubot 10a)

חֲבוּרָה chuppâh, khoop-paw'; from 2645; a canopy:—chamber, James Strong, *A Concise Dictionary of the Words in the Greek Testament and The Hebrew Bible* (Bellingham, WA: Logos Bible Software, 2009), 41.

⁴ Gordon J. Wenham, *Exploring the Old Testament: The Pentateuch*, vol. 1 (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 2003), 68.

⁵ Michael Carasik, ed., *Deuteronomy: Introduction and Commentary*, trans. Michael Carasik, *The Commentators' Bible* (Philadelphia: The Jewish Publication Society, 2015), 239.

⁶ H. D. M. Spence-Jones, ed., *Exodus, vol. 2, The Pulpit Commentary* (London; New York: Funk & Wagnalls Company, 1909), 130.

⁷ Carl Friedrich Keil and Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 1 (Peabody, MA: Hendrickson, 1996), 391–392.

⁸ Douglas K. Stuart, *Exodus, vol. 2, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 440.

⁹ Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 109.

¹⁰ Douglas K. Stuart, *Exodus, vol. 2, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 455–456

Până când moartea ne va despărți

Exodul 24 este dedicat exclusiv ratificării legământului. A fost, ca de obicei, un proces foarte formal. Mai întâi, Domnul i-a chemat pe Moise, Aaron, pe cei doi fii ai săi și pe cei șaptezeci de bătrâni ai lui Israel să urce pe munte. Înainte de aceasta, însă, „Moise a venit și a spus poporului toate cuvintele Domnului și toate legile. Tot poporul a răspuns într-un glas: «Vom face tot ce a zis Domnul.»” (Ex. 24:3). Astfel, la încheierea citirii *ketubah*, poporul a consimțit în unanimitate. Acordul era deopotrivă individual și colectiv. După cum comentează Sarna:

Pe de o parte, avem „tot poporul” ca entitate colectivă, unitate psihică, care intră în relația de legământ cu Dumnezeu. Pe de altă parte, fiecare membru al comunității este adresat individual, după cum se arată prin folosirea consecventă a persoanei a doua singular.¹

Cu alte cuvinte, legământul însuși a fost încheiat cu adunarea poporului, dar și cu fiecare persoană prezentă acolo. Mai mult, el era valabil și pentru copiii lor și pentru următoarele generații ale israeliților, până în zilele noastre.

Sigilat cu sânge

În timpurile moderne, atunci când mirele și mireasa își termină de citit jurămintele, fiecare declară: „Până când moartea ne va despărți.” Expresia aceasta semnifică devotamentul lor față de Dumnezeu și unul față de celălalt de a rămâne căsătoriți tot restul vieților lor. Doar moartea va pune capăt legământului lor de căsătorie. Ca atâtea alte aspecte ale legământului, această dedicare foarte solemnă era consfințită printr-un act ceremonial exterior. După ce poporul și-a dat acordul la prevederile legământului, Domnul i-a dat lui Moise instrucțiuni pentru a construi „un altar la poalele muntelui și a ridicat douăsprezece pietre pentru cele douăsprezece seminții ale lui Israel” (Ex. 24:4). Pentru că poporul era atât de numeros, cei doisprezece stâlpi (din piatră) au fost ridicați lângă altar, ca reprezentanți ai celor douăsprezece triburi. După construirea altarului, Moise a poruncit „fiilor lui Israel” să sacrifice mai mulți tauri tineri și să îi aducă jertfă pe altar. Apoi:

Moise a luat jumătate din sânge și l-a pus în străchini, iar cealaltă jumătate a stropit-o pe altar. A luat cartea legământului și a citit-o în fața poporului. Ei au zis: „Vom face și vom asculta tot ce a zis Domnul.” Moise a luat sângele și a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul tuturor acestor cuvinte.” (Ex. 24:6-8)

Tabloul este șocant. După ce a stropit poporul cu sânge (sau cel mai probabil a stropit stâlpii de lângă altar, care erau reprezentanți ai poporului),² Moise a mai citit o dată tot cuprinsul legământului, cu glas tare, în fața congregației. În acest context sângeros, adunarea și-a reafirmat angajamentul de a respecta *tot* ceea ce era scris în legământ. Și, după aceea, Moise a mai stropit o ultimă dată poporul cu sânge. Legământul

mozaic a fost sigilat printr-o manifestație foarte însuflețită, înfiorătoare și sângeroasă. Stuart declară că sigilarea cu sânge a legământului simboliza „responsabilitatea comună a celor două părți, precum și severitatea pedepsei convenite pentru încălcarea legământului.”³ Cu alte cuvinte, oricât de puternică ar fi încheierea unei ceremonii de căsătorie, în care mireasa și mirele își rostesc legămintele până la moarte, Legământul de la Sinai a dus lucrurile un pas mai departe. Dacă israeliții dădeau greș în respectarea condițiilor legământului, urma să fie pedepsiți cu moartea.

Recepția de nuntă

A sosit timpul ca Moise și bătrânii adunării, ca reprezentanți ai acesteia, să urce pe munte la întâlnirea cu Domnul, pentru finalizarea ceremoniei. La jumătatea urcușului, pe un platou vast, cu privirile ațintite încă asupra piscului, se bucurau de ospăț:

Moise a luat sângele și a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul tuturor acestor cuvinte.” Ei au văzut pe Dumnezeu lui Israel; sub picioarele Lui era un fel de lucrare de safir străveziu, întocmai ca cerul în curăția lui. El nu și-a întins mâna împotriva aleșilor copiilor lui Israel. Ei au văzut pe Dumnezeu, și totuși au mâncat și au băut. (Ex. 24:9-11)

Ca la orice nuntă modernă la care ceremonia este urmată de o masă copioasă, și legământul de căsătorie al Domnului a fost pecetluit cu o recepție de nuntă. Avem aici în Exod unul dintre cele mai extraordinare pasaje din Biblie. După ce Moise și bătrânii au mâncat și au băut, și-au ridicat privirea și l-au văzut pe Dumnezeu lui Israel în vârful muntelui; descrierea pare a transcende capacitatea cuvintelor. Ca și legământul cu Avraam (Gen. 15:17), și acesta a fost sigilat sau ratificat nu doar prin actul sângeros al sacrificării unor tauri, ci și printr-o masă. După cum observă Stuart:

În lumea antică biblică, legămintele erau încheiate de obicei cu o masă specială în care animalele erau tăiate, simbolic, în jumătate (semn al responsabilității comune celor două părți, precum și al severității pedepsei ce însoțea încălcarea legământului), după care părțile legământului treceau printre jumătăți și serveau masa împreună, în semn de prietenie și alianță. Legământul lui Dumnezeu cu Israelul, reprezentat printr-un Cod al Legământului finalizat acum, îi implica, pe de o parte, pe Dumnezeu și, de cealaltă parte, poporul.⁴

„Cu acest inel, mă leg de tine“

După aceea, Domnul l-a chemat pe Moise: „Suie-te la Mine pe munte și rămâi acolo. Eu îți voi da niște table de piatră cu Legea și poruncile pe care le-am scris pentru învățătura lor“ (v. 12). Relatarea ascensiunii lui Moise până în vârful muntelui și întâlnirea lui cu Dumnezeu acolo continuă una dintre cele mai surprinzătoare scene din întreaga Biblie:

Moise s-a suit pe munte, și norul a acoperit muntele. Slava Domnului s-a așezat pe muntele Sinai, și norul l-a acoperit timp de șase zile. În ziua a șaptea, Domnul a chemat pe Moise din mijlocul norului. Înfățișarea slavei Domnului era ca un foc mistuitor pe vârful muntelui, înaintea copiilor lui Israel. Moise a intrat în mijlocul

norului și s-a suit pe munte. Moise a rămas pe munte patruzeci de zile și patruzeci de nopți. (Ex. 24:15-18)

Cât timp a stat Moise pe munte, Domnul i-a dat Israelului un „semn“, care se reflectă și în tradițiile moderne de nuntă. Pe lângă numeroasele instrucțiuni pentru tabernacol, mobilierul sacru și diversele ritualuri aferente, Domnul le-a dat israeliților ceva foarte special care să le amintească în permanență de legământ: Sabatul. Dacă ceremoniile moderne de nuntă includ schimbul de inele ca semne vizibile, la fel și Sabatul avea rolul de a servi ca un semn exterior, perpetuu, similar:

Domnul a vorbit lui Moise și a zis: „Vorbește copiilor lui Israel și spune-le: „Să nu care cumva să nu țineți Sabatele Mele, căci acesta va fi între Mine și voi și urmașii voștri un semn după care se va cunoaște că Eu sunt Domnul, care vă sfințesc. Să țineți Sabatul, căci el va fi pentru voi ceva sfânt. Cine îl va călca va fi pedepsit cu moartea; cine va face vreo lucrare în ziua aceasta va fi nimic din mijlocul poporului său. Să lucrezi șase zile; dar a șaptea este Sabatul, ziua de odihnă închinată Domnului. Cine va face vreo lucrare în ziua Sabatului va fi pedepsit cu moartea. Copiii lui Israel să păzească Sabatul, prăznuindu-l, ei și urmașii lor, ca un legământ necurmat. Acesta va fi între Mine și copiii lui Israel un semn veșnic; căci în șase zile a făcut Domnul cerurile și pământul, iar în ziua a șaptea S-a odihnit și a răsuflat.” (Ex. 31:12-17)

Certificatul de căsătorie

În modernitate, după încheierea ceremoniei, mireasa, mirele și ofițerul stării civile semnează un document oficial numit certificat de căsătorie. În cazul Legământului de la Sinai, „certificatul“ erau cele două tăblițe de piatră pe care au fost scrise Cele Zece Porunci. După ce Domnul i-a dat lui Moise poruncile privitoare la Sabat, ni se spune: „Când a isprăvit Domnul de vorbit cu Moise pe muntele Sinai, i-a dat cele două table ale mărturiei, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu. “ (Ex. 31:18). Certificatul de căsătorie fusese emis ca o gravură extraordinară în piatră, realizată de însăși mâna lui Dumnezeu. Dat fiind că aceste tăblițe erau sacre, Domnul poruncise construirea unei cutii sacre în care acestea să fie păstrate (Ex. 25:10-22). Aceasta se numește acum „Chivotul Legământului“ (Num. 10:33; 14:44; Deut. 10:8 etc.). Gândiți-vă la importanța certificatului de căsătorie. Mulți ani mai târziu, când Israelul intrase în posesia țării promise, acesta era văzut, în perspectiva biblică asupra cosmosului, ca fiind în mijlocul pământului. În centrul Israelului era Ierusalimul. În centrul Ierusalimului era Templul. În centrul Templului se găsea Sfânta Sfințelor. În Sfânta Sfințelor, se afla Chivotul, în care se găseau cele două tăblițe de piatră cu cele zece porunci - certificatul de căsătorie emis de Dumnezeu.

Șema

De la un capăt la altul al Scripturilor, Domnul le poruncește de multe ori israeliților și copiilor acestora să își aducă aminte de lucrurile minunate pe care le-a făcut pentru ei în timpul exodului. În afară de Sabat, un alt mod important prin care iudaismul pune în practică porunca de a ține minte este recitarea cu regularitate din Deuteronom 6:4. Pasajul a ajuns cunoscut ca *Șema*, pentru că primul cuvânt al versetului este la modul imperativ, însemnând „auzi“ sau „ascultă“. Îl redăm mai jos integral:

Ascultă, Israele! Domnul Dumnezeu nostru este singurul Domn. Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipărești în mintea copiilor tăi și să vorbești de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini și să-ți fie ca niște fruntare între ochi. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale. (Deut. 6:4-9)

După cum Sabatul era semnul vizibil al unei verighete, tot astfel și Șema trebuia scrisă pe un mic sul și legată, literalmente, de mână și de frunte, ca un permanent semn de aducere aminte. Astăzi, evreii practicanți își leagă, de ambele brațe și la tâmpole, câte o cutiuță din piele în care se află Șema scrisă pe o bucată de piele de vițel; în ebraică, acestea se numesc filacterii sau *tefillin*. Mulți evrei de azi consideră că locurile în care sunt puse filacteriile reprezintă un indiciu că poruncile acestea sunt menite a fi păstrate mereu înaintea gândurilor noastre (la tâmpole) și a acțiunilor noastre (la mâini). Eugene H. Merrill, profesor de Vechiul Testament, descrie astfel locul central pe care Șema l-a ocupat, din antichitate și până în zilele noastre, în iudaism:

Exegeza rabinică post-biblică înțelegea rolul Șemei a fi în inima întregii legi. Întrebat fiind care este cea mai mare dintre porunci, Isus a citat-o pe aceasta (și porunca însoțitoare, din Lev. 19:18) ca fiind preceptul fundamental al credinței iudaice, opinie cu care ascultătorii Săi erau, în mod evident, de acord (Mat. 22:34-39; Marcu 12:28-31; Luca 10:25-28). Centralitatea acestei confesiuni s-a înrădăcinat în conștiința iudaică până în ziua de azi, în așa fel încât evreul practicant va recita Șema de cel puțin două ori pe zi.⁵

Prima declarație din Șema: „Domnul este Dumnezeu nostru, Domnul este unul!“ este adesea interpretată ca fiind o declarație doctrinară a unui monoteism strict unitarian, exprimând credința că Dumnezeu există ca entitate strict singulară. Dar, dacă înțelegem legământul de la Sinai ca pe unul de căsătorie, vedem că Șema are mult mai puțin de-a face cu simpla cuantificare a lui Dumnezeu și mult mai mult cu afirmarea naturii absolut exclusive a relației. Din acest motiv, traducerea din 1985 a Tanahului de către Jewish Publication Society o redă astfel: „Ascultă, Israele! Domnul este Dumnezeu nostru, singur Domnul.“ Pentru că israeliții au consimțit să respecte toate poruncile date de Domnul la poalele muntelui, Șema servește ca o permanentă aducere aminte a acelei declarații inițiale. Ceea ce a fost confirmat cu glas tare la Sinai este acum reafirmat zi de zi.

Concluzie

Alături de *mikveh* (spălarea ritualică), *chuppah* (acoperământul-paravan) și *ketubah* (jurămintele de nuntă), și ratificarea legământului reflectă ritualurile de nuntă. De exemplu, Israelul a încheiat legământul cu multiple afirmații entuziaste („Da, da!“). Mai departe, Domnul a dat Israelului semnul exterior și permanent al sabatului (inelul de nuntă). La jumătatea urcușului pe munte, Moise și cei 70 de bătrâni ai Israelului au mâncat împreună ca parte a procesului de pecetluire a legământului (recepția de nuntă). În sfârșit,

tăblițele de piatră, scrise de însuși degetul lui Dumnezeu (certificatul de căsătorie), i-au fost încredințate lui Moise spre păstrare pe termen nelimitat în Chivotul Legământului. Ca oricare căsătorie modernă, acest legământ a fost încheiat „până la moarte“. Și totuși, ducând conceptul mai departe, prin sigilarea legământului cu sânge, se înțelegea, în mod clar, lucru declarat și verbal, de altfel, de multe ori, că pedeapsa pentru încălcarea legământului era moartea.

¹ Nahum M. Sarna, Exodus, *The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 109.

² După cum comentează Sarna: “Este probabil că stropirea poporului cu sânge, descrisă în versetul 8, să fi fost făcută prin stropirea stâlpilor de piatră.” Nahum M. Sarna, Exodus, *The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 151.

³ Douglas K. Stuart, Exodus, vol. 2, *The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 552.

⁴ Douglas K. Stuart, Exodus, vol. 2, *The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 552.

⁵ Eugene H. Merrill, Deuteronomy, vol. 4, *The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1994), 163.

Mireasa adulterină

Puține istorisiri din Biblie dau în vileag natura păcătoasă și capricioasă a omului într-un mod mai dureros decât cea a vițelului de aur. Povestea ne poartă de pe culmile celei mai glorioase teofanii de pe munte în abisul rebeliunii totale de pe pământ. Catastrofa este atât de gravă încât poate sta alături de decăderea tragică a omenirii în grădina Edenului și alături de distrugerea lumii la potop. În timp ce Moise se afla în prezența lui Dumnezeu în vârful muntelui, poporul de la poalele lui se cobora într-un nou abis spiritual. Auzind cuvintele legământului, israeliții tocmai se angajaseră cu ferveare să respecte „toate cuvintele“ lui Dumnezeu. Rareori se întâmplă, însă, ca impulsurile bine intenționate să se convertească într-un mod de viață sustenabil. Cu prima ocazia care li s-a ivit în cale, ei au încălcat, în mod rușinos, mai multe porunci. Ceremonia de nuntă nici nu se încheiase încă și, în chiar văzul soțului ei, poporul l-a înșelat cu zeul-vițel egiptean făcut de mâna omului:

Poporul, văzând că Moise zăbovește să se coboare de pe munte, s-a strâns în jurul lui Aaron și i-a zis: „Haide! fă-ne un dumnezeu care să meargă înaintea noastră; căci Moise, omul acela care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a făcut.” (Ex. 32:1)

Vițelul de aur

Moise stătuse pe munte timp de patruzeci de zile și patruzeci de nopți (Ex. 24:18). Poate că poporului nu i se spusese cât timp avea să fie plecat. Nu este clar dacă Moise însuși ar fi avut vreo idee cât timp avea să stea acolo. Este clar, însă, că, în absența liderului lor, oamenii și-au pierdut rapid răbdarea. Diverși comentatori au încercat să explice ce anume i-ar fi făcut pe israeliți să treacă, într-un timp atât de scurt, de la devotamentul neclintit față de YHVH la o rebeliune atât de obscenă. În afară de simpla înclinație umană față de păcat, însă, niciuna dintre explicații nu satisface. Israelii nu aveau absolut nicio scuză. Pe bună dreptate observa, în secolul al XIX-lea, comentatorul Edward Dennet, că „gestul poporului este nimic altceva decât o apostazie fățișă.”¹ Și, pentru ca lucrurile să fie și mai rele, împreună cu ei a căzut și Aaron, aparent fără a opune vreo rezistență. Însuși fratele lui Moise, cel care îi fusese alături și asistase la prima mână la puterea lui YHVH, și-a asumat un rol de lider în toată tărășenia. El a fost acela care a meșteșugit idolul și i-a construit un altar:

Aaron le-a răspuns: „Scoateți cerceii de aur din urechile nevestelor, fiilor și fiicelor voastre, și aduceți-i la mine.” Și toți și-au scos cerceii de aur din urechi și i-au adus lui Aaron. El i-a luat din mâinile lor, a bătut aurul cu dalta și a făcut un vițel turnat. (Ex. 32:2-4a)

Acest „vițel topit“ făurit de Aaron era, de fapt, din lemn, dar poleit cu aur. Scripturile arată că aceasta era metoda obișnuită de făurire a idolilor (Isa. 30:22; 40:19; Osea 8:6; cf. Osea 8:4; Hab. 2:19), lucru confirmat și prin faptul că, mai târziu, Moise a ars idolul (v. 20). Chiar dacă tocmai ieșise din mâinile unor oameni, poporul s-a apucat imediat să îi atribuie faptele de vitejie pe care YHVH le făcuse în ultimul timp. În timp

ce se închinau, strigau: „Israele, iată dumnezeul tău care te-a scos din țara Egiptului!“ (v. 4b). Pe lângă faptul că a făurit un idol, Aaron i-a dedicat acestui zeu-vițel și o sărbătoare: „Când a văzut Aaron lucrul acesta, a zidit un altar înaintea lui și a strigat: „Măine va fi o sărbătoare în cinstea Domnului!” A doua zi, s-au sculat dis-de-diminează și au adus arderi de tot și jertfe de mulțumire. Poporul a șezut de a mânca și a băut; apoi s-au sculat să joace.“ (vv. 5-6). Walter C. Kaiser Jr., unul dintre profesorii mei preferați de Vechiul Testament, descrie astfel sensul acestui pasaj: „Oamenii își satisfac propriile dorințe și se apucă să se dedea la desfrâu. Verbul *šāḥaq* înseamnă beții, orgii imorale și mișcări sexuale.“²

Marea catastrofă

Ar fi fost imposibil să fi încălcat mai perfect de-atât atît de multe porunci odată. Mai întâi, acest „idol“ a fost făurit cu premeditare. Poporul i-a adus jertfe, a făcut plecăciuni înaintea lui, i s-a închinat și chiar a declarat că acesta este „dumnezeul lor“. Ba chiar i-a dat credit pentru ieșirea din Egipt! În plus, sărbătoarea în cinstea lui a fost însoțită de tot felul de forme de dezmaț sexual. Povestea aceasta este cu atît mai greu de imaginat cu cât ne dăm seama că, în timp ce poporul făcea toate aceste lucruri, prezența glorioasă și incandescentă a lui Dumnezeu continua să acopere muntele (Deut. 9:15). Mireasa nu s-a mulțumit să-și înșele soțul chiar la nuntă, ci l-a înșelat chiar sub ochii Lui.

Din vârful muntelui, Dumnezeu știa prea bine cele ce se petreceau pe pământ. „Coboară-te imediat,“ i-a spus Domnul lui Moise, pentru că poporul „s-a stricat. Foarte curând s-a abătut de la calea pe care le-o poruncisem“ (Ex. 32:7-8). Cuvântul folosit aici pentru corupere (stricare) este destul de intens, fiind același din Geneza 6:12, unde se referă la corupția și stricăciunea la care lumea întreagă se dedase în timpul vieții lui Noe.³ Atunci, remediul fusese nimic altceva decât purgația totală și anihilarea completă.

Consecințele

Domnul Și-a declarat și aici, ca și la anihilarea lumii din vremea lui Noe, intenția de a distruge complet Israelul: „Domnul a zis lui Moise: „Văd că poporul acesta este un popor încăpățânat. Acum, lasă-Mă; mânia Mea are să se aprindă împotriva lor: și-i voi mistui; dar pe tine te voi face strămoșul unui neam mare.” (vv. 9-10). Chiar dacă doar o parte a poporului participase activ la această rebeliune, Domnul era gata să distrugă întreaga națiune. După cum observă Stuart: „Chiar dacă nu participase fiecare persoană în parte, mulți o făcuseră cu înverșunare, iar restul nu acționase pentru repudierea lor, rezultatul fiind că națiunea ca întreg, națiunea pusă în balanță, poate fi descrisă, simplu, prin «ei».“⁴ Dumnezeu a venit apoi cu propunerea de a face din Moise un nou Avraam, din care să se nască o nouă națiune. Moise, însă, a mijlocit, apelând la bunul Nume al lui Dumnezeu, la reputația Sa internațională și la promisiunile din cadrul legămintelor încheiate cu străbunii săi (Ex. 32:12-13). Ca urmare a apelului lui Moise, „Domnul S-a lăsat de răul pe care spusese că vrea să-l facă poporului Său“ (v. 14). Dar nu a fost totul, pur și simplu, iertat și dat uitării. Chiar dacă Domnul hotărâse să nu anihileze poporul, existau, totuși, niște consecințe grave. Moise va sluji acum ca agent al judecării lui YHVH.

Certificatul de căsătorie este distrus

La porunca Domnului, Moise a coborât de pe munte, cu cele două tăblițe – certificatul de căsătorie – în mâini (v. 15). Deși i se povestise ce se petrecea, acum vedea cu ochii lui: „Și, pe când se apropia de tabără, a văzut vițelul și jocurile. Moise s-a aprins de mânie, a aruncat tablele din mână și le-a sfărâmat de piciorul muntelui.“ (v. 19). Astfel, primul act al lui Moise a fost să anuleze public legământul de căsătorie: a aruncat cele două tăblițe pe pământul stâncos și le-a sfărâmat înaintea întregii adunări. După cum explică Sarna, „acesta nu a fost un gest impulsiv, ci a semnat, în mod foarte deliberat, abrogarea legământului.“⁵ Ceremonia de nuntă nici măcar nu se încheiase încă și înțelegerea pica.

Moise arde idolul

Într-un al doilea act de judecată, Domnul a ars prin Moise idolul, pentru a distruge în mod public „dumnezeul“ căruia poporul se dăruise: „A luat vițelul, pe care-l făcuseră ei, și l-a ars în foc; l-a prefăcut în cenușă, a presărat cenușa pe fața apei și a dat-o copiilor lui Israel s-o bea.“ (v. 20). Prin arderea idolului, Moise demonstra profunda și suprema neputință a acestuia. Aruncarea cenușii idolului în apă și obligarea poporului să o bea îndeplinea cel puțin trei funcții simbolice. Mai întâi, prin faptul că forța poporul să bea rămășițele idolului, Moise îi determina pe israeliți să interiorizeze, literalmente, și să își asume răspunderea pentru propriile păcate. În al doilea rând, amestecând rămășițele idolului cu singura lor sursă de apă, Moise a avut grijă ca acestea să treacă, la propriu, prin corpurile lor, deversându-se în deșeuri umane pe pământ. În Deuteronom 32:37, auzim tonul dojenitor al lui Dumnezeu: „Acum unde vă sunt dumnezeii?“ A fost un gest suprem de umilire. După aceea, al treilea punct foarte interesant asupra căruia se atrage atenția vizează însăși natura păcatului idolatriei. Numeri 5:11-31 descrie un ritual pe care israeliții erau obligați să-l îndeplinească în caz că își suspectau soția că fusese infidelă și comisese adulter. Soțul avea obligația să-și ducă soția la preot, care trebuia „să ia apă sfântă într-un vas de pământ, să ia țărână de pe podeaua cortului și s-o pună în apă“ (Num. 5:17). După ce femeia era făcută să bea acel amestec, dacă era vinovată, stomacul i se umfla. În caz contrar, era inocentă (Num. 5:27-28). Oricât de straniu ni s-ar părea acest ritual, ideea este că, forțând poporul să bea amestecul de apă și cenușa idolului, Moise comunica în mod clar că poporul, asemenea unei soții necredincioase, comisese adulter și încălcase legământul de căsătorie.

Moise îl confruntă pe Aaron

Al treilea gest al lui Moise a fost să-și certe fratele, instigatorul rebeliunii: „Moise a zis lui Aaron: „Ce ți-a făcut poporul acesta, de ai adus asupra lui un păcat atât de mare?“ (v. 21). După Sarna, marele păcat în care Aaron a condus poporul „este un termen legal găsit... în contractele de căsătorie egiptene, referindu-se întotdeauna la adulter.“⁶ Inițial, Aaron a încercat să abată atenția de la sine calomniind poporul: „Aaron a răspuns: „Să nu se aprindă de mânie domnul meu! Tu singur știi că poporul acesta este pornit la rău.“ (v. 22). Unii comentatori încearcă chiar să bagatelizeze păcatul lui Aaron, considerându-l un participant pasiv, care cedează, sub presiune, cerințelor poporului. Dar Scripturile nu prezintă deloc astfel lucrurile. Atunci când oamenii l-au presat, Aaron le-ar fi putut aminti că Moise le poruncise să aștepte până la întoarcerea lui (24:14), dar el nu a făcut-o. În schimb, și-a asumat rolul de lider al rebeliunii. După cum se exprimă J. Alec Motyer,

îndrăgitul comentator biblic de origine britanică, „partea jucată de Aaron în aceasta nu a fost, desigur, neglijabilă din punct de vedere penal.”⁷ Faptul că a simțit nevoia să inventeze cele mai ridicole minciuni dovedește că știa că era vinovat: „Eu le-am zis: „Cine are aur, să-l scoată!” Și mi l-au dat; l-am aruncat în foc, și din el a ieșit vițelul acesta.” (v. 24). Keil observă: „Această scuză era atât de vrednică de dispreț încât Moise nici nu s-a gândit să dea un răspuns.”⁸ Într-un text paralel din Deuteronom, citim că Domnul a fost atât de furios pe Aaron încât aproape că l-a omorât (Deut. 9:20). Aaron a fost salvat, ca și în cazul celorlalți rebeli, doar prin intermedierea lui Moise.

Idolatrii sunt măcelăriți

Într-un al patrulea gest, Moise și-a îndreptat mânia spre cei ce continuau să fie lipsiți de căință. După ce Moise a apărut și a distrus vițelul, mulți au continuat să se răzvrătească pe față, în loc să se potolească: „ Moise a văzut că poporul era fără frâu, căci Aaron îl făcuse să fie fără frâu, spre batjocura vrăjmașilor săi” (v. 25). Kaiser observă că „există un tip de prostituție religioasă conectată cu închinarea poporului în fața vițelului de aur.”⁹ Poporul o luase razna, dezbărându-se de orice restricții și constrângeri. Moise știa că trebuia făcut ceva și astfel, în aceeași zi, a avut loc execuția celor trei mii de rebeli:

„Cine este pentru Domnul să vină la mine!” Și toți copiii lui Levi s-au strâns la el. El le-a zis: „Așa vorbește Domnul Dumnezeu lui Israel: „Fiecare din voi să se încingă cu sabia; mergeți și străbateți tabăra de la o poartă la alta, și fiecare să omoare pe fratele, pe prietenul și pe ruda sa.” Copiii lui Levi au făcut după porunca lui Moise; și aproape trei mii de oameni au pierit în ziua aceea din popor. (Exodul 32:26-28)

Cei care au ieșit în față, la strigătul lui Moise de a arăta astfel că erau „pentru Domnul“, au fost preponderent din rândurile leviților, tribul din care provenea și Moise. Porunca de a-și măcelări, pur și simplu, propriii frați, prieteni și vecini a fost, fără îndoială, una care a produs multă suferință lăuntrică. Din acest motiv, mai târziu, atunci când binecuvântează cele douăsprezece triburi, Moise a descris tribul lui Levi ca fiind acela care „a zis despre tatăl său și despre mama sa: «Nu i-am văzut!» Și despre frații lui: «Nu vă cunosc!» Iar de copii n-a vrut să mai știe. Căci ei păzesc Cuvântul Tău Și țin legământul Tău“ (Deut. 33:9).

Moise perseverează în mijlocire

Chiar și după toate aceste gesturi și acte ale lui Moise, care arsese vițelul de aur și omorâse trei mii de oameni, nu exista nicio garanție din partea Domnului că totul va fi iertat. Astfel, Moise i-a mai avertizat o dată cu asprime pe cei rămași în viață și s-a urcat iarăși pe munte ca să stea de vorbă cu Dumnezeu (Ex. 32:30-31). Ajuns acolo, Moise și-a început pledoaria, prin care își lega destinul veșnic de viitorul Israelului: „Moise s-a întors la Domnul și a zis: „Ah! poporul acesta a făcut un păcat foarte mare! Și-au făcut un dumnezeu de aur. Iartă-le acum păcatul! Dacă nu, atunci, șterge-mă din cartea Ta, pe care ai scris-o!” (Ex. 32:31-32). Moise recunoștea păcatele poporului, dar, în esență, apelul lui era: „Cruță poporul. Ia-mă pe mine în locul lui.“ După cum descrie Sarna, „rugăciunea amestecă confesiunea cu o pledoarie pentru iertare; dar mai este introdus un element. Moise, într-un gest de noblețe, își leagă destinul personal de soarta poporului său. Cu greu s-ar găsi un exemplu mai impresionant de altruistă «dragoste față de Israel»

(în ebraică *'ahavat yisra'el*).¹⁰ Cititorii Noului Testament vor recunoaște imediat o prefigurare clară a rugăciunii apostolului Pavel, care avea să pledeze și el pentru Israel: „Spun adevărul în Hristos... Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema, despărțit de Hristos, pentru frații mei, rudele mele trupești. Ei sunt israeliți“ (Rom. 9:1-4). Domnul i-a răspuns lui Moise, explicându-i că îi va pedepsi doar pe vinovați. Nu avea cum să absoarbă el pedeapsa Israelului.

După aceea, Domnul i-a dat lui Moise instrucțiuni despre cum să înceapă să conducă poporul spre țara promisă. Aceasta era o veste bună, pentru că însemna că misiunea nu eșuase. Dar vestea a venit însoțită de încă una, devastatoare: YHVH nu mai voia să însoțească poporul așa cum o făcuse până atunci. „Voi trimite înaintea ta un înger... Dar Eu nu Mă voi sui în mijlocul tău, ca să nu te prăpădesc pe drum, căci ești un popor încăpățânat“ (33:2-3). Din nou, Moise a insistat în mijlocire, refuzând să conducă Israelul în țara promisă, dacă Domnul nu îi însoțea în persoană (33:12-16). Domnul a cedat în fața intervenției lui Moise, dar, mai mult de-atât, s-a mai întâmplat ceva foarte special.

Plin de milă și de bunătate

Moise l-a cerut Domnului să Îi descopere mai mult identitatea Lui. Domnul l-a informat că i se va descoperi așa cum nu mai fusese văzut niciodată (33:18-33). În mijlocul acestei mărețe revelații de Sine, YHVH S-a caracterizat înaintea lui Moise astfel:

„Domnul Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate și credincioșie, care Își ține dragostea până în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea și păcatul, dar nu socotește pe cel vinovat drept nevinovat, și pedepsește fărădelegea părinților în copii și în copiii copiilor lor până la al treilea și al patrulea neam!“ (Ex. 34:6-7)

Versetele redau cinci atribute specifice lui YHVH. Ele sunt însăși definiția a ceea ce inima omului tânjește să primească din cer. Moise a primit, fără îndoială, foarte bine toate aceste autocaracterizări. În capul listei, era firea plină de milă a lui YHVH. Dumnezeuului slavei care Se manifestase pe munte Îi păsa în mod autentic de oameni. El avea emoții reale față de ei, emoții de tandrețe și milă. Al doilea atribut era bunăvoința Domnului. YHVH este Dumnezeuul care face bine oamenilor care nu merită, de fapt, bunătatea Lui. El nu face doar ceea ce se așteaptă de la El, ci merge mult mai departe. În al treilea rând, Domnul Se descrie ca fiind „încet la mânie“. Răbdarea lui YHVH cu oamenii păcătoși și rebeli este, de fapt, ceva ce Îl definește. El a declarat că are o mare măsură de dragoste și loialitate în baza legământului. Cuvântul ebraic folosit aici, *hesed*, și tradus ca „bunătate și dragoste“, face aluzie la loialitatea pe termen lung, pe care te poți baza, care îl definește pe un soț cu adevărat credincios. Chiar dacă Israelul (mireasa) se dovedise atât de capricios și de nedemn de încredere, YHVH se arăta a fi exact pe dos: în El se putea avea încredere totală. În al cincilea rând, Domnul S-a descris ca fiind plin de adevăr. Tot ceea ce Domnul declară este adevărat. Cuvântul Lui, ca și inima Lui, sunt cu totul demne de încredere.

Iertarea

Auzind autocaracterizarea lui Dumnezeu, Moise a profitat de ocazie și a apelat la o iertare totală din partea lui YHVH: „Doamne, dacă am căpătat trecere înaintea Ta, Te rog să mergi în mijlocul nostru, Doamne; poporul acesta este în adevăr un popor încăpățânat, dar iartă-ne fărădelegile și păcatele noastre și ia-ne în stăpânirea Ta!” (Ex. 34:9). Pe de o parte, istoria ne determină să-l lăudăm pe Moise pentru perseverența cu care a mijlocit. Ce spirit tenace a avut! Dar, pe de altă parte, dacă Domnul nu S-ar fi revelat a fi un Dumnezeu atât de îndurător și de milos, mă îndoiesc că Moise ar fi îndrăznit să facă un asemenea apel. Cu toate acestea, atunci când spiritul hotărât al lui Moise și inima plină de îndurare a Domnului s-au întâlnit în mijlocire, rezultatul inevitabil a fost iertarea. De aceea, Domnul a declarat că legământul de căsătorie care fusese rupt avea să fie restaurat. În ciuda ororii a tot ceea ce se întâmplase nu demult, YHVH a decis să-i mai dea Israelului încă o șansă: „Domnul a răspuns: „Iată, Eu fac un legământ. Voi face, în fața întregului popor, minuni care n-au avut loc în nicio țară și la niciun neam; tot poporul care este în jurul tău va vedea lucrarea Domnului, și prin tine voi face lucruri înfricoșate. “ (Ex. 34:10). A nu se înțelege de aici că Domnul a încheiat un al doilea legământ, ci mai degrabă că El afirmă înnoirea legământului inițial.¹¹ Fiind înnoit, contractul de căsătorie trebuia întocmit din nou. De aceea, Domnul i-a poruncit lui Moise: „«Scrie-ți cuvintele acestea, căci pe temeiul acestor cuvinte închei legământ cu tine și cu Israel!»... Și Domnul a scris pe table cuvintele legământului, Cele Zece Porunci“ (34:27-28). Deși primul contract de căsătorie fusese scris de însuși degetul lui Dumnezeu, cel înnoit avea să fie gravat în tăblițele de piatră de Moise. Astfel, cu fața strălucitoare de gloria lui Dumnezeu, Moise s-a întors în tabără în posesia certificatului de căsătorie restaurat (Ex. 34:29-30).

A doua șansă

Chiar dacă Domnul hotărâse să-Și primească înapoi mireasa hoinară, lucrurile nu puteau fi ca înainte. Înnoirea legământului a venit cu multe condiții și avertismente noi, mai stricte.¹² Israelul a fost avertizat, în mod repetat, să nu mai „curvească“ cu zei străini (Ex. 34:15). Aceste avertismente de a nu se purta ca niște prostituate erau, desigur, metaforice, referindu-se la interdicția de a venera dumnezei străini. Din acest punct, YHVH Își va exprima în repetate rânduri „gelozia“ sau, mai precis, pasiunea pentru devoțiunea exclusivă a miresei Sale. Chiar dacă gelozia lui Dumnezeu nu este precum cea carnală a oamenilor, ea nu este, totuși, cu totul diferită. Nu este surprinzător faptul că, după trădarea cu vițelul de aur, cuvântul gelozie apare, subit, în repetate rânduri. Ca în orice căsnicie care a suferit o trădare, rănila adesea rămân, chiar dacă s-a oferit iertare. Legământul fusese înnoit, dar amintirea regretabilă a celor întâmplate rămânea.

Cicluri ale adulterului

Ar fi minunat să concluzionăm povestea aceasta raportând că, după înnoirea legământului, Israelul și-a învățat lecția și a rămas credincios de atunci înainte. Din păcate, nu așa au stat lucrurile. Ba chiar dimpotrivă, istoria Israelului este o repetiție a ofensei aduse Domnului. După cum i-a vorbit Domnul lui Moise chiar înainte ca acesta să moară:

„Iată, tu vei adormi împreună cu părinții tăi. Și poporul acesta se va scula și va curvi după dumnezeii străini ai țării în care intră. Pe Mine Mă va părăsi și va călca legământul Meu pe care l-am încheiat cu el. (Deut. 31:16)

Moise a certat poporul, vorbindu-le despre viitoarea lor infidelitate față de Dumnezeu: „Căci eu îți cunosc duhul tău de răzvrătire și încăpățânarea ta cea mare. Dacă vă răzvrățiți voi împotriva Domnului cât trăiesc eu încă în mijlocul vostru, cu cât mai răzvrățiți veți fi după moartea mea! “ (Deut. 31:27). În toată istoria lui, Israelul își va încălca de nenumărate ori legământul cu Dumnezeu. Există chiar dovezi că israeliții nu au renunțat niciodată de tot la „dragostea“ lor față de Apis și Hator, zeii egipteni cu chip de vite cărora li s-au închinat în timpul incidentului cu vițelul de aur. În zilele regelui Ieroboam, la aproximativ cinci sute de ani după exod, poporul și-a făcut din nou idoli sub formă de viței de aur și li s-au închinat:

După ce s-a sfătuit, împăratul a făcut doi viței de aur și a zis poporului: „Destul v-ați suit la Ierusalim; Israele! Iată Dumnezeul tău care te-a scos din țara Egiptului.” A așezat unul din acești viței la Betel, iar pe celălalt l-a pus în Dan. Și fapta aceasta a fost un prilej de păcătuire. Poporul se ducea să se închine înaintea unuia din viței până la Dan. (1 Împărați 12:28-30)

În deceniile și generațiile care au urmat, tiparul rămâne relativ consecvent. Mai întâi, poporul se dedica plin de zel Domnului. Apoi, într-o a doua etapă, nu izbutea să se ridice la înălțimea angajamentului luat. În a treia etapă, Domnul muștra poporul cu dragoste, deși uneori într-un mod foarte dureros. În a patra etapă, poporul se pocăia și se întorcea la Domnul, care îl ierta și îl restaura.

Concluzie

Tema credincioșiei Domnului față de Israel, mireasa Lui adulterină, este, de fapt, una importantă în toate cărțile profeților de mai târziu. Dacă suntem onești, vom admite că povestea Israelului este povestea fiecăruia dintre noi. Este o idee extrem de importantă, pentru că am putea lesne judeca Israelul pentru infidelitățile ei repetate. Dar adevărul este că povestea adulterelor în serie și a recidivelor Israelului nu este cu nimic diferită de povestea fiecărui credincios care a trăit și și-a propus să trăiască în totalitate pentru Domnul. Toți avem nevoie ca Dumnezeu să-Și înnoiască îndurarea în fiecare dimineață. Din fericire, slujim unui Dumnezeu care este, cu adevărat, „plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate și credincioșie, care Își ține dragostea până în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea și păcatul“ (Ex. 34:6). Tot atât de real este, însă, și că El este Dumnezeul care „nu socotește pe cel vinovat drept nevinovat“ (Ex. 34:6-7). Dumnezeu este îndurător, dar și drept. Ca un tată iubitor, Dumnezeu îi muștra pe cei pe care îi iubește, cu scopul de a-i readuce la Sine. Vom discuta acest subiect în următoarele câteva capitole. Mai întâi, însă, în capitolul următor, vom prezenta foarte pe scurt diversele motive maritale care impregnează relatarea exodului.

¹ Edward Dennett, *Typical Teachings of Exodus: Being a Simple Exposition* (London: W. H. Broom, 1882), 354.

- ² Walter C. Kaiser Jr., “Exodus,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Genesis–Leviticus* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 1 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 540.
- ³ Walter C. Kaiser Jr., “Exodus,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Genesis–Leviticus* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 1 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 540–541.
- ⁴ Douglas K. Stuart, *Exodus, vol. 2, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2006), 668.
- ⁵ Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 207.
- ⁶ Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 208.
- ⁷ Alec Motyer, *The Message of Exodus: The Days of Our Pilgrimage*, ed. Alec Motyer and Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham, England: Inter-Varsity Press, 2005), 292.
- ⁸ Carl Friedrich Keil and Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 1 (Peabody, MA: Hendrickson, 1996), 469.
- ⁹ Walter C. Kaiser Jr., “Exodus,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Genesis–Leviticus* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 1 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 541.
- ¹⁰ Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 209.
- ¹¹ Walter C. Kaiser Jr., “Exodus,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Genesis–Leviticus* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 1 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 548.
- ¹² Nahum M. Sarna, *Exodus, The JPS Torah Commentary* (Philadelphia: Jewish Publication Society, 1991), 217.

Sumar al motivelor căsătoriei din Exod

La finalul privirii de ansamblu asupra exodului, să reluăm, pe scurt, numeroasele motive romantice și maritale întâlnite în narațiunea biblică.

1. YHVH Și-a declarat intențiile față de Israel:

Înainte de ieșirea propriu-zis din Egipt, Domnul Și-a enunțat clar intențiile cu Israelul: „Eu sunt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă egiptenii, vă voi izbăvi din robia lor și vă voi scăpa cu braț întins și cu mari judecăți. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeuul vostru, și veți cunoaște că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă egiptenii. Eu vă voi aduce în țara pe care am jurat că o voi da lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov; Eu vă voi da-o în stăpânire; Eu, Domnul. “ (Ex. 6:6-8). Expresia specifică „Vă voi lua ca popor al Meu“ (v. 7) denotă faptul că Domnul invita Israelul într-o relație foarte specială, exclusivă și intimă cu Sine.

2. YHVH Și-a arătat puterea înaintea Israelului:

Hotărât să capteze atenția Israelului, de care era interesat, Domnul a inițiat o serie de evenimente prin care să-Și etaleze, în văzul tuturor, puterea și măreția. Între acestea, au fost confruntarea frontală cu faraonul, plăgile, înfățișarea peste Israel într-un stâlp de nor și de foc și, în final, despicarea Mării Roșii. Domnul a declarat că a făcut aceste lucruri cu premeditare, ca să-Și „înmulțească semnele și minunile în țara Egiptului“ (Ex. 7:3).

3. YHVH a eliminat concurența:

Prin despărțirea Mării Roșii și încercarea faraonului și a armatelor acestuia într-o manieră atât de spectaculoasă, Domnul nu Și-a etalat doar puterea în văzul lumii, ci și Și-a făcut de rușine concurenții și i-a scos cu totul din scenă. Chiar de la începutul relației lor, Domnul era hotărât să fie singurul destinatar al afecțiunii Israelului.

4. YHVH Și-a demonstrat latura plină de îndurare, grijă și tandrețe:

Domnul nu S-a limitat la a-Și arăta puterea și măreția. Procurând cele necesare Israelului în deșert, El Și-a demonstrat în același timp latura plină de considerație, grijă și compasiune. Prin miracolele manei, prepelițelor și apei din stâncă, Domnul Și-a dovedit capacitatea de a purta de grijă viitoarei Sale mirese. „Eu te-am cunoscut în pustiu, într-un pământ fără apă. Dar când au dat de pășune, s-au săturat, și, când s-au săturat, inima li s-a umflat de mândrie; de aceea M-au uitat.“ (Osea 13:5-6). „Ca vulturul care își scutură cuibul, zboară deasupra puilor, își întinde aripile, îi ia Și-i poartă pe penele lui: Așa a călăuzit Domnul singur pe poporul Său și nu era niciun dumnezeu străin cu El. L-a suit pe înălțimile țării, și Israel a mâncat roadele câmpului, i-a dat să sugă miere din stâncă, untdelemnul care iese din stânca cea mai tare, untul de la vaci și laptele oilor, cu grăsimea mieilor, a berbecilor din Basan și a țapilor, cu grăsimea grâului, și ai băut vinul, sângele strugurelui.“ (Deut. 32:11-14). „Și nu vor suferi de sete în pustii în care-i va duce: ci va face să curgă pentru ei apă din stâncă, va despica stânca, și va curge apa.“ (Isaia 48:21).

5. YHVH i-a cerut Israelului să fie a Lui:

La poalele Muntelui Sinai, Domnul a făcut Israelului o cerere în căsătorie: „Acum, dacă veți asculta glasul Meu și dacă veți păzi legământul Meu, veți fi ai Mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu“ (Ex. 19:5). Dacă poporul răspundea afirmativ, își dădea acordul de a deveni „segullah“ lui YHVH, cea mai specială și prețioasă comoară a Lui. Dintre toate națiunile și popoarele pământului, Israelul era chemat la o relație specială și exclusivă cu Dumnezeu.

6. Israelul a acceptat cererea în căsătorie:

Poporul a răspuns cererii Domnului cu un entuziast accept: „Moise a venit de a chemat pe bătrânii poporului și le-a pus înaintea toate cuvintele acestea, cum îi poruncise Domnul. Tot poporul a răspuns: „Vom face tot ce a zis Domnul!” (Ex. 19:7-8a).

7. Israelul a executat ritualul *mikveh*, baia ritualică dinaintea nunții:

Înainte de a începe ceremonia de nuntă, Domnul a poruncit poporului să se spele și să se consacre: „Și Domnul a zis lui Moise: „Du-te la popor, sfințește-i, azi și mâine, și pune-i să-și spele hainele. Să fie gata pentru a treia zi; căci a treia zi Domnul Se va coborî, în fața întregului popor, pe muntele Sinai. “ (Exodul 19:10-11).

8. YHVH, mirele, a sosit la ceremonia de nuntă:

Acum că poporul se consacrase, YHVH, mirele, a sosit la Muntele Sinai: „A treia zi dimineața, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte; trâmbița răsuna cu putere, și tot poporul din tabără a fost apucat de spaimă. Moise a scos poporul din tabără, spre întâmpinarea lui Dumnezeu, și s-au așezat la poalele muntelui. Muntele Sinai era tot numai fum, pentru că Domnul Se coborâse pe el în mijlocul focului. Fumul acesta se înălța ca fumul unui cuptor, și tot muntele se cutremura cu putere. Trâmbița răsuna tot mai puternic. Moise vorbea, și Dumnezeu îi răspundea cu glas tare. Domnul S-a coborât pe muntele Sinai, și anume pe vârful muntelui. Domnul a chemat pe Moise pe vârful muntelui. Și Moise s-a suit sus.“ (Exodul 19:16-20).

9. YHVH a procurat un *chuppah* (acoperământ, paravan) de nuntă:

Înainte de a începe ceremonia de nuntă, Domnul a procurat paravanul de nuntă care a acoperit întregul munte: „A treia zi dimineața, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte“ (Ex. 19:16). Ulterior, profetul Isaia preia imaginea și o aplică Muntelui Sionului din timpul Împărăției Mesianice: „După ce va spăla Domnul murdăriile fiicelor Sionului și va curăți Ierusalimul de vinovăția de sânge din mijlocul lui, cu duhul judecății și cu duhul nimicirii, Domnul va așeza, peste toată întinderea muntelui Sionului și peste locurile lui de adunare, un nor de fum ziua și un foc de flăcări strălucitoare noaptea. Da, peste toată slava va fi un adăpost (ebraică: *chuppah*)“ (Isaia 4:4-5).

10. YHVH a dictat *ketubah*, jurămintele de nuntă, față de Israel:

Cele Zece Porunci, ca reprezentare a întregii Tora, au fost cadrul legal, cunoscut sub numele de *ketubah*, care va fi citit în timpul legământului de căsătorie biblică. Pentru a face ca lucrurile să fie cu atât mai serioase, jurămintele de nuntă au fost rostite de YHVH Însuși înaintea Israelului, „față în față pe munte, din mijlocul focului“ (Deut. 5:4).

11. Relația este definită în mod copleșitor ca fiind una exclusivă:

Natura exclusivă a relației este definită inițial în primele două porunci, sau în primii doi termeni din *Ketubah*: „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine. Să nu-ți faci chip cioplit, nici vreo înfățișare a lucrurilor care sunt sus în ceruri, sau jos pe pământ, sau în apele mai de jos decât pământul. Să nu te închini înaintea lor și să nu le slujești; căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos “ (Ex. 20:2-5). De nenumărate ori după aceea, Domnul va reitera natura exclusivă a relației, precizând că este un Dumnezeu gelos.

12. Israelul a consimțit la *ketubah* (jurămintele de nuntă):

După ce s-a citit *Ketubah*, poporul a rostit un „Da!“ colectiv: „Moise a venit și a spus poporului toate cuvintele Domnului și toate legile. Tot poporul a răspuns într-un glas: «Vom face tot ce a zis Domnul.»“ (Ex. 24:3).

13. Legământul de căsătorie a fost definit ca un legământ de sânge până la moarte:

Căsătoria a fost sigilată cu sânge, definindu-se astfel ca un legământ de sânge, până la moarte: „Moise a luat jumătate din sânge și l-a pus în străchini, iar cealaltă jumătate a stropit-o pe altar. A luat cartea legământului și a citit-o în fața poporului. Ei au zis: „Vom face și vom asculta tot ce a zis Domnul.” Moise a luat sângele și a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul tuturor acestor cuvinte.” (Ex. 24:6-8).

14. Legământul de căsătorie a fost încheiat printr-o recepție de nuntă:

După ce au fost sacrificați taurii, Moise, Aaron, Nadab, Abihu și cei șaptezeci de bătrâni ai Israelului au urcat pe munte ca „să mănânce și să bea“. Acest lucru se reflectă astăzi la nunțile moderne printr-un dineu la încheierea nunții.

15. YHVH a dat Israelului Sabatul ca semn exterior:

În mod similar ceremoniilor moderne de nuntă, la finalul cărora are loc schimbarea verighetelor, Domnul a rânduit Sabatul ca un semn exterior: „Domnul a vorbit lui Moise și a zis: „Vorbește copiilor lui Israel și spune-le: „Să nu care cumva să nu țineți Sabatele Mele, căci acesta va fi între Mine și voi și urmașii voștri un semn după care se va cunoaște că Eu sunt Domnul, care vă sfințesc“ (Ex. 31:12-13).

16. YHVH a dat Israelului Sabatul ca o „seară de întâlnire“:

Asemenea cuplurilor căsătorite care își propun să mențină aprinsă flacăra poveștii lor de iubire și știu că au nevoie să petreacă timp împreună, și YHVH a planificat ca Israelul să petreacă timp cu El, în fiecare săptămână.

17. YHVH a dat Israelului tăblițele de piatră ca un fel de certificat de căsătorie:

La încheierea Legământului de la Sinai, „certificatul“ era cele două tăblițe de piatră pe care erau scrise Cele Zece Porunci. După ce Domnul i-a dat lui Moise poruncile referitoare la Sabat, ni se spune: „Când a isprăvit Domnul de vorbit cu Moise pe muntele Sinai, i-a dat cele două table ale mărturiei, table de piatră, scrise cu degetul lui Dumnezeu.

“(Ex. 31:18). Demonstrând o dată în plus natura profund sacră a acestor tăblițe, Domnul a dat indicații pentru construirea unui recipient sacru în care acestea să fie păstrate (Ex. 25:10-22). Acesta se numește acum „Chivotul Legământului“ (cf. Num. 10:33; 14:44; Deut. 10:8 etc.)

Concluzie

Analizând atent exodul și legământul încheiat la Sinai, vor ieși la iveală multe componente ale unei povești de iubire, cu nunta și relația ei maritală. Această deducție este întemeiată nu doar pe o lectură atentă a cărții Exodului, ci și pe baza Deuteronomului. După cum rezumă eruditul evreu mesianic, Arnold G. Fruchtenbaum:

Întregul format al cărții Deuteronom este deopotrivă acela al unui tratat de suzeranitate-vasalitate și al unui contract antic de căsătorie. Altfel spus, ceea ce Moise a făcut în Deuteronom a fost să ia toate diversele fațete ale primelor trei cărți dinainte și să le prezinte sub forma unui contract antic de căsătorie. Cartea aceasta cuprinde contractul de căsătorie semnat de Israel și Dumnezeu – prin care Israelul a devenit Soția lui Iehova.¹

Dacă am înțeles această idee, însă, se cuvine să adăugăm un determinant important. Oricât de importantă și de centrală ar fi în cuprinsul narațiunii, imaginea soțului și a soției nu este, cu certitudine, singura metaforă prin care Domnul descrie relația pe care o are cu Israelul. Pe paginile Bibliei, Domnul Se descrie de obicei ca Tată, numind poporul Său, copiii Lui. Folosește, de asemenea, alte metafore. El este Păstorul, iar Israelul, turma Lui. Dincolo de toate acestea, adevărata relație este aceasta: El este Dumnezeuul lor, iar ei sunt poporul Lui. Această chemare apare pentru prima dată în Legământul Avraamic: „Ție, și seminței tale după tine, îți voi da țara în care locuiești acum ca străin, și anume îți voi da toată țara Canaanului în stăpânire veșnică; și Eu voi fi Dumnezeuul lor.“ (Gen. 17:8), fiind reluată apoi în povestea exodului: „Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeuul vostru, și veți cunoaște că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă egiptenii.“ (Ex. 6:7). Declarații similare sunt repetate peste tot în Scripturi (Ex. 34:24, 28; Ier. 7:23; 30:22; 31:33). După cum am afirmat deja, oricare ar fi metafora pe care o folosim, toate acestea fac aluzie la faptul că Domnul Și-a chemat poporul, pe Israel, la o relație unică cu Sine; o relație de absolută exclusivitate și intimitate.

Astfel, din Avraam, Isaac și Iacov a luat naștere poporul Israel. După o perioadă de patru sute de ani petrecută în robie în Egipt, YHVH l-a chemat la o relație exclusivă de dedicare și intimitate cu Sine. L-a invitat să fie o împărăție de preoți. Voia să fie Dumnezeuul și Regele israeliților, iar ei, poporul Său. Israelii au acceptat invitația, cu multă exuberanță. Astfel, Domnul le-a dat poruncile Lui, le-a dat actul național constitutiv, le-a dat instrucțiuni pentru un mod de viață izbitor de diferit de cele ale popoarelor înconjurătoare. Dumnezeu instituia astfel Împărăția Teocrată originară. Ca Dumnezeu și Rege al lui, YHVH voia să crească poporul Israel astfel încât acesta să fie potrivit pentru nașterea Regelui promis. Regele acesta avea să instituie pe pământ Împărăția Lui, aducând vindecare și restaurare completă tuturor lucrurilor.

¹

¹ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah: A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. Ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 570.

Partea a II-a: Restaurarea legământului de căsătorie

După ce am examinat legământul încheiat la Muntele Sinai, vom discuta despre prevederile acestuia, mai precis despre modul în care acestea s-au derulat în istoria Israelului și despre impactul pe care l-au avut asupra viitorului israeliților. Vom vedea că Legământul de la Sinai va duce, pe viitor, la disciplinarea Israelului, urmând ca, la final, acesta să fie salvat. De asemenea, vom vedea că restaurarea Israelului în zilele din urmă este profetită de Moise, dar, mai mult de-atât, felul în care ea va avea loc capătă contur după povestea exodului. Aceasta este una dintre temele principale din substratul Scripturii. De fapt, cum vom și vedea, cheia care va descuia numeroase cuvinte ale profetilor și din Noul Testament este să înțelegem exodul ca un șablon al răscumpărării biblice, încrustat cu bună știință în narațiunea biblică.

11

Blestemele legământului

Pentru început, vom discuta despre binecuvântările și blestemele cuprinse în Legământul de la Muntele Sinai. Pentru a înțelege corect atât istoria Israelului, cât și viitorul acestuia, avem nevoie să pornim la drum având o înțelegere clară a acestei teme importante din Tora. Prin legământul de la Sinai, Dumnezeu promitea Israelului binecuvântări dacă rămânea în ascultare de El. Dacă, însă, era neascultător, Domnul va aduce asupra lui tot felul de blesteme, ori, mai corect spus, măsuri disciplinare. Aceste metode de disciplinare urmează un ciclu specific, care s-a desfășurat deja, parțial, de câteva ori în istoria Israelului. Vom discuta mai întâi binecuvântările și apoi blestemele.

Binecuvântările legământului

În primele capitole ale Deuteronomului, Moise a făcut un apel Israelului să se supună preceptelor legământului:

Acum, Israele, ascultă legile și poruncile pe care vă învăț să le păziți. Împliniți-le, pentru ca să trăiți și să intrați în stăpânirea țării pe care v-o dă Domnul Dumnezeuul părinților voștri. (Deut. 4:1)

Ca urmare a ascultării, Israelul va intra în țara promisă prin legământul avraamic și o va lua în stăpânire. Promisiunea este reluată și dezvoltată în Levitic 26:

Dacă veți urma legile Mele, dacă veți păzi poruncile Mele și le veți împlini, vă voi trimite ploi la vreme, pământul își va da roadele, și pomii de pe câmp își vor da roadele. Abia veți treiera grâul și veți începe culesul viei, și culesul viei va ține până la semănătură; veți avea pâine din belșug, veți mânca și vă veți sătura și veți locui fără frică în țara voastră. (vv. 3-5)

După cum afirmă Wenham, „supunerea față de lege este cheia supraviețuirii și succesului Israelului.”¹ Ascultarea le aducea prosperitate și pace; lucruri simple, precum ploaia la timpul potrivit, o recoltă bogată și relații pașnice cu țările învecinate.

Metodele de disciplinare ale legământului

În sens invers, dacă Israelul este neascultător față de Domnul, atunci sunt enunțate o serie de pedepse foarte specifice care vor cădea peste evrei. În Deuteronom 4, Moise a început să profetească Israelului despre ceea ce avea să se întâmple cu ei dacă, pe viitor, se răzvrăteau:

Când vei avea copii, și copii din copiii tăi, și vei fi de multă vreme în țară, dacă vă veți strica, dacă vă veți face chipuri cioplite, înfățișări ale vreunui lucru, dacă veți face ce este rău înaintea Domnului Dumnezeului vostru, ca să-L mâniati (Deut. 4:25)

Apoi, apelând la terminologia proceselor juridice, invocând ca martori cerul și pământul, Moise enunță pe scurt pedepsele care vor cădea asupra Israelului, dacă și când vor intra într-o stare de rebeliune față de Dumnezeu și Îl vor provoca la mânie:

Iau astăzi martor împotriva voastră cerul și pământul – că veți pieri de o moarte repede din țara pe care o veți lua în stăpânire dincolo de Iordan și nu veți avea zile multe în ea, căci veți fi nimiciți de tot. Domnul vă va împrăștia printre popoare și nu veți rămâne decât un mic număr în mijlocul neamurilor unde vă va duce Domnul. Și acolo veți sluji unor dumnezei, care sunt o lucrare făcută de mâini omenești, de lemn și de piatră, care nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să mănânce, nici să miroasă. (Deut. 4:26-28)

În timp ce ascultarea avea ca rezultat intrarea în posesiunea țării și rămânerea în țară, din cauza neascultării, mulți israeliți aveau să moară și mulți alții aveau să fie izgoniți din țară și împrăștiați printre națiunile păgâne. În Deuteronom 32, Domnul dezvoltă această temă:

Voi îngrămădi toate nenorocirile peste ei, Îmi voi arunca toate săgețile împotriva lor. Vor fi topiți de foame, stinși de friguri și de boli cumplite; voi trimite în ei dinții fiarelor sălbatice și otrava șerpilor. Afară, vor pieri de sabie, și înăuntru, vor pieri de groază: și tânărul și fata, și copilul de față ca și bătrânul. (Deut. 32:23-25)

Levitic 26 reia și extinde tema:

Dar dacă nu Mă ascultați și nu împliniți toate aceste porunci, dacă nesocotiți legile Mele și dacă sufletul vostru urăște rânduielile Mele, așa încât să nu împliniți toate poruncile Mele și să rupeți legământul Meu, iată ce vă voi face atunci: voi trimite peste voi groaza, lingoarea și frigurile, care vor face să vi se stingă ochii și să piară viața din voi. Sămânța o veți semăna în zadar, căci o vor mânca vrăjmașii voștri. Îmi voi întoarce fața împotriva voastră și veți fi bătuți și veți fugi dinaintea vrăjmașilor voștri; cei ce vă urăsc vă vor subjuga și veți fugi fără să fiți urmăriți chiar. (Levitic 26:14-17)

Pe scurt, dacă Israelul încalcă legământul, Domnul va aduce o varietate de catastrofe peste ei, lucruri precum boală, animale sălbatice și recolte pipernicite, dar și catastrofe mai dramatice, precum invazii ale națiunilor străine, înfrângere și, în cele din urmă, exilarea din țară.

Ciclul disciplinării conform legământului

Analizând toate pasajele de mai sus, descoperim un tipar foarte clar, sau un ciclu, care se desfășoară în următoarea ordine:

1. Israelul încalcă legământul și comite idolatrie.
2. Dumnezeu îl disciplinează mai întâi cu diverse calamități naționale.
3. Apoi, țara este invadată.
4. În sfârșit, oamenii sunt exilați din țară.
5. Până la urmă, aceștia se pocăiesc.

6. Domnul îi readuce în țara lor.

Recunoașterea și înțelegerea acestui tipar este esențială pentru descifrarea vremurilor din urmă. După cum vom vedea, acest ciclu s-a mai desfășurat deja în istoria Israelului, dar va fi repetat și în zilele din urmă.

Avertismente profetice adevărate în istoria Israelului

Avertismentele profetice cuprinse în legământ sunt, de fapt, o dovadă profundă a faptului că Dumnezeu există și Se implică în mod intim în viața poporului Său, Israel. Însuși ciclul foarte specific al disciplinării conform legământului s-a desfășurat în mod dramatic pe scena lumii, în următoarele episoade din istoria Israelului:

1. Invazia asiriană, înfrângerea și exilul celor zece triburi din împărăția nordică a Israelului, în secolul al VIII-lea î.Hr.
2. Invazia babiloniană, înfrângerea și exilul împărăției sudice a lui Iuda, la începutul secolului al VI-lea î.Hr.
3. Ocupația romană, invazia și înfrângerea Ierusalimului, în anul 70 d.Hr., urmate de multiple exiluri care au fost complete în anul 136 d.Hr.

În fiecare dintre aceste trei exemple, din cauza păcatului, Israelul a fost înfrânt și scos din țară. Deși în multe privințe, primul exil în Asiria nu a fost niciodată cu totul rezolvat, celelalte două deportări ale lui Iuda au avut parte, până la urmă, de o revenire în țară. Astfel că, deși aceste trei exemple validează categoric originea divină a legământului, după cum vom vedea, ele nu au închis complet cercul.

Restaurarea

De asemenea, este esențial să recunoaștem faptul că măsurile disciplinare din legământ nu sunt doar punitive, ci, emanând din dragostea lui Dumnezeu pentru poporul Său, ele urmăresc întotdeauna scopul răscumpărării. Oricât de dureroase ar fi aceste măsuri disciplinare, ele trebuie văzute întotdeauna ca o modalitate plină de dragoste prin care Dumnezeu Își disciplinează copiii. Ele sunt metoda Lui de a-Și condamna poporul pentru a-l restaura. Sunt o extensie a dorinței înfocate a lui YHVH ca mireasa Lui să se întoarcă la El și doar la El. Este cu atât mai important ca creștinii să înțeleagă acest lucru, într-o eră a re-emergenței globale a urii iraționale față de poporul evreu. Toate pasajele care vorbesc despre pedepsele Domnului dau întotdeauna explicația că, după ce va împrăști israeliții între națiuni, Domnul va avea milă de ei și îi va readuce în țara lor. După cum citim în Levitic:

Dar, și când vor fi în țara vrăjmașilor lor, nu-i voi lepăda de tot și nu-i voi urî până acolo încât să-i nimicesc de tot și să rup legământul Meu cu ei; căci Eu sunt Domnul Dumnezeul lor. Ci Îmi voi aduce aminte, spre binele lor, de vechiul legământ prin care i-am scos din țara Egiptului, în fața neamurilor, ca să fiu Dumnezeul lor. Eu sunt Domnul.” (Lev. 26:44-45)

În ciuda exilurilor prin care au trecut în istoria lor, israeliții au fost, până la urmă, readuși în țară. După exilul asirian și cel babilonian, mulți (și în mod cert, nu toți) s-au întors, până la urmă, în țară, pentru a-și reconstrui națiunea căzută. În 1948, după mii de ani de la exilul roman, a fost înființat statul modern al Israelului. Deși nicio altă națiune

nu a mai fost reformată vreodată după o perioadă atât de lungă de timp și în felul acesta, nu ar trebui să fim surprinși, pentru că s-a întâmplat întocmai după cum au profetizat Scripturile. Oricât de devastatoare ar fi blestemele legământului, scopul lor este întotdeauna întoarcerea Israelului, atât în țară, *cât și la Domnul*. Scopul ultim al Răscumpărătorului Israelului este restaurarea completă a acestuia, iar El va avea întotdeauna ultimul cuvânt. Vom discuta din mers, mai detaliat, această importantă temă a restaurării Israelului.

Concluzie

Pentru a rezuma, legământul încheiat la Muntele Sinai cuprinde atât binecuvântări, cât și blesteme, în funcție de ascultarea sau neascultarea israeliților. Dacă asculta de Domnul, atunci Israelul avea să fie binecuvântat și să ia în stăpânire țara promisă. Dacă era neascultător și își încălca legământul cu Domnul, atunci, după o serie de avertismente și diverse calamități, poporul avea să fie, până la urmă, alungat din țară. În sfârșit, după o vreme, Domnul promitea să îl readucă în țară. Toate acestea aveau scopul de a da Israelului ocazia de a se pocăi de idolatria și necredințioșia lui și de a se întoarce la Domnul. Acest cerc s-a închis complet cel puțin de două ori în istoria Israelului. Spre șocul unora, însă, Israelul va mai suferi o ultimă perioadă de disciplinare, exil și restaurare.

¹ Gordon H. Wenham, *Exploring the Old Testament: The Pentateuch*, vol. 1 (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 2003), 128.

12

Timpul necazului lui Iacov

Deși ciclul rebeliunii naționale, invaziei străine, exilului și restaurării a avut loc deja de cel puțin două ori în istoria Israelului, Scripturile ne prezintă realitatea șocantă și inexplicabil de lucidă a faptului că ciclul se va mai repeta o dată în viitor. Înainte de întoarcerea lui Isus, actualul stat al Israelului va experimenta masiv o altă disciplinare importantă și exilul. În opinia mea, această realitate terifiantă și dureroasă este menționată în mod consecvent și foarte clar în Scripturi. Vom vedea că, înainte de revenirea lui Mesia, va avea loc o altă perioadă dramatică, deși foarte scurtă, de mare nenorocire. Este important să menționăm că subiectul tratat în acest capitol este, de departe, cel mai sensibil și cel mai periculos din toată cartea. El nu ar trebui folosit sub nicio formă pentru a aduce reproșuri și acuzații poporului evreu, ori actualului stat al Israelului. Dimpotrivă, singurul răspuns biblic și creștinesc adecvat din partea neevreilor la pasajele discutate aici ar trebui să fie de a căuta moduri de a susține poporul evreu și statul Israel, și cu atât de mult cu cât ura mondială față de acestea crește. De fapt, pe alocuri Scripturile evidențiază caracterul global al acestei perioade de mare necaz, ceea ce înseamnă că aceasta va afecta la fel de mult și comunitate creștină din lume. Sunt însă alte pasaje care scot în evidență impactul pe care acest viitor necaz îl va avea asupra Israelului, în mod specific. De obicei, această perioadă este numită prin diverse expresii, precum „zilele din urmă“, „vremurile din urmă“, „necazul cel mare“ sau „timpul necazului lui Iacov“. După cum vom vedea, planul Domnului pentru această perioadă se aliniază la perfecție cu ciclul măsurilor disciplinare ale legământului, discutate în capitolul precedent.

Cântarea lui Moise

Conceptul că Israelul va suferi o mare disciplinare înainte de vremea răscumpărării își are originea în Tora. Pasajul cel mai fundamental este numit „Cântarea lui Moise.“ Chiar înainte de a muri, Domnul i-a spus lui Moise să scrie o cântare și „învață pe copiii din Israel s-o cânte, pune-le-o în gură, și cântarea aceasta să-Mi fie martoră împotriva copiilor lui Israel“ (Deut. 31:19). Domnul i-a mai explicat că, după moartea lui, „poporul acesta se va scula și va curvi după dumnezeii străini ai țării în care intră. Pe Mine Mă va părăsi și va călca legământul Meu, pe care l-am încheiat cu el“ (v. 16). Drept urmare:

În ziua aceea, Mă voi aprinde de mânie împotriva lui. Îi voi părăsi și-Mi voi ascunde fața de ei. El va fi prăpădit și-l vor ajunge o mulțime de rele și necazuri... Căci voi duce pe poporul acesta în țara pe care am jurat părinților lui că i-o voi da, țară unde curge lapte și miere; el va mânca, se va sătura și se va îngrășa; apoi se va întoarce la alți dumnezei și le va sluji, iar pe Mine Mă va nesocoti și va călca legământul Meu. (Deut. 31:17, 20)

Astfel, Moise a așternut profeția în scris și a învățat poporul (v. 22). Nu este o exagerare să afirmăm că această cântare este unul dintre textele profetice cele mai importante și mai fundamentale din întreaga Biblie. Dacă studiem atent Cântarea lui Moise și o comparăm cu multe dintre comentariile profeților de mai târziu, vom descoperi că aceștia au făcut în permanență referire la acest text profetic de căpătâi. El începe

descriind primele faze ale ciclului disciplinării conform legământului, dedarea Israelului la idolatrie și încălcarea legământului cu Domnul. Ca rezultat al rebeliunii lor:

Domnul a văzut lucrul acesta și S-a mâniat, S-a supărat pe fiii și pe fiicele Lui. El a zis: „Îmi voi ascunde fața de ei, și voi vedea care le va fi sfârșitul, căci sunt un neam stricat, sunt niște copii necredincioși. Mi-au întărit gelozia prin ceea ce nu este Dumnezeu, M-au mâniat prin idoli lor deșerte; și Eu îi voi întări la gelozie printr-un popor care nu este un popor. Îi voi mânia printr-un neam fără pricepere. (Deut. 32:19-21)

Aceasta este a doua fază a ciclului. Domnul reacționează la idolatria Israelului permițând să vină peste ei tot felul de calamități. Acestea au, în mare măsură, rolul de avertisment. El Își va retrage binecuvântările și protecția. Următoarele două faze ale cercului disciplinării sunt invazia și exilul. Moise adresase deja aceste chestiuni în Deuteronom 4: „Domnul vă va împrăștia printre popoare și nu veți rămâne decât un mic număr în mijlocul neamurilor unde vă va duce Domnul. “ (v. 27). După cum observă Peter C. Craigie, comentator și erudit biblic, „israeliții aveau să supraviețuiască, puțini la număr – chiar dacă nu erau eradicați cu totul, a supraviețui în număr mic ar fi un tragic contrast cu promisiunea legământului, conform căreia israeliții erau meniți să devină tot atât de numeroși precum stelele cerului.“¹ Mai mult, pentru că israeliții Îl provocau la mânie cu idoli lui, YHVH le promite că Se va folosi de un popor nesăbuit (dacă ești ne-evreu, ridică mâna) ca să-i provoace la mânie. Acesta este pasajul la care face aluzie Pavel mai târziu, când afirmă că predică ne-evreilor pentru ca aceștia să-i provoace, la rândul lor, pe conașionalii săi, cu speranța că îi va mântui pe câțiva (Rom. 11:14).

Necazul lui Iacov, profețit de Ieremia

Multe generații mai târziu, dezvoltând cuvintele lui Moise, profetul Ieremia a vorbit despre zilele acelea înfiorătoare: „Așa vorbește Domnul: „Auzim strigăte de groază; e spaimă, nu este pace! “ (30:5). După ce dă tonul, el întreabă dacă un bărbat poate sau nu să nască. Este, desigur, o întrebare retorică, al cărei răspuns este un răspuns „nu“. Dacă bărbații nu pot naște, atunci: „Pentru ce văd pe toți bărbații cu mâinile pe coapse ca o femeie la facere? Pentru ce s-au îngălbenit toate fețele?“ (v. 6). În descriere, israeliții sunt prinși în ghearele agoniei și ale fricii. Ieremia conchide: „Vai! căci ziua aceea este mare; niciuna n-a fost ca ea! Este o vreme de necaz pentru Iacov“ (v. 7a). În versiunea KJV a Bibliei, aceasta este vremea „nenorocirii lui Iacov“. Prin faptul că această zi deosebită este „mare“, profetul vrea să spună că este îngrozitor de rea. După cum avea să se exprime mai târziu profetul Maleahi: „ziua aceea mare și înfricoșată“ (Mal. 4:5). Accentuând faptul că nu este zi precum aceea, profetul sublinia oroarea ei fără precedent.

Cum va arăta această vreme de nenorocire fără egal pentru Israel? În continuare, Ieremia vorbește despre înrobirea israeliților în națiunile care i-au atacat. În versetul 8, Domnul declară: „voi sfărâma jugul de pe grumazul lui, îi voi rupe legăturile, și străinii nu-l vor mai supune.“ Ieremia prezice că, la fel ca în ciclurile istorice, atunci când asirienii și babilonienii i-au cucerit pe israeliți și a luat poporul în lanțuri, Israelul va mai trece printr-un ultim episod de nenorocire, iar mulți dintre israeliți vor ajunge să fie sclavi și prizonieri de război. Bineînțeles, este esențial să observăm că, în mijlocul nenorocirii lor, profetul adaugă o declarație puternică de speranță: „dar Iacov va fi izbăvit din ea“ (v. 7b).

În ciuda naturii cataclismice a acestei zile de necaz și nenorocire care îi așteaptă în viitor, o rămășiță a Israelului va fi scăpată. Această scăpare este, bineînțeles, ideea principală a poveștii și, ca atare, va face subiectul mai multor capitole.

Necazul lui Iacov, prezis de îngerul Gabriel

Profeția lui Daniel, primită la aproape un secol după Ieremia, vorbește și ea despre vremea necazului lui Iacov. Întrebat fiind cât timp va dura disciplinarea finală a Israelului, un înger își ridică mâinile spre cer și declară că va fi nevoie de trei ani și jumătate pentru ca armatele Anticristului să zdrobească de tot „puterea poporului sfânt“ și abia atunci „toate acestea se vor sfârși“ (Dan. 12:7). În capitolele anterioare din profeția lui Daniel, aceeași perioadă îl descrie pe Anticrist astfel:

El va fi tare, dar nu prin puterea lui însuși; el va face pustiiri de necrezut, va izbuti în tot ce va începe, va nimici pe cei puternici și chiar pe poporul sfinților. (Daniel 8:24)

După prezentarea detaliată, din Daniel 11, a numeroaselor nenorociri care vor avea loc în Ierusalim din cauza Anticristului (vv. 21-45), îngerul Gabriel face următoarea declarație îngrozitoare: „aceasta va fi o vreme de strâmtorare cum n-a mai fost de când sunt neamurile și până la vremea aceasta“ (12:1). Apoi, ca pentru a lămurii când se va întâmpla, se spune că această vreme de „strâmtorare“ va avea loc chiar înainte de învierea morților: „Dar, în vremea aceea, poporul tău va fi mântuit, și anume oricine va fi găsit scris în carte. Mulți din cei ce dorm în țărâna pământului se vor scula: unii pentru viața veșnică și alții pentru ocară și rușine veșnică“ (Dan. 12:1-2). Dacă Ieremia vorbește în general despre această perioadă ca fiind una de neegalată nenorocire, Gabriel este mai specific, numind-o cea mai rea perioadă de chin, necaz și strâmtorare care s-a abătut vreodată asupra unei națiuni, în toată istoria omenirii. Apoi, menționează o legătură directă cu momentul învierii morților, la sfârșitul veacului. La urmă, intervine un alt înger, repetând durata acestui necaz, care va ține „o vreme, două vreme și o jumătate de vreme“ (Dan. 12:7). Interpreții creștini sunt de acord în unanimitate că expresia se referă la cei trei ani și jumătate dinaintea revenirii lui Isus.

Necazul lui Iacov, prezis de profetul Isaia

Conceptul unei mari suferințe a evreilor înainte de era răscumpărării era adânc înrădăcinat în conștiința națională a Israelului. Isaia 26, intitulat adesea „mica apocalipsa a lui Isaia“, comunică foarte expresiv această așteptare:

Cum se zvârcolește o femeie însărcinată, gata să nască, și cum strigă ea în mijlocul durerilor ei, așa am fost noi, departe de fața Ta, Doamne! Am zămislit, am simțit dureri și, când să naștem, am născut vânt: țara nu este mântuită, și locuitorii ei nu sunt născuți. (Isaia 26:17-18)

Aici, Israelul deplânge în mod colectiv faptul că, în ciuda mării suferințe pe care a îndurat-o, asemănată durerilor unui travaliu, nu a dat naștere unui copilăș. În schimb, au născut doar vânt. Ce anume se așteptau să producă durerile acelea? Trebuie să dăm foarte mare atenție acestui text. Ei așteptau mântuirea țării („țara nu este mântuită“) și nașterea

locuitorilor ei („locuitorii țării nu sunt născuți“) la o viață nouă. Israelul înțelegea că, după o perioadă de suferință colectivă a evreilor, pământul va fi eliberat de blestemele de la căderea în păcat. Inversarea blestemului va aduce mult mai multe, nu doar odihna și eliberarea de chin și trudă (Gen. 5:28-29), ci va fi totodată și sfârșitul morții înseși. Morții care erau dreپți vor reveni, literalmente, la viață. Versetul următor lămurește acest lucru. Domnul răspunde strigătului Israelului cu mângâierea următoarei promisiuni:

Să învie, dar, morții Tăi! Să se scoale trupurile mele moarte! – Treziți-vă și săriți de bucurie, cei ce locuiți în țărână! Căci roua Ta este o rouă dătătoare de viață, și pământul va scoate iarăși afară pe cei morți. (Isaia 26:19)

YHVH Își asigură poporul că, în ciuda dezamăgirii lor, nădejdea lor este validă și, într-adevăr, „nașterea“ va veni. Corpurile neînsuflețite ale celor dreپți se vor scula, literalmente, din pământ și vor striga de bucurie! Rezultatul suferințelor travaliului Israelului va fi că pământul va da naștere celor îngropați acum sub sol. Avem aici unul dintre pasajele cele mai clare, presărat cu detalii vii, despre învierea morților. Comentatorul Gary V. Smith îl numește „Oracolul lui Dumnezeu despre mântuire și nădejde“.² Faptul că Isaia vorbește aici despre înviere devine cu atât mai clar cu cât ne uităm la capitolul precedent din oracolul lui Isaia, unde vorbește despre timpul când Dumnezeu „nimicește moartea pe vecie... șterge lacrimile de pe toate fețele“ (v. 8). Atunci când va veni, Mesia va dezlega blestemul și până și moartea însăși va fi înfrântă. Dar, chiar înainte de acel timp, Israelul și poporul lui Dumnezeu din toată lumea va suferi o scurtă perioadă de chin, necaz și strămtorare fără precedent.

Necazul lui Iacov, prezis de profetul Ezechiel

Unul dintre pasajele cele mai fascinante din întreaga Biblie despre lunga și legendara istorie a Israelului se găsește în Ezechiel 16. La începutul pasajului, YHVH cheamă profetul să „arate Ierusalimului urâciunile lui“ (v. 2). Apelând la imagini care captează atenția ascultătorilor săi, Israelul este descris ca un copil care a fost abandonat la naștere și pe care Domnul l-a găsit zăcând pe marginea drumului:

La naștere, în ziua când te-ai născut, buricul nu ți s-a tăiat, n-ai fost scăldată în apă ca să fii curățată, nici n-ai fost frecată cu sare și nici n-ai fost înfășată în scutece. Ochiul nimănui nu s-a îndurat de tine ca să-ți facă măcar unul din aceste lucruri, din milă pentru tine, ci ai fost aruncată pe câmp, așa de scârbă le era de tine, în ziua nașterii tale. Atunci Eu am trecut pe lângă tine, te-am văzut tăvălită în sângele tău și am zis: „Trăiește chiar și în sângele tău!“ Da, ți-am zis: „Trăiește chiar și în sângele tău!“ (vv. 4-6)

După ce a scăpat Israelul de la moarte, Domnul descrie cum i S-a dedicat trup și suflet în mod specific printr-un *legământ de căsătorie*: „«...ți-am jurat credință, am făcut legământ cu tine», zice Domnul Dumnezeu, «și ai fost a Mea!“ (v. 8). Domnul S-a îngrijit de mireasa Lui, a binecuvântat-o și a împodobit-o cu pietre prețioase și daruri (vv. 9-14). Dintr-o orfană respinsă, Israelul a ajuns regină. Apoi, de pe asemenea culmi, a ajuns prostituată: „Dar te-ai încrezut în frumusețea ta și ai curvit la adăpostul numelui tău celui mare; ți-ai revărsat curviile înaintea tuturor trecătorilor și te-ai dat lor. Ai luat și din

hainele tale, ți-ai făcut înălțimi pe care le-ai împodobit cu toate culorile și ai curvit pe ele; așa cum nu s-a întâmplat și nici nu se va mai întâmpla vreodată.“ (vv. 15-16). Și, înrăutățind lucrurile: „Apoi ți-ai luat fiii și fiicele pe care Mi-i născuseși și i-ai jertfit lor ca să le slujească de mâncare. Nu erau oare de ajuns curviile tale de Mi-ai mai înjunghiat fiii și i-ai dat trecându-i prin foc în cinstea lor?“ (v. 20, 21). Acuzațiile continuă pe măsură ce Israelul a comis adulter cu egiptenii (v. 26), asirienii (v. 28) și caldeenii (v. 29). În durerea Lui, Domnul nu Se abține: „*Ai fost femeia preacurvă, care primește pe străini în locul bărbatului ei!*“ (v. 32). Apoi, Domnul descrie măsurile disciplinare pe care le va lua față de Israel ca să o învețe erorile căilor ei:

Te voi judeca așa cum se judecă femeile preacurve și ucigătoare de copii și voi face din tine o jertfă sângeroasă a urgiei și geloziei. Te voi da în mâinile lor; îți vor surpa casele de curvie și îți vor nimici înălțimile; te vor dezbrăca de hainele tale, îți vor lua toată podoaba de pietre scumpe și te vor lăsa goală, goală de tot. Vor aduce gloata împotriva ta, te vor ucide cu pietre și te vor străpunge cu lovituri de sabie. (Ezechiel 16:38-40)

Ezechiel descrie în detalii vii vremea necazului lui Iacov. Egiptenii, asirienii și caldeenii vor forma o coaliție și se vor strânge împreună împotriva Israelului, cu gând să îl distrugă. Domnul spune că, prin expunere, foc și săbii, Israelul va fi disciplinat în cel mai aspru mod imaginabil. Dar povestea nu se încheie aici. Vom vedea, în Capitolul 17 al cărții noastre, care va fi glorioasa concluzie a acestui capitol fascinant: vom vedea compasiunea nesfârșită pe care o are Domnul pentru poporul Său și intențiile Sale ultime de a-l restaura definitiv.

Necazul lui Iacov, profețit de Zaharia

Și profetul Zaharia, unul dintre ultimii profeți, a descris cu mare claritate acest timp al necazului lui Iacov. A vorbit în mod specific despre invazia Israelului în zilele din urmă și despre exilul multora dintre israeliți. În ultimul capitol al profeției, de exemplu, ni se dă o descriere foarte detaliată a acestei perioade:

Iată, vine ziua Domnului, când prăzile tale vor fi împărțite în mijlocul tău. Atunci voi strânge toate neamurile la război împotriva Ierusalimului. Cetatea va fi luată, casele vor fi jefuite, și femeile, batjocorite; jumătate din cetate va merge în robie, dar rămășița poporului nu va fi nimicită cu desăvârșire din cetate. Ci Domnul Se va arăta și va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei. (Zah. 14:1-3)

Zaharia vorbește despre strângerea națiunilor pentru atacarea Ierusalimului; invadatorii vor jefui casele, vor viola femeile, vor împărți prada de război și vor lua mulți oameni ca prizonieri de război. Profeția menționează și că jumătate din locuitorii Ierusalimului vor rămâne în cetate. În sensul acesta, Zaharia prezintă mai multe detalii decât oricare dintre profeții antevorbitori. Mai multe alte texte profetice din Scripturi descriu aceeași invazie (cf. Zah. 12:2-9; Ioel 3:2; Ezech. 38-39; Dan. 9:26; 11:31, 41; Apoc. 11:3-10). Știm că profeția lui Zaharia este despre vremurile finale, pentru că subiectul întregului capitol este Ziua Domnului. În plus, descrierea în care Domnul iese

la luptă contra națiunilor invadatoare se referă la venirea lui Mesia. În următorul verset, ni se spune că „picioarele Lui vor sta în ziua aceea pe Muntele Măslinilor“ (v. 4). Punctul culminant al intervenției personale a Domnului reiese din declarația: „Și Domnul va fi împărat peste tot pământul. În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn și Numele Lui va fi singurul Nume“ (Zah. 14:9). După cum rezumă comentatorul F. Duane Lindsey, „capitolul zugrăvește revenirea triumfătoare a lui Mesia al Israelului ca Rege divin.“³ El vine, însă, imediat după invadarea și înfrângerea Israelului. După cum a comentat David Barton, marele exeget și misionar evreu mesanic de la începutul secolului al XX-lea, „după un scurt interval de prosperitate, vine o noapte de chin. Ceea ce prilejuiește ceasul cel mai negru din noaptea tristei istorii a Israelului, de la respingerea lui Hristos înapoi, este strângerea națiunilor și asediul prezis în acest capitol.“⁴

Necazul lui Iacov, prezis de Isus

În învățătura dată ucenicilor Săi despre zilele din urmă, Isus invocă în mod specific mai multe dintre pasajele pe care le-am discutat. Mai întâi, numește începutul acestei perioade de suferință „începutul durerilor nașterii“ (Mat. 24:8). Versiunea KJV traduce acest verset prin „începutul necazurilor“. Imaginea este preluată direct din Isaia 26. Ca și Isaia, Isus folosește imaginea unei nașteri dureroase pentru a descrie suferința Israelului înainte de răscumpărarea ei finală. În al doilea rând, și Isus citează direct din Ieremia 30 și Daniel 12 pentru a descrie ceea ce se va abate asupra Israelului:

Pentru că atunci va fi un necaz așa de mare, cum n-a fost niciodată de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. Și dacă zilele acelea n-ar fi fost scurtate, nimeni n-ar scăpa; dar, din pricina celor aleși, zilele acelea vor fi scurtate. (Mat. 24:21-22)

Ca și Gabriel, și Isus consideră că această perioadă este cea mai groaznică din istoria lumii. În timp ce Ieremia o numea „necazul lui Iacov“, Isus o numește „o mare strâmtorare“. În relatarea din Luca, Isus adaugă o descriere foarte detaliată a acesteia, precum și câteva avertismente serioase:

Când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, să știți că atunci pustiirea lui este aproape. Atunci, cei din Iudeea să fugă la munți, cei din mijlocul Ierusalimului să iasă afară din el, și cei de prin ogoare să nu intre în el. Căci zilele acelea vor fi zile de răzbunare, ca să se împlinescă tot ce este scris. Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele ce vor da țâță în acele zile! Pentru că va fi o strâmtorare mare în țară și mânie împotriva norodului acestuia. Vor cădea sub ascuțișul sabiei, vor fi luați robi printre toate neamurile; și Ierusalimul va fi călcat în picioare de Neamuri, până se vor împlini vremurile Neamurilor. (Luca 21:20-24)

În discursul din Luca, Isus mai face câteva comentarii suplimentare, pe care nu le regăsim nici în relatarea lui Matei și nici în cea a lui Marcu. Mai întâi, El numește această perioadă „zile de răzbunare“. Aceasta este o referință directă la textul fundamental al Cântării lui Moise:

Neamuri, cântați laudele poporului Lui! Căci Domnul răzbună sângele robilor Săi, El Se răzbună împotriva potrivnicilor Săi și face ispășire pentru țara Lui, pentru poporul Lui.” (Deut. 32:43)

Apelând la același pasaj, și Isaia leagă zilele răzbunării de venirea lui Mesia: „Căci este o zi de răzbunare a Domnului, un an de răsplătire și răzbunare pentru Sion.” (Isa. 34:8; cf. 35:4; 63:4). În al doilea rând, și Isus spune că, în această perioadă, mulți de pe cuprinsul Israelului fie „vor cădea sub ascuțișul sabiei“, fie „vor fi luați robi printre toate neamurile“ (Luca 21:24). Din nou, aceasta este o descriere perfectă a ultimelor măsuri disciplinare din cadrul legământului descris în Tora (Deut. 4:26-28; 32:23-25; Lev. 26:14-17). În sfârșit, Isus spune că această perioadă nu se va încheia decât atunci când „timpul neamurilor“ ajunge la capăt. Israelul va rămâne într-o poziție de relativă opresiune sub sistemul lumesc al ne-evreilor, *până când* națiunile vor fi judecate, în Ziua Domnului. Toate aceste referințe leagă acest timp al suferinței de sfârșitul veacului și de venirea lui Mesia. Astfel, predica lui Isus despre vremurile din urmă preia din Cântarea lui Moise și din profețiile din Isaia, Ieremia, Daniel și Zaharia, învățând că cercul blestemelor din legământ se va mai închide o ultimă dată, chiar înainte de revenirea Lui. Dacă vrem să aflăm de unde provin toate informațiile lui Isus prezentate aici, nu avem decât să ne uităm în urmă, la cuvintele lui Moise și ale profeților, pe care tocmai le-am trecut în revistă. Isus nu prezintă nimic nou sau revoluționar. El doar rezumă tot ceea ce fusese deja declarat, dând oricui vrea să-L asculte cel mai relevant avertisment imaginabil asupra acelor zile.

Concluzie

Înainte de revenirea lui Mesia pentru a-Și începe domnia universală de la Ierusalim, Satana va depune cel mai important efort de rezistență. Statul Israelului și în special Ierusalimul va fi invadat, jefuit și luat sub ocupație de armatele Anticristului. Aceasta este una dintre fazele finale ale celui din urmă cerc al măsurilor disciplinare din cadrul legământului. Deși ciclul răzvrătirii naționale, al invaziei, înfrângerii, exilului și restaurării în țară s-a mai repetat deja de două ori în istoria Israelului, Biblia învață clar că acesta se va mai desfășura o ultimă dată, la sfârșitul acestui veac. Moise, profeții, îngerul Gabriel și până și Isus însuși depun mărturie pentru această terifiantă realitate. Oricât de inimaginabil de oripilant și chinuitor ar fi acest lucru, actualul stat al Israelului, reînființat în 1948, va mai experimenta o dată măsurile disciplinare asociate cu blestemele legământului. *Însă nu acesta este sfârșitul poveștii.* Cercul legământului nu se va închide decât atunci când vine salvarea și restaurarea finală. Aceasta va face subiectul următoarelor șase capitole.

¹ Peter C. Craigie, *The Book of Deuteronomy, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1976), 140.

² Gary V. Smith, Isaiah 1–39, ed. E. Ray Clendenen, *The New American Commentary* (Nashville: B & H Publishing Group, 2007), 451.

³ F. Duane Lindsey, “Zechariah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1569.

⁴ David Baron, *Zechariah: A Commentary on His Visions and Prophecies*, (Grand Rapid, MI, Kregel Publications, 1919), 493

13

Salvarea lui Israel

În ciuda realităților incredibil de dureroase discutate în capitolul precedent, Scripturile arată clar că tiparul măsurilor disciplinare din legământ au un scop răscumpărător. Ele nu se vor încheia decât atunci când Israelul este pe deplin restaurat – atât în țara sa, cât și în relația cu Domnul. Restaurarea finală a Israelului va fi însoțită de următoarele frumoase realități:

1. Pocăința națională.
2. Revărsarea Duhului lui Dumnezeu peste tot poporul Israel.
3. Salvarea sau înnoirea spirituală a întregii rămășițe a supraviețuitorilor.
4. Finalizarea Noului Legământ.
5. Întoarcerea și întronarea ca rege a lui Mesia.

Este important să observăm că niciunul dintre aceste lucruri nu se aplică recentei reînființări a Israelului din 1948. Aș vrea să fie clar că eu însumi sunt un suporter înfocat al statului evreiesc și văd dovezi clare ale intervenției Domnului în restaurarea acestuia în modernitate. Acestea fiind spuse, Scripturile învață că întoarcerea *finală* în țară nu va însemna o simplă revigorare a naționalismului evreiesc, ci o trezire spirituală a întregii națiuni, o întoarcere completă și definitivă la Domnul. Să trecem în revistă o serie de texte-cheie în care ni se lămurește acest lucru.

Pocăința Israelului în zilele din urmă, profetită de Moise

În ultimele două capitole, am pornit de la Deuteronom 4, unde se face un rezumat profetic al viitorului Israelului. Moise afirmă că Israelul se va întoarce la idolatrie, ceea ce va duce, în cele din urmă, la exilarea locuitorilor și împrăștierea printre națiuni. Moise continuă, însă, vorbind despre pocăința viitoare a Israelului:

Și dacă de acolo vei căuta pe Domnul Dumnezeul tău, Îl vei găsi, dacă-L vei căuta din toată inima ta și din tot sufletul tău. Și după ce ți se vor întâmpla toate aceste lucruri în strâmtorarea ta, în zilele de pe urmă, te vei întoarce la Domnul Dumnezeul tău și vei asculta glasul Lui; căci Domnul Dumnezeul tău este un Dumnezeu plin de îndurare, care nu te va părăsi și nu te va nimici; El nu va uita legământul pe care l-a încheiat prin jurământ cu părinții tăi. (Deut. 4:29-31)

În acest pasaj, vedem ce urmărește Domnul, în ultimă instanță, prin măsurile disciplinare ale legământului. După experiența exilului în țara dușmanilor lor, suferința de care vor avea parte acolo le va da israeliților ocazia să se căiască și să se întoarcă la Dumnezeul lor. Pocăința este descrisă aici ca un rezultat al operației chirurgicale pe care Domnul o face pe inimile lor. Astfel, întoarcerea finală a Israelului la Domnul nu este pusă în seama bunătății Israelului, ci este rezultatul compasiunii și îndurării arătate de YHVH. Întoarcerea lor este o puternică mărturie a zelului și devotamentului lui Dumnezeu față de poporul Său. După cum declară Craigie, „chiar dacă poporul ar fi necredincios, totuși Dumnezeu rămâne credincios.”⁴¹ Chiar dacă necredințioșia Israelului dizolvă legământul din punct de vedere legal, credințioșia Domnului va întrece

rebeliunea israeliților. YHVH Însuși va avea grijă ca Israelul să se întoarcă la El, iar El o va primi înapoi cu brațele larg deschise.

Să observăm acum cronologia evenimentelor. Conform acestui pasaj, revenirea Israelului în țară are loc după întoarcerea plină de râvnă la Domnul. În descriere, națiunea Israelului se întoarce în țară într-o totală ascultare de Domnul. Când se va întâmpla acest lucru? Moise spune: „în zilele de pe urmă“. După cum observă Jack S. Deere în *The Bible Knowledge Commentary*, „în ultimă instanță, se face referire la timpul când Domnul Isus Se va întoarce pe pământ pentru a-Și institui Împărăția de o mie de ani (Apoc. 20:4). Atunci, Israelul cuprins de pocăință Îl va căuta, în sfârșit, pe Domnul... se va îndrepta spre El cu toată inima și sufletul ei și I se va supune.“² Chiar dacă o parte dintre aceia care s-au întors din exilul babilonian au făcut-o într-un spirit de pocăință, Scriptura nu descrie întoarcerea din Babilon ca pe o trezire națională. În mod similar, nu putem pretinde că, în 1948, întreaga națiune s-a întors în Israel într-un spirit de pocăință. Repatrierea modernă și reformarea Israelului au fost, în principal, o trezire naționalistă, alimentată în mare parte de ororile Holocaustului. Marea majoritate a israelienilor de azi nu trăiesc într-o ascultare totală față de Dumnezeu și față de Mesia al Lui. Deși există o rămășiță tot mai mare de evrei mesianici care Îl slujesc pe Domnul și pe Mesia al Său, și pentru care se cuvine să fim cu adevărat recunoscători, trista realitate este că marea majoritate nu o fac.³

Către încheierea Deuteronomului, Moise reia aceleași lucruri, deși într-o formă ușor diferită. În comentariile următoare, ni se dezvăluie o privire de ansamblu aproape perfectă asupra naturii restaurative a măsurilor disciplinare din legământ:

Când se vor întâmpla toate aceste lucruri, binecuvântarea și blestemul pe care le pun înaintea ta, dacă le vei pune la inimă în mijlocul tuturor neamurilor între care te va risipi Domnul Dumnezeul tău, dacă te vei întoarce la Domnul Dumnezeul tău și dacă vei asculta de glasul Lui din toată inima ta și din tot sufletul tău, tu și copiii tăi, potrivit cu tot ce-ți poruncesc azi, atunci Domnul Dumnezeul tău va aduce înapoi robii tăi și va avea milă de tine, te va strânge iarăși din mijlocul tuturor popoarelor la care te va împrăștia Domnul Dumnezeul tău. Chiar dacă ai fi risipit până la cealaltă margine a cerului, chiar și de acolo te va strânge Domnul Dumnezeul tău și acolo Se va duce să te caute. Domnul Dumnezeul tău te va aduce în țara pe care o stăpâneau părinții tăi și o vei stăpâni; îți va face bine și te va înmulți mai mult decât pe părinții tăi. Domnul Dumnezeul tău îți va tăia împrejur inima ta și inima seminței tale, și vei iubi pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău, ca să trăiești. (Deut. 30:1-6)

În mod special, se cuvin subliniate aici comentariile finale, legate de circumciderea inimilor poporului Său de către Dumnezeu, după ce poporul se va fi întors în țară. Aceasta este, probabil, prima și cea mai clară profeție despre Noul Legământ din scrierile lui Moise. Domnul spune că, după ce poporul Său va fi fost exilat și va fi suferit efectele purgative ale blestemelor legământului, evreii se vor întoarce în țara lor și, odată cu restaurarea lor fizică în țară, vor experimenta și o circumcizie lăuntrică a inimilor lor, care va avea ca rezultat supunerea totală. După cum vom vedea, profeții au preluat această temă și au extins-o foarte mult, dezvoltând conceptul care a ajuns să fie numit „Noul Legământ“.

Trezirea Israelului în zilele din urmă, profețită în Cântarea lui Moise

În ultimele două capitole, am discutat și despre faptul că pasajul profetic fundamental al Cântării lui Moise prezice că o calamitate fără precedent se va abate asupra Israelului în zilele din urmă. Cântarea lui Moise nu se termină, însă, cu idolatria și pedeapsa Israelului. În capitolul 30, Moise continuă explicând că, asemenea unui tată iubitor, Domnul va folosi durerea cauzată de măsurile disciplinare din zilele de pe urmă pentru a aduce Israelul la pocăință și la o credincioșie completă, permanentă, față de legământ:

Domnul va judeca pe poporul Său, dar va avea milă de robii Săi, văzând că puterea le este sleită și că nu mai este nici rob, nici slobod. El va zice: „Unde sunt dumnezeii lor, stânca aceea care le slujea de adăpost, dumnezeii aceia care mâncau grăsimea jertfelor lor, care beau vinul jertfelor lor de băutură? Să se scoale, să vă ajute și să vă ocrotească!” Să știți, dar, că Eu sunt Dumnezeu și că nu este alt dumnezeu afară de Mine; Eu dau viață și Eu omor, Eu rănesc și Eu tămăduiesc, și nimeni nu poate scoate pe cineva din mâna Mea. (Deut. 32:36-39)

În mila Sa, Domnul va lăsa Israelul să conștientizeze absoluta inutilitate a zeilor falși în care și-a pus, mult prea adesea, încrederea. După cum comentează John D. Currid, „zeii națiunilor nu sunt ca Iahve. Ei nu pot aduce eliberare. Ei nu dau ajutor. Ei nu sunt de niciun folos!”⁴⁴ Apoi, Domnul declară, spre groaza noastră, că va permite cu bună știință Israelului să ajungă la capătul absolut al puterii sale și, în acest proces, mulți vor pieri. Totuși, după cum se spune în cartea Iov: „Dar cel ce se prăbușește nu-și întinde mâinile? Cel în nenorocire nu cere ajutor?” (Iov 30:24). Acolo, în locul ruinei totale, ca o ramură retezată prea tare, Israelul va striga după ajutor, iar Domnul îi va vorbi cu tandrețe, descoperindu-Se a fi singurul Dumnezeu adevărat și sursa întregii vieți. Chiar dacă Domnul va face rana, tot El va aduce vindecare și restaurare. Chiar dacă va aduce moarte, tot El le va aduce viață nouă. El este cu totul altfel decât zeii falși cărora li s-au închinat. Astfel, după ce extraordinara devastare produsă de Anticrist zdruncină poporul și statul Israel, evreii vor experimenta în mod colectiv o mare trezire și o ultimă întoarcere la Domnul.

Salvarea Israelului în zilele din urmă, profețită în Isaia

Clădind pe cuvintele lui Moise, și profetul Isaia a vorbit cu multă elocință despre restaurarea finală a Israelului:

Atunci se vor teme de Numele Domnului cei de la apus, și de slava Lui cei de la răsăritul soarelui; când va năvăli vrăjmașul ca un râu, Duhul Domnului îl va pune pe fugă. „Da, va veni un Răscumpărător pentru Sion, pentru cei ai lui Iacov care se vor întoarce de la păcatele lor, zice Domnul. Și iată legământul Meu cu ei, zice Domnul: „Duhul Meu, care Se odihnește peste tine și cuvintele Mele pe care le-am pus în gura ta nu se vor mai depărta din gura ta, nici din gura copiilor tăi, nici din gura copiilor copiilor tăi, de acum și până-n veac, zice Domnul.” (Isaia 59:19-21)

Observăm că Isaia a conectat în mod foarte specific următoarele patru evenimente foarte importante: (1) Venirea lui Mesia, (2) pocăința națională a Israelului, (3) Domnul încheie un nou legământ cu Israelul și (4) Domnul Își revărsă Duhul Său asupra Israelului. Mai întâi, conform descrierii din acest pasaj, Răscumpărătorul vine în Sion. Apostolul Pavel din Noul Testament interpretează acest pasaj cu referire la revenirea lui Mesia (Rom. 11:26). Mesia va veni la cei ce s-au întors de la păcatele lor, cu pocăință. Apoi, Domnul anunță în mod specific Noul Legământ, prin care va pune Duhul Său în mijlocul poporului Israel, de unde nu va mai pleca niciodată. După cum rezumă John A. Martin în *The Bible Knowledge Commentary*: „Atunci când Mesia Se va întoarce cu judecată (v. 18), va inaugura Noul Legământ... revărsându-Și Duhul peste israeliții credincioși...”⁵ Aici, natura israelocentrică a Noului Legământ este exprimată foarte clar. Oricât ar încerca creștinii să ia aceste promisiuni de la Israel și să le revendice pe toate pentru ei, trebuie să admitem că, în contextul lor propriu-zis, ele sunt făcute pentru Israel. Cu toate că Noul Legământ a fost instituit în secolul întâi prin moartea ispășitoare a lui Isus pe cruce și, de atunci, o mulțime de credincioși, evrei și ne-evrei, se bucură de beneficiile spirituale ale acestui legământ, în realitate el nu va fi complet decât la întoarcerea lui Isus și la salvarea completă a Israelului.

Salvarea Israelului în zilele din urmă, profețită de Ioel

Și profetul Ioel, vorbind despre Ziua Domnului, plasează marea revărsare a Duhului lui Dumnezeu asupra Israelului în zilele de pe urmă. Domnul declară că, la sfârșitul Zilei Domnului, după ce va fi finalizat judecata națiunilor, va turna Duhul Său peste poporul evreu (Ioel 2:28-32). Evreii vor experimenta răzbunarea și vindecarea totală (Ioel 3:18-21). Astfel, faza finală a ciclului legământului, și anume restaurarea completă a Israelului, nu poate avea loc decât la judecata națiunilor, în Ziua Domnului, la încheierea zilelor din urmă.

Salvarea Israelului în zilele din urmă, profețită de Ieremia

Ieremia leagă pocăința națională a Israelului de Noul Legământ și de revărsarea Duhului Sfânt, dar și, în mod specific, de venirea lui Mesia pentru a conduce ca Rege peste Israel. În Ieremia 30, pasajul discutat adineauri care vorbește despre vremea necazului lui Iacov, găsim o descriere clară a eliberării Israelului din sclavie:

În ziua aceea, zice Domnul oștirilor, voi sfărâma jugul de pe grumazul lui, îi voi rupe legăturile, și străinii nu-l vor mai supune. Ci vor sluji Domnului Dumnezeului lor și împăratului lor David pe care li-l voi ridica. (vv. 8-9)

Deși nu este dat numele opresorului, din contextul zilelor din urmă reiese că este vorba despre Anticrist. După eliberarea lor, Domnul va îndepărta jugul pus de Anticrist pe gâtul lor și legăturile de la încheieturile lor. Se face aici o referire directă la blestemele legământului, unde Moise declară: „vei sluji... vrăjmașilor tăi, pe care-i va trimite Domnul împotriva ta. El îți va pune pe grumaz un jug de fier până te va nimici“ (Deut. 28:48). După eliberare, israeliții nu vor mai fi sclavii asupritorului. În schimb, vor sluji marelui Împărat, Fiului lui David. După cum afirmă Lange, cu atâta elocință: „Această salvare va fi comunicată de către Unsul Domnului, cel de-al doilea David. Mesia este numit David, nu doar ca un descendent al lui David numit încă după numele Său, ci ca un David real

în cel mai mare grad. Dacă David a fost fondatorul tronului pământesc, Mesia este fondatorul și ocupantul tronului veșnic al lui David. ⁶ În continuarea pasajului, ni se arată clar, din nou, că toate acestea se vor întâmpla atunci când Israelul va fi restaurat în țara sa:

De aceea, nu te teme, robul Meu Iacov, zice Domnul; și nu te speria, Israele! Căci te voi izbăvi din țara cea depărtată și îți voi izbăvi sămânța din țara în care este roabă; Iacov se va întoarce iarăși, va avea odihnă și liniște; și nu-l va mai tulbura nimeni. Căci Eu sunt cu tine, zice Domnul, ca să te izbăvesc; voi nimici pe toate neamurile printre care te-am risipit, dar pe tine nu te voi nimici; te voi pedepsi cu dreptate, nu pot să te las nepedepsit.” (Ieremia 30:10-11)

Israelii vor fi eliberați din țările în care au fost împrăștiați și închiși. Odată întorși acasă și toți dușmanii lor învinși, evreii vor locui în liniște și pace. Cercul măsurilor disciplinare ale legământului se va fi închis. Din acea zi înainte, Israelul se va bucura doar de binecuvântările descrise în legământ.

În capitolul 31, Ieremia reia tema răspândirii israeliților între națiuni: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi însămânța casa lui Israel și casa lui Iuda cu o sămânță de oameni și o sămânță de dobitoace.” (Ier. 31:27). Apoi, sare imediat, din nou, la restaurarea acestora: „Și cum am vegheat asupra lor ca să-i smulg, să-i tai, să-i dărâm, să-i nimicesc și să le fac rău, tot așa voi veghea asupra lor ca să-i zidesc și să-i sădesc, zice Domnul.” (v. 28). Ca și Isaia înaintea lui, și Ieremia leagă restaurarea finală a Israelului în țară de încheierea unui legământ nou între Domnul și Israel:

Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou. Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor, în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din țara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soț asupra lor, zice Domnul. Ci iată legământul pe care-l voi face cu casa lui Israel după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înăuntrul lor, o voi scrie în inima lor; și Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu. Niciunul nu va mai învăța pe aproapele sau pe fratele său zicând: „Cunoaște pe Domnul!”, ci toți Mă vor cunoaște, de la cel mai mic până la cel mai mare, zice Domnul; căci le voi ierta nelegiuirea și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor.” (Ieremia 31:31-34)

Noul Legământ este pus în contrast în mod specific cu cel de la Sinai. Dacă Israelul și-a încălcat legământul de la Sinai, pe cel nou nu îl va mai încălca. De ce? Pentru că Domnul va pune peste israeliți Duhul Său. Domnul Însuși va locui în fiecare individ și, drept urmare, ei Îl vor cunoaște cu toții și I se vor supune de bunăvoie. După cum le-a promis atât lui Avraam, cât și lui Moise, cu atâta timp în urmă (Gen. 17:7; Ex. 6:7), YHVH va fi Dumnezeul Israelului, iar el, poporul Lui. În încheierea pasajului, Domnul face declarația că, din acea zi înainte, păcatele Israelului vor fi iertate definitiv. Ieremia prezice toate aceste diverse faze și le leagă de măsurile disciplinare ale legământului, precum și de salvarea finală a Israelului în zilele din urmă și de restaurarea finală a acestuia în țară, sub domnia lui Mesia.

Salvarea Israelului în zilele din urmă, în Ezechiel 34

Și profetul Ezechiel leagă restaurarea Israelului de venirea lui Mesia: „Voi pune peste ele un singur păstor care le va paște, și anume pe Robul Meu David; El le va paște, El va fi păstorul lor. Eu, Domnul, voi fi Dumnezeu lor, și Robul Meu David va fi voievod în mijlocul lor. Eu, Domnul, am vorbit!“ (Ezech. 34:23-24). În timpul când Mesia șade pe tron, Domnul promite că va binecuvânta Israelul cu un legământ permanent de pace și securitate:

Voi încheia cu ele un legământ de pace și voi îndepărta din țară toate fiarele sălbatice; ele vor locui în liniște în pustiu și vor putea dormi în mijlocul pădurilor. Le voi face, pe ele și împrejurimile dealului Meu, o pricină de binecuvântare; le voi trimite ploaie la vreme, și aceasta va fi o ploaie binecuvântată! Pomul de pe câmp își va da rodul, și pământul își va da roadele. Ele vor fi liniștite în țara lor (Ezechiel 34:25-27a)

Odată ce Mesia este prezent ca Rege al Israelului, binecuvântările legământului vor fi revărsate din plin peste națiune. Când se va întâmpla acest lucru? Domnul repetă exact când:

și vor ști că Eu sunt Domnul, când voi rupe legăturile jugului lor și când le voi izbăvi din mâna celor ce le asupresc. (Ezech. 34:27b)

Ca și Ieremia înaintea lui, Ezechiel face referire la blestemele legământului și vorbește despre eliberarea Israelului din sclavia, gratiile de închisoare și lanțurile Anticristului. El leagă această eliberare de timpul când Mesia, Fiul lui David, va fi prezent și va domni pe tronul Său din Ierusalim (vv. 23-24).

Salvarea Israelului în zilele din urmă, în Ezechiel 36

În capitolul 36, Ezechiel leagă marea revărsare a Duhului Sfânt în vremurile din urmă de repatrierea Israelului:

De aceea voi sfinți Numele Meu cel mare care a fost pângărit printre neamuri, pe care l-ați pângărit în mijlocul lor. Și neamurile vor cunoaște că Eu sunt Domnul, zice Domnul Dumnezeu, când voi fi sfințit în voi sub ochii lor. Căci vă voi scoate dintre neamuri, vă voi strânge din toate țările și vă voi aduce iarăși în țara voastră. Vă voi stropi cu apă curată, și veți fi curățați; vă voi curăța de toate spurcăciunile voastre și de toți idoli voștri. Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră și vă voi da o inimă de carne. Voi pune Duhul Meu în voi și vă voi face să urmați poruncile Mele, și să păziți, și să împliniți legile Mele. Veți locui în țara pe care am dat-o părinților voștri; voi veți fi poporul Meu, și Eu voi fi Dumnezeu vostru. Vă voi izbăvi de toate necurățiile voastre. Voi chema grâul și-l voi înmulți; nu voi mai trimite foametea peste voi. Voi înmulți rodul pomilor și venitul câmpului, ca să nu mai purtați ocară foamei printre

neamuri. Atunci vă veți aduce aminte de purtarea voastră cea rea și de faptele voastre care nu erau bune; vă va fi scârbă de voi înșivă, din pricina nelegiuirilor și urâciunilor voastre. (Ezechiel 36:23-31; cf. 39:29)

Ca și Isaia și Ieremia, Ezechiel stabilește o legătură clară între punerea Duhului Sfânt „în mijlocul” Israelului, iertarea colectivă a păcatelor acestuia și restaurarea finală în țară. Este reluată aici promisiunea străveche, conform căreia YHVH va fi Dumnezeuul lui Israel și Israelul, poporul Lui. În încheierea profeției, Israelul trăiește fără frică în țara lui, fără să mai aibă parte de blestemele legământului și bucurându-se, în schimb, de binecuvântările acestuia. Ezechiel descrie, astfel, revărsarea Duhului Sfânt în Noul Legământ ca fiind apogeul și împlinirea tuturor legămintelor anterioare. Noul Legământ va face posibile următoarele: (1) moștenirea Israelului în țara promisă în Legământul Avraamic, (2) cu toate binecuvântările descrise în Legământul Mozaic, (3) și sub domnia Regelui Mesia promis în Legământul Davidic.

Salvarea Israelului în zilele din urmă, profețită în Zaharia

Probabil că pasajul cu cele mai multe referințe despre salvarea Israelului aparține profetului Zaharia:

În ziua aceea, voi căuta să nimicesc toate neamurile care vor veni împotriva Ierusalimului. Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune, și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu, și-L vor plânge amarnic cum plânge cineva pe un întâi născut. În ziua aceea, va fi jale mare în Ierusalim, țara se va jeli, fiecare familie... În ziua aceea, se va deschide casei lui David și locuitorilor Ierusalimului un izvor pentru păcat și necurăție. În ziua aceea – zice Domnul oștirilor – voi stârpi din țară numele idolilor, ca nimeni să nu-și mai aducă aminte de ei; voi scoate, de asemenea, din țară pe prorocii mincinoși și duhul necurat. (Zah. 12:9 – 13:2)

Fiind unul dintre ultimii profeți, vorbind despre viitoarea salvare colectivă a Israelului, Zaharia reunește mai multe teme din pasajele mesianice anterioare. Mai întâi, vorbește despre faptul că Domnul va pedepsi națiunile care au invadat Israelul, apoi, despre revărsarea Duhului Sfânt peste poporul Său, în Noul Legământ. Zaharia, însă, adaugă câteva detalii importante despre modul în care se va desfășura acest eveniment. Dacă Isaia stabilea o legătură între salvarea Israelului și venirea lui Mesia, Zaharia o și descrie. În această foarte glorioasă *profeție a profețiilor*, Zaharia îl descrie pe Mesia năvălind din cer ca să scape Israelul. Văzând Israelul că Salvatorul lor este Acela pe care (ei și noi toți) l-a străpuns, va fi cuprins de un duh de pocăință. Fiecare familie va procesa această nouă revelație cu bocet și jale mare.

Pocăința națională a Israelului, profețită de Pavel

Puse împreună, toate pasajele de mai sus formează o fundație solidă ca piatra pe care apostolul Pavel dezvoltă foarte încrezător viitoarea salvare națională a Israelului:

Întreb, dar: „S-au poticnit ei ca să cadă?” Nicidecum! Ci, prin alunecarea lor, s-a făcut cu puțință mântuirea Neamurilor, ca să facă pe Israel gelos; dacă deci alunecarea lor a fost o bogăție pentru lume, și paguba lor a fost o bogăție pentru Neamuri, ce va fi plinătatea întoarcerii lor?... Fraților, pentru ca să nu vă socotiți singuri înțelepți, nu vreau să nu știți taina aceasta: o parte din Israel a căzut într-o împietrire care va ține până va intra numărul deplin al Neamurilor. Și atunci tot Israelul va fi mântuit, după cum este scris: „Izbăvitorul va veni din Sion și va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov. Acesta va fi legământul pe care-l voi face cu ei, când le voi șterge păcatele.” (Romani 11:11-12, 25-27)

Pledând pentru o trezire a întregului Israel, în zilele din urmă, Pavel apelează direct la mai multe dintre pasajele pe care tocmai le-am discutat. În versetele 11-12, face referire la textul fundamental, Cântarea lui Moise (Deut. 32), unde Domnul va aduce Israelul la capătul puterilor pentru a-i vorbi apoi cu tandrețe. Dar, un concept pe care Pavel îl elaborează cu precădere, este acela că Domnul va folosi ne-evreii pentru a stârni mânia și gelozia Israelului. Apoi, în versetele 26-27, folosește două dintre cele mai importante referințe vechi-testamentare ale Noului Legământ, pe care tocmai le-am studiat (Isa. 59:20 și Ier. 31:34), unde este vorba despre Noul Legământ și despre revărsarea Duhului lui Dumnezeu peste tot Israelul. Fiind foarte familiarizat cu textele din care reiese atât de clar salvarea Israelului în zilele din urmă, Pavel vorbește cu multă pasiune și convingere. În zilele sale, era o rămășiță salvată și, de-a lungul istoriei, și alții au mai fost salvați, dar, în zilele din urmă și la sfârșitul vremurilor ne-evreilor, va avea loc o mare salvare națională. Atunci când istoria răscumpărării va ajunge la acea epocă despre care au vorbit toți profetii, toți conaționali lui Pavel vor avea parte de o revelație șocantă, asemănătoare celei pe care o avusese el însuși în drum spre Damasc.

Concluzie

Am discutat în capitolul anterior despre faptul că ciclul măsurilor disciplinare ale legământului va fi reluat în zilele din urmă. Israelul va fi, încă o dată, atacat, invadat și înfrânt. Rezultatul final al acestui eveniment va fi exilarea sau luarea ca prizonieri a multor cetățeni evrei de către națiuni. În capitolul acesta, am văzut că tiparul blestemelor legământului nu va fi complet până când Israelul nu se va întoarce la Dumnezeul lor și în țara lor, sub domnia lui Mesia. Astfel, Scripturile arată clar că restaurarea finală a Israelului va avea loc în zilele din urmă. Moise, profetii și apostolul Pavel au legat salvarea Israelului de sfârșitul acestui veac și de venirea lui Mesia. Restaurarea finală a Israelului în țara lui va fi însoțită de aceste patru realități: (1) pocăință națională, (2) revărsarea Duhului Sfânt peste tot Israelul, (3) finalizarea Noului Legământ, (4) întronarea ca Rege a lui Mesia. Am arătat deja că nu se poate spune că vreuna dintre aceste patru realități s-a întâmplat la înființarea modernă a statului Israel. Întoarcerea finală în țară nu va fi o simplă resuscitare a naționalismului evreiesc și nici o trezire parțială a unei fracțiuni neînsemnate a poporului evreu, ci va fi o trezire spirituală a întregii națiuni, de o anvergură fără precedent. Va fi o întoarcere completă la Domnul și la Mesia al Său, pentru totdeauna. Apostolul Pavel meditează la frumusețea și gloria acestor mărețe evenimente finale și nu se mai poate abține. Încheie această parte a epistolei cu o jubilantă celebrare anticipată a acestora și cu laude:

O, adâncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui! Și, în adevăr, „cine a cunoscut gândul Domnului? Sau cine a fost sfetnicul Lui? Cine I-a dat ceva întâi, ca să aibă de primit înapoi?” Din El, prin El și pentru El sunt toate lucrurile. A Lui să fie slava în veci! Amin. (Romani 11:33-36)

¹ Peter C. Craigie, *The Book of Deuteronomy, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1976), 140.

² Jack S. Deere, “Deuteronomy,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 270.

³ Conform spuselor lui Eitan Bar, de la *One For Israel*, sunt aproximativ 20.000 de evrei mesianici în Israel, alcătuind doar 0.3% din totalul populației evreiești.

⁴ John D. Currid, *A Study Commentary on Deuteronomy, EP Study Commentary* (Darlington, England; Webster, New York: Evangelical Press, 2006), 510.

⁵ John A. Martin, “Isaiah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1114.

⁶ John Peter Lange et al., *A Commentary on the Holy Scriptures: Jeremiah* (Bellingham, WA: Logos Bible Software, 2008), 257.

Fără îndoială, mulți cititori se vor opune, și poate chiar vehement, ideii că Israelul trebuie să mai aibă parte de o ultimă mare disciplinare. Înțeleg complet și simpatizez cu aceste rezerve. Înseși implicațiile mondiale ale unui asemenea scenariu, impactul acestuia asupra a milioane de oameni, este de neînchipuit. Simpla sugestie că poporul evreu va avea parte de alte chinuri cumplite în viitor, după ce deja a îndurat absurdi inimaginabile ale suferinței, este de neconceput. Dincolo de imensa provocare emoțională a unei asemenea perspective, sunt, însă, câteva texte, interpretate greșit la nivel popular, care se îndoiesc de ea. În ultimele decenii, mulți profesori au citat specific din Isaia 11, Ieremia 16 și 23, unde se discută o a doua repatriere masivă a evreilor, argumentând că acestea s-au adevărit odată cu înființarea statului modern al Israelului. Fiecare dintre aceste pasaje menționează că Domnul va aduce Israelul înapoi în țară „a doua oară“. Astfel, argumentul lor este că prima întoarcere în țară a avut loc după exilul babilonian, în timp ce întoarcerea din secolul al XX-lea a fost a doua și cea finală. Majoritatea celor ce adoptă această poziție consideră că Holocaustul a fost ultima măsură disciplinară menționată în Scriptură. În opinia lor, Israelul experimentează în prezent o trezire și o conștientizare treptată, care va culmina, până la urmă, cu întoarcerea lui Isus Mesia și restaurarea totală a Israelului. Evident, mișcarea credincioșilor evrei mesianici din Israel este în creștere. Sunt, estimativ, aproximativ 20.000 de evrei mesianici în prezent în țară. Aceste cifre nu reprezintă foarte mult din cele 6 milioane de cetățeni evrei ai Israelului. Chiar dacă comunitatea mesianică reprezintă un procentaj foarte mic din totalul cetățenilor israelieni, se cuvine să recunoaștem, să celebrăm și să susținem această mișcare, rugându-ne, crezând și făcând eforturi pentru ca numărul lor să continue să crească.

Dar, acestea fiind spuse, am demonstrat deja în capitolele precedente că, dacă actualul stat al Israelului ar reprezenta restaurarea finală, atunci am fi nevoiți să ignorăm mult prea multe detalii ale profetiilor. Acestea stabilesc o legătură integrală între următoarele realități: (1) ultimii trei ani și jumătate ai acestui veac, (2) măsurile disciplinare ale legământului, (3) necazul cel mare, (4) Anticristul, (5) revenirea lui Isus, (6) restaurarea Israelului. Toate acestea sunt descrise ca desfășurându-se și culminând în același timp, într-o perioadă relativ scurtă de timp. Este, pur și simplu, imposibil să forțăm accentul primar al Scripturilor pentru a se potrivi cu axa cronologică a unei restaurări lente și treptate, care are loc pe durata mai multor decenii. Vom vedea că Scripturile accentuează în mod copleșitor faptul că restaurarea finală a Israelului în țară va avea loc după ce Mesia va năvăli din cer pentru a-l salva. În descrierile biblice, restaurarea națională finală urmează după măsurile disciplinare din zilele din urmă, fiind urmată, la rândul ei, de o pocăință națională. Revenirea Israelului în țară și reposesia acesteia depinde în totalitate de revărsarea Duhului Sfânt, prin care poporul va putea trăi într-o ascultare totală de Domnul. Așadar, deși este cu totul de înțeles de ce mulți dintre cei ce iubesc Israelul se opun vehement ideii că vine o altă disciplinare națională de anvergură, aceasta este o realitate dureroasă pe care Biblia o prezice în mod clar și consecvent în nenumărate pasaje.

Cum, deci, să înțelegem aceste trei pasaje (Isaia 11, Ieremia 16 și 23) care vorbesc despre o a doua repatriere, una finală, a Israelului? Vom vedea că examinând atent fiecare dintre aceste texte, vom ajunge la concluzia că ele urmează încă să fie realizate.

Restaurarea finală în țară, în Isaia 11

Isaia 11 este o profetie mesianică care începe cu descrierea lui Mesia, care va ieși din „tulpina lui Isai“, tatăl lui David (v. 1). Profetia continuă descriind domnia lui Mesia, care va fi un rege drept (v. 3) și va domni cu neprihănire și dreptate (v. 4). În timpul domniei Lui, lumea va reveni la o stare edenică. Mieii se vor cuibări alături de lupi, urșii vor paște alături de vaci, iar actuala ordine naturală va fi transformată (vv. 6-8). Împărăția Israelului va trăi în pace, eliberată de adversari, iar cunoașterea lui Dumnezeu va umple pământul (v. 9). Bineînțeles, nimic din toate acestea nu se aplică lumii în care trăim în prezent. Profetia revine apoi asupra lui Mesia:

În ziua aceea, Vlăstarul lui Isai va fi ca un steag pentru popoare; neamurile se vor întoarce la El, și slava va fi locuința Lui.” (v. 10).

Mesia Însuși va fi prezent și va domni din Ierusalim. Până și națiunile ne-evreilor vor căuta la El îndrumare. Urmează apoi o declarație de o importanță critică:

În același timp, Domnul Își va întinde mâna a doua oară ca să răscumpere rămășița poporului Său risipit în Asiria și în Egipt, în Patros și în Etiopia, la Elam, la Șinear și la Hamat, și în ostroavele mării. El va înălța un steag pentru neamuri, va strânge pe surghiuniții lui Israel și va aduna pe cei risipiți ai lui Iuda de la cele patru capete ale pământului. (vv. 11-12)

Mesia va supraveghea personal revenirea copiilor lui Israel, care fuseseră dispersați în toată lumea, înapoi în țara promisă lor. Textul precizează că este vorba despre o „a doua“ mare regrupare. Am spus deja că mulți consideră că acest pasaj susține că înființarea modernă a Israelului este restaurarea lui finală. Raționamentul lor este destul de direct: prima revenire în țară a israeliților a fost după exilul babilonian, iar repatrierea modernă a evreilor constituie a doua (și deci, ultima) revenire în țară. Dar poziția aceasta prezintă câteva probleme evidente. Mai întâi, după cum am văzut, pasajul îl descrie pe Mesia prezent în carne și oase, supraveghind personal această regrupare din toate colțurile lumii. Evident, la momentul actual, Mesia nu este pe pământ, în Ierusalim. El stă la dreapta Tatălui în cer (Evr. 10:12-13). În al doilea rând, nu se poate spune că toți israelienii trăiesc în prezent într-o neprihănire desăvârșită.

Un alt punct extrem de important este că Isaia a rostit această profetie cu aproximativ o sută de ani înainte de exilul babilonian. Nu ar fi avut niciun sens ca Isaia să vorbească despre o a doua întoarcere din exil, când nici măcar primul nu avusese loc. La momentul rostirii acestei profetii, singurul eveniment asemănător unui exil la care Israelul s-ar fi putut raporta era șederea de 400 de ani în Egipt. Prin urmare, profetia descrie regruparea finală după șablonul exodului din Egipt. Primul exil a fost acela din Egipt, iar al doilea este din toată lumea, la sfârșitul necazului celui mare.

Restaurarea finală în țară, în Ieremia 16

Un alt pasaj similar este Ieremia 16. Profetul pornește de la descrierea ultimelor faze ale măsurilor disciplinare ale legământului:

De aceea, vă voi muta din țara aceasta într-o țară pe care n-ați cunoscut-o nici voi, nici părinții voștri; și acolo veți sluji altor dumnezei, zi și noapte, căci nu vă voi ierta! (v. 13)

Apoi, descrie faza finală a ciclului legământului, revenirea Israelului în țara lui. În această descriere, Ieremia contrastează din nou restaurarea finală cu primul exod:

De aceea, iată, vin zile, zice Domnul, când nu se va mai zice: „Viu este Domnul care a scos din țara Egiptului pe copiii lui Israel!” Ci se va zice: „Viu este Domnul care a scos pe copiii lui Israel din țara de la miazănoapte și din toate țările unde-i izgonise!” Căci îi voi aduce înapoi în țara lor, pe care o dădusem părinților lor. (vv. 14-15)

Pentru Ieremia, restaurarea finală este un soi de exod final, mult superior celui istoric.

Restaurarea finală în țară, în Ieremia 23

Ieremia 23 reia același concept. Profeția începe cu o altă referință la Mesia, numit aici „Odrasla lui David“:

Iată vin zile, zice Domnul, când voi ridica lui David o Odraslă neprihănită. El va împărăți, va lucra cu înțelepciune și va face dreptate și judecată în țară. În vremea Lui, Iuda va fi mântuit, și Israel va avea liniște în locuința lui; și iată Numele pe care i-L vor da: „Domnul, Neprihănirea noastră!” (vv. 5-6)

Contextul profeției este clar: este vorba despre era răscumpărării, când Regele va fi prezent în Ierusalim:

De aceea iată, vin zile, zice Domnul, când nu se va mai zice: „Viu este Domnul care a scos din țara Egiptului pe copiii lui Israel!” Ci se va zice: „Viu este Domnul care a scos și a adus înapoi sămânța casei lui Israel din țara de la miazănoapte și din toate țările în care îi risipisem!” Și vor locui în țara lor.” (Ieremia 23:7-8)

După cum comenta interpretul F. B. Huey: „Atunci când Dumnezeu Își va aduce poporul înapoi din țările în care a fost dispersat, va fi un eveniment de o asemenea magnitudine încât eliberarea străbunilor lor din Egipt va fi dată uitării. Acest al doilea exod promite să fie mai grandios decât cel dintâi.”¹ Primul exod a fost mai degrabă un preludiv, o prefigurare anemică a eliberării și restaurării ultime în țară. După cum am spus, este imposibil să afirmăm că aceste pasaje se referă la repatrierea Israelului din secolul trecut.

Restaurarea finală în țară, în Ezechiel 20

Sunt mai multe alte pasaje foarte importante care vorbesc despre revenirea finală a Israelului în țară. Un astfel de pasaj fundamental este Ezechiel 20. Domnul începe cu un reproș usturător la adresa bătrânilor reprezentanți ai Israelului: „„Fiul omului, vorbește bătrânilor lui Israel și pune-le înainte urâciunile părinților lor!“ (vv. 3, 4). După cum

vedem în repetate rânduri în profeți, Domnul îi amintește Israelului de bunătatea Sa și de grandioasa eliberare de care le-a făcut parte când i-a scos din Egipt. Dar, în ciuda a tot ceea ce El a făcut pentru el, de-a lungul întregii sale istorii, poporul s-a răzvrătit în mod consecvent. Și chiar și așa, oricât de regretabile le-au fost păcatele, Domnul a avut un plan pentru restaurarea lor finală, pe viitor: „Pe viața Mea – zice Domnul Dumnezeu – că Eu însumi voi fi Împărat peste voi, cu mână tare și cu braț întins și vărsându-Mi urgia.“ (Ezech. 20:33). Ceea ce urmează este fascinant: în centrul planului de restaurare a Israelului este acela de a-i duce înapoi în deșertul exodului: „Vă voi aduce în pustiul popoarelor, și acolo Mă voi judeca față în față cu voi.“ (v. 35). După cum a purificat Israelul în timpul rătăcirii prin pustie, Domnul îi va duce din nou acolo, pentru o nouă curățire:

Cum M-am judecat cu părinții voștri în pustiul țării Egiptului, așa Mă voi judeca și cu voi – zice Domnul Dumnezeu. Vă voi trece pe sub toiag și vă voi pune sub mustrarea legământului. Voi deosebi dintre voi pe cei îndărătnici și pe cei ce nu-Mi sunt credincioși; îi voi scoate din țara în care sunt străini, dar nu vor merge iarăși în țara lui Israel. Și veți ști că Eu sunt Domnul. (Ezech. 20:36-38)

Rezumând, restaurarea Israelului în țară, descrisă în Ezechiel 20, are loc în acord cu următoarele evenimente și teme: (1) Exodul final, descris altundeva în profeți. (2) Atunci când Domnul curăță Israelul de păcatele sale, și (3) restaurează legătura lor de credincioșie permanentă față de legământ. Aceste lucruri au loc la sfârșitul veacului, atunci când Regele Mesia Se va întoarce.

Restaurarea finală a Israelului în țară, în Ezechiel 37

O altă profeție foarte importantă și șocantă care descrie restaurarea Israelului în zilele din urmă se află în prima jumătate a capitolului 37 din Ezechiel. După ce, în Ezechiel 36, este descris Noul Legământ, Domnul arată că restaurarea națională a Israelului va avea loc într-o coordonare clară cu învierea generală a morților. Într-o viziune, Ezechiel este dus într-o vale plină de oase uscate (v. 1), unde i se arată un câmp întins de oase care se acoperă cu tendoane, carne și piele (vv. 2-7). În sfârșit, suflarea – *sau Duhul* – Domnului intră în corpurile acelea și ele revin la viață (vv. 8-10). Apoi, Domnul îi explică profetului lucrurile pe care le văzuse:

El mi-a zis: „Fiul omului, oasele acestea sunt toată casa lui Israel. Iată că ei zic: „Ni s-au uscat oasele, ni s-a dus nădejdea; suntem pierduți!” De aceea, procește și spune-le: „Așa vorbește Domnul Dumnezeu: „Iată, vă voi deschide mormintele, vă voi scoate din mormintele voastre, poporul Meu, și vă voi aduce iarăși în țara lui Israel. Și veți ști că Eu sunt Domnul, când vă voi deschide mormintele și vă voi scoate din mormintele voastre, poporul Meu! Voi pune Duhul Meu în voi, și veți trăi; vă voi așeza iarăși în țara voastră, și veți ști că Eu, Domnul, am vorbit și am și făcut, zice Domnul.” (Ezechiel 37:11-14)

Viziunea mormintelor care se deschid, a oaselor uscate care sunt îmbrăcate cu carne și piele și primesc suflarea de viață a lui Dumnezeu este, destul de evident, o referință la învierea morților, dar și la restaurarea națională a evreilor în țara lor. După cum observă

Daniel Isaac Block, profesor de Vechiul Testament, „comentariile rabinice interpretează adesea acest pasaj ca o profecie a învierii escatologice în era mesianică.“³

În mod interesant, Tertullian, unul dintre teologii și apologeții cei mai influenți din Biserica primară, scriind la începutul secolului al III-lea, a confruntat interpretarea ereticilor gnostici din vremea sa legată de acest pasaj. Gnosticii, care nu credeau în învierea fizică a morților, susțineau că pasajul vorbea doar metaforic despre o restaurare a statului evreiesc. Mai întâi, Tertullian explică de ce vederile lor sunt nebiblice. Gnosticii pretindeau că, deși viziunea folosește imaginea învierii, o face doar alegoric, pentru a vorbi despre restaurarea statului evreiesc:

De aceea, imaginea învierii este aplicată în mod alegoric statului lor, întrucât acesta trebuie strâns laolaltă și recompactat os cu os (altfel spus, trib cu trib, om cu om), și să fie reîncorporat prin tendoanele puterii și nervii regalității și să fie scos afară ca din cavouri, adică din locuințele cele mai mizerabile și degradate ale captivității, și să respire din nou în materie de restaurare și să trăiască, de atunci înainte, în propria lor țară a Iudeei.⁴

Din păcate, mulți teologi mai liberali de azi continuă să emită declarații similare. Fapt este, însă, că, în această profecie, ambele restaurări, și cea fizică, și cea națională, sunt întrețesute în mod inseparabil. Tertullian, pe bună dreptate, îi corectează pe gnostici:

„De fapt, prin însăși circumstanța că recuperarea statului evreiesc este refigurată prin reîncorporarea și reunirea oaselor, este oferită dovada că acest eveniment se va întâmpla și cu oasele *însele*; căci metafora nu ar fi putut fi formată din oase, dacă același lucru întocmai nu ar fi realizat și în ele.“⁵

Altfel spus, viziunea nu vorbește despre învierea fizică *sau* despre resurecția statului Israel, ci despre amândouă, petrecându-se în perfectă conjuncție una cu cealaltă. Viziunea amestecă în mod deliberat planul figurativ cu cel literal. Ezechiel punctează, pur și simplu, același lucru punctat în atât de multe dintre profeciile dinaintea lui. Restaurarea finală a Israelului va avea loc la sfârșitul acestui veac, la sfârșitul restaurării tuturor lucrurilor. Ca și contemporanul său Daniel, Ezechiel a văzut aici învierea propriu-zisă a morților, la sfârșitul veacului (Dan. 12:2-3). De fapt, Block consideră că pasajul extinde speranța dincolo de Israel: „textul acesta dă speranță tuturor celor ce acceptă harul lui Dumnezeu în Hristos (Efes. 2:1-10). Pe bună dreptate, cei ce suntem moștenitori ai gloriosului mesaj al profetilor și apostolilor putem găsi în acest text o dramatică afirmare că boldul morții va fi învins de puterea animatoare a Duhului lui Iahve.“⁶ Astfel, avem încă o puternică viziune escatologică care pune restaurarea ultimă a Israelului în țară în conjuncție cu învierea generală și cu revenirea lui Isus, la sfârșitul acestui veac. Charles H. Dyer notează, în mod corect, situarea în timp a profetiei: „ea se va împlini atunci când Dumnezeu regrupează israeliții credincioși în țară (Ier. 31:33; 33:14-16), atunci când Hristos Se întoarce ca să-Și așeze Împărăția (cf. Mat. 24:30-31).“⁷

Restaurarea finală în țară, în Mica

Ca și cei trei profeți „mari“ – Isaia, Ieremia și Ezechiel – și profetul Mica a avut viziunea restaurării finale a Israelului prin lentilele unui al doilea exod. În capitolul 7,

profetul vorbește despre restaurarea escatologică a Israelului și despre expansiunea granițelor naționale ale acestuia: „în ziua aceea ți se vor lărgi hotarele“ (v. 11). Cei ce au fost exilați sau luați ca prizonieri între națiuni se vor întoarce:

În ziua aceea, vor veni la tine, din Asiria până în Egipt, din Egipt până la Râu, de la o mare la alta, și de la un munte la altul. (v. 12)

Apoi, strigătul profetic de mijlocire al lui Mica se înalță către Domnul: „Paște-Ți poporul cu toiagul Tău, paște turma moștenirii Tale (v. 14) iar Domnul răspunde:

Îți voi arăta lucruri minunate, zice Domnul, ca în ziua când ai ieșit din țara Egiptului (v. 15)

După cum afirmă Martin: „Națiunea va suferi încă o dată un mare «exod» din locuințele sale și Domnul îi va muta pe israeliți, în mod miraculos, în țara lor. Acest lucru se va petrece când Mesia Se va întoarce și Își va institui domnia de o mie de ani.“⁸ Drept urmare a eliberării miraculoase a poporului de către Dumnezeu:

Neamurile vor vedea lucrul acesta și se vor rușina, cu toată puterea lor; vor pune mâna la gură și își vor astupa urechile. Vor linge pulberea ca șarpele; vor ieși tremurând ca târătoarele pământului, afară din cetățile lor, vor veni pline de frică înaintea Domnului Dumnezeului nostru și se vor teme de Tine. (vv. 16-17)

Astfel, asemenea celor dinaintea lui, și Mica compară izbăvirea și restaurarea finală a Israelului cu exodul. Ca și primul exod, și cel final și revenirea în țară vor fi însoțite de miracole atât de mari încât națiunile vor fi profund ruinate și pline de teamă, recunoscând că Dumnezeu este, cu adevărat, cu rămășița Israelului.

Concluzie

Mai multe pasaje foarte importante din profeți compară restaurarea finală a Israelului în țara sa cu un al doilea, mai mare sau chiar ultim, exod. Ecoul primul exod rezonază atât de puternic în Scripturi încât servește ca tipar și prefigurare pentru grandiosului punct culminant al istoriei răscumpărării. După cum, pe bună dreptate, declară James M. Hamilton Jr.,

Isaia, Ieremia, Ezechiel și cei doisprezece profetesc pe baza a ceea ce Moise a anunțat în Tora și pe baza a ceea ce primii profeți narează în Iosua-Împărați. Profeții de mai târziu, Isaia și ceilalți doisprezece [profeți mici], anunță că Israelul a încălcat legământul, că Iahve i-a disciplinat cu răbdare și că, dacă Israelul refuză să se pocăiască, Iahve va continua să Se țină de cuvânt și îi va duce în exil. După exil, profeții promet o glorioasă restaurare escatologică: un nou exod, o nouă întoarcere din exil, un nou David, un nou legământ, un nou Eden, o nouă creație.⁹

Conceptul repatrierii finale a Israelului, descrisă ca un final, mare „al doilea exod“, nu derivă din vreo interpretare ezoterică sau inedită a Scripturilor. Dimpotrivă, este tema pe care o regăsim în toată narațiunea biblică.

¹ F. B. Huey, *Jeremiah, Lamentations, vol. 16, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1993), 212.

² Risa Levitt Kohn, *A New Heart and a New Soul: Ezekiel, the Exile, and the Torah, vol. 358, Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series* (London; New York: Sheffield Academic Press, 2002), 87.

³ Daniel Isaac Block, *The Book of Ezekiel, Chapters 25–48, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1997–), 389. Block citează: (Midrash Rabbah: Gen. Rab. 13.6; 14.5; Deut. Rab. 7.7; Lev. Rab. 14.9.)

⁴ Tertullian, “On the Resurrection of the Flesh,” in *Latin Christianity: Its Founder, Tertullian*, ed. Alexander Roberts, James Donaldson, and A. Cleveland Coxe, trans. Peter Holmes, vol. 3, *The Ante-Nicene Fathers* (Buffalo, NY: Christian Literature Company, 1885), 566.

⁵ Tertullian, “On the Resurrection of the Flesh,” in *Latin Christianity: Its Founder, Tertullian*, ed. Alexander Roberts, James Donaldson, and A. Cleveland Coxe, trans. Peter Holmes, vol. 3, *The Ante-Nicene Fathers* (Buffalo, NY: Christian Literature Company, 1885), 566.

⁶ Daniel Isaac Block, *The Book of Ezekiel, Chapters 25–48, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1997–), 392.

⁷ Charles H. Dyer, “Ezekiel,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1298–1299.

⁸ John A. Martin, “Micah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1491.

⁹ James M. Hamilton Jr., *With the Clouds of Heaven: The Book of Daniel in Biblical Theology*, ed. D. A. Carson, vol. 32, *New Studies in Biblical Theology* (Downers Grove, IL; England: Apollos; InterVarsity Press, 2015), 45.

Renașterea Israelului modern în profeții

Înainte de a trece mai departe, ne oprim pentru a răspunde unei întrebări care, fără îndoială, va fi pusă: Dacă profețiile pe care tocmai le-am discutat în capitolul precedent nu vorbesc despre renașterea statului modern al Israelului, atunci sunt altele care o fac? Putem afirma că restabilirea modernă a statului Israel a fost un eveniment profetic? Răspunsul este un categoric da și sunt profeții care să demonstreze acest lucru. Doar pentru că unele au fost aplicate eronat renașterii moderne a Israelului, asta nu înseamnă cătuși de puțin că nu există profeții despre repatrierea care a avut loc recent și că actualul stat al Israelului nu este o revenire în țară profețită. Sigur că este. Dar nu este împlinirea textelor despre al doilea exod, care sunt aplicabile regrupării finale, care va avea loc în momentul răscumpărării finale, la revenirea lui Isus.

Revenirea preliminară în țară

Nu pot exista îndoieli asupra faptului că statul modern al Israelului este, într-adevăr, o repatriere realizată de mâna și voia lui Dumnezeu. Dar, faptul că Israelul va fi restaurat în zilele din urmă este, în mare parte, o realitate subînțeleasă în toată mărturia profeților. De exemplu, în profețiile lui Ioel, Ezechiel, Zaharia și Isus, citim despre invadarea Ierusalimului de către națiuni păgâne și despre un atac asupra evreilor, înainte de revenirea lui Isus (Ioel 3:12; Ezechiel 38-39; Zah. 12:2, 9; Luca 21:24). Acestea nu ar fi posibile decât dacă poporul evreu s-ar fi întors mai întâi în țara Israelului și ar fi redobândit controlul asupra Ierusalimului. Din secolul al II-lea, când și cei din urmă locuitori evrei au fost alungați din țară, și până în 1967, când Forțele Apărării Israeliene au preluat controlul Ierusalimului, ar fi fost imposibilă împlinirea numeroaselor profeții despre vremurile din urmă. Țările vecine nu ar fi putut înconjura Ierusalimul în urmărirea poporului evreu, pentru că orașul nu se afla sub control evreiesc. Revenirea în Israel din timpurile moderne este, de fapt, o condiție preliminară pentru împlinirea multor profeții biblice. Mai multe pasaje din Daniel, de exemplu (8:11-15; 9:26; 11:31; 21:11), indică faptul că Anticristul va face ca jertfele evreiești să înceteze și Templul să devină pustiu, prin „urâciunea care pustiește“. Isus reia aceste avertismente (Mat. 24:15). Jertfele de la Templu nu pot fi oprite decât dacă sunt, mai întâi, reluate. Templul nu poate fi pus în ruină decât dacă este, mai întâi, reconstruit. La drept vorbind, poate fi vorba de o simplă structură precum a unui cort, dar trebuie reconstruit ceva ce, actualmente, nu este acolo. Niciunul dintre aceste evenimente nu poate avea loc în afara unei prezențe vibrante a evreilor în țară. Numeroase alte pasaje ar putea fi citate, dar să-l trecem în revistă, pe scurt, pe cel care este, cel mai probabil, cel mai clar și cel mai important.

Ezechiel 38-39

Profeția din Ezechiel 38-39, intitulată adesea Bătălia lui Gog și Magog, este un pasaj foarte important și totuși interpretat, în mare parte, greșit. Una dintre paradigmele cele mai comune este că această profeție vorbește despre o invazie eșuată a Israelului în zilele din urmă, cândva înainte de Anticrist. Dacă am analiza cărțile și articolele populare despre vremurile din urmă, am vedea că aproape toate susțin că pasajul descrie o invazie multi-națională a Israelului, în care armatele nici nu ar apuca să intre în țara Israelului că ar și fi anihilate în mod supranatural. Mark Hitchcock, pastor și autor, afirmă, de exemplu:

„Ezechiel 38-39 descrie ceea ce am putea numi «Războiul de o zi» – sau chiar și «Războiul de un ceas» – pentru că Dumnezeu îi va anihila foarte rapid pe invadatorii islamici de pe fața pământului, prin mijloace supranaturale.“¹ Este adevărat că războiul se va încheia aproape înainte de a începe? O examinare mai atentă a textului arată că lucrurile nu stau deloc așa. Armatele lui Gog și Magog vor fi, într-adevăr, distruse, dar nu înainte ca Israelul să fi suferit pierderi catastrofice, mulți dintre locuitorii săi fugind din țară sau fiind luați captivi între națiuni. Vedem asta comparând descrierea poporului înainte de invazie și după aceea. Înainte de invazie, poporul evreu trăiește în țară, având un sentiment de confort și securitate, în timp ce, după invazia lui Gog și Magog, evreii sunt luați prizonieri de război, dispersați între națiuni și apoi revin în țara lor. Să ne uităm la text. Înainte de invazie, Israelul este descris astfel:

După multe zile, vei fi în fruntea lor; în vremea de apoi, vei merge împotriva țării ai cărei locuitori scăpați de sabie vor fi strânși dintre mai multe popoare pe munții lui Israel care multă vreme fuseseră pustii; dar, fiind scoși din mijlocul popoarelor, vor fi toți liniștiți în locuințele lor. (Ezechiel 38:8)

Mai departe, Israelul este locuit de „poporul acesta strâns din mijlocul neamurilor, care are turme și moșii și locuiește în mijlocul pământului“ (v. 12). Prin urmare, în descriere, Israelul este locuit de oameni care s-au întors în țară din mijlocul altor națiuni și au agonisit binecuvântări materiale din plin. Au locuit între națiunile ne-evreilor, dar acum s-au întors ca să repopuleze țara care fusese, generații la rând, o pustietate. În mod cert, aceasta este o descriere corectă a statului Israel de azi. Apoi, descrierea arată că, deși pe punctul de a fi atacați, evreii trăiesc având un sentiment de securitate. Să vedem acum în ce stare este Israelul după ce Gog și hoardele sale au fost distruși și s-a ales praful de ei:

Și neamurile vor cunoaște că din pricina nelegiuirilor ei a fost dusă casa lui Israel în robie, din pricina fărădelegilor ei săvârșite de ea împotriva Mea; de aceea le-am ascuns fața Mea și i-am dat în mâinile vrăjmașilor lor, ca să piară toți uciși de sabie. Le-am făcut după necurățiile lor și după fărădelegile lor și le-am ascuns fața Mea.” (Ezechiel 39:23-24)

Astfel, dacă la începutul profeteiei, israeliții se află în țara lor, la sfârșitul ei, ei sunt exilați în mijlocul națiunilor. Din cauza rebeliunii lor, Domnul i-a lăsat pe mulți dintre ei să piară și să plece în exil, sau să ajungă prizonieri ai altor națiuni. Versetele următoare arată clar că acest lucru se întâmplă la sfârșitul veacului:

De aceea, așa vorbește Domnul Dumnezeu: „Acum voi aduce înapoi pe prinșii de război ai lui Iacov, voi avea milă de toată casa lui Israel și voi fi gelos de Numele Meu cel sfânt. Atunci își vor uita ocară și toate fărădelegile pe care le-au săvârșit împotriva Mea, când locuiau liniștiți în țara lor și când nu-i tulbura nimeni. Când îi voi aduce înapoi dintre popoare și îi voi strânge din țara vrăjmașilor lor, voi fi sfințit de ei înaintea multor neamuri. Și vor ști că Eu sunt Domnul Dumnezeu lor care-i lăsasem să fie luați prinși de război între neamuri și care-i strâng iarăși în țara lor; nu voi mai lăsa pe niciunul din ei acolo și nu le voi mai ascunde fața Mea, căci voi

turna Duhul Meu peste casa lui Israel, zice Domnul Dumnezeu.” (Ezechiel 39:25-29)

Acest pasaj punctează mai multe idei foarte importante. Mai întâi, expresia „acum voi restaura averile lui Iacov“, din versiunea NASB, este redată, în versiunea KJV, prin: „Acum, îi voi aduce înapoi pe captivii lui Iacov“, cu sensul că Domnul îi va elibera pe prizonierii și exilații lui Israel, aducându-i din nou în țară. Expresia în sine punctează faptul că restaurarea și binecuvântarea Israelului de către Dumnezeu are legătură integral cu readucerea evreilor în țara lor, din captivitate. În al doilea rând, termenul „acum“ stabilește faptul că restaurarea din captivitate are loc după judecata lui Gog și a armatelor lui. Este un eveniment viitor. În al treilea rând, abia după distrugerea lui Gog, Israelul se căiește cu adevărat de rebeliune și va fi restaurat. În al patrulea rând, când s-au răzvrătit israeliții astfel încât să atragă măsuri disciplinare din partea Domnului? Textul spune: „Atunci își vor uita ocară și toate fărădelegile pe care le-au săvârșit împotriva Mea când locuiau liniștiți în țara lor și când nu-i tulbura nimeni.“ „Ocară“ și „fărădelegile“ fac aluzie la începutul profeției. Din păcate, aceasta este o descriere a stării spirituale a statului modern al Israelului de azi. Evreii s-au întors în țară, au repopulat-o și au refăcut ruinele străvechi, dar marea lor majoritate nu trăiesc în supunere față de Domnul. După ce vor fi restaurați și, în sfârșit, vor trăi cu adevărat în siguranță, se vor uita înapoi la statul de acum și vor recunoaște că au trăit în rebeliune față de Domnul.

Ezechiel 38-39 este, astfel, o profeție clară despre (1) restabilirea modernă a statului Israel, (2) viitoarea ei invadare, înfrângere și exil, care vor fi urmate de (3) viitoarea ei restaurare finală. În al cincilea rând, israeliții nu sunt exilați, în general, între națiunile ne-evreilor, ci sunt, în mod specific, prinși „în țara vrăjmașilor lor“ – adică sunt prizonieri de război în toată regula. În al șaselea rând, la încheierea profeției, după întoarcerea finală, Israelul va trăi într-o adevărată securitate, nu cu falsul sentiment de siguranță pe care l-au trăit înainte de invazie, la debutul profeției. În al șaptelea rând, după eliberarea din captivitate, are loc o trezire masivă și Israelul se întoarce definitiv la Domnul: „Cei din casa lui Israel vor ști că Eu sunt Domnul Dumnezeu lor din ziua aceea și de atunci înainte.“ (Ezech. 39:22). Domnul Își revarsă Duhul peste ei și sunt ai Lui pentru totdeauna. Astfel, profeția se încheie cu descrierea fazei finale a răscumpărării și a măsurilor disciplinare din legământ: restaurarea finală și permanentă a Israelului.

Pe scurt, înainte de invazia lui Gog și Magog, poporul evreu este întors în țară, ducându-și traiul într-un fals sentiment de siguranță. După invazie, însă, un mare procentaj dintre evrei sunt luați prizonieri de război în țara inamicilor lor, iar Mesia îi aduce înapoi în țară. Profeția se încheie cu restaurarea completă a Israelului atât la Domnul, cât și în țară. Această profeție s-a adevărat parțial odată cu restabilirea modernă a statului Israel, dar mare parte din ea urmează, încă, să se împlinească.

Concluzie

Peste tot în Biblie, sunt numeroase profeții despre vremurile din urmă, care presupun ca Israelul să se afle în țară. Ele descriu națiunile ne-evreilor invadând Ierusalimul și atacând poporul evreu înainte de revenirea lui Isus. Din timpul când Israelul a fost exilat, în secolele întâi și al doilea, și până în 1967, când Forțele Apărării Israeliene au preluat controlul Ierusalimului, niciuna dintre aceste profeții despre vremurile din urmă nu ar fi avut cum să se împlinească. Alte lucruri foarte specifice mai trebuie încă să

se întâmplă pentru ca diverse profeții despre vremurile din urmă să se împlinescă. De exemplu, jertfele de la Templu nu pot fi oprite de Anticrist decât dacă acestea au fost mai întâi reluate. Și nici Templul nu poate fi pus în ruină decât dacă este mai întâi reconstruit. Niciunul dintre aceste lucruri nu poate avea loc în lipsa unei prezențe evreiești vibrante în țară. În acest sens, statul modern al Israelului este, în mod cert, o împlinire a profețiilor biblice. Totuși, chiar dacă este o realizare a profețiilor, după cum am demonstrat în acest capitol, nu este vorba despre împlinirea finală spre care arată, cel mai adesea, toți profeții. Împlinirea finală, după cum am văzut, va avea loc doar când Se va întoarce Isus.

Unii au lansat acuzația că perspectiva, conform căreia Domnul a adus evreii înapoi în țara lor știind că vor mai avea încă de suferit foarte mult, este antisemită. Problema este că, după asemenea acuzații, am putea zice că și Moise, profeții și chiar Isus Însuși au fost antisemiți. Și, evident, nimeni nu ar putea spune așa ceva. În loc să țină cont de avertismentele Scripturii, unii aleg să îi atace, pur și simplu, pe aceia care dau mai departe aceste avertismente. Și chiar dacă este adevărat că diverse grupări antisemite ori indivizi antisemiți s-au folosit de anumite porțiuni ale Bibliei pentru a-și urmări propria agendă, nu rezultă de aici că, dacă credem aceste avertismente, urâm poporul evreu. Dimpotrivă, Moise, profeții și Isus au fost animați atât de Cuvântul Domnului, cât și de dragostea Lui pentru Israel. O altă acuzație, de aceeași factură, este că viziunea noastră îl pune pe Domnul într-o lumină sadică - ca și când i-ar fi întins o cursă poporului Său, pentru că, de fapt, nu vrea decât să-l pedepsească. Aș sugera că această acuzație vine dintr-o inimă perversă și acuzatoare la adresa Domnului. Israelii au fost aduși înapoi în țara lor tocmai pentru că Domnul a promis că vor fi readuși în țară. Israelul este azi o mărturie vie înaintea lumii a credințelor lui Dumnezeu față de promisiunile făcute poporului Său. Repatrierea modernă și înființarea statului modern al Israelului au fost realizate, fără îndoială, de mâna Domnului, conform vocii Lui. Este just, corect și sfânt să susținem statul modern al Israelului și să luăm poziție alături de poporul evreu de azi.

Imaginați-vă cum ar fi ca un soț să fie acuzat că și-a lăsat însărcinată soția doar pentru că este sadic și vrea ca ea să sufere durerile nașterii. Cel ce ar lansa o asemenea acuzație ridicolă ar trebui să fie foarte pervers. De aceeași factură de prost gust este și acuzația că Domnul a adus evreii înapoi în țara lor doar pentru a-i face să sufere. Și totuși, vin durerile nașterii. Scripturile sunt clare asupra acestui fapt. Dacă le-am ignora sau le-am nega, ar însemna să ne unim cu profeții mincinoși din vremurile străvechi, care promiteau o pace perpetuă și ofereau false mângâieri. Liderii creștini de azi ar trebui să-și pregătească enoriașii pentru a sta alături de Israel, atât acum, cât și în zilele grele care ne așteaptă. Doar pentru că vin durerile nașterii, nu ar trebui, totuși, să evităm sarcina. Sărbătorim sarcina, pentru că este sfântă. Sărbătorim și susținem statul modern al Israelului. Nimeni nu așteaptă cu drag durerile nașterii, dar ele sunt o parte nefericită și naturală a procesului nașterii. Aceasta ar trebui să fie atitudinea noastră față de Israelul de azi. Susținem ceea ce Domnul a făcut și face în continuare. Ne rugăm pentru o trezire a poporului evreu de azi. Susținem misiunile care binecuvântează Israelul și susținem lucrarea Evangheliei în mijlocul poporului evreu. Sărbătorim creșterea mișcării evreilor mesianici. Și totuși, oricât de minunate sunt toate aceste lucruri, tânjim în continuare după plinătate; așteptăm nașterea. Dorim cu înflăcărare răscumpărarea finală, restaurarea Împărăției Israelului, care va veni doar după revenirea Regelui.

¹ Mark Hitchcock, *The Coming Islamic Invasion of Israel* (Mutnomah Colorado Springs, CO, 2002), 87.

În acest capitol, vom porni o discuție pe marginea unor elemente foarte importante și fascinante ale locului *unde* va avea loc această mare salvare națională. După cum am văzut, salvarea și regruparea Israelului în țara lor va fi precedată de măsurile disciplinare ale Legământului Mozaic. Acestea includ diverse calamități naționale, urmate de invazie, și apoi de uciderea multora dintre locuitorii țării, luarea lor ca prizonieri sau fuga din țară. După aceea, din locul zdrobirii lor, aceștia se vor întoarce în mod colectiv la YHVH, iar El va turna Duhul Lui peste ei și îi va salva. Această restaurare finală va avea loc în primul rând, foarte literal, în deșertul din estul și sudul Israelului. Spun în primul rând pentru că mărturia biblică legată de acest subiect este destul de complexă. După cum vom vedea, Scripturile prezintă o varietate de scenarii care presupun oarece muncă de sinteză.

Chiar și în perioade de normalitate, viața este adesea haotică, dar în cei trei ani și jumătate ai „necazului lui Iacov“, viața în Israel va fi oricum, numai normală nu. Scripturile arată că țara se va pomeni în centrul unei invazii masive multi-naționale (Dan. 11:21-45; Ezech. 38-39; Zah. 12-14). Gândiți-vă cum arăta viața sirienilor după revoluția din 2011. O țară de aproximativ 22 milioane de oameni s-a trezit că mai bine de 6 milioane dintre ei au fost dislocați, 5 milioane au fugit ca refugiați și aproape un milion de oameni au murit. Putem presupune, în mod rezonabil, că situația din Israel va fi, de fapt, mult mai haotică. Când ne gândim la toate declarațiile din Scripturi despre această perioadă, putem conchide, în mod rezonabil, că nu există un scenariu unic care se va aplica fiecărui locuitor al țării. În profeția din Zaharia 13-14, de exemplu, poporul Israel experimentează o varietate de circumstanțe oribile în acest timp. Mai întâi, profetul face această declarație de neconceput: „În toată țara, zice Domnul, două treimi vor fi nimicite, vor pieri, iar cealaltă treime va rămâne.“ (Zah. 13:8). După observația că doar o treime va scăpa cu viață, Zaharia prezice că jumătate din locuitorii Ierusalimului vor pleca în exil, în timp ce jumătatea cealaltă va rămâne în oraș (14:2). Apoi, doar după câteva versete, spune că, după un cutremur masiv de pământ, cei ce rămăseseră în oraș vor fugi ca refugiați (v. 5). Cartea Apocalipsa merge mai departe cu descrierile, arătând că, în acest timp, o treime din locuitorii pământului vor fi omorâți (Apoc. 8:1-13; 9:15). Așadar, Scripturile descriu haosul zilelor din urmă, care va afecta atât Israelul, cât și lumea întreagă, în multe feluri foarte diferite.

Cuantificăm necazul lui Iacov?

Să revenim puțin la profeția lui Zaharia, conform căreia două treimi vor fi tăiate din țară, în timp ce doar o treime va scăpa cu viață, și să o extindem. Evident, este o profeție foarte specifică și solemnă. Vorbește ea, cu adevărat, de viitorul Israelului? Este important să notăm că mulți profesori de renume insistă că da, în timp ce mulți alții insistă că nu. Să-i trecem în revistă doar pe câțiva.

- John F. Walvoord, fost președinte al Dallas Theological Seminary, declară oarecum dogmatic: „Această profeție va fi împlinită în necazul cel mare, când doi din trei dintre evreii din țară care vor încerca să fugă de persecutorii lor, viitorul lider mondial, vor pieri, și doar o treime va scăpa cu viață și va aștepta venirea lui Hristos.“¹

- Arnold Fruchtenbaum face o declarație similară: „Aceasta se va realiza în timpul Necazului celui Mare, când Israelul va suferi o persecuție de anvergură... și două treimi din poporul evreu va fi omorât.”²
- Kenneth L. Barker, în *The Expositor's Bible Commentary*, afirmă: „În timp ce este posibil ca cele petrecute în anul 70 din cauza romanilor să fi fost un stadiul inițial în împlinirea profeției, stadiul final și complet este încă de domeniul viitorului, pentru că Israelul ca întreg nu se află în relația corectă de legământ cu Dumnezeu, descrisă în v. 9.”³
- Urmând firul argumentativ al lui Walvoord, Fruchtenbaum și Barker, cei mai mulți dispensaționiști, mai ales cei clasici, ar susține, de asemenea, această viziune.
- J. Barton Payne, pe de altă parte, în clasică *Encyclopedia of Biblical Prophecy*, susține că acest pasaj a fost adevărat în „supraviețuirea Israelului după trup ca urmare a anului 70.”⁴
- Barry Webb, în seria *The Bible Speaks Today Bible Commentary*, pledează contra unei aplicații în viitor la statul Israel, afirmând: „Semnificația precisă a celor două treimi și o treime din v. 8 nu este clară. Ce se poate înțelege este că e vorba de o severă suferință și dispersie. Prin prisma faptului că Isus a citat v. 7 în Mat. 26:31 și Marcu 14:27, v. 8 ar trebui văzut, probabil, ca avându-și împlinirea în persecuția și dispersia Bisericii primare (Fapte 8:1; 11:19).”⁵
- F. Duane Lindsey consideră că profeția are o împlinire atât istorică, cât și viitoare: „După cum Predica de pe Munte (Mat. 24-25; Marcu 13; Luca 21) telescopează profeții despre dispersia națiunii evreiești împlinite în anul 70 d.Hr., cu cele ce vor fi împlinite în a doua jumătate a viitoarei perioade a Necazului celui Mare, tot astfel Zaharia unește aici aceleași două perioade și dispersii ale națiunii evreiești. Astfel, Zaharia 13:8-9 își va vedea, probabil, împlinirea finală și completă în dispersia Israelului în timpul Necazului celui mare (cf. Apoc. 12:6, 13-17). La acea vreme, două treimi din națiunea evreiască vor fi lovite și vor pieri, dar rămășița supraviețuitoare va fi restaurată, cel puțin în majoritatea ei, la relația de legământ cu Domnul.”⁶

Probabil că cea mai importantă problemă care derivă din detașarea porțiunilor acestui oracol, care vorbesc de necazul cel mare, de referințele pozitive ulterioare, despre deschiderea unui „izvor“ al salvării naționale pentru Israel (v. 1), este că acestea sunt fundamentale întretesute în text. Focul suferinței, descris în versetele 8-9, este în mod specific ceea ce produce restaurarea relației de legământ cu Domnul, în aceleași versete. Acestea fiind spuse, chiar dacă lectura cea mai firească a acestei profeții, în contextul ei, pare a face referință la o împlinire viitoare, nu trebuie să fim dogmatici. Chiar dacă tind să fiu de acord cu interpretarea dispensaționiștilor sus-menționați, aș încuraja o mare prudență. Ținând cont de natura profund dureroasă și sensibilă a subiectului acestei profeții, toți ar trebui să ne apropiem de el cu tremur. Ideea este nu să cuantificăm suferința viitoare a Israelului, ci mai mult să oferim mângâierea că, oricât de catastrofice ar fi pierderile, o rămășiță va supraviețui. Israelul va fi salvat. Pe de altă parte, nu este o opțiune să ignorăm total această profeție. *Este imperativ să recunoaștem că se apropie,*

într-adevăr, o furtună. Este un fapt indisputabil. Ceea ce nu putem negocia este că creștinii trebuie să decidă să fie deplin solidari cu Israelul, atât azi, cât și în zilele de foc și de mare încercare care vor veni.

Vom arăta mai jos că diverse profeții foarte importante spun că o mare parte din poporul Israelului va scăpa și se va refugia în deșert în acest timp. Apoi, după întoarcerea lui Isus, El îi va aduce de acolo înapoi în țară. În sfârșit, după ce îi va înapoia în țara promisă pe mulți dintre exilații și prizonierii de război, Domnul îi va aduna și pe mulți alții care rămân împrăștiați în toată lumea. Așadar, de ce îi va aduce Domnul pe mulți dintre evrei tocmai în deșert? Mai întâi, să discutăm motivele spirituale și simbolice.

Pustia-deșert

În cele mai multe versiuni în limba engleză ale Bibliei, cuvântul ebraic *midbar* este tradus prin „sălbăticie/pustietate“. Problema cu folosirea acestui cuvânt este că tinde să evoce imaginea unei păduri. În lumea biblică, însă, cuvântul desemnează un deșert solitar, pustiu, sterp, departe de confortul orașelor și al satelor locuite. În Scripturi, formele aspre de relief ale deșertului îi definesc sensul simbolic. Pustia-deșert joacă un rol central nu doar în narațiunea exodului, ci în toate Scripturile. Lumea aceasta ostilă, care se întindea amenințătoare spre est și spre sud de Israel, era adânc imprimată în mintea evreilor din antichitate. În descrierile Scripturilor, deșertul este locul în care oamenii sunt nevoiți să învețe să se bizuie doar pe Dumnezeu. Supraviețuirea în deșert presupune, cu adevărat, harul Lui. Am văzut în Capitolul 11 al cărții noastre că deșertul este locul în care Domnul a procurat Israelului mana, prepelițele, apa și protecția. Proviiziile miraculoase erau atât de impresionante încât, timp de patruzeci de ani, hainele israeliților nu s-au uzat (Deut. 29:5). Dacă nu ar fi fost mâna Lui plină de milă care să îi susțină și să îi salveze, israeliții ar fi pierit în deșert.

Pentru că este locul unde YHVH Își susține poporul, deșertul devine și un loc de refugiu și un sanctuar în vremuri de mari primejdii. Când a fost amenințat de dușmanii săi, regele David a fugit, împreună cu cei ce erau de partea lui, în deșert (1 Sam. 23:14). Tot în deșert a fugit și Ilie, când era urmărit de Izabela și de Ahab, iar acolo a fost hrănit în chip miraculos de corbi (1 Împ. 17:4-6). Pentru că deșertul este atât de ostil vieții umane, el este, cel mai adesea, evitat. Iov l-a descris ca pe un ținut pustiu, unde nu locuiește nimeni (Iov 38:26-27). Deșertul ori îi întârea, ori îi frângea pe cei ce locuiau în el. De fapt, condițiile din timpul exodului erau atât de exigente încât israeliții și-au exprimat preferința de a se întoarce în Egipt și de a suferi ca sclavi decât să rămână în sălbăticie (Ex. 14:12). În deșert, Domnul Își testează, disciplinează și maturizează poporul. Deșertul este și un loc al pocăinței. Domnul i-a spus Israelului că El l-a condus în deșert, timp de patruzeci de ani, „ca să te smerească și să te încerce, ca să-ți cunoască pornirile inimii și să vadă dacă ai să păzești sau nu poruncile Lui“ (Deut. 8:2). Deșertul este adesea terenul de instrucție pentru ucenicia și spiritualitatea autentică. Astfel, Ioan Botezătorul a locuit în deșert și a predicat mesajul pocăinței (Mat. 3:1-4). Până și Isus S-a dus în deșert ca să Se confrunte cu tentațiile diavolului (Mat. 4:1).

Deșertul este și un loc al întâlnirii. Mulți oameni mari ai lui Dumnezeu s-au dus în deșert ca să se întâlnească cu Domnul. În deșert, Moise a dat peste rugul de flăcări (Ex. 3). La Muntele Sinai, Israelul S-a întâlnit cu YHVH, având parte de cea mai puternică teofanie din toată istoria răscumpărării (Ex. 19-20). Tot la Muntele Sinai, Ilie a avut parte de cea mai spectaculoasă întâlnire cu Domnul (1 Împ. 19:10-18). În sfârșit, se poate arăta

cu dovezi solide că apostolul Pavel a călătorit la Muntele Sinai ca să se întâlnească cu Domnul, la scurt timp după convertire, primind învățătură de la Domnul și primind „evanghelia Lui“ (Gal. 1:17; 4:25; 2 Tim. 2:8).⁷

Din toate aceste motive și din multe altele, Domnul îi va conduce pe mulți din rămășița Israelului înapoi în deșert, în zilele din urmă. Acolo, ei vor fugi și vor găsi refugiu. Acolo, ei vor descoperi încă o dată purtarea de grijă și protecția miraculoasă a Domnului. Acolo, se vor întâlni încă o dată cu YHVH, Dumnezeuul mântuirii lor. Acolo, vor experimenta pocăința necesară pentru restaurarea lor finală. Unde anume în Scripturi se învață aceste lucruri?

Găsind har în deșert

În Ieremia 30, profetul arată clar că deșertul exodului este locul în care va începe restaurarea finală a Israelului. După terifianta profeție despre timpul necazului fără precedent prin care va trece Iacov în zilele din urmă, Ieremia declară că supraviețuitorii Israelului vor găsi un loc de refugiu în deșert:

„În vremea aceea, zice Domnul, Eu voi fi Dumnezeuul tuturor semințiilor lui Israel, și ei vor fi poporul Meu.” Așa vorbește Domnul: „Poporul celor ce-au scăpat de sabie a căpătat trecere în pustiu: Israel merge spre locul lui de odihnă.”(Ier. 31:1-2)

Declarația inițială, despre toate familiile Israelului care devin poporul lui Dumnezeu, se referă la restaurarea finală a tuturor celor douăsprezece triburi, atât din regatul de nord, cât și din cel de sud, într-un singur popor unificat. Apoi, Ieremia spune că cei ce au supraviețuit și au scăpat de armatele invadatoare ale Anticristului, vor găsi har în deșertul-pustie. Contextul acestor evenimente este revenirea lui Hristos:

Domnul mi Se arată de departe: „Te iubesc cu o iubire veșnică; de aceea îți păstrez bunătatea Mea! (Ier. 31:3)

Domnul Însuși li Se va arăta în carne și oase celor din deșert. Cu aproximativ o sută de ani înainte, Isaia prezisese, în esență, același lucru:

până când se va turna Duhul de sus peste noi; atunci pustiul se va preface în pământ, și pometul va fi privit ca o pădure. (Isa. 32:15)

Isaia afirmă că, după revărsarea Duhului Sfânt peste Israel, toate lucrurile vor fi înnoite. Deșertul se va preface într-o câmpie luxuriantă, iar cetățile Israelului, care până deunăzi erau părăsite, vor fi restaurate. Un secol mai târziu, profetul Zaharia va descrie aceeași perioadă:

Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune, și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu, și-L vor plânge amarnic cum plânge cineva pe un întâi născut. (Zah. 12:10)

În descrierea lui Zaharia, Israelul Îl vede venind pe Acela „pe care L-au străpuns“ și, drept urmare, va primi Duhul harului și al pocăinței. Și Ieremia și Zaharia descriu același eveniment. Supraviețuitorii Israelului care au fugit în deșert (1) Îl vor vedea pe Domnul și (2) vor primi har. Mai târziu, în cartea Apocalipsa, aceeași temă este reluată, după cum vom vedea.

Când Isus este Rege

După descrierea lui Ieremia, în care Israelul are parte de har în sălbăticie, Domnul promite să reconstruiască Israelul, să-i binecuvânteze recoltele și să umple poporul de o coplesitoare bucurie:

Te voi așeza din nou, și vei fi așezată din nou, fecioara lui Israel! Te vei împodobi iarăși cu timpanele tale și vei ieși în mijlocul jocurilor voioase. Vei sădi iarăși vii pe înălțimile Samariei; cei ce le vor sădi le vor culege și roadele. (Ier. 31:4-5)

Această glorioasă restaurare nu are loc, desigur, decât după ce evreii vor fi fost aduși înapoi în țara lor. Aceasta este, apoi, domnia milenară a lui Isus.

Repatrierea globală

După ce va fi instituit ca Rege al Israelului, Isus Își va continua proiectul de repatriere a celor care au fost dispersați pe tot pământul:

Iată, îi aduc înapoi din țara de la miazănoapte, îi adun de la marginile pământului: între ei este și orbul și schiopul, femeia însărcinată și cea în durerile nașterii; o mare mulțime se întoarce înapoi aici! Plângând vin, și îi duc în mijlocul rugăciunilor lor; îi duc la râuri de apă pe un drum neted pe care nu se poticnesc. Căci Eu sunt Tatăl lui Israel, și Efraim este întâiul Meu născut.” Ascultați cuvântul Domnului, neamuri, și vestiți-l în ostroave depărtate! Spuneți: „Cel ce a risipit pe Israel îl va aduna și-l va păzi cum își păzește păstorul turma. Căci Domnul răscumpără pe Iacov și-l izbăvește din mâna unuia mai tare decât el. Ei vor veni și vor chui de bucurie pe înălțimile Sionului. (Ier. 31:8-11)

După eliberarea rămășiței din deșert, Isus îi va aduna și pe ceilalți din poporul Său din întreaga lume și îi va aduce înapoi în Sion. Sunt mai multe pasaje din profeți care descriu această masivă regrupare din toată lumea (Osea 11:10; Isa. 11:12; 43:5-7; 49:12; 60:4; Ier. 3:18; 16:15; 23:8; 31:8; Zah. 2:6; 10:6-12). În descrieri, foștii exilați sunt coplesii de emoție pe drumul de întoarcere în Sion, pe care îl parcurg bocind. La sosire, însă, lacrimile le vor fi înlocuite de strigăte neconținute de bucurie. După cum vom vedea, Scripturile vorbesc despre două faze distincte ale regrupării Israelului. În prima fază, cei ce au fugit în deșert, în mod specific, vor fi aduși personal înapoi de către Mesia Însuși. A doua fază a restaurării Israelului va avea loc după ce Isus sosește în Sion și exilații din lumea întreagă se vor întoarce acasă.

Pe aripi de vultur

Conceptul revenirii Israelului în deșertul exodului, în vremurile din urmă, este susținut, în mod clar, și în Noul Testament. În Apocalipsa, citim despre o femeie care este

„îmbrăcată“ cu soarele, are luna sub tălpi și o coroană de douăsprezece stele pe cap (12:1). Walvoord observă cu acuratețe: „Femeia simboliza Israelul, după cum se indică în Geneza 37:9-11, unde soarele și luna se refereau la Iacov și Rahela, părinții lui Iosif. Stelele din coroana femeii au de-a face, în mod clar, cu cei doisprezece fii ai lui Iacov, identificând femeia cu Israelul.“⁸ Viziunea descrie femeia însărcinată și pe punctul de a da naștere unui copil de sex masculin (v. 2). Apoi, un balaur mare și roșu apare, cu gând să devoreze copilul de îndată ce se va naște (vv. 3-4). Copilul este, însă, scăpat de planurile balaurului, fiind răpit la cer (v. 5). Copilul, bineînțeles, Îl reprezintă pe Mesia Isus, „care are să cârmuiască toate neamurile cu un toiag de fier“ (v. 5), iar balaurul îl reprezintă pe diavol. Este enunțat apoi, în mod direct, conceptul fugii Israelului în deșert în zilele din urmă:

Și femeia a fugit în pustiu, într-un loc pregătit de Dumnezeu, ca să fie hrănită acolo o mie două sute șazeci de zile. (Apoc. 12:6)

Aproape toți comentatorii recunosc fundalul explicit al exodului aici.⁹ Predicând despre această perioadă, Isus a avertizat că, atunci când oamenii vor vedea armatele Anticristului apropiindu-se de Ierusalim ca să-l pustiască, „cei ce vor fi în Iudeea să fugă la munți“ (Mat. 24:16-21; Marcu 13:14-22; Luca 21:20-24). Se pare că apelul lui Isus de a fugi în munți și viziunea Israelului care fuge în deșert fac referire la același lucru. Munții și deșertul sunt locuri sălbatice și ambii termeni pot fi folosiți, în mod corect, pentru a descrie zona deșertică a exodului.¹⁰

Tema fugii Israelului în deșert, pentru trei ani și jumătate, este reluată câteva versete mai încolo: „Și cele două aripi ale vulturului celui mare au fost date femeii, ca să zboare cu ele în pustiu, în locul ei unde este hrănită o vreme, vremuri și jumătatea unei vremi, departe de fața șarpelui.“ (Apoc. 12:14). Faptul că femeii i se dau aripi de vultur este încă o aluzie clară la primul exod: „„Ați văzut ce am făcut Egiptului și cum v-am purtat pe aripi de vultur și v-am adus aici la Mine.“ (Ex. 19:4; cf. Deut. 32:11-14). Acolo, în pustietate, ea va fi hrănită și îngrijită de Domnul. După cum declara în Osea, acolo, El îi va vorbi cu bunățate. Acela este locul în care El Se va descoperi încă o dată ca Dumnezeu milos și plin de grijă, care a mers înaintea lor în timpul primului exod.

¹ John F. Walvoord, *The Prophecy Knowledge Handbook* (Wheaton, IL: Victor Books, 1990), 332.

² Timothy Lahaye, Ed Hindson, general editors, *The Popular Prophecy Bible Commentary*, (Eugene, Oregon: Harvest House Publishers, 2006), 312

³ Kenneth L. Barker, “Zechariah,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Daniel–Malachi* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 8 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 821.

⁴ J. Barton Payne, *The Encyclopedia of Biblical Prophecy* fourth ed. (Grand Rapids, MI: Baker, 1997), 467

⁵ Barry Webb, *The Message of Zechariah: Your Kingdom Come*, ed. Alec Motyer and Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham: Inter-Varsity Press, 2003), 168 (vezi nota de final 202)

⁶ F. Duane Lindsey, “Zechariah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1569

⁷ Pentru o discuție mai detaliată despre călătoria lui Pavel la Muntele Sinai, vezi Joel Richardson, *Mount Sinai in Arabia: The True Location Revealed*, (Leawood, KS, Winepress Media, 2019), 77-84

⁸ John F. Walvoord, “Revelation,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 2 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 957.

⁹ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary* (Grand Rapids, MI; Carlisle, Cumbria: W.B. Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 643.

¹⁰ John F. Walvoord, “Revelation,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 2 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 958.

În centrul restaurării finale a Israelului se află înnoirea legământului de căsătorie cu Domnul. După cum am discutat în Partea I, legământul de la Muntele Sinai a fost, într-adevăr, unul de logodnă sau căsătorie. În acest capitol, vom discuta despre înnoirea permanentă și consumarea aceluși legământ de căsătorie în zilele din urmă. Deși este, într-adevăr, o „înnoire“, este și un cu totul alt legământ. Fruchtenbaum declară: „Ceea ce adesea este cunoscut sub denumirea de Noul Legământ este, în multe aspecte, un nou contract de căsătorie pe care Dumnezeu îl va face cu cele două case ale lui Israel și Iuda.“¹ Primul dintre profeții care abordează această temă este Osea. După cum vom vedea, profeția lui Osea îmbină foarte multe dintre celelalte teme pe care le-am examinat deja. Prin Osea, harul lui Dumnezeu iese în evidență viu și cu o putere izbitoare. Planurile de răscumpărare de lungă durată pentru Israel, mireasa Lui, sunt descrise cu o profundă intensitate.

Profeția lui Osea

Povestea de viață și misiunea divină încredințată profetului Osea sunt șocante. În ciuda durerii și umilirii prin care avea să treacă profetul, Domnul i-a porunit să se căsătorească, să iubească și să aibă copii cu o prostituată. „Du-te și ia-ți o nevastă curvă și copii din curvie; căci țara a săvârșit o mare curvie, părăsind pe Domnul!“ (Osea 1:2). Toate acestea aveau rolul de a servi o lecție profetică și o demonstrație a naturii necredincioșiei Israelului și a dragostei constante a lui Dumnezeu: „Domnul mi-a zis: „Du-te iarăși și iubește o femeie iubită de un ibovnic și preacurvă; iubește-o cum iubește Domnul pe copiii lui Israel“ (Osea 3:1). Peste tot în profeție, Domnul o ceartă pe Israel pentru apostazia ei, prezicând totodată restaurarea ei finală. În primul capitol, Domnul indică din nou, în mod specific, unde va avea loc această restaurare finală:

Totuși numărul copiilor lui Israel va fi ca nisipul mării care nu se poate nici măsura, nici număra; și de unde li se zicea: „Nu sunteți poporul Meu“, li se va zice: „Copiii Dumnezeului celui Viu“! Atunci copiii lui Iuda și copiii lui Israel se vor strânge la un loc, își vor pune o singură căpetenie și vor ieși din țară; căci mare va fi ziua lui Izreel. (Osea 1:10-11)

Locul în care s-a spus că Israelul nu mai este poporul lui Dumnezeu este tocmai locul în care acesta va fi restaurat. Restaurarea vizează tot Israelul și Iuda, nu doar regatul de nord.² Locația în care Israelul va fi restaurat și adus la YHVH este aceea în care legământul a fost încălcat prima dată. Acolo a avut loc incidentul cu vițelul de aur și tot acolo li se va arăta Mesia pentru a-i conduce înapoi în țară. După cum declară Francis I. Andersen și David Noel Freedman în *Yale Anchor Bible Commentary*: „După cum Moise a condus triburile unite afară din sclavie, tot astfel «un singur conducător» va conduce națiunea reunită, atât Iuda, cât și Israelul, afară din distrugerea în care Iahve i-a aruncat.“³ În Osea 3:5, aceeași temă este repetată, lămurind faptul că „conducătorul“ este Mesia: „După aceea, copiii lui Israel se vor întoarce și vor căuta pe Domnul Dumnezeul lor și pe împăratul lor David; și vor tresări la vederea Domnului și a bunătății Lui, în vremurile de

pe urmă”. Și Ezechiel reia această temă a unificării întregului Israel sub un singur Rege și restaurarea acestuia în țară:

„Iată, voi lua pe copiii lui Israel din mijlocul neamurilor la care s-au dus, îi voi strânge din toate părțile și-i voi aduce înapoi în țara lor. Voi face din ei un singur neam în țară, pe munții lui Israel; toți vor avea un singur împărat și nu vor mai fi două neamuri, nici nu vor mai fi împărțiți în două împărății. Nici nu se vor mai spurca prin idolii lor, cu urâciunile lor și cu toate fărâdelegile lor. Îi voi scoate din toate abaterile cu care au păcătuit și-i voi curăța; ei vor fi poporul Meu, și Eu voi fi Dumnezeu lor. (Ezech. 37:21-23)

Afirmația lui Osea că Israelul „va ieși din țară“ are un dublu sens. Mai întâi, se referă la faptul că Israel urcă din Egipt și se întoarce în țara sa. După cum observă Duane Garrett în *New American Commentary*: „Ea implică faptul că Osea vorbește despre o revenire din exil într-un nou exod, iar acesta este și înțelesul preluat de mulți erudiți.“⁴ Andersen și Freedman, însă, văd și un dublu sens: „Noi sugerăm că afirmația că «și vor ieși din țară» are două sensuri, unul istoric (Exodul), altul escatologic (învierea).“⁵ Eu aș argumenta faptul că limbajul legal de exod și de înviere este, în ambele instanțe, escatologic. Amândouă aceste evenimente vor avea loc în viitor. Învierea morților și al doilea exod-repatriere a Israelului coincid cu revenirea lui Mesia. Acesta este și dublul accent din Ezechiel 37, citat mai sus.

În numele copiilor lui Osea, Domnul Își codifică mesajul profetic pentru Israel. Mai întâi, îl instruieste pe Osea să-și numească primul copil Izreel, care înseamnă „Dumnezeu seamănă.“ Următorii doi copii sunt numiți „Lo-Ruhama“ („Neiubit“) și „Lo-Ami“ („Nu este poporul Meu“). Inferența profetică este că, deși Domnul Și-a respins temporar poporul (nu mai sunt iubiți și nu mai sunt poporul Lui), ei vor fi restaurați și semănați în țară, unde vor prinde rădăcini pe vecie. Ca o sămânță semănată în pământ (Izreel), și ei vor încolți din nou din pământul țării prin înviere și restaurare. Astfel, cele două declarații finale – Israelul care iese din țară și ziua lui Izreel – sunt interconectate. Nu putem decât să ne amintim de afirmația lui Isus despre propria Sa moarte și înviere: „*Adevărat, adevărat vă spun că dacă grăuntele de grâu care a căzut pe pământ nu moare, rămâne singur; dar dacă moare, aduce mult rod.*“ (Ioan 12:24). În mod similar, dacă nu ar experimenta durerile adânci și „îngroparea“ adusă prin măsurile disciplinare ale legământului, Israelul nu ar putea experimenta nici o înnoire și o resurrecție de asemenea anvergură (cf. Amos 9:15).

Atragerea Israelului înapoi în pustie

În continuarea profeției lui Osea, multe dintre aceleași teme se repetă. Din nou, Domnul disciplinează Israelul: „O voi pedepsi pentru zilele când tămâia Baalilor, când se gătea cu veriga de nas, cu salba ei și alerga după ibovnicii ei, uitând de Mine, zice Domnul.“ (2:13). Apoi, Domnul face următoarea declarație profundă: „De aceea iată, o voi ademeni și o voi duce în pustiu, și-i voi vorbi pe placul inimii ei.“ (v. 14). Domnul nu Se adresează Israelului cu mânie, ci Își schimbă dramatic tonul. YHVH Se descrie pe Sine atrăgând-o pe Israel cu blândețe în deșert, unde îi va vorbi direct inimii ei. „Acolo îi voi da iarăși viile, și valea Acor i-o voi preface într-o ușă de nădejde și acolo va cânta ca în vremea tinereții ei și ca în ziua când s-a suit din țara Egiptului.“ (v. 15). Valea lui Acor

este un loc al suferinței. În acest timp de imensă suferință, Israelul va găsi o speranță nemaipomenită. De fapt, referința la Israelul care va cânta ca în zilele tinereții ei, când a ieșit din Egipt, spune, în esență, că în zilele acelea, Israelul va cânta cu același entuziasm cu care a cântat pe când era proaspăt logodită. În ce deșert va conduce Domnul Israelul? Keil și Delitzsch afirmă: „Deșertul în care Domnul Își va duce poporul nu poate fi altul decât deșertul din Arabia.“⁶ Acolo, în deșertul Sinai, unde a fost încheiat inițial legământul de căsătorie, Domnul Își va restaura mireasa. Astfel: „În ziua aceea, zice Domnul, Îmi vei zice: „Bărbatul meu!”, și nu-Mi vei mai zice: „Stăpânul meu!“ (v. 16). Ceremonia de logodnă de la Muntele Sinai va fi restaurată, pentru a nu mai fi încălcată niciodată: „Te voi logodi cu Mine pentru totdeauna; te voi logodi cu Mine prin neprihănire, judecată, mare bunătate și îndurare; te voi logodi cu Mine prin credincioșie și vei cunoaște pe Domnul!“ (vv. 19-20). Revenind la tema sădirii definitive a Israelului în țara sa de către Domnul, versetul 23 continuă: „Îmi voi sădi pe Lo-Ruhama în țară și-i voi da îndurare; voi zice lui Lo-Ami: „Tu ești poporul Meu!”, și el va răspunde: „Dumnezeul meu!“ Acest verset cuprinde toate cele trei nume ale copiilor lui Osea. Scopul final al legământului va fi, astfel, atins.

Haideti să ne întoarcem la Domnul

Într-una dintre cele mai frumoase cântări din Scriptură, Osea 6 surprinde răspunsul pe care îl dă Israelul Domnului după ce a îndurat suferințele aduse de măsurile disciplinare ale legământului:

„Veniți să ne întoarcem la Domnul! Căci El ne-a sfâșiat, dar tot El ne va vindeca; El ne-a lovit, dar tot El ne va lega rănilile. El ne va da iarăși viața în două zile; a treia zi ne va scula, și vom trăi înaintea Lui. Să cunoaștem, să căutăm să cunoaștem pe Domnul! Căci El Se ivește ca zorile dimineții și va veni la noi ca o ploaie, ca ploaia de primăvară care udă pământul!” – (Osea 6:1-3)

Idea că Domnul face rana și tot El o vindecă este preluată direct din Cântarea lui Moise. Citim acolo că, după ce Israelul va ajunge la capătul puterilor, Domnul îi va spune: „Dacă ar fi fost înțelepți, ar înțelege și s-ar gândi la ce li se va întâmpla.“ (Deut. 32:39; cf. Osea 5:14). Restul confesiunii Israelului afirmă încrederea că Mesia cel promis va veni la timpul stabilit, cu aceeași certitudine cu care soarele răsare zi de zi.

Înnoirea căsătoriei Israelului, în Isaia

Dacă Osea ar fi singurul profet care abordează această frumoasă temă, aceasta ar putea fi considerată minoră în povestea de ansamblu a răscumpărării. Realitatea, însă, este că înnoirea legământului de căsătorie al Domnului cu Israelul, în zilele din urmă, este prezentată și de alți profeți după Osea și reprezintă o temă proeminentă în viziunea evreiască asupra viitorului. Isaia, mare profet-poet, a elaborat foarte mult pe marginea acestor lucruri. În toată profeția sa, Israelul este personificat, în mod poetic, ca o femeie cu numele Sion sau Ierusalim. La începutul capitoului 54 din Isaia, Domnul i se adresează Israelului, asemănat, în timpul disciplinării și al exilului ei, cu o soție abandonată, fără copii, căzută în dizgrație și singură (v. 1). În ciuda circumstanțelor din trecutul ei, ea este încurajată să se pregătească pentru o creștere dramatică a familiei ei (vv. 2-3). O așteaptă o schimbare radicală a circumstanțelor ei, o mare restaurare. Și când

aceasta va veni, nu va mai avea niciun motiv de teamă. Condițiile de până atunci vor fi date uitării. După cum comentează Motyer: „Din zorii tinereții, toate mâhnirile pe care le rezervă viața se subsumează categoriei lucrurilor trecute și uitate, care nu se mai văd și sunt șterse cu buretele și din viață și din amintire.”⁷ De ce vine acest timp de grandioasă restaurare? Motivul este următorul:

căci Făcătorul tău este bărbatul tău: Domnul este numele Lui, și Răscumpărătorul tău este Sfântul lui Israel. El Se numește Dumnezeuul întregului pământ, căci Domnul te cheamă înapoi ca pe o femeie părăsită și cu inima întristată, ca pe o nevestă din tinerețe, care a fost izgonită, zice Dumnezeuul tău. Câteva clipe te părăsisem, dar te voi primi înapoi cu mare dragoste. Într-o izbucnire de mânie, Îmi ascunsesem o clipă fața de tine, dar Mă voi îndura de tine cu o dragoste veșnică, zice Domnul, Răscumpărătorul tău. (Isaia 54:5-8)

Mai întâi, Domnul Se declară a fi soțul Israelului. Chiar dacă păcatele ei au cauzat măsurile disciplinare, exilul și înstrăinarea de soțul ei (50:1), *restaurarea vine*. Această înnoire, însă, nu se face datorită bunătății ei, ci, din marea Sa compasiune și bunătate plină de iubire, El o va primi înapoi. Folosirea cuvântului „bunătate plină de iubire“ (ebr. *hesed*) este menită să facă aluzie la autocaracterizarea pe care Domnul Și-o făcuse la Muntele Sinai. Acolo, în chiar locul în care a fost încheiat primul legământ de căsătorie, YHVH S-a descris pe Sine: „Domnul Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate (*hesed*) și credincioșie, care Își ține dragostea până în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea și păcatul“ (Ex. 34:6). Restaurarea Israelului la soțul ei va fi definitivă, iar angajamentul Său de iubire față de ea nu se va sfârși niciodată.

În Isaia 62, profetul revine la tema restaurării căsătoriei. După cum comentează Martin: „Mare parte din acest capitol vorbește despre pregătirea care se face pentru venirea Domnului și pentru restaurarea poporului Său.”⁸ Pasajul începe cu celebrul jurământ de mijlocire, conform căruia Isaia va striga fără încetare către Domnul până când Israelul va fi deplin restaurat:

„De dragostea Sionului nu voi tăcea, de dragostea Ierusalimului nu voi înceta, până nu se va arăta mântuirea lui, lumina soarelui și izbăvirea lui, ca o făclie care s-aprinde. (v. 1)

Isaia vrea se roage până când salvarea Israelului va radia din Ierusalim ca o formidabilă revărsare de lumină. El se uită în viitor la acele zile de aur, când:

Atunci neamurile vor vedea mântuirea ta, și toți împărații, slava ta; și-ți vor pune un nume nou pe care-l va hotărî gura Domnului. Vei fi o cunună strălucitoare în mâna Domnului, o legătură împărătească în mâna Dumnezeului tău. Nu te vor mai numi „Părăsită” și nu-ți vor mai numi pământul un pustiu, ci te vor numi: „Plăcerea Mea este în ea”, și țara ta o vor numi „Beula”, „Măritată”, căci Domnul Își pune plăcerea în tine, și țara ta se va mărita iarăși. (vv. 2-4)

În acele zile, Israelul nu va mai fi făcută de rușine, ci locuitorii lumii vor fi martori la înălțarea și glorificarea ei. În lumea vestică modernă, cele mai multe femei căsătorite preiau numele de familie al soțului lor. La vremea restaurării ei, Israelului i se vor da două nume noi. Unul este *Heffiba*, iar celălalt, *Beula*. Ambele indică noul ei statut definitiv de mireasă și preaiubită a Domnului. Metafora este o aluzie directă la relația specială de legământ, consfințită pe Muntele Sinai. Ea va purta, asemenea unei regine, o coroană împărătească. Ca o piatră de mare preț, va fi purtată pe mână de YHVH Însuși. Pentru a sublinia încă și mai profund ideea, profetul continuă:

Cum se unește un tânăr cu o fecioară, așa se vor uni fiii tăi cu tine; și cum se bucură mirele de mireasa lui, așa Se va bucura Dumnezeuul tău de tine. (v. 5)

Gary Smith rezumă natura concludentă a versetului 5:

Bucuria și încântarea noilor miri vor înconjura evenimentul, fiindcă Dumnezeu Însuși se va veseli de realizarea, în sfârșit, a planului pe care l-a pus în mișcare cu atâția ani în urmă. La sfârșit, miraculoasa transformare a poporului de către Dumnezeu va readuce bucuria și desfătarea care ar fi trebuit să caracterizeze întotdeauna relația dintre Dumnezeu și poporul Său ales.⁹

Înnoirea căsătoriei Israelului, în Ieremia

În Capitolul 13 al cărții noastre, discutând despre salvarea Israelului în zilele din urmă, am analizat un pasaj foarte important din Ieremia 31. Acest capitol are multe de spus nu doar despre restaurarea finală a Israelului, ci reprezintă unul dintre principalele pasaje profetice din Vechiul Testament despre Noul Legământ (cf. Isa. 59:19-21; Ezech. 36:23-31). În discuția aceea, am arătat că referința la Noul Legământ este strâns legată de legământul de căsătorie încheiat la Muntele Sinai.

Iată, vin zile, zice Domnul, când voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou. Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor, în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din țara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soț asupra lor, zice Domnul. (Ieremia 31:31-32)

Astfel, și Ieremia consideră Legământul de la Sinai unul de căsătorie și pe YHVH, soțul Israelului. Un limbaj similar este folosit și în Ieremia 2-3. Important la acest pasaj este că Ieremia prezintă Noul Legământ ca o înnoire a legământului de căsătorie încheiat la Muntele Sinai. Pe de altă parte, Noul Legământ este un legământ cu totul nou, cu mult superior celui inițial de la Muntele Sinai. Este mai bun, pentru că pune la dispoziție Duhul Sfânt, prin care Israelul va fi împuternicit să rămână credincios Domnului pentru totdeauna: „Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor, în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din țara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcar că aveam drepturi de soț asupra lor, zice Domnul. “ (Ieremia 31:33).

Înnoirea căsătoriei Israelului, în Ezechiel

În Capitolul 12, am discutat sfâșietorul pasaj din Ezechiel 16. Acolo, Domnul descrie Israelul ca pe un copilăș găsit abandonat pe marginea drumului. El o ia în brațe,

o spală, o îngrijește și o crește. Până la urmă, când ea a crescut, El intră într-un legământ de căsătorie cu ea. În ciuda acestuia, ea ajunge să se prostitueze cu națiunile înconjurătoare. Merge până acolo încât își omoară propriii copii. Capitolul amestecă metafora cu faptele, într-o dureroasă acuzație. În centrul pasajului, Domnului strigă: „ Ai fost femeia preacurvă, care primește pe străini în locul bărbatului ei!“ (Ezech. 16:32). Ca rezultat al infidelității Israelului, Domnul promite să o pedepsească și să o judece cât mai aspru cu putință. Judecățile disciplinare ale Domnului, însă, își vor produce efectul dorit, iar Israelul își va conștientiza adâncimea păcatelor ei. Pasajul se încheie în modul cel mai absolut șocant. În ciuda ofenselor repetate ale Israelului față de Domnul, în ciuda adulterelor ei în serie, Domnul declară că Își va aminti de legământul de căsătorie pe care l-a făcut cu mireasa Lui și o va ierta. Puține porțiuni ale Scripturii surprind inima indulgentă a Domnului față de poporul Său Israel cu atâta intensitate precum versetele finale din Ezechiel 16.¹⁰ Acolo, Domnul declară:

Voi face legământul Meu cu tine, și vei ști că Eu sunt Domnul, ca să-ți aduci aminte de trecut și să roșești, și să nu mai deschizi gura de rușine, când îți voi ierta tot ce ai făcut, zice Domnul Dumnezeu.” (vv. 62-63)

În ciuda ofenselor repetate ale Israelului, Domnul își va aduce aminte de angajamentul pe care Și l-a luat prin legământ față de mireasa Lui și, la sfârșit, o va primi înapoi. Va încheia un legământ nou (*Noul Legământ*), îi va ierta păcatele trecutului și o va curăța, *pe vecie*.

Concluzie

De la un capăt la altul al Scripturilor, Domnul folosește diverse analogii pentru a comunica relația pe care o are cu poporul Său. După cum am văzut în relatarea Exodului, Domnul S-a descris ca un vultur care Își păzește și îngrijește puiul. De multe ori în Biblie, Domnul spune că El este ca un Tată, iar poporul Său, copiii Săi. Ceea ce rămâne neschimbat în aceste analogii este accentul pe intimitatea relațiilor. În același fel, imaginea Domnului ca Mire al poporului Său, mireasa Lui, este o temă care se extinde în întreaga narațiune biblică. Este una dintre cele mai importante și mai proeminente analogii folosite în Scripturi pentru a reda relația Domnului cu poporul Lui. Cu aceste imagini, profetul Osea, într-un stil poetic și profetic rafinat, prin propria sa experiență de viață, ne-a prezentat o alegorie tulburătoare și eficientă a relației dintre Israel și Domnul. Mai târziu, Isaia, Ieremia și Ezechiel vor descrie și ei relația Israelului cu Dumnezeu prin lentilele unui legământ de căsătorie. YHVH este văzut ca soțul Israelului, iar ea, ca soția năbădăioasă care, într-o bună zi, va fi restaurată definitiv.

Chiar dacă Legământul de la Sinai a fost făcut după matricea unui legământ de căsătorie, păcatele istorice ale Israelului și faptul că L-a respins pe Dumnezeu au înstrăinat-o de El. Timpul alienării ei va ajunge, însă, la capăt. După cum descrie Solomon, la sfârșitul acestui veac, Israelul va ieși din lunga și dureroasă perioadă petrecută în deșert, având o încredere totală în Domnul, soțul ei: „.....“ (Cântarea Cântărilor 8:5). La întoarcerea lui Isus Mesia, la sfârșitul acestui veac, legământul de căsătorie al Israelului va fi restaurat definitiv. Povestea grandioasă a răscumpărării care a început în Geneza va fi încheiată.

¹ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah : A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 581.

² Astfel: “Titlul pe care poporul Meu îl aplică Israelului ca întreg, celor douăsprezece triburi ale vechii confederații și ale regatului unit“ („The title My People applies to Israel as a whole, the twelve tribes of the old confederacy and the united kingdom”) Francis I. Andersen și David Noel Freedman, *Hosea: A New Translation with Introduction and Commentary*, vol. 24, Anchor Yale Bible (New Haven; London: Yale University Press, 2008), 198.

³ Francis I. Andersen și David Noel Freedman, *Hosea: A New Translation with Introduction and Commentary*, vol. 24, Anchor Yale Bible (New Haven; London: Yale University Press, 2008), 209.

⁴ Duane A. Garrett, *Hosea, Joel, vol. 19A, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1997), 73.

⁵ Francis I. Andersen și David Noel Freedman, *Hosea: A New Translation with Introduction and Commentary*, vol. 24, Anchor Yale Bible (New Haven; London: Yale University Press, 2008), 209.

⁶ Carl Friedrich Keil și Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 10 (Peabody, MA: Hendrickson, 1996), 40–42.

⁷ J. A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 446.

⁸ John A. Martin, “Isaiah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1116.

⁹ Gary Smith, *Isaiah 40-66*, vol. 15B, *The New American Commentary* (Nashville, TN: Broadman & Holman Publishers, 2009), 649.

¹⁰ Ulterior, în capitolul 23, Ezechiel continuă să dezvolte această metaforă a celor două surori, Israel și Iuda, căsătorite cu Domnul, care au ajuns niște prostituate infidele.

Recepția de nuntă

Pentru că restaurarea căsătoriei Israelului cu Domnul va avea loc, în mod specific, la sfârșitul acestui veac, la revenirea lui Mesia, prima întrebare pe care mulți creștini o vor pune, probabil, este cum se raportează toate acestea la „masa de nuntă a Mielului“. Pentru a răspunde corect la această întrebare, trebuie mai întâi să înțelegem pasajele fundamentale ale Vechiului Testament din care Noul Testament preia informațiile asupra acestor chestiuni. Cum ar fi înțeles aceste lucruri oricare credincios evreu având oarece cunoștințe biblice, din secolul întâi? Primele pasaje relevante sunt tocmai cele pe care le-am examinat în Partea I, dar și cele din capitoul precedent. Mai importante, însă, sunt câteva pasaje-cheie din Isaia, pentru că acestea vorbesc despre înnoirea legământului de căsătorie în zilele din urmă, dar menționează un mare ospăț de nuntă care va avea loc în Sion, după sosirea lui Mesia.

Isaia 4: Nunta escatologică

Primul pasaj din Vechiul Testament care menționează specific o nuntă la sfârșitul veacului este Isaia 4. Acesta face parte dintr-o descriere mai amplă a domniei milenare a lui Mesia, începând din Isaia 2:1-5. În acest timp, Israelul va fi înălțat deasupra tuturor celorlalte națiuni:

Toate neamurile se vor îngrămădi spre el. Popoarele se vor duce cu grămada la el și vor zice: „Veniți să ne suim la muntele Domnului, la Casa Dumnezeului lui Iacov, ca să ne învețe căile Lui, și să umblăm pe cărările Lui.” Căci din Sion va ieși Legea, și din Ierusalim, cuvântul Domnului. El va fi Judecătorul neamurilor, El va hotărî între un mare număr de popoare; așa încât din săbiile lor își vor făuri fiare de plug, și din sulilele lor cosoare; niciun popor nu va mai scoate sabia împotriva altuia și nu vor mai învăța războiul. (Isaia 2:2-4)

Descrierea domniei milenare continuă în Isaia 4:

În vremea aceea, odrasla Domnului va fi plină de măreție și slavă, și rodul țării va fi plin de strălucire și frumusețe pentru cei mântuiți ai lui Israel. Și cel rămas în Sion, cel lăsat în Ierusalim, se va numi „sfânt”, oricine va fi scris printre cei vii la Ierusalim. După ce va spăla Domnul murdăriile fiicelor Sionului și va curăța Ierusalimul de vinovăția de sânge din mijlocul lui, cu duhul judecății și cu duhul nimicirii (Isaia 4:2-4)

Termenul „Odrasla Domnului“ se referă la Mesia (v. 2). El este ramura sau vlăstarul care va ieși din ceea ce părea a fi un ciot fără viață – dinastia davidică regală care, după toate aparențele, se stinsese. După întoarcerea Sa, Isus va sta pe tronul tatălui Său, David, și va domni peste pământ, din Ierusalim (2 Sam. 7:10-16; Ps. 2; 45:5-7; 72:8-20; 102:13-17; 110; Isa. 9:7). Toată rămășița supraviețuitorilor Israelului va fi sfântă, fiind umplută cu Duhul Sfânt și având parte de beneficiile sângelui legământului celui nou, mai bun (Evr. 8:6). Observăm referințele la lucrarea purificatoare a măsurilor disciplinare ale legământului, care va avea loc în timpul Necazului lui Iacov (v. 4). După cum observă

Martin, Isaia se referă la acei evrei „care vor supraviețui dificultăților din Necazul cel Mare, chiar înainte ca Domnul Isus Hristos să se întoarcă și să-Și întemeieze Împărăția.”¹ Așadar, situarea în timp este foarte clară: este vorba de zorii împărăției mesianice. De aceea, ceea ce citim în următoarele două versete este cu atât mai interesant și mai important. În acest timp:

Domnul va așeza, peste toată întinderea muntelui Sionului și peste locurile lui de adunare, un nor de fum, ziua, și un foc de flăcări strălucitoare, noaptea. Da, peste toată slava va fi un adăpost, o colibă, ca umbrar împotriva căldurii zilei și ca loc de adăpost și de ocrotire împotriva furtunii și ploii. (vv. 5-6)

Deși cuvintele folosite aici sunt „un adăpost, o colibă, un umbrar“, în ebraică este *chuppah*. În capitolul 7, am discutat conceptul de *chuppah* sau de acoperământ-adăpost sub care stau, în timpul ceremoniei biblice de nuntă, mirele și mireasa.² Motyer susține că: „Adăpost (*huppâ*) denotă întotdeauna «sala de nuntă».”³ *The Complete Jewish Bible* traduce acest verset mult mai clar: „Adonai va crea peste tot locul Muntelui Sion și peste cei adunați acolo un nor de fum pe timpul zilei și un foc strălucitor, învăpăiat, pe timp de noapte; căci Gloria va fi peste toate precum un *hupah*.” Astfel, la ivirea erei mesianice, când legământul de căsătorie al Domnului cu Israelul va fi restaurat, Slava lui Dumnezeu va acoperi Muntele Sionului precum un *chuppah* de nuntă! Poate că această învelitoare-adăpost va rămâne pe durata întregii domnii de o mie de ani, ca o mărturie neschimbată a legământului de căsătorie și a binecuvântatei relații dintre Dumnezeu și poporul Lui. Aproape că putem auzi ecourile istorice ale declarației Domnului față de Israel: „Eu voi fi Dumnezeul vostru, iar voi veți fi poporul Meu“ (Gen. 17:7; Ex. 6:7; 34:24, 28; Ier. 7:23; 30:22; 31:33). Cum a fost la Muntele Sinai, așa va fi și la Muntele Sion. După cum Domnul a procurat un nor gros care să slujească pe post de *chuppah* atunci când a fost încheiat legământul pentru prima dată, tot așa și noul legământ de căsătorie va avea parte de un nou *chuppah* peste Muntele Sionului, în Ierusalim, în timpul Împărăției Mesianice.

Isaia 25: Banchetul de nuntă

Dacă Isaia 4 începe să pregătească scena pentru o recepție de nuntă escatologică, în Isaia 25, profetul menționează specific un ospăț de nuntă propriu-zis, în Ierusalim. În ziua aceea: „Domnul oștirilor pregătește tuturor popoarelor, pe muntele acesta, un ospăț de bucate gustoase, un ospăț de vinuri vechi, de bucate miezoase, pline de măduvă, de vinuri vechi și limpezite.“ (v. 6). Este foarte important să recunoaștem, după cum pe bună dreptate subliniază Motyer, că „Isaia se uită retrospectiv la banchetul ce a însoțit legământul în Exodul 24.”⁴ După cum am discutat în Capitolul 8, pentru a ratifica și pecetlui legământul de căsătorie încheiat pe Muntele Sinai, Moise și Aaron, însoțiți de cei șaptezeci de bătrâni, au servit o masă copioasă pe munte: „Ei au văzut pe Dumnezeu, și totuși au mâncat și au băut. “(Ex. 24:11). După cum ospățul legământului s-a dat pe Muntele Sinai, tot astfel va avea loc o recepție de nuntă a legământului de pe Muntele Sion.

În acest timp, explică Isaia, vălul care acoperea „toate neamurile“ (v. 7) va fi îndepărtat. Poate fi vorba de un vâl de orbire, cu referire la eliberarea ne-evreilor din robia idolatriei, sau poate fi vorba de un vâl al jalei care vine inevitabil în urma păcatului și a morții din acest veac corupt. Adevărul este că toate aceste lucruri (orbirea, idolatria,

moartea și jalea) sunt, în mare măsură, interconectate. După cum notează Martin, „Aceasta va împlini promisiunea dată lui Avraam, cum că toate națiunile lumii vor fi binecuvântate prin Israel (Gen. 12:3).”⁵ Pe tot cuprinsul lumii, moartea va fi „înghițită” (vv. 7-8). Lacrimile și jalea vor fi uitate (v. 8). Lunga și tragică istorie de suferință a Israelului va fi complet inversată:

Și, pe muntele acesta, înlătură marama care acoperă toate popoarele și învelitoarea care înfășoară toate neamurile; nimicește moartea pe vecie: Domnul Dumnezeu șterge lacrimile de pe toate fețele și îndepărtează de pe tot pământul ocară poporului Său; da, Domnul a vorbit. (Isa. 25:7-9)

Astfel, în contextul erei salvării Israelului, când relația ei cu Domnul va fi vindecată și legământul de căsătorie pe deplin restaurat, Dumnezeu va da un mare ospăț, o generoasă și copioasă masă de nuntă, în Ierusalim. Este extrem de important să notăm că, în descrierea lui Isaia, banchetul de nuntă nu este rezervat exclusiv Israelului. Dimpotrivă, el face declarația revoluționară că Domnul va pregăti un ospăț de nuntă îmbelșugat „pentru toate popoarele” (v. 6). După cum comentează Motyer, în tot acest pasaj, „tema universalității este accentuată – toate popoarele (de două ori), toate neamurile, toate fețele, tot pământul.”⁶ Dacă ospățul legământului de pe Muntele Sinai era limitat doar la Moise și la bătrânii reprezentanți ai Israelului, pentru cel de pe Muntele Sion, lumea întreagă va primi invitație (Mat. 24:14; Apoc. 14:6).

A sta la masă împreună cu Avraam, Isaac și Iacov

Marele ospăț de nuntă escatologic descris de Isaia este o temă menționată și de Isus de multe ori în timpul lucrării Sale. Prima referință o găsim în interacțiunea cu centurionul roman:

Pe când intra Isus în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, care-L ruga și-I zicea: „Doamne, robul meu zace în casă slăbănog și se chinuie cumplit.” Isus i-a zis: „*Am să vin și să-l tămăduiesc.*” „Doamne”, a răspuns sutașul, „nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu; ci zi numai un cuvânt, și robul meu va fi tămăduit. Căci și eu sunt om sub stăpânire; am sub mine ostași, și zic unuia: „Du-te!”, și se duce; altuia: „Vino!”, și vine; și robului meu: „Fă cutare lucru!”, și-l face.” (Mat. 8:5-9)

Deși majoritatea centurionilor romani erau păgâni și idolatri, erau unii care „se temeau de Dumnezeu” (Fapte 10:2; 13:16, 26; 16:14; 17:4, 17; 18:7). Erudiții sunt de părere că acești oameni temători de Dumnezeu Îl venerau pe YHVH și probabil chiar respectau anumite tradiții religioase evreiești, fără a se converti neapărat cu totul la iudaism.⁷ Matei 8 relatează interacțiunea lui Isus cu un astfel de om. În loc să-I ceară să facă efortul călătoriei până la slujitorul său pentru a-l vindeca, acest lider militar roman spune că un singur cuvânt rostit de buzele lui Isus va fi suficient. Acestui bărbat umil și plin de credință, Isus îi răspunde:

Când a auzit Isus aceste vorbe, S-a mirat și a zis celor ce veneau după El: „Adevărat vă spun că nici în Israel n-am găsit o credință așa de mare. Dar vă spun că vor veni mulți de la răsărit și de la apus și vor sta la masă cu Avraam, Isaac și Iacov în

„Împărăția cerurilor. Iar fiii Împărăției vor fi aruncați în întunericul de afară, unde va fi plânsul și scrâsnirea dinților.” (vv. 10-12; cf. Luca 13:29)

Mai întâi, Isus Și-a exprimat bucuria văzând credința mare arătată de acest neevreu. Apoi, începe să dezvolte una dintre cele mai critice teme din Isaia 25. În era mesianică, la masa de sărbătoare a nunții, „mulți“ neevrei din lumea întreagă vor veni și „vor sta la masă“ cu marii patriarhi ai Israelului. În mod alternativ și șocant, mulți „fii ai Împărăției“, evrei, vor fi excluși și „aruncați în întunericul de afară“. Isus a șocat și a ofensat cu bună știință prejudecățile etnice și naționaliste ale conaționalilor săi evrei. Deși contextul primar și original al viitoarei mese de nuntă este înnoirea legământului de nuntă al Israelului, acesta este nu doar pentru descendenții fizici ai patriarhilor, ci pentru tot poporul lui Dumnezeu, atât evrei, cât și neevrei. După cum rezumă David Turner și Darrell L. Bock în *The Cornerstone Bible Commentary*: „Isus a vorbit despre Împărăția viitoare ca despre un timp când «mulți neevrei»... din toată lumea... vor sta cu Avraam și patriarhii, desfătându-se de marele ospăț escatologic... în timp ce mulți israeliți vor fi excluși.”⁸ Acei oameni din toată lumea care, în ultimii două mii de ani, au acceptat invitația Evangheliei se vor alătura patriarhilor evrei și altor sfinți credincioși din Vechiul Testament la ospățul de nuntă din Împărăția lui Dumnezeu.

Conceptul marelui festin descris de Isus este solid înrădăcinat în Isaia 25, care, la rândul său, face referire directă la masa dată cu prilejul legământului din Exod 24. Astfel, ospățul de nuntă escatologic, despre care se vorbește atât de des în Noul Testament, este prefigurat de acela servit de Moise și de bătrâni pe Muntele Sinai. Iată cum descrie Isaia zilele aceluia viitor festin: „Luna va fi acoperită de rușine, și soarele, de groază; căci Domnul oștirilor va împărăți pe muntele Sionului și la Ierusalim, strălucind de slavă în fața bătrânilor Lui. “ (Isa. 24:23). În timp ce Moise și bătrânii L-au văzut pe Dumnezeul lui Israel și au mâncat și au băut, tot astfel și sfinții din Sion, în veacul viitor, vor mânca, vor bea și Îl vor privi pe Isus – *YHVH Dumnezeu intrupat*.

Parabola ospățului de nuntă

Cu alte ocazii, Isus a rostit câteva parabole despre viitorul ospăț de nuntă. Vorbind multimilor din Matei 22, Isus afirmă:

„Împărăția cerurilor se aseamănă cu un împărat care a făcut nuntă fiului său. A trimis pe robii săi să cheme pe cei poftiți la nuntă; dar ei n-au vrut să vină. (Mat. 22:2-3)

Așa cum se obișnuiește în diverse pilde rabinice, regele de aici Îl simbolizează pe Dumnezeu.⁹ Este important să înțelegem și că sintagma „Împărăția lui Dumnezeu“ nu este o referință la o împărăție spirituală de undeva de sus, din eter. Dimpotrivă, intenția este să facă aluzie la Împărăția mesianică a lui Dumnezeu, care va fi în viitor pe pământ. Expresia „Împărăția cerurilor“ înseamnă, pur și simplu, Împărăția mesianică a lui Dumnezeu.¹⁰ Vedem acest lucru clar în Luca, unde Isus le spune ucenicilor Săi: „*De aceea vă pregătesc Împărăția, după cum Tatăl Meu Mi-a pregătit-o Mie, ca să mâncați și să beți la masa Mea în Împărăția Mea și să ședeți pe scaune de domnie, ca să judecați pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.*“ (Luca 22:29-30). După cum am observat deja, viitorul ospăț de nuntă descris de Isaia are loc pe pământ, în Ierusalim, după

revenirea lui Mesia. După cum corect arată comentatorul Louis A. Barieri Jr., „Figura unui banchet de nuntă descrie aici Era Mileniului.“¹¹ În continuarea parabolei, regele Și-a trimis slujitorii cu misiunea de a-i informa pe cei invitați anterior:

„Iată că am gătit ospățul meu; juncii și vitele mele cele îngrășate au fost tăiate; toate sunt gata, veniți la nuntă.” Dar ei, fără să le pese de poftirea lui, au plecat: unul la holda lui, și altul la negustoria lui. Ceilalți au pus mâna pe robi, și-au bătut joc de ei și i-au omorât. Când a auzit împăratul, s-a mâniat; a trimis oștile sale, a nimicuit pe ucigașii aceia și le-a ars cetatea. (vv. 4-7)

Conform profesorului de Noul Testament Craig Blomberg, „oamenii invitați inițial la banchet reprezintă, în mod clar, Israelul.“¹² Din păcate, de-a lungul istoriei lor, majoritatea celor din Israel i-a respins pe mesagerii lui Dumnezeu. Aici sunt incluși nu doar profeții, ci și Ioan Botezătorul, Isus și apostolii. Știind dinainte că El Însuși va fi respins, Isus Și-a avertizat conașionalii că Dumnezeu avea să trimită armate care să le invadeze țara, să-i omoare pe mulți dintre ei și să ardă Ierusalimul. Niciuna dintre aceste informații nu era, însă, nouă. După cum am discutat în Capitolele 11 și 12, asemenea avertismente mai fuseseră lansate, cu mult timp în urmă, de Moise și de profeți. În mod interesant, aproape toți comentatorii consideră că avertismentele date aici de Isus vizează exclusiv catastrofele care s-au abătut asupra Ierusalimului în anul 70. Dar s-ar putea argumenta, foarte corect, că avertismentele se referă la ciclul final al măsurilor disciplinare stipulate în legământ, care urmează încă să se abate asupra Israelului în zilele din urmă.

Ca rezultat al faptului că invitații inițiali au respins generoasa ofertă a Domnului, regele a trimis noi mesageri și le-a spus: „*Duceți-vă, dar, la răspântiile drumurilor și chemați la nuntă pe toți aceia pe care-i veți găsi.*“ (v. 9). Această a doua rundă de apeluri face aluzie la faptul că invitația Evangheliei a fost extinsă la aproape toată lumea, în ultimele două milenii. Mulți teologi clasici dispensaționiști susțin că vor fi două banchete distincte de nuntă, la sfârșitul veacului; unul pentru Israel, celălalt pentru creștini. După cum declară Fruchtenbaum, „într-un sens, deci, va avea loc un dublu banchet de nuntă: unul pentru Biserică, ca Mireasă a lui Mesia, și altul pentru Israel ca soție recăsătorită a lui Iehova.“¹³ J. Dwight Pentecost are o părere și mai puternică, exprimată în lucrarea sa dispensaționistă devenită clasică, *Things to Come*: „Pare necesar să distingem între căsătoria Mielului și cina de nuntă. Căsătoria Mielului este un eveniment care se referă în mod particular la Biserică și are loc în cer. Cina de nuntă este un eveniment care implică Israelul și are loc pe pământ.“¹⁴ Biblic vorbind, însă, pur și simplu nu există un temei pentru acest raționament. După cum demonstrează parabola lui Isus, cei ce au primit invitația Evangheliei participă la același ospăț de nuntă oferit și Israelului. În Isaia 25, copioasa masă de nuntă a Israelului pe *Muntele Sionului* este deschisă pentru „toate popoarele“. Scripturile menționează un singur ospăț de nuntă. Eforturile de a complica inutil lucrurile și de a crea nunți multiple și mirese multiple sunt rezultatul ambiției de a impune un sistem teologic rigid asupra Scripturilor și de a crea diviziuni acolo unde Domnul vede un grup divers de oameni, reuniți la aceeași grandioasă recepție.

Predica lui Isus despre vremurile din urmă

Este foarte adecvat faptul că, în mijlocul cunoscutei Sale predici de pe Muntele Măslinilor, pe tema vremurilor din urmă, Isus vorbește din nou despre ospățul de nuntă escatologic:

Atunci Împărăția cerurilor se va asemăna cu zece fecioare care și-au luat candelarele și au ieșit în întâmpinarea mirelui. Cinci din ele erau nechibzuite, și cinci înțelepte. Cele nechibzuite, când și-au luat candelarele, n-au luat cu ele untdelemn; Cele nechibzuite, când și-au luat candelarele, n-au luat cu ele untdelemn; Fiindcă mirele zăbovea, au ațipit toate și au adormit. La miezul nopții, s-a auzit o strigare: „Iată mirele, ieșiți-i în întâmpinare!” Atunci toate fecioarele acelea s-au sculat și și-au pregătit candelarele. Cele nechibzuite au zis celor înțelepte: „Dați-ne din untdelemnul vostru, căci ni se sting candelarele.” Cele înțelepte le-au răspuns: „Nu; ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă nici vouă; ci mai bine duceți-vă la cei ce vând untdelemn și cumpărați-vă.” Pe când se duceau ele să cumpere untdelemn, a venit mirele: cele ce erau gata au intrat cu el în odaia de nuntă și s-a încuiat ușa. (Mat. 25:1-10)

Parabola reprezintă un avertisment relativ simplu: ucenicii lui Isus ar trebui să fie întotdeauna pregătiți pentru revenirea Lui, oricât de mult ar dura ea. După cum notează Turner și Bock, „Cele cinci fecioare nesăbuite se așteaptă ca mirele să sosească rapid, dar cele înțelepte sunt pregătite pentru o posibilă întârziere.”¹⁵ Sunt fecioarele neînțelepte necredincioase sau credincioase? Ce anume reprezintă uleiul? Scopul nostru aici nu este rezolvarea acestor întrebări legate de interpretare. Dar notăm, totuși, că mirele Îl reprezintă fără echivoc pe Isus. Peste tot în Evanghelii, Isus S-a autodesemnat de câteva ori cu acest titlu (Mat. 9:15; Mat. 25:1, 5, 6, 10; Marcu 2:19-20; Luca 5:34=35; Ioan 2:9; 3:39). Pavel folosește o terminologie similară: „Căci sunt gelos de voi cu o gelozie după voia lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit cu un bărbat, ca să vă înfățișez înaintea lui Hristos ca pe o fecioară curată.” (2 Cor. 11:2). Deci, deși creștinii s-au obișnuit să-L vadă pe Isus ca Mirele care va veni în curând, este important să recunoaștem că, din perspectiva evreilor secolului întâi, termenul acesta ar fi făcut referire la YHVH, mirele-Dumnezeu de la Muntele Sinai. Astfel, atribuindu-Și acest titlu, Isus Se identifica în mod deliberat cu YHVH. După cum comentează Turner și Bock: „Relația lui Dumnezeu cu Israelul este comparată cu a unui mire și a unei mirese în Vechiul Testament... iar în această parabolă Isus Se prezintă într-o relație echivalentă.”¹⁶

În așteptarea Stăpânului

În Evanghelia după Luca, Isus reia și rezumă câteva din lecțiile extrase din parabola fecioarelor înțelepte și neînțelepte:

Mijlocul să vă fie încins, și făcliile aprinse. Și să fiți ca niște oameni care așteaptă pe stăpânul lor să se întoarcă de la nuntă, ca să-i deschidă îndată, când va veni și va bate la ușă. Ferice de robii aceia pe care stăpânul îi va găsi veghind la venirea lui! Adevărat vă spun că el se va încinge, îi va pune să șadă la masă și se va apropia să le slujească. (Luca 12:35-37)

Din nou, chemarea este să fim pregătiți. După cum notează Robert L. Stein în *The New American Bible Commentary*, „Această imagine a unui om care și-a îndesat roba lungă sub cingătoare ca să fugă este folosită frecvent în Biblie.”¹⁷ Versiunea KJV redă acest verset mult mai aproape de originalul grecesc: „Mijlocul să vă fie încins” (v. 35). Este o aluzie clară la Paște, în timpul căruia s-a spus: „Când îl veți mânca, să aveți mijlocul încins, încălțăminte în picioare și toiagul în mână; și să-l mâncați în grabă; căci este paștile Domnului.” (Ex. 12:11). Altfel spus, urmașii lui Isus trebuie să trăiască în așteptarea Lui, având mentalitatea de *a fi gata în orice moment*, pe care israeliților li se poruncea să o aibă în timpul mesei de Paște. Astfel, doar trei versete mai încolo, Isus spune: „Și voi, dar, fiți gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiți.” (Luca 12:40). După cum pe bună dreptate observă Pao și Schnabel, făcând aluzie la Exodul 12:11, Isus „exprimă convingerea că răscumpărarea finală va aminti de răscumpărarea exodului.”¹⁸ Din nou, aproape toată istorisirea revenirii lui Isus este prefigurată în povestea exodului.

Folosind aceeași terminologie ca în Matei 8:10-12, Isus menționează din nou că nuntașii „stau la masă”. Acest motiv, de fapt, este modul cel mai comun al lui Isus de a face referire la banchetul mesianic (Mat. 8:11; Luca 12:37; 13:29; 14:15-24; 22:27-30). Cel mai șocant și mai puternic fapt este că Isus, care este în mod evident stăpânul din parabolă, afirmă că, la banchet, El se va „încinge” pentru a servi, cu umilință, nuntașii. Doar Isus Își demonstrează absoluta domnie prin acte de slujire a altora.

Cina cea de taină

În noaptea dinaintea trădării, arestării, torturii și crucificării Sale, Isus a luat masa de Paște alături de ucenicii Săi. Evanghelia după Matei redă următoarele:

Pe când mâncau ei, Isus a luat o pâine; și, după ce a binecuvântat, a frânt-o și a dat-o ucenicilor, zicând: „Luați, mâncați; acesta este trupul Meu.” Apoi a luat un pahar și, după ce a mulțumit lui Dumnezeu, li l-a dat, zicând: „Beți toți din el; căci acesta este sângele Meu, sângele legământului celui nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor. Vă spun că, de acum încolo nu voi mai bea din acest rod al viței, până în ziua când îl voi bea cu voi nou în Împărăția Tatălui Meu.”(Mat. 26:26-29)

În 1 Corinteni, Pavel adaugă câteva detalii importante. Mai întâi, după frângerea pâinii, Isus a spus: „Și, după ce a mulțumit lui Dumnezeu, a frânt-o și a zis: „*Luați, mâncați; acesta este trupul Meu care se frânge pentru voi; să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea.*” (11:24). În al doilea rând, după binecuvântarea cupei cu vin, Isus a spus: „Tot astfel, după Cină, a luat paharul și a zis: „Acest pahar este legământul cel nou în sângele Meu; să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea, ori de câte ori veți bea din el.” (v. 25). În sfârșit, Pavel adaugă: „Pentru că, ori de câte ori mâncați din pâinea aceasta și beți din paharul acesta, vestiți moartea Domnului, până va veni El.” (v. 26). Astfel, Isus a elaborat pe marginea tradiției de Paște de a frânge pâinea și de a bea vinul, creând una nouă, care a ajuns să fie denumită „Cina Domnului”. Preluată de Biserica primară (Fapte 2:42), luarea cu regularitate a Cinei Domnului deservește două scopuri. Primul, este un prilej de retrospectivă și „pomenire” a sângelui vărsat al Noului Legământ. Al doilea, este un prilej de prospectivă și de „proclamare” a cinei de nuntă care va avea loc „în Împărăția

Tatălui Meu.“ În timp ce Vechiul Legământ cerea vărsarea sângelui taurilor, Noul Legământ a fost încheiat cu sângele lui Isus Mesia. Astfel, autorul Epistolei către Evrei ne amintește de absoluta superioritate a Noului Legământ: „căci este cu neputință ca sângele taurilor și al țapilor să șteargă păcatele... Prin această „voie” am fost sfințiți noi, și anume prin jertfirea trupului lui Isus Hristos o dată pentru totdeauna.“ (Evr. 10:4, 10).

Ospățul de nuntă al Mielului

În sfârșit, în cartea Apocalipsa, întâlnim ultima referință la ospățul nunții escatologice din Scripturi. Aruncând o privire în viitor, apostolul Ioan a văzut punctul culminant al poveștii răscumpărării și strigătul de sărbătoare care se va revărsa din cer la acel timp: „Să ne veselim și să ne bucurăm și să-I dăm slavă.“ Care este motivul acestei mari bucurii?

Să ne bucurăm, să ne înveselim și să-I dăm slavă! Căci a venit nunta Mielului; soția Lui s-a pregătit și i s-a dat să se îmbrace cu in subțire, strălucitor și curat.” (Inul subțire sunt faptele neprihănite ale sfinților.) Apoi mi-a zis: „Scrie: Ferice de cei chemați la ospățul nunții Mielului!” Apoi mi-a zis: „Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu!” (Apoc. 19:7-9)

Este, într-adevăr, o mare binecuvântare să fii invitat la marele ospăț de nuntă, dar adevărata binecuvântare le este rezervată celor care și participă la el. Așa stând lucrurile, cine, mai precis, va fi acolo? Întrebarea aceasta este destul de controversată. Controversa are de-a face cu o altă întrebare, mai generală: „Cine este poporul lui Dumnezeu?“ Răspunsul este complicat de faptul că se schimbă în funcție de momentul despre care întrebăm: trecut, prezent sau viitor. Diverse modele și diagrame s-au creat doar pentru a explica această chestiune. Teologii dispensaționiști au diverse modele, iar cei reformați le au pe ale lor. Dincolo de orice sistem, însă, modelul cel mai biblic este numit adesea „Teologia măslinului“. Poziția aceasta este articulată de apostolul Pavel în Romani 11. Apelând la analogia unui măslin cultivat care a fost altoit cu diverse ramuri necultivate, Pavel identifică trei grupuri distincte de oameni:

- (1) Ramurile naturale, unite în prezent de copac. Aici intră toți credincioșii evrei dinainte și de după vremea lui Isus.
- (2) Ramurile necultivate, care au fost sălbatice, dar care au fost altoite la măslin. Aici intră creștinii neevrei.
- (3) Ramurile naturale care au fost tăiate din copac. Aici intră evreii nemesianici. Aceștia sunt ramurile naturale care, deși au fost înlăturate din măslin, pot foarte ușor să fie altoite la loc. De fapt, după cum arată Scripturile, aceia care supraviețuiesc perioadei finale a Necazului lui Iacov vor fi cu toții salvați și astfel altoiți definitiv la măslin.

Prin urmare, la cina de nuntă a Mielului vor fi prezente, de fapt, următoarele trei categorii de oameni:

- (1) Evreii credincioși care au trăit înainte de Isus, precum patriarhii: Avraam, Isaac și Iacov.

- (2) Creștinii. Aici sunt incluși atât evreii mesianici, cât și neevreii, care au trăit după Isus.
- (3) Evreii care în prezent nu cred în YHVH și în Mesia al Său, dar care vor veni la credință în viitor, inclusiv numărul mare al celor care vor veni la credință după întoarcerea lui Isus.

La viitoarea recepție de nuntă escatologică, toate cele trei categorii de oameni vor forma, în mod colectiv, „Mireasa lui Mesia“. După cum pe bună dreptate afirmă Paige Patterson, „În Noul Testament, biserica, constând din fiecare ființă umană cu adevărat răscumpărată, este mireasa lui Hristos.“¹⁹

Concluzie

Masa de sărbătoare servită de Moise și de bătrâni în vârful Muntelui Sinai a fost o prefigurare profetică a viitorului ospăț de nuntă care se va da în Sion. În timp ce Legământul de la Sinai a fost unul de căsătorie încălcat în repetate rânduri, Noul Legământ este un legământ de căsătorie permanent. În timp ce slava lui YHVH a fost văzută de Moise și de bătrâni la Sinai, și Isus, care este slava lui YHVH (Evr. 1:3), va fi văzut de toți cei prezenți la recepția de nuntă ținută pe Muntele Sionului. Prin faptul că S-a numit „Mirele“, Isus Se identifica în mod specific cu Dumnezeu-Mire de la Muntele Sinai. La întoarcerea lui Isus, grandioasa poveste de răscumpărare își va găsi sfârșitul. Planul pe care Domnul l-a pus în mișcare pe Muntele Sinai își va avea concluzia pe Muntele Sion. Exodul final va fi împlinit, având ca rezultat odihna, securitatea și binecuvântările care vin din posesiunea asigurată și definitivă a țării promise.

¹ John A. Martin, „Isaiah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1041.

² Interesant este că acest cuvânt este folosit doar în două alte pasaje din întreaga Biblie (Psalmul 19:5; Ioel 2:16).

³ J. A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 66.

⁴ J. A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 209.

⁵ John A. Martin, „Isaiah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1073.

⁶ J. A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 209.

⁷ Brian J. Vickers, „God Fearer,” ed. Chad Brand et al., *Holman Illustrated Bible Dictionary* (Nashville, TN: Holman Bible Publishers, 2003), 661.

⁸ David Turner și Darrell L. Bock, *Cornerstone Biblical Commentary, Vol 11: Matthew and Mark* (Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2005), 125.

⁹ Craig Blomberg, *Matthew, vol. 22, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1992), 326.

¹⁰ După cum notează Leon Morris, “În Matei, este de obicei împărăția cerului (32 de ori), în timp ce «împărăția lui Dumnezeu», care este expresia cea mai uzuală în Marcu și Luca, nu apare decât de 5 ori.” Leon Morris, *The Gospel according to Matthew, The Pillar New Testament Commentary* (Grand Rapids, MI; Leicester, England: W.B. Eerdmans; InterVarsity Press, 1992), 53.

¹¹ Louis A. Barbieri, Jr., “Matthew,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 2 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 71.

¹² Craig Blomberg, *Matthew, vol. 22, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1992), 327

¹³ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah : A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 372.

¹⁴ J. Dwight Pentecost, *Things to Come: A Study in Biblical Eschatology* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1958), 227

¹⁵ David Turner și Darrell L. Bock, *Cornerstone Biblical Commentary, Vol 11: Matthew and Mark* (Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2005), 323.

¹⁶ David Turner și Darrell L. Bock, *Cornerstone Biblical Commentary, Vol 11: Matthew and Mark* (Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2005), 323.

¹⁷ Robert H. Stein, *Luke, vol. 24, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1992), 359.

¹⁸ David W. Pao și Eckhard J. Schnabel, “Luke,” in *Commentary on the New Testament Use of the Old Testament* (Grand Rapids, MI; Nottingham, UK: Baker Academic; Apollos, 2007), 331.

¹⁹ Paige Patterson, *Revelation*, ed. E. Ray Clendenen, vol. 39, *The New American Commentary* (Nashville, TN: B&H, 2012), 343.

Partea a III-a

Revenirea triumfătoare a lui Isus

Din acest punct, ne îndreptăm toată atenția asupra întoarcerii lui Isus. Aceasta este partea care mă entuziasmează cel mai tare din toată cartea. Aici vom continua să explorăm profunda relație biblică dintre povestea exodului și venirea lui Isus Mesia. Vom începe cu profețiile cele mai vechi și mai fundamentale din Biblie care descriu specific revenirea lui Isus. Voi reuni aceste texte, numite uneori în lumea academică „Tradițiile pustiei“, sub titlul de „Profețiile deșertului“. După cum vom vedea, Biblia învață că, la revenirea Lui, Isus va mărșălui prin deșert, eliberând din captivitate pe rămășița poporului Său și conducând-o în siguranță înapoi în Sion. Împreună, Profețiile deșertului ne oferă descrierile cele mai detaliate, mai vibrante și mai glorioase din toată Scriptura despre revenirea lui Isus. Ele reprezintă, totodată, fundamentul pentru viziunea Noului Testament asupra celei de-a doua veniri a lui Isus. În mod straniu, este o imagine pe care foarte puțini creștini au văzut-o vreodată și despre care foarte puțini au auzit. Și totuși, după cum vom vedea, este o viziune de o asemenea frumusețe și maiestuozitate încât nu poate, pur și simplu, să mai rămână ascunsă.

19

Binecuvântarea lui Moise

Primul și cel mai fundamental pasaj biblic care descrie întoarcerea lui Isus se găsește în Deuteronom 33. Acest misterios pasaj este unul dintre textele cele mai vechi ale întregii Biblii. Din cauza ebraicii arhaice folosite în text, precum și a variațelor dintre diferite manuscrise, el a intrigat deopotrivă profesori, traducători și interpreți. După cum vom vedea, este pasajul fundamental pentru un corpus mai amplu de texte, pe care, așa cum am spus, le vom numi „Profețiile deșertului“. În următoarele câteva capitole, vom examina aceste profeții rareori discutate, dar care sunt de o importanță critică.

Introducere

Deuteronom 33 începe astfel: „Iată binecuvântarea cu care Moise, omul lui Dumnezeu, a binecuvântat pe copiii lui Israel, înainte de moartea lui.“ Ca și patriarhul Iacov înaintea sa (Gen. 49), și Moise i-a binecuvântat pe fiii lui Israel cu limbă de moarte, ca un tată pe copiii lui. Mai târziu, în mod similar, ultimul act al lui Isus înainte de a Se înălța la cer a fost să-i binecuvânteze pe cei doisprezece discipoli: „El i-a dus afară până spre Betania. Și-a ridicat mâinile și i-a binecuvântat. Pe când îi binecuvânta, S-a despărțit de ei și a fost înălțat la cer.“ (Luca 24:50-51). Din acest motiv, Deuteronomul 33 este numit de regulă „Binecuvântarea lui Moise“. Și totuși, după cum subliniază marele exeget evreu, Abraham Ibn Ezra, „Moise îi binecuvânta în mod profetic.“¹ Moise este numit „omul lui Dumnezeu“, termen uzual cu referire la profeți (Ios. 14:6; 1 Sam. 9:6; 1 Împ. 13; 17:18; 2 Împ. 4:7, 9; Ps. 90:1). Într-adevăr, Moise era profet (Deut. 18:15), iar binecuvântarea pe care a rostit-o cu limbă de moarte a fost o profeție. Deși numită cel mai adesea „Binecuvântarea lui Moise“, ar putea tot atât de bine să fie „Profeția lui Moise.“

Domnul vine din Sinai

Înainte de a binecuvânta cele douăsprezece triburi, Moise a început cu o descriere maiestuoasă, de o vitală importanță, a lui YHVH. El a spus:

„Domnul a venit din Sinai și a răsărit peste ei din Seir, a strălucit din muntele Paran și a ieșit din mijlocul zecilor de mii de sfinți, având în dreapta Lui focul Legii. Da, El iubește popoarele; toți sfinții sunt în mâna Ta. Ei au stat la picioarele Tale, au primit cuvintele Tale. (Deut. 33:1-2)

J. A. Thompson, profesor de Vechiul Testament, descrie corect sensul intenționat al poeziei: „Iahve este zugrăvit venind din Sinai și ridicându-Se ca un soare peste Israel, din Seir.“² Dar, dincolo de strălucirea Sa, erudiții Îl descriu pe Iahve aici ca „Războinicul divin“ care mășăluiește din Sinai, prin regiunea Sinaiului, Seirului și Muntelui Paran, spre Israel. Toate aceste regiuni se află în sud-estul Israelului, în actualele regate ale Arabiei Saudite și Iordaniei. În marșul Său, Domnul este însoțit de mulțimi de îngeri, iar din mâna Sa dreaptă ies fulgere (sau foc). După ce fiecare dintre cele douăsprezece triburi ale Israelului își primește binecuvântarea profetică personală (vv. 3-25), concluzia profeției revine cu laude la adresa Domnului, adăugând această importantă descriere:

Nimeni nu este ca Dumnezeu lui Ieșurun, El trece pe ceruri ca să-ți vină în ajutor, trece cu măreție pe nori. (Deut. 33:26)

„Ieșurun“ este ori un nume de alint, ori un titlu onorific atribuit Dumnezeului lui Israel. În mod fascinant, în descrierea aceasta, Dumnezeu străbate cerul pe nori, venind în ajutorul poporului Său. Profetia se încheie:

Dumnezeul cel Veșnic este un loc de adăpost, și sub brațele Lui cele veșnice este un loc de scăpare. El a izgonit pe vrăjmaș dinaintea ta și a zis: „Nimicește-l.” Israel este fără frică în locuința lui, izvorul lui Iacov este deoparte într-o țară plină de grâu și de must, și cerul lui picură roua. Ferice de tine, Israele! Cine este ca tine, un popor mântuit de Domnul, Scutul care îți dă ajutor și sabia care te face slăvit? Vrăjmașii tăi vor face pe prietenii înaintea ta, și tu vei călca peste înălțimile lor.”(Deut. 33:27-29)

Aceste câteva versete de final reunes două teme importante. Dumnezeu este sursa salvării Israelului de dușmanii ei și a securității ei. În timpul marșului Său, vrăjmașii Lui sunt distruși înaintea lor. Domnul este descris atât ca un scut, cât și ca o sabie pentru poporul Său. După cum afirmă Ibn Ezra, „textul ne transmite sentimentul că Domnul este sabia cu ajutorul căreia vei triumfa asupra tuturor dușmanilor tăi.”³ Ca urmare a sprijinului primit din partea Domnului, israeliții vor cuceri și vor intra în posesia „înălțimilor“ dușmanilor lor. Merrill, însă, sugerează că imaginea transmisă nu este aceea a unui Israel care stă în picioare pe teritoriul inamic, ci a unuia care stă cu tălpile pe spinările inamicilor săi. Astfel:

Vrăjmașii tăi vor face pe prietenii înaintea ta, și tu vei călca peste înălțimile lor.”
(v. 29).⁴

Istorie sau viitor?

Deși în viziunea celor mai mulți comentatori, toate acestea sunt o simplă descriere poetică și exagerat dramatizată a felului în care Dumnezeu a dat legea și a condus Israelul în timpul exodului, vom vedea că, până la urmă, în ea este vorba despre revenirea lui Isus. Din păcate, foarte puțini comentatori recunosc acest lucru. Motivele sunt cu totul de înțeles. Mai întâi, fiecare traducere englezească redă verbele din text la timpul trecut: „Domnul a *venit* din Sinai.” Adevărul, însă, este că verbele sunt la modul perfect. În ebraică, modul perfect poate fi tradus ca trecut, prezent sau chiar viitor. Astfel, pasajul ar putea fi redat în mod legitim: „Domnul *vine* din Sinai“ sau chiar „Domnul *va veni* din Sinai.” Traducătorii hotărăsc ce timp și mod să folosească, în funcție de contextul pasajului. Pentru că în pasaj e vorba de Muntele Sinai, se presupune că ține de domeniul istoriei. Chiar dacă nu încapă îndoială că pasajul folosește dinadins imaginile exodului, el se extinde, totodată, mult dincolo de ceea ce a avut loc în timpul acelei călătorii fundamentale. Din nou, după cum vom arăta, contextul ultim al acestui text profetic este viitoarea revenire a lui Isus. Modelul acesta, discutat deja de mai multe ori, de a folosi limbajul exodului pentru a vorbi despre perioada finală a răscumpărării și despre revenirea lui Isus, este întâlnit peste tot în Scripturi. Profetia aceasta nu face excepție.

Binecuvântarea lui Moise și revenirea lui Isus

Unul dintre principalele motive pentru care înțeleg că Binecuvântarea lui Moise vorbește despre revenirea lui Isus este acela că aceasta prezintă termeni și teme pe care le găsim în texte de mai târziu, care au fost recunoscute ca fiind descrieri ale celei de-a doua veniri. Deuteronomul 33 descrie următoarele:

- Dumnezeu *vine*. Ideea că Dumnezeu coboară, Se arată sau este descoperit domină Noul Testament cu referire la revenirea lui Isus (Mat. 24:27, 30, 37, 39, 42, 44; 25:31; 26:64; Marcu 8:38; 13:26; 14:62; Luca 9:26; 12:40; 18:8; 21:27; 23:42; Ioan 21:23; 1 Cor. 15:23; 1 Tes. 2:19; 3:13; 4:15; 5:2, 23; 1 Tes. 2.1, 2, 8; Evr. 10:37; Iac. 5:7, 8; 2 Pet. 1:16; 3:4, 10; 1 Ioan 2:28; Apoc. 1:7, 8; 2:25; 3:11; 16:15; 22:7, 12, 17, 20).
- Dumnezeu vine *împreună cu mulțimi de sfinți sau îngeri*. Peste tot în Noul Testament, revenirea lui Isus este descrisă, în mod repetat, ca fiind însoțită de îngeri, sfinți sau oștiri cerești (Mat. 13:40-42; 16:27; 24:30-31; 25:31-32; Marcu 8:38; Luca 9:26; 2 Tes. 1:7; Iuda 14; Apoc. 19:14). Același lucru este valabil și despre diversele texte apocaliptice extrabiblice, populare în perioada Bisericii primare.⁵
- Dumnezeu vine *pe nori*. Imaginea lui Isus venind pe nori este, poate, motivul cel mai emblematic și mai cunoscut despre revenirea Lui, în Noul Testament. Este felul în care Isus Însuși, dar și Pavel și Ioan, descriu revenirea Lui (Mat. 24:30; 26:24; Marcu 13:26; 14:62; Luca 21:27; Fapte 1:9; 1 Tes. 4:17; Apoc. 1:7; 14:14-16; 19:11).
- Dumnezeu vine *din cer*. Faptul că Dumnezeul Atotputernic vine, în mod specific, împreună cu îngerii Lui, pe nori, presupune că vine din cer. După cum notează Keil și Delitzsch, „Domnul a venit nu din Sinai, ci din cer, «din mijlocul a mii de sfinți», adică din mijlocul miilor de sfinți îngeri care înconjoară tronul Lui.”⁶ În mod similar, la întoarcerea Sa, Isus este descris, în mod consecvent, venind pe cer, din cer (Mat. 24:30; Marcu 11:62; Luca 21:27; Fapte 1:11; 1 Tes. 1:7, 10; Apoc. 19:11)
- Dumnezeu strălucește ca un soare. Peste tot în Noul Testament, conceptul revenirii lui Isus ca glorie manifestă a lui Dumnezeu, emanând o strălucire ca de soare, este evident în multe pasaje (Mat. 16:27; 24:30; 25:31; Marcu 13:26; Luca 21:27; 1 Cor. 2:8; 2 Cor. 4:4; Evr. 1:3; Tit 2:13).
- Dumnezeu vine *ca să-Și salveze poporul*. YHVH străbate cerurile pe nori ca să vină în ajutorul Israelului și, așa cum arată versetele finale, pentru a-l scăpa de dușmanii săi. În mod similar, Noul Testament spune că Isus Se întoarce ca să-Și scape poporul de inamicii și persecutorii lui (Mat. 16:27; 17:2; 24:27; Luca 17:24; 2 Tes. 1:6-7; Evr. 10:12-13; Apoc. 6:10; 10:1; 11:18; 18:20; 19:2).
- Dumnezeu vine *împreună cu poporul Său, călcând pe dușmanii lor*. Motivul călcării sau al strivirii celor răi se regăsește, pentru prima dată, în profeția mesianică fundamentală din Geneza 3:15. El este repetat în mai multe alte importante profeții mesianice, găsindu-și împlinirea ultimă la întoarcerea lui Isus (Gen. 3:15; Num. 24:17; 1 Sam. 2:19; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:21; 110:5; Ioel 3:13; Is. 63:3; Hab. 3.13; Mal. 4:3; Rom. 16:20; Apoc. 14:20; 19:15).

- Dumnezeu vine *ca Războinic divin* ca să lupte de partea poporului Său. În Noul Testament, la timpul întoarcerii Sale, Isus este descris ca Cel care „judecă și face război“ (Apoc. 19:11).
- Dumnezeu vine *ca o sabie care lovește pe dușmanii Israelului*. În Apocalipsa, ni se spune: „Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, ca să lovească neamurile cu ea...și va călca cu picioarele teascul vinului mâniei aprinse a atotputernicului Dumnezeu. “ (Apoc. 19:15).

Pe scurt, imaginile atribuite lui YHVH în Deuteronom 33 se aliniază la perfecție (în cel puțin nouă aspecte) cu viziunea revenirii lui Isus prezentată în Noul Testament. Orice evaluare onestă a pasajului din Deuteronom 33 trebuie să recunoască fundamentala contribuție a acestuia la doctrina revenirii lui Isus din Noul Testament.

Dumnezeu ca Om

Următorul motiv pentru care consider că Deuteronom 33 vorbește despre revenirea lui Isus este acela că, după cum notează Craigie, Dumnezeu este portretizat ca „un Om în luptă”.⁷ Altfel spus, profeția Îl zugrăvește pe Dumnezeu antropomorfizat – cu chip de om – având mâini și picioare. Evident că Dumnezeu nu a mășăluit, la propriu, înaintea poporului Său, sub formă de om, în timpul exodului. Deși am putea cu ușurință cataloga acest limbaj drept o simplă hiperbolă poetică, este important să notăm un principiu de interpretare folosit de toți profetii, precum și în Noul Testament. Atunci când Isus și ceilalți autori ai Noului Testament ajung la pasaje descriptive despre Dumnezeu (1) având forma unui om, (2) pe pământ și (3) executând o judecată, ei interpretează aceste texte ca referințe la revenirea lui Isus (de exemplu Zah. 14:5; Isa. 63:1-6; 66:15; Hab. 3, cf. 1 Tes. 3:13; 2 Tes. 1:7; Evr. 10:37; Iuda 14-15; Apoc. 19:13-15). Recunoscând acest important principiu de interpretare a Noului Testament, texte din Vechiul Testament, precum Deuteronom 33, altădată înconjurate de mister, devin acum clare. Prin întrupare, Dumnezeul Atotputernic S-a făcut trup, a locuit printre oameni și apoi a declarat, specific și emfatic, „Mă voi întoarce“ (Ioan 1:1, 14; 14:3).

Profeții neîmplinite

Un alt argument în favoarea faptului că Deuteronomul 33 vorbește despre revenirea lui Isus este acela că pasajul descrie evenimente care, pur și simplu, încă nu au avut loc în istorie. După cum corect puncta, în secolul al XIX-lea, George N. H. Peters, în opera sa în trei volume, *The Theocratic Kingdom*, această profeție:

va fi cândva deplin realizată la restaurarea națiunii, la cea de-a doua venire a Regelui... O astfel de sosire cu mulțimi de îngeri este predicată doar despre cea venire a lui Hristos care rămâne viitoare. Nu avem nicio relatare a vreunei alteia, iar această corespondență cu ceea ce se va întâmpla la Cea de-a Doua Venire a lui Isus care a fost prezisă (atunci când mii de sfinți vor fi cu El) este un indiciu al aplicației pentru care a fost prevăzută.⁸

În niciun punct al relatării din exod nu se consemnează că Dumnezeu ar fi apărut împreună cu mulțimi de îngeri (cel puțin, nu vizibil). Încercând să aplice acest verset exodului, unii comentatori fac aluzie la referința din Noul Testament, conform căreia

legea lui Moise ar fi fost „mijlocită prin îngeri“ (Fapte 7:53; Gal. 3:19; Evr. 2:2). Explicația aceasta, însă, este insuficientă, pentru că nu ține cont de ceea ce enunță textul. În timp ce relatarea biblică a exodului nu consemnează nicăieri că Dumnezeu ar fi apărut literalmente, cu mulțimi de îngeri, Biblia vorbește, totuși, de nenumărate ori, despre faptul că Isus va veni din ceruri împreună cu mulțimea sfinților îngeri. Afirmatia lui Petru că acest pasaj se referă la o profeție încă neîmplinită este un punct important, pe care n-ar trebui să-l ignorăm.

Cartea lui Enoh

Un alt motiv pentru care Deuteronomul 33 vorbește despre revenirea lui Isus este modul în care este acesta interpretat în Noul Testament. După cum vom discuta în capitolul 25, Cartea lui Enoh, o carte apocrifă atât de populară între evreii secolului întâi, declară că Dumnezeu va coborî din cer, aterizând specific pe Muntele Sinai, la sfârșitul marelui necaz. În Noul Testament, Iuda citează din profeția lui Enoh, aplicând-o revenirii lui Isus (Iuda 14). D. A. Carson, profesor biblic care se bucură de mare cinstire, notează că citatul din Enoh preluat de Iuda este o aluzie directă la Cântarea lui Moise: „Imaginea unui Dumnezeu care vine însoțit de oștiri angelice este preluată din Deut. 33:2.“⁹ Pentru a relua, Iuda 14, text nou-testamentar care descrie revenirea lui Isus, este un citat direct din Enoh, preluat direct din Binecuvântarea lui Moise. Înțelegând această conexiune, Deuteronomul 33 trebuie văzut ca fiind prima profeție biblică despre revenirea lui Isus, chiar și numai sub forma unei potente prefigurări. Erudiții recunosc, în mod universal, că profeția seminței din Geneza 3:15 este prima și cea mai fundamentală profeție mesianică din Biblie. Și Deuteronomul 33 ar trebui recunoscut a fi un text tot atât de fundamental. Puse împreună, aceste două pasaje constituie două dintre cele mai timpurii, mai fundamentale și mai importante profeții mesianice din întreaga Scriptură.

Profețiile deșertului

Elaborând asupra acestui ultim punct, motivul final pentru care văd Deuteronomul 33 ca fiind un text despre revenirea lui Isus este acela că este pasajul fundamental pentru o familie mai largă de texte vechi-testamentare care sunt interpretate de Noul Testament în legătură cu întoarcerea lui Isus. Împreună, toate acestea descriu aceeași imagine generală, a lui YHVH devenit om, „venind“ din Muntele Sinai, mărșăluind prin deșertul Edomului, către Țara Promisă, pentru a-Și salva poporul, pe Israel. Erudiții au observat, cu mult timp în urmă, similaritățile dintre aceste diverse pasaje și, ocazional, conexiunea lor cu întoarcerea lui Isus. Profețiile Deșertului includ:

- Binecuvântarea lui Moise (Deuteronomul 33)
- Cântarea Deborei (Judecători 5)
- Marele psalm procesional al lui David (Psalmul 68)
- Profețiile lui Isaia despre drumul din deșert (Isaia 35, 40, 42, 63)
- Rugăciunea lui Habacuc (Habacuc 3)
- Profeția lui Zaharia (Zaharia 9, 14)
- Profeția lui Enoh (1 Enoh 1)

În următoarele câteva capitole, vom examina fiecare dintre aceste pasaje arătând că, puse împreună, formează cu adevărat baza viziunii Noului Testament despre revenirea lui Isus. Aceste profeții zugrăvesc un tablou sublim al glorioasei și triumfătoarei revenirii a lui Isus, care este nespus de încântătoare.

¹ Michael Carasik, ed., *Deuteronomy: Introduction and Commentary*, trans. Michael Carasik, *The Commentators' Bible* (Philadelphia: The Jewish Publication Society, 2015), 239.

² J. A. Thompson, *Deuteronomy: An Introduction and Commentary*, vol. 5, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1974), 334.

³ Michael Carasik, ed., *Deuteronomy: Introduction and Commentary*, trans. Michael Carasik, *The Commentators' Bible* (Philadelphia: The Jewish Publication Society, 2015), 256.

⁴ Eugene H. Merrill, *Deuteronomy*, vol. 4, *The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1994), 449.

⁵ Vezi de exemplu, Testamentul lui Levi 3:3; Apocalipsa coptică a lui Ilie 3.4; 1 Enoh 102:1-3; 2 Enoh 17.

⁶ Carl Friedrich Keil și Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 1 (Peabody, MA: Hendrickson, 1996), 1008.

⁷ Peter C. Craigie, *The Book of Deuteronomy*, *The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1976), 403–404.

⁸ George N. H. Peters, *The Theocratic Kingdom of Our Lord Jesus, the Christ*, vol. 3 (New York; London: Funk & Wagnalls, 1884), 20–21.

⁹ D. A. Carson, “Jude,” in *Commentary on the New Testament Use of the Old Testament* (Grand Rapids, MI; Nottingham, UK: Baker Academic; Apollos, 2007), 1078.

Cântarea Deborei

Următoarea importantă Profetie a Deșertului care dezvoltă tema lui YHVH-Războinicul divin este „Cântarea Deborei“. Cântecul este un imn de victorie scris la persoana întâi de Debora, profetesă și judecătoare (Jud. 4:4). A fost cântat după răsunătoarea victorie militară a Israelului contra lui Sisera, comandantul canaanților, și a armatelor acestuia. Limba ebraică, în care a fost scrisă cântarea, arată că este unul dintre cele mai vechi texte poetice din întreaga Biblie.¹ Conform lui Arthur Cundall de la London Bible College, „este unul dintre cele mai frumoase exemple ale unei ode de triumf păstrate în literatura evreiască.“² Block o descrie a fi bogată în „ghicitori textuale, intensitate emoțională, energie psihologică și profunditate teologică.“³ Erudiții sunt de părere că este foarte probabil ca aceasta să fi făcut parte dintr-o colecție mai amplă de imnuri comemorative ale victoriilor lui Dumnezeu, precum *Cartea războaielor Domnului*, menționată în Numeri 21:14, sau *Cartea lui Iașar*, amintită în Iosua 10:13 și 2 Samuel 1:18.⁴ Ca și Cântarea lui Moise, și cea a Deborei conține prefigurări profetice foarte potente ale revenirii lui Isus.

Oamenii s-au oferit voluntari

Pasajul începe cu titlul: „În ziua aceea, Debora a cântat această cântare cu Barac, fiul lui Abinoam“ (Jud. 5:1). Prin faptul că Debora este amintită prima, conducerea ei este cinstită veșnic, iar rușinoasa pasivitate a lui Barac, memorializată. Împreună, ei au cântat:

„Niște căpetenii s-au pus în fruntea poporului în Israel, și poporul a mers de bunăvoie! Binecuvântați pe Domnul! (Jud. 5:2-3)

În ziua luptei, atât liderii, cât și poporul Israelului s-au dedicat de bună voie, și chiar cu pasiune, cauzei Domnului. În exprimarea profesorului de Vechiul Testament, Lawson G. Stone: „Pasiunea neîngrădită a conducătorilor a fost întâmpinată cu un răspuns hotărât din partea războinicilor din popor.“⁵ Entuziasmul lor s-a extins dincolo de bătălie, la sărbătoarea care a urmat, cântând Domnului pentru victoria grandioasă pe care le-a oferit-o. Un pasaj izbitor de similar se află în Psalmul 110, unul dintre marii psalmi mesianici. Acesta începe cu descrierea lui Mesia șezând la dreapta lui Dumnezeu, așteptând timpul stabilit pentru revenirea din cer, pentru a-Și zdrobi dușmanii și a-Și institui domnia globală. David a vorbit apoi despre duhul de bunăvoință și înflăcărare care va fi prezent în ziua aceea în mijlocul poporului lui Dumnezeu:

Poporul tău va fi binevoitor în ziua puterii tale; în frumusețile sfințeniei din pântecele dimineții, vine tineretul Tău la Tine, ca roua. (Psalmul 110:3)

Atât Judecători 5:2, cât și Psalmul 110:3 vorbesc despre dedicarea poporului de bunăvoie și cu bucurie și entuziasm pentru cauza Domnului. De asemenea, ambele pasaje au legătură cu revenirea Domnului. Așa cum a fost în zilele Deborei, în ziua victoriei lui YHVH, tot așa va fi și atunci când Se va întoarce Isus, în ziua puterii Sale. Poporul Israel se va alătura în întregime, cu un neînfrânat entuziasm și bunăvoință, cauzei lui YHVH și

celebrării victoriilor Sale. Acesta este primul paralelism cu întoarcerea lui Isus din Cântarea Deborei.

YHVH Războinicul divin

După introducerea și laudele aduse Domnului, urmează partea cea mai profundă a odei:

Doamne, când ai ieșit din Seir, când ai plecat din câmpiile Edomului, pământul s-a cutremurat, cerurile au picurat, și norii au turnat ape cu găleata; munții s-au clătinat înaintea Domnului, Sinaiul acela s-a clătinat înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel.” (Judecători 5:4-5)

Similaritățile dintre Cântarea Deborei și Binecuvântarea lui Moise sunt evidente pentru toți. Ca și în Deuteronom 33, și aici Domnul este descris mărșăluind ca un Războinic divin în fruntea poporului Său. În ambele pasaje, marșul trece, în mod specific, prin ținutul muntos al Seirului și prin regiunea Edomului. Comentarii consimt că Debora face aluzie la faptele din trecut ale lui YHVH în timpul exodului și le aplică victoriei Domnului asupra lui Sisera, la care tocmai asistaseră. După cum Domnul mărșăluise, figurativ vorbind, în fruntea poporului Său în timpul călătoriei prin deșert, tot astfel mersese înaintea poporului Său și în vremea Deborei. Urmând exemplul Deborei, care preia imaginile prezenței lui YHVH în fruntea Israelului în timpul exodului și le aplică propriei sale victorii în luptă, și scriitorii Noului Testament fac apel la astfel de imagini pentru a descrie victoria viitoare pe care YHVH o va purta la întoarcerea lui Isus. Acesta, deci, este al doilea paralelism important între Cântarea Deborei și revenirea lui Isus.

Nori de furtună și cutremure de pământ

Al treilea paralelism este vizibil în referințele la norii de furtună care varsă ploaie. Mențiunea norilor de furtună indică, cel mai probabil, că victoria Israelului (și înfrângerea lui Sisera) a fost însoțită de o dramatică furtună. După cum comentează profesorul de Vechiul Testament, Barry G. Web, „tema principală a cântării este «isprăvile neprihănite» ale Domnului Însuși, care a înaintat ca un campion al Israelului, copleșindu-și inamicii (ai Săi și ai Israelului) prin dezlănțuirea puterilor cerului asupra lor.”⁶ Activitatea furtunilor care au facilitat victoria Israelului ar fi fost interpretată, fără îndoială, ca un semn al supremației lui YHVH asupra lui Baal, zeul lui Sisera. Canaanii credeau că Baal era zeul furtunii, care călărea pe nori. Debora a interpretat furtunile și înfrângerea canaanienilor ca pe un semn clar al intervenției suverane a Domnului în luptă.

Această referință la norii de furtună leagă Cântarea Deborei de Binecuvântarea lui Moise, unde Dumnezeu este descris venind călare pe nori (Deut. 33:26). Numeroase alte texte vechi-testamentare vorbesc despre nori de furtună în Ziua Domnului (de exemplu, Ps. 18:9; Ioel 2:2; Isa. 66:15; Țef. 1:15). Oricât de populară ar fi această idee, Biblia nu învață că Isus va veni înapoi pe niște nori cumulus albi și pufoși și pe un cer senin. În schimb, Scripturile Îl descriu revenind în mijlocul unor ceruri întunecate de nori groși de furtună (Mat. 24:30; cf. Ex. 19:16-17; 2 Sam. 22:10 etc.).

În mod similar, al patrulea paralelism dintre Cântarea Deborei și revenirea lui Isus este referința la un cutremur. Profesorul de Vechiul Testament, Mark J. Boda, notează:

„Marșul Războinicului divin este marcat de convulsii ale creației, în special de cele ce țin de cutremure violente de pământ și de ploi furtunoase.“⁷ Din nou, Debora menționează că Muntele Sinai tremură înaintea prezenței propriu-zise a lui YHVH. Când israeliții au stat înaintea prezenței Domnului pe Muntele Sinai, „tot muntele se cutremura cu putere“ (Ex. 19:18). Urmând tiparul primei revelații a lui Dumnezeu pe Muntele Sinai, întoarcerea lui Isus va fi, de asemenea, însoțită de un cutremur de pământ fără precedent sau chiar de o serie de cutremure (Ezech. 38:19; Zah. 14:5; Mat. 24:29; Apoc. 16:18).

De la Muntele Sinai

Al cincilea paralelism are de-a face cu referințele la Muntele Sinai. Din nou, aceasta este locația din care YHVH a condus Israelul în timpul exodului, trecând prin Seir și Edom. După cum vom vedea, însă, tot aceasta este și regiunea prin care Isus va mărșălui la întoarcerea Sa pentru a salva rămășița poporului Său și a o aduce înapoi în țara ei (de ex. Isa. 63).

Cu aceasta, ajungem la al șaselea paralelism dintre Cântarea Deborei și revenirea lui Isus. Erudiții sunt de acord că evidențierea Muntelui Sinai este, probabil, și o dezvoltare a polemicii contra lui Baal. Canaanii credeau că Baal locuia pe Muntele Țafon din Siria modernă, la granița cu Turcia. YHVH, pe de altă parte, S-a revelat Israelului de pe Muntele Sinai, din sud. Astfel, YHVH, Dumnezeul care a venit din sud, este mult superior lui Baal, *zeul din nord*. La întoarcerea Sa, Isus îl va învinge pe Anticrist și armatele lui, despre care se menționează, în repetate rânduri și în mod explicit, că vine din nord (Ier. 1:15; 4:6; Ezech. 38:6, 15; 39:2; Dan. 11:40-44; Ioel 2:20). Astfel, după cum YHVH a înfrânt armatele nordice și pe zeul acestora, în zilele Deborei, tot așa și Isus va înfrânge armata nordică și pe zeul ei, atunci când Se va întoarce.

Zdrobirea dușmanilor lui Dumnezeu

Al șaptelea element al Cântării Deborei care are legătură cu revenirea lui Isus este tema zdrobirii capului dușmanilor lui Dumnezeu. După cum am discutat deja în capitolul precedent, motivul călcării în picioare sau strivirii inamicilor poporului lui Dumnezeu își are originea în prima profeție mesianică din Biblie. Acolo se spune că va veni ziua când Mesia va zdrobi capul șarpelui (Gen. 3:15). Ulterior, în Numeri 24, Balaam profetește că, în zilele din urmă, Regele davidic va zdrobi capul Moabului și craniile fiilor lui Set (Num. 24:8, 17). În Binecuvântarea lui Moise, când Dumnezeu vine să-Și scape poporul, acesta va călca pe spinările dușmanilor Săi (Deut. 33:29). În Judecători 5, vedem aceeași temă repetată încă o dată. În toiul bătăliei, Sisera scăpase și se refugiase în cortul unei femei pe nume Iael. Sisera, sfârșit de oboseala bătăliei, a căzut într-un somn adânc. Profitând de prilej, Iael i-a bătut în tâmplă un țaruș de cort și l-a omorât. Astfel, sfârșitul imnului de victorie al Deborei o celebrează și pe Iael:

Binecuvântată să fie între femei Iael, nevasta lui Heber, chenitul! Binecuvântată să fie ea între femeile care locuiesc în corturi! El a cerut apă, și ea i-a dat lapte; în pahar împărătesc i-a adus unt. Cu o mână a luat țarușul, și cu dreapta ciocanul lucrătorilor, a lovit pe Sisera, i-a despicat capul, I-a sfârâmat și străpuns tâmpla. El s-a ghemuit: a căzut și s-a culcat la picioarele ei; s-a ghemuit și a căzut la picioarele ei; acolo unde s-a ghemuit, acolo a căzut fără viață. (Judecători 5:24-27)

Declarația „i-a zdrobit capul“ este o aluzie clară la textele mesianice discutate anterior. Faptul că Iael l-a zdrobit pe Sisera este un soi de prefigurare profetică a înfrângerii dușmanilor lui Dumnezeu, care va avea loc în zilele din urmă. După cum vom vedea, tema își va croi drum în mai multe profeții mesianice importante și va continua să apară, cu proeminență, în diverse texte escatologice din Noul Testament.

Concluzie

Rezumând, Cântarea Deborei dezvoltă tradiția începută de Cântarea lui Moise. Ea conține numeroase paralelisme între descrierile faptelor istorice ale lui YHVH și revenirea lui Isus. Mai întâi, imnul profetic începe cu observația bunăvoinței poporului în timpul luptei cu Sisera, un paralelism aproape perfect cu duhul de înflăcărare care va caracteriza poporul lui Dumnezeu la întoarcerea lui Isus.

În al doilea rând, Cântarea Deborei Îl descrie încă o dată pe YHVH ca pe un Războinic divin, care a mășăluit în fruntea poporului Său în timpul exodului și a mășăluit înaintea poporului și în vremea Deborei. În același fel, Isus, Mesia, Dumnezeul întrupat, va reveni la sfârșitul veacului pentru a-Și salva poporul și a-i înfrânge pe dușmanii acestuia.

În al treilea rând, după cum revelația lui YHVH în fața Israelului a fost însoțită de nori de furtună și de fulgere, tot astfel și revelația lui Isus, care coboară din cer, va avea loc în nori de furtună.

În al patrulea rând, în timp ce revelația lui YHVH înaintea Israelului a fost însoțită de un mare cutremur de pământ, tot astfel și revelația lui Isus va fi însoțită de cutremurarea violentă a pământului.

În al cincilea rând, după cum YHVH a mășăluit de la Muntele Sinai prin ținutul Edomului, tot astfel și Isus (după cum vom vedea) va mășălui din Sinai prin ținutul Edomului, la revenirea Sa.

Al șaselea, după cum YHVH a venit din sud și l-a învins pe Baal, care locuia în nord, tot astfel și Isus Se va întoarce și îi va învinge pe Anticrist și armatele lui, care vin din nord.

Al șaptelea și ultimul paralelism, după cum Cântarea Deborei sărbătorește zdrobirea dușmanilor lui Dumnezeu, tot astfel și Isus Își va zdrobi dușmanii când Se va întoarce. Șablonul a fost hotărât de YHVH și descris în aceste străvechi Profeții ale Deșertului. Acestea constituie pasajele cele mai vechi și cele mai de căpătâi ale Bibliei care vorbesc despre ultima venire a lui Dumnezeu, la sfârșitul veacului.

¹ Barry G. Webb, „Judges,” în *New Bible Commentary: 21st Century Edition*, ed. D. A. Carson et al., 4th ed. (Leicester, England; Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1994), 270.

² Arthur E. Cundall și Leon Morris, *Judges and Ruth: An Introduction and Commentary*, vol. 7, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1968), 91.

³ Daniel Isaac Block, *Judges, Ruth, vol. 6, The New American Commentary* (Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1999), 211.

⁴ A nu se confunda cu „Pseudo-Iașer“ care, deși în ultimii ani a devenit foarte popular și chiar acceptat de mulți, este, de fapt, un fals literar și o tentativă modernă (secolul al

XVIII-lea) a lui Jacob Ilive de a recrea străvechea Carte a lui Iașer care s-a pierdut. A nu se confunda nici cu lucrarea evreiască midrașică din secolul al XVI-lea, Sefer HaYashar.

⁵ Lawson G. Stone, “Judges,” în *Cornerstone Biblical Commentary: Joshua, Judges, Ruth*, ed. Philip W. Comfort, *Cornerstone Biblical Commentary* (Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, Inc., 2012), 261.

⁶ Barry G. Webb, “Judges,” în *New Bible Commentary: 21st Century Edition*, ed. D. A. Carson et al., 4th ed. (Leicester, England; Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1994), 270.

⁷ Mark J. Boda, “Judges,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Numbers–Ruth* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 2 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2012), 1124.

Marele psalm procesional al lui David

Următorul pasaj proeminent din familia Profețiilor Deșertului este Psalmul 68. Acesta prezintă multe dintre caracteristicile Binecuvântării lui Moise și ale Cântării Deborei, dar adaugă multe detalii în plus (și cu adevărat extraordinare). Ca și textele dinainte, și Psalmul 68 a intrigat mult timp erudiții, traducătorii și interpreții. De fapt, este considerat în mod universal cel mai dificil dintre toți psalmii, fiind simultan o rugăciune, un imn de victorie, un cântec de mulțumire și o profeție. După cum vom vedea, este încă una dintre cele mai potente și fundamentale descrieri ale revenirii lui Isus din Vechiul Testament. În *The New International Commentary on the Old Testament*, erudiții deClaisé-Walford și Tanner declară, pe bună dreptate: „Tema acestuia este una de laudă neșovăielnică la adresa puternicului Războinic, Dumnezeuul lui Israel.”¹ Vom vedea în acest capitol cum se raportează acest psalm la revenirea lui Isus. Din cauza multelor dificultăți care există în textul original, traducerile englezești variază destul de mult. Astfel, deși apelăm în principal la NASB, vom folosi și alte traduceri atunci când este relevant.

Marele psalm procesional

Pentru a înțelege acest psalm, revenim la exod și la cei patruzeci de ani în care Israelul a rătăcit prin deșert. Chivotul legământului, care reprezenta prezența lui Dumnezeu în Israel, a fost desemnat spre a fi purtat de către preoții leviți. În toată această perioadă, de fiecare dată când norul prezenței lui Dumnezeu se ridica și se deplasa înainte, poporul își strângea corturile, își făcea bagajele și mergea după el. Preoții ridicau Chivotul și, astfel, începea următoarea fază a călătoriei lor. De fiecare dată când chivotul era urnit, Moise rostea următoarele cuvinte:

„Scoală-Te, Doamne, ca să se împrăștie vrăjmașii Tăi și să fugă dinaintea Feței Tale cei ce Te urăsc!” (Numeri 10:35)

La mulți ani după ce Israelul a intrat în Țara Promisă, după ce David a ajuns împărat, a poruncit ca Chivotul să fie mutat din casa lui Obed-Edom la Ierusalim (2 Sam. 6:12). Urmând tradiția lui Moise, David a recitat și el acest verset la ridicarea chivotului. Cel mai probabil, acesta a fost momentul în care a fost compus acest psalm. Astfel, Michael Wilcock, autorul cărții *The Message of Psalms: Songs for the People*, observă, în mod corect, „Dacă cuvintele «Scoală-Te, Doamne, ca să se împrăștie vrăjmașii Tăi și să fugă dinaintea Feței Tale cei ce Te urăsc!» erau rostite, după cum ni se spune în Numeri, «când pornea Chivotul», acestea ar fi figurat, în mod cert, printre ceremoniile ultimului stadiu splendid al călătoriei lor.”² Astfel, psalmul începe:

Dumnezeu Se scoală, vrăjmașii Lui se risipesc și potrivnicii Lui fug dinaintea Feței Lui. (v. 1)

Procesiunea Chivotului până la Ierusalim s-a făcut cu mare sărbătoare și în mijlocul cântecelor: „David și toată casa lui Israel cântau înaintea Domnului cu tot felul de instrumente de lemn de chiparos, cu harpe, cu lăute, cu timpane, cu fluiere și cu țambale.”

(2 Sam. 6:5; 1 Cron. 15:28). Pe măsură ce Chivotul intra în cetate, David deschidea drumul și dansa înaintea Chivotului „din răputeri“ (2 Sam. 6:14). Aceasta ar fi fost prima dată când s-a cântat acest psalm. După aceea, probabil că a devenit parte din ceremonia procesiunii anuale care avea loc în timpul festivalului de *Sukkot*.³ Israelii care locuiau în afara Ierusalimului făceau anual un pelerinaj până acolo pentru a participa la ceremonii și sărbătoare. În acest timp, poporul ținea un soi de paradă, poate chiar de mai multe ori, cântând, probabil, psalmul lui David. Acest lucru avea scopul de a comemora și de a celebra prezența lui Dumnezeu, care a condus Israelul de la Sinai, prin deșert, până la Ierusalim. Conform profesorului Marvin E. Tate, la încheierea procesiunii, „avea loc o sărbătoare a întronării ca rege divin a unui Iahve victorios.“⁴ Așadar, deși psalmul celebrează, într-adevăr, ceea ce s-a întâmplat în trecut, accentul său ultim are de-a face cu viitorul, cu momentul întoarcerii lui Isus. Vom dezvolta această temă mai jos, dar deocamdată, să observăm că timpul folosit în versetele de început sugerează un eveniment viitor. După cum citim în ESV: „Domnul Se va scula, vrăjmașii Lui vor fi împrăștiați, iar cei ce Îl urăsc vor fugi dinaintea Lui!“ (v. 1).⁵

Scoală-Te, Doamne

Referința din deschiderea psalmului este fundamentală pentru legătura dintre Psalmul 68 și revenirea lui Isus. Indiferent dacă versetul ar trebui citit mai corect: „Dumnezeu Se va scula“, ca o declarație profetică, celebratorie, sau „Să se scoale Dumnezeu“, ca un strigăt de mijlocire, oricare dintre acestea reprezintă, în fond, o referință directă la revenirea lui Mesia. Imaginea lui Dumnezeu, care Se scoală, evocă ridicarea Lui de pe tronul Său ceresc și coborârea pe pământ pentru a-Și salva poporul. Astfel, primul verset este, în esență, strigătul *Maranata!* al Vechiului Testament: *Scoală, o, Doamne. Vino, Doamne Isuse!*

Să piară cei răi

Ce va face Dumnezeu după ce Se ridică? Următorul verset schimbă registrul spre un strigăt ca Dumnezeu să-i distrugă pe cei răi. Din nou, raportându-se la revenirea lui Isus, tema aceasta este deosebit de importantă.

potrivnicii Lui fug dinaintea feței Lui. Cum se risipește fumul, așa-i risipești Tu; cum se topește ceara la foc, așa pier cei răi dinaintea lui Dumnezeu. Dar cei neprihăniți se bucură, saltă de bucurie înaintea lui Dumnezeu și nu mai pot de veselie. (vv. 1b-3)

Analizând multe dintre pasaje care vorbesc despre venirea lui Mesia și distrugerea dușmanilor lui Dumnezeu, răzbunarea Israelului este, în mod consecvent, una dintre principalele teme din substrat. Acest lucru este valabil pentru tot Vechiul Testament și continuă să fie valabil și în tot Noul Testament. Adevărul este că Biblia este scrisă, în mare parte, de bărbați evlavioși, care sunt persecutați și amenințați, fiindcă oamenii cu teamă de Dumnezeu sunt persecutați și amenințați. Ultima lor speranță este Ziua Domnului, numită în Noul Testament „Ziua Domnului Isus“ (2 Cor. 1:14). Astfel, de la un capăt la altul al Scripturii, Ziua Domnului/ întoarcerea lui Isus este punctul-Omega de speranță și așteptare a mântuirii și eliberării. Aceasta este ziua când dreptatea va veni, în sfârșit, când cei răi vor fi judecați, iar celor drepiți li se va da ușurare (de exemplu Ex.

23:22; Luca 1:51-56, 68-75; 2:25; Rom. 8:17; 2 Tes. 1:5-6; Evr. 10:27; 1 Pet. 4:12-19; Iuda 14; Apoc. 19:1). Prin strigătul ca cei răi să fie distruși și cei dreți, răzbunați, psalmul începe să facă referire direct la Ziua Domnului și la revenirea lui Isus. Vom vedea că tema se repetă de mai multe ori în psalm.

Laudă Călărețului Norilor

David, care în psalm are funcția de lider de închinare, cere să fie cântate laude lui Dumnezeu, care este descris aici ca fiind Divinul Călăreț al Norilor:

Cântați lui Dumnezeu! Cântați laude Numelui Său! Înălțați-L pe Cel ce călărește pe nori! Căci Numele Lui este Domnul! Veseliți-vă înaintea Lui! (Psalmul 68:4, NET)

Deși mai multe traduceri Îl descriu pe Dumnezeu „venind călare pe nori“ sau „prin ceruri“⁶, unele menționează că El călărește prin „deșerturi“.⁷ Imaginea lui Dumnezeu ca un călăreț al norilor își are rădăcinile, se-nțelege, în exod, unde prezența Lui în nor a condus Israelul prin deșert și a coborât pe Muntele Sinai. În Binecuvântarea lui Moise, Dumnezeu este descris ca fiind Acela „care vine călare pe nori în ajutorul vostru, pe nori în maiestuozitate“ (v. 26, NET). Aceeași temă este reluată ulterior în 33-34. Astfel, „norii“ par a fi sensul cel mai probabil aici. După cum am arătat deja, imaginea cea mai cunoscută a revenirii lui Isus în Noul Testament este aceea că El vine înapoi pe nori. Lucrul acesta este important; atunci când scriitorii Noului Testament citeau despre David cântând laude Călărețului Norilor, înțelegeau în totalitate că era vorba despre un cântec de laudă și celebrare a viitoarei veniri a lui Isus. Pe de altă parte, David vorbește despre marșul lui Dumnezeu prin „deșerturi“, motiv care se regăsește atât în Binecuvântarea lui Moise, cât și în Cântarea Deboiei. Pe parcursul acestei cărți, vom continua să analizăm cele mai importante pasaje care descriu marșul pe care Isus îl va face prin deșertul exodului, la întoarcerea Lui. Astfel, Wilcock comentează că nu e nevoie să devenim obsedați de cea mai precisă traducere, pentru că, la urma urmei, „Dumnezeu călărește pe nori și prin deșerturi și sunt alte versete care să le susțină pe amândouă aceste declarații.“⁸ Indiferent dacă versetul vorbește despre Călărețul Norilor sau despre Războinicul Divin care mășăluiește prin deșert, ambele imagini sunt referințe la revenirea lui Isus. El vine înapoi pe nori și apoi străbate în marș deșertul. De fapt, în acest psalm, ambele teme vor fi reluate de mai multe ori.

Eliberarea prizonierilor

În continuare, David Îl laudă pe Dumnezeu pentru bunătatea Sa față de săraci, față de cei precum orfanii, văduvele, oamenii singuri și prizonierii:

El este tatăl orfanilor, apărătorul văduvelor, El, Dumnezeu, care locuiește în Locașul Lui cel Sfânt. Dumnezeu dă o familie celor părăsiți, El izbăvește pe prinșii de război și-i face fericiți; numai cei răzvrățiți locuiesc în locuri uscate. (vv. 5-6)

Accentul pe libertatea pentru săraci și asupriți – orfani, văduve și prizonieri – este, de asemenea, o temă care leagă acest psalm de revenirea lui Isus. Eliberarea pentru cei asupriți este strâns legată de primele câteva versete, care vorbesc despre pedepsirea celor

răi și răsplătirea celor drekți. Analizând diverse texte despre Ziua Domnului, cei săraci, nevoiași, urăți, proscriși, bolnavi, șchiopi, respinși, persecutați etc. sunt întotdeauna selecționați pentru a fi răzbunați de Dumnezeu (de exemplu, Ps. 72:13; Isa. 2:11-13; 11:4; 29:19; 35:6; Ezech. 34:19; Mica 4:6; Țef. 3:19). În timpul exodului, YHVH S-a arătat a fi atât Războinicul Divin, cât și Mirele plin de compasiune, calități pe care le va manifesta și la întoarcerea Sa.

NIV surprinde această frumoasă nuanță a versetului 6, care spune că Dumnezeu „scoate afară prizonierii cântând“. Este unul dintre versetele mele preferate din psalm. În timp ce Își croiește drum prin deșert, Războinicul Divin eliberează prizonierii, le schimbă soarta într-un asemenea grad încât ei izbucnesc în cântece. De unde erau legați în lanțuri, ajung acum să mășăluiască liberi și plini de bucurie, cântând laude lui Dumnezeu! Dar cine anume sunt acești prizonieri? Oare să înțelegem această referință în termeni foarte generali și spirituali, cum o fac majoritatea exegeților creștini? Se referă pasajul la faptul că Isus ne eliberează de adicțiile noastre, de mânia, de poftă sau de alcool? Cu toate că Isus a făcut, categoric, aceste lucruri, nu acesta este contextul pasajului. Aici se vorbește despre ceva foarte specific. După cum am văzut în Capitolul 12, ca parte a măsurilor disciplinare ale legământului, mulți dintre locuitorii Israelului vor fi prinși și luați prizonieri de război. Aici, Isus, Salvatorul lui Israel, este descris eliberându-i și conducându-i personal înapoi acasă. Nici nu e de mirare că aceștia cântă cu atâta entuziasm! Ce viziune cu adevărat glorioasă!

Mășăluitorul deșertului

În continuare, tema Dumnezeului care merge prin pustie este enunțată explicit:

Dumnezeule, când ai ieșit Tu în fruntea poporului și când mergeai în pustiu... (v. 7)

După cum spune Tate, „Cele două concepte ale Călărețului Norilor și al Călărețului Pustiei par a fi fost unite aici.“⁹ După cum am afirmat mai sus, Acela care a venit pe nori este acum pe pământ și mășăluiește prin deșert. Tema Dumnezeului care merge prin deșert, care a apărut inițial în Bindecuvântarea lui Moise și a fost repetată în Cântarea Deborei, apare aici a treia oară. Cu fiecare profeție, ies la iveală alte fragmente ale revelației, iar din această Profeție a Deșertului aflăm că marele Călăreț al pustiei nu este singur. El este în fruntea poporului Său, conducându-L, prin deșert, spre Ierusalim.

Cutremure și furtuni

Următoarea parte a psalmului ne pare șocant de familiară, pentru că este un citat direct din Cântarea Deborei:

s-a cutremurat pământul, s-au topit cerurile dinaintea lui Dumnezeu, s-a zguduit Sinai dinaintea lui Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel. (v. 8)

Pentru comparație, redau Cântarea Deborei, de unde, în mod clar, a fost preluată.

“...pământul s-a cutremurat, cerurile au picurat, și norii au turnat ape cu găleata; munții s-au clătinat înaintea Domnului, Sinaiul acela s-a clătinat înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel.” (Judecători 5:4b-5)

Din nou, pasajul accentuează anomaliile naturii la momentul venirii Domnului, începând cu un cutremur. Referindu-se la ziua aceea măreață când Dumnezeu a coborât pe Muntele Sinai, marele Charles Spurgeon evocă poetic: „Muntele acela solitar și falnic s-a închinat înaintea Dumnezeului manifest... Fie ca inima cititorului să-L adore pe Dumnezeu înaintea căruia pământul și cerul fără să vrea se poartă de parcă L-ar recunoaște pe Făcătorul lor și ar fi mișcați de un tremur de reverență.”¹⁰ Așa cum a avut loc un cutremur în ziua când Dumnezeu a coborât pe Muntele Sinai, tot astfel va avea loc un cutremur de proporții la coborârea lui Isus. După cum norii de furtună au însoțit coborârea lui Dumnezeu, tot astfel și cea de-a doua venire va fi însoțită de furtuni violente. Vom vedea că aceleași teme se repetă la nesfârșit.

Udarea deșertului

În continuare, imaginea norilor negri și cenușii de furtună și judecată ia o turnură mai pozitivă. Nu e o simplă descriere a unei furtuni prevestitoare de rele, ci David adaugă detalii în plus, descriind norii de ploaie ca pe o mare binecuvântare:

Ai dat o ploaie binefăcătoare, Dumnezeule, și ai întărit moștenirea Ta sleită de puteri. Poporul Tău și-a așezat locuința în țara pe care, prin bunătatea Ta, Dumnezeule, o pregătiseși pentru cei nenorociți. (vv. 9-10)

Evocând procurarea miraculoasă de apă în deșert pentru Israel, în timpul exodului, Dumnezeu va purta din nou de grijă poporului Său trimițând ploaie în deșertul scorjot de sete. Astfel, El va restaura poporul ostenit al legământului Său și Își va arăta compasiunea față de „săraci”. Vom vedea în capitoul următor că profetul Isaia a dezvoltat foarte mult această temă: la venirea lui Mesia, deșertul se va veseli, va înflori și va ajunge să fie ca o pădure luxuriantă. După cum subliniază Derek Kinder, și aceste versete ar trebui traduse la timpul viitor.¹¹ Când YHVH va înainta în marș dinspre Sinai, va uda deșerturile. El Își va revigora poporul obosit. În sfârșit, interesant este că din referințele despre ploaia care cade în ținutul uscat și crăpat reiese că toate aceste lucruri vor avea loc în timpul festivalurilor de toamnă din Israel. Atunci, națiunea așteaptă de obicei încheierea anotimpului lung și secetos de vară odată cu primele ploi ale toamnei.

Regi ai armatelor, fugiți!

Tonul psalmului se schimbă brusc la unul de celebrare a unei victorii. Ca și în trecutul Israelului, atunci când ieșeau victorioși asupra inamicilor lor, cel mai adesea femeile conduceau sărbătorile (de exemplu Ex. 15:20-21; Jud. 5; 11:34; 1 Sam. 18:6-7).

Un cuvânt spune Domnul, și femeile aducătoare de vești bune sunt o mare oștire: – împărații oștirilor fug, fug, și cea care rămâne acasă împarte prada. (vv. 11-12)

Cine sunt acești regi puși pe fugă? Sunt nimeni alții decât conducătorii și comandanții ostili, care luaseră poporul Israelului ca prizonieri de război. Tate descrie acest glorios moment: „Vestea ce trebuie dată mai departe este că Războinicul Divin triumfă. Regii ostili sunt învinși și un mare număr de mesageri răspândesc vestea.”¹² Dacă ne gândim că, în ultimă instanță, este vorba aici despre revenirea lui Isus, atunci gloria

acestor versete prinde viață. În timp ce Isus, fostul dulgher și rabin din Nazaret, Se îndreaptă în marș spre Ierusalim, comandanții ostili ai armatelor aliate cu Anticristul fug. O, dă Doamne să ne alăturăm și noi celebrării neîngrădite din ziua aceea!

Prin staulele Edomului

Comentatorilor le-a fost greu să înțeleagă următoarele versete și, de aceea, au propus o gamă largă de interpretări. Dar, ținând cont de contextul mesianic al acestui psalm, dificultățile par a se risipi rapid. Vorbind de israeliți, David îi descrie ca pe unii care „vă odihniți în mijlocul staulelor“ (13a). În timp ce Isus Își conduce poporul, pe care tocmai l-a eliberat, către Ierusalim, acesta este descris ca niște oi care se odihnesc în țărcurile lor. În mod cert, imaginea aceasta transmite ideea că, avându-L pe Dumnezeu ca protector, ei se simt complet în largul lor. Referința la „staul“, însă, vizează, cel mai probabil, chiar locația propriu-zisă prin care vor trece Isus și poporul Lui. Am văzut deja, în ultimele două capitole, că, la întoarcerea Sa, Isus va trece prin ținutul Edomului. În capitolul următor, vom vedea că Isaia mai numește Edomul și „Boțra“. Boțra era o cetate fortificată din Edomul antic. Boțra din antichitatea biblică se corelează ori cu Petra, ori cu un alt sit arheologic situat la aproximativ 75 kilometri spre nord, ambele situate în Iordania modernă. În ebraică, consoanele pentru Boțra mai înseamnă și „staul“. Asemenea unui staul pentru oi – conceput astfel încât să țină oile înăuntru și prădătorii afară – munții impunători ai Edomului formează o fortificare naturală impenetrabilă, asemănătoare unui țărc. Versetul acesta redă ideea că, în „staulul“ Edomului, Israelul va fi în siguranță, liniștit și cu totul în largul său, asemenea oilor în țărcul lor, în timp ce „Păstorul lor“ îi mână spre casă (1 Pet. 5:4). După cum se exprimă Fruchtenbaum, „Israelul este turma lui Dumnezeu, iar aceasta trebuie strânsă în Boțra.“¹³ Ideea aceasta este foarte clar articulată și într-o porțiune foarte importantă a profeției lui Mica, contemporan de-al lui Isaia. Mica profețește:

Te voi strânge în întregime, Iacove! Voi strânge rămășița lui Israel, îi voi aduna ca pe niște oi dintr-un staul, ca pe o turmă în pășunea ei, așa că va fi o mare zarvă de oameni Cel ce va face spărtura se va sui înaintea lor; vor face spărtura, vor trece pe poartă și vor ieși pe ea; împăratul lor va merge înaintea lor, și Domnul va fi în fruntea lor.” (Mica 2:12-13)

Textul ebraic masoretic spune, de fapt: „Îi voi face pe toți precum oile din Boțra, ca o turmă în țărcul ei“ (Mica 2:12, JPS Tanah). În profeția lui Mica se regăsesc toate temele critice: (1) Domnul promite să strângă rămășița lui Israel, (2) în mod specific ca niște oi în țărcul lor. (3) YHVH va merge apoi în fața lor, (4) scoțându-i din țărc, (5) și fiind Regele lor glorios.¹⁴

Interesant este că, atunci când a condus Israelul spre regiunile Edomului, Moise a cerut voie să treacă pe acolo, dar a fost refuzat (Num. 20:18-21). Astfel, Israelul a fost nevoit să ocolească perimetrul împărăției edomite (Deut. 2:29). Dar, la întoarcerea Sa, Isus nu va fi refuzat. Isus, Acela mai mare decât Moise, va trece prin aceste regiuni fără a fi provocat, chiar pe „drumul împărătesc“ (Num. 20:17, 22).

Tema fugii Israelului în munții aspri ai Edomului și ai Boțrei se reflectă ulterior în predica lui Isus despre vremurile din urmă. El a avertizat că, atunci când Ierusalimul va fi înconjurat de armate sau „urâciunea pustirii“ este instalată pe Muntele Templului,

„atunci cei ce vor fi în Iudeea să fugă la munți“ (Mat. 24:16; Luca 21:20-21). Aceeași idee este transmisă în Apocalipsa, unde se spune că, după ce urâciunea pustiirii este pusă pe Muntele Templului, mulți din Israel vor fugi „în pustie, într-un loc pregătit de Dumnezeu, ca să fie hrănită acolo o mie două sute șazeci de zile“ (Apoc. 12:6).

Porumbița Domnului

Ultima parte a versetului 13 a produs și ea multă confuzie și o varietate de interpretări în rândul comentatorilor:

aripile porumbelului sunt acoperite de argint, și penele lui sunt de un galben auriu.
(v. 13b)

În afară de imaginea oilor care se odihnesc în țarcul lor, acum Israelul este descris ca un porumbel cu aripi strălucitoare, acoperite cu argint și aur. De fapt, imaginea nu este prea dificilă. În alte porțiuni ale Scripturii, Israelul este numit porumbița Domnului (Ps. 74:19) și „o turturică proastă“ (Osea 7:11). Câteva capitole mai încolo în Osea, exilații Israelului din locuri precum Egiptul și Asiria sunt descriși întorcându-se în Israel „tremurând ca o pasăre“ și „ca o porumbiță“ (11:11). Spre deosebire de aceste referințe anterioare, Israelul, porumbița Domnului, este acum în siguranță și alături de regele său. De aceea, ea este înfrumusețată și împodobită cu argint și aur.

Fulgi de zăpadă răsfirați

Din nou, tema distrugerii inamicilor lui Dumnezeu este repetată:

Când a împrăștiat Cel Atotputernic pe împărați în țară, parcă ninge în Țalmon.
(v. 14, NIV)

Împărații Fiarei sunt acum asemănați cu zăpada căzută pe Muntele Țalmon. Nu știm exact unde se află acest munte. Cele mai bune sugestii sunt că acesta ar fi unul dintre munții din nordul Israelului, în apropierea Muntelui Basanului. Unele vârfuri din acea zonă sunt turnuri din bazalt vulcanic negru, care contrastează izbitor cu zăpada albă ce cade în lunile de iarnă. Pentru că ideea pasajului este că Domnul Își distruge opoziția, Willem A. VanGemeren, autorul *The Expositor's Bible Commentary* asupra Psalmilor, pare a fi surprins în mod corect imaginea intenționată a versetului: „Cadavrele victimelor și armele lor zac precum fulgii răsfirați de zăpadă pe munți.“¹⁵ În ultimii ani, termenul „fulg de zăpadă“ a devenit un termen derogatoriu foarte popular pentru cei ce sunt considerați hipersensibili sau fragili. În mod umoristic, iată că Domnul folosește acest termen cu trei mii de ani înainte de timpul lui, referindu-se la armatele măcelărite ale Anticristului.

Când Dumnezeu este rege în Sion

În continuare, David își îndreaptă atenția de la Muntele Țalmon la Basan. Basan pare a fi aici o referință la grandiosul pisc de 2.814 m al Muntelui Herman, care străjuiește înălțimile Golan din nordul Israelului:

Munții lui Dumnezeu, munții Basanului, munți cu multe piscuri, munții Basanului, pentru ce, munți cu multe piscuri, purtați pizmă pe muntele pe care l-a ales Dumnezeu ca locaș împărătesc? Cu toate acestea Domnul va locui în el în veci. (Ps. 68:15-16)

Iată încă o insultă adresată zeilor falși ai canaanitilor și puterilor întunericului. Popoarele păgâne care trăiseră în țară aveau credința străveche că zeii lor își aveau locuința în munții înalți ai nordului. După cum am arătat în capitolul anterior, Muntele Tafor din nordul Siriei era considerat căminul lui Baal. În mod similar, Muntele Hermonului era văzut ca fiind locuința lui Baal, numit „Baal-Hermon“ (Jud. 3:3; 1 Cron. 5:23).¹⁶ Basanul este și el asociat în Scriptură cu Refaim, descendent al uriașului Nefilim (Gen. 14:5). Totuși, aici, piscul maiestuos personificat al Basanului se uită cu invidie la Muntele Sionului din Ierusalim, care, prin comparație, nu este decât un deal. Căci, după ce mărșăluiește din Sinai, prin Edom, destinația finală a lui YHVH este Sionul. Acesta este locul în care Dumnezeu a hotărât să locuiască pentru totdeauna. În formularea profesorului biblic britanic, Derek Kidner, paradoxul alegerii neînsemnatului Munte al Sionului în locul semețului Munte al Hermonului „este soiul de paradox care Îi face plăcere Domnului, precum alegerea lui David (cărui a fi este atribuit acest psalm) și a neînsemnatului Betleem; într-adevăr, a «lucrurilor care nu sunt» (1 Cor. 1:28).“¹⁷

De asemenea, versetele acestea sunt o lovitură devastatoare pentru teologii creștini care pretind că Dumnezeu nu mai are planuri speciale pentru Muntele Sionului propriu-zis și pentru poporul evreu. După cum lămurește acest pasaj, Muntele Sionului va fi locuința permanentă a Domnului. Pe acest munte, Isus va sta pe tronul Tatălui Său David, domnind peste națiuni.

Carele lui Dumnezeu

Următorul verset este fascinant. Dumnezeu este descris intrând în Ierusalim însoțit de o mulțime de care: „Carele Domnului se numără cu douăzecile de mii, cu mii și mii“ (v. 17a). Bineînțeles, Dumnezeu însuși nu călărește în mii de care. În schimb, este însoțit de armatele Sale redutabile. Astfel, călătoria lui Isus este descrisă începând din Sinai „în mijlocul zecilor de mii de sfinți“ (Deut. 33:2; cf. v. 8) și se sfârșește cu o intrare triumfală în Ierusalim. Următoarea parte a versetului este absolut magnifică, în foarte multe aspecte: „Domnul este în mijlocul lor; Sinai este acum în sanctuar“ (Ps. 68:17b, ESV). Odată ce Isus a ajuns la destinație, YHVH este prezent în carne și oase în mijlocul poporului din Ierusalim. Declarația că Sinai este acum în sanctuar transmite ideea că Dumnezeul slavei, al norilor de furtună, al tunetelor și cutremurelor de pământ, care a coborât pe munte în mijlocul unei văpăi de foc, cu atât de mult timp în urmă, va fi prezent, locuind trupește în Templu. Viziunea ne acaparează imaginația.

Versetul 18 a suscitat o gamă largă de interpretări:

Te-ai suit pe înălțime, ai luat prinși de război, ai luat în dar oameni; cei răzvrățiți vor locui și ei lângă Domnul Dumnezeu. (Ps. 68:18)

Păstrând stilul imnului triumfal clasic, limbajul se referă aici la ascensiunea lui Isus în Ierusalim ca rege întors din luptă cu o oaste de prizonieri de război. Kidner întreabă: „Cine sunt acești captivi și ale cui sunt darurile? Imaginea bătăliei și ecourile Cântării

Deborei sunt indicii că ar fi vorba de prizonieri inamici și de reparații inamice. Dumnezeu a câștigat războiul, a intrat în capitală și a cerut tribut rebelilor.¹⁸ În Efeseni 4:8, Pavel citează acest verset, dar aplicându-l ascensiunii lui Hristos la cer, de unde El a distribuit diversele daruri ale Noului Testament oamenilor.¹⁹

Dumnezeul mântuirii noastre

David aduce laude lui Dumnezeu pentru salvarea poporului Său:

Te-ai suit pe înălțime, ai luat prinși de război, ai luat în dar oameni; cei răzvrățiți vor locui și ei lângă Domnul Dumnezeu. Dumnezeu este pentru noi Dumnezeuul izbăvirilor, și Domnul Dumnezeu ne poate scăpa de moarte. (Ps. 68:19-20)

Primul gând al creștinilor despre salvarea (mântuirea) pe care o va aduce Dumnezeu este că Dumnezeu salvează sufletul omului de efectele păcatului și ale morții. Dar, din perspectivă biblică, salvarea este mult mai holistă. Aici, Dumnezeu este laudat pentru că Și-a salvat și Și-a eliberat, la propriu, poporul de cei care îl capturaseră cu intenția de a-l stârpi. În Psalmul 102, avem exact aceeași imagine. Dumnezeu Se uită din cer și vede ananghia în care se găsea poporul Său, luat prizonier și condamnat la moarte:

Căci El privește din înălțimea sfințeniei Lui; Domnul privește din ceruri pe pământ, ca să audă gemetele prinșilor de război și să izbăvească pe cei ce sunt pe moarte; pentru ca ei să vestească în Sion Numele Domnului, și laudele Lui, în Ierusalim, când se vor strânge toate popoarele și toate împărățiile ca să slujească Domnului. (Ps. 102:19-22)

Fără îndoială, aceste versete descriu pregătirile pe care Isus le face pentru revenirea Sa, pentru momentul când va coborî în carne și oase și va elibera prizonierii. Întoarcerea lui Isus aduce poporului Său o salvare profund holistă. Dar, înainte de a-l salva în plan spiritual, trebuie să-l scape cu viață, cât mai literal cu putință.

Cel ce zdrobește

Psalmul reia de nenumărate ori aceleași teme generale. David revine la tema distrugerii dușmanilor de către Dumnezeu. Dacă la începutul psalmului, era înălțată spre Dumnezeu rugăciunea de a Se scula și de a distruge dușmanii Israelului, acum avem o descriere foarte explicită și grafică a acestei distrugerii:

Da, Dumnezeu va zdrobi capul vrăjmașilor Lui, creștetul capului celor ce trăiesc în păcat. Domnul zice: „Îi voi aduce înapoi din Basan, îi voi aduce înapoi din fundul mării, ca să-ți cufunzi piciorul în sânge, și limba câinilor tăi să-și capete partea din vrăjmașii tăi.” (vv. 21-23)

Ca și în Bindecuvântarea lui Moise și în Cântarea Deborei, Războinicul divin zdrobește. Oricât de inconfortabilă ar fi această imagine pentru cei care văd în Isus un soi de hipot blajin, aici David descrie un Isus care strivește cu brutalitate capetele dușmanilor Săi. Cel ce zdrobește capul șarpelui, în Geneza 3:15, este descoperit acum a fi Dumnezeu și Mesia (Gen. 3:15; Num. 24:17; Deut. 32:35; 33:21; Sam. 2:10; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10;

68:21; 110:5; Ioel 3:13; Isa. 63:3; Hab. 3:13; Mal. 4:3; Rom. 16:20; Apoc. 14:20; 19:15). Și mai fioroasă este imaginea dușmanilor lui Dumnezeu, aduși înapoi doar pentru ca cei prezenți la sărbătorile inaugurale din Ierusalim să-și îmbăieze tălpile în sângele lor. Așa sângeroasă cum e, imaginea este preluată în Noul Testament, unde Pavel încurajează credincioșii să-și amintească că „Dumnezeul păcii îl va zdrobi pe Satana sub picioarele voastre în curând“ (Rom. 16:20). Ducând un pas mai departe acea imagine sângeroasă, câinii se vor ospăta din carnea celor răi. Versetul acesta este indiciul cel mai timpuriu că, la sfârșitul veacului, va avea loc un mare ospăț, la care păsările și animalele se vor ospăta din leșurile celor ce invadează Ierusalimul. Ulterior, Ezechiel va dezvolta dramatic această temă (Ezech. 39:17-20) și ea va fi preluată în Noul Testament, unde un înger cheamă păsările și animalele să se adune la Ierusalim ca să mănânce carnea armatelor lui Anticrist (Apoc. 19:17-19).

Procesiunea lui Dumnezeu: continuare

Ceea ce urmează este, în opinia mea, centrul glorios al psalmului:

Ei văd intrarea Ta, Dumnezeule, intrarea Dumnezeului meu, Împăratului meu, în Locașul cel Sfânt. În frunte merg cântăreții, apoi cei ce cântă din instrumente, în mijlocul fetelor care sună din timpane. Binecuvântați pe Dumnezeu în adunări, binecuvântați pe Domnul, cei ce vă coborâți din Israel! (vv. 24-26)

Avem aici, direct de pe buzele inspirate ale regelui David, o descriere propriu-zisă a descendentului Său, Isus, Mesia, mărșăluind victorios în Ierusalim. El este YHVH, Dumnezeu însoțit de tunete și fulgere de pe Muntele Sinai, dar și deplin umanul „Fiu al lui David“. Intrarea lui Isus Mesia în cetate este numită aici „intrarea lui Dumnezeu“. Este greu să înțelegem pe de-a-ntregul tot ce este descris aici. Dacă ar fi un film, ar fi câte ceva de văzut pentru toată lumea. Pentru cei atrași de așa ceva, pot vedea sânge și război. Pentru cei pe care îi emoționează acest gen, *filmul este un musical*. Fiindcă vedem acum, ca regele David în urmă cu atâtea generații, că în fruntea alaiului sunt cântăreții și liderii de închinare! În urma convoiului, sunt alte femei care cântă din instrumentele lor și sărbătoresc. Intrarea triumfală umilă a regelui, descrisă în Evangheliile, a fost acum înlocuită de intrarea triumfală supremă a Regelui Slavei, asemenea unei procesiuni glorioase a armatei din filmele trilogiei *Stăpânul Inelelor*, dar de o mie de ori mai spectaculoasă. David a descris cel mai glorios alai victorios din istorie. Cel strălucitor, a cărui venire a fost precum răsăritul pe Muntele Sinai, mai strălucește încă, cu mulțimi de îngeri și sfinți în care de război, alături de mulțimi de prizonieri eliberați, toți plini de veselie, cântând și închinându-se Dumnezeului și Regelui lor. Pentru cei care Îl iubesc pe Isus și doresc venirea Lui, se prea poate să nu fie subiect de meditație mai perfect decât acesta.

Versetul 27 enumeră patru reprezentanți din cele douăsprezece triburi ale Israelului, care vor fi prezenți în acea zi:

Iată tânărul Beniamin, care stăpânește peste ei, căpeteniile lui Iuda și ceata lor, căpeteniile lui Zabulon, căpeteniile lui Neftali. (Ps. 68:27)

În timp ce Benjamin și Iuda reprezintă Regatul din Sud al lui Iuda, Zebulon și Neftali reprezintă cele zece triburi nordice care formau Regatul lui Israel. Mențiunea triburilor reprezentând cele două regate arată că Israelul va fi atunci restaurat. Această restaurare din vremurile din urmă a întregii case a lui Israel mai este profetită, în mod specific, atât de Ieremia, cât și de Ezechiel (cf. Ier. 31:31-33; 33:14; Ezech. 37:15-28). În același timp, versetul respinge ideea, atât de comună între creștini, că Dumnezeu nu mai are planuri speciale de viitor pentru Israel ca națiune. Vedem aici că toată casa lui Israel va fi restaurată și prezentă la revenirea lui Isus. Nimic nu transmite cu mai multă claritate conceptul unui Israel național decât referința la cele douăsprezece triburi ale acestuia. Restaurarea escatologică a celor douăsprezece triburi ale Israelului este validată și de Noul Testament, când Isus le-a spus ucenicilor Săi: *„Adevărat vă spun că atunci când va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al măririi Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, care M-ați urmat, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie și veți judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.“* (Mat. 19:28).

Când Isus va fi Rege în Ierusalim

Versetul 29 vorbește despre perioadă propriu-zisă a restaurării, când Isus este prezent ca rege în Ierusalim:

Împărații Îți vor aduce daruri la Ierusalim.(v. 29)

Mulți creștini susțin ideea că, după revenirea lui Isus, Templul nu va mai fi reconstruit. Dar Scripturile arată clar că, după ce Se va întoarce, Isus Însuși va supraveghea reconstrucția Templului din Ierusalim (de ex. Isa. 60:10-13; Ezech. 40-48; Zah. 6:12-13). Descrierea regilor care vin încărcăți de daruri pentru a asista la reconstrucția Templului, în era mesianică, este profetită și de profetul Isaia (60:1-15).

Cel ce zdrobește: continuare

Motivul zdrobirii dușmanilor lui Dumnezeu este reluat în psalm o ultimă dată, subliniind caracterul ațățător la război și iubitor de pradă al dușmanilor lui Dumnezeu:

Înspăimântă fiarele din trestii, ceata taurilor, cu vițeei popoarelor; calcă în picioare pe cei ce poftesc tribut! Risipește popoarele cărora le place să facă război! Nobili vor veni din Egipt; Cuș aleargă cu mâinile întinse spre Dumnezeu. (Ps. 68:30-31, ESV)

„Fiarele din trestii“ se referă, cel mai probabil, la crocodili, care, găsindu-se din abundență în Nil, simbolizează Egiptul. Astfel, David invocă mustrarea („înspăimântarea“) conducătorilor ostili ai Egiptului. Apoi, se roagă ca, la venirea Lui, Cel ce zdrobește să îi strivească sub tălpi pe dușmanii însetați de război și prăzi ai Israelului. Ulterior, diverși profeți aveau să descrie armatele invadatoare ale Anticristului în exact aceiași termeni (Isa. 10:6; Dan. 11:24; Ezech. 38:13; Zah. 14:1). Ca rezultat al judecăților lui Dumnezeu împotriva celor ostili poporului Său, Egiptul și Cușul (Sudanul din zilele noastre) se vor pocăi, vor striga la Dumnezeu și vor trimite emisari la Ierusalim (cf. Isa. 19). În mod similar, Isaia mai vorbește despre o serie de judecăți răscumpărătoare

care vor avea loc în Egipt în zilele din urmă, conducând la întoarcerea multora la Domnul acolo (cf. Isa. 19; Ezech. 30:4-6).

Laude Călărețului-Norilor: continuare

Mult dincolo de Egipt și Cuș, psalmul se încheie cu o chemare grandioasă a tuturor națiunilor pământului să cânte laude gloriosului Călăreț al Norilor:

Cântați lui Dumnezeu, împărățiile pământului, și lăudați pe Domnul! Cântați Celui ce călărește pe cerurile cerurilor veșnice! Iată că se aude glasul Lui, glasul Lui cel puternic! Dați slavă lui Dumnezeu, a cărui măreție este peste Israel și a cărui putere este în ceruri. Ce înfricoșat ești, Dumnezeule, din Locașul Tău cel Sfânt! Dumnezeul lui Israel dă poporului Său tărie și mare putere. Binecuvântat să fie Dumnezeu! (Psalmul 68:32-35)

Chemarea de a aduce laude entuziaste Domnului, care în deschiderea psalmului (vv. 1-6) era adresată Israelului, devine acum una universală, pentru toate națiunile. Și totuși, în ciuda faptului că Dumnezeu este Dumnezeul tuturor națiunilor, El Se recomandă ca „Dumnezeul lui Israel“, care Își arată măreția peste Israel.

Concluzie

Cuprinsul acestui mare psalm al lui David ne pune la dispoziție, fără drept de apel, imaginile profetice cele mai maiestuoase și emoționante din întreaga Biblie. În marșul istoric al Domnului de la Sinai până în Sion, avem ocazia să aruncăm o privire asupra gloriei celui mai anticipat și mai îndelung așteptat eveniment din toate timpurile. Ni se arată aici o frântură din revenirea lui Isus, ale cărei detalii sunt dezvoltate cu mult peste ceea ce am văzut anterior în Binecuvântarea lui Moise sau în Cântarea Deborei. Împreună cu David, putem spune și noi că „vedem intrarea Ta, o, Dumnezeule“, alaiul lui Isus, Dumnezeul și Regele nostru, intrând în Locașul Sfânt. Nu este de mirare, așa stând lucrurile, că tonul psalmului este unul de sărbătoare și efervescent entuziasm. După cum era folosit de israeliții din vechime pentru comemorarea faptelor de vitejie ale lui Dumnezeu și pentru anticiparea celor viitoare, acest psalm poate să amintească din nou poporului lui Dumnezeu despre ceea ce are să vină în curând. Fie ca poporul lui Dumnezeu de azi să redescopere acest diamant neprețuit cu multiple fațete. Să recuperăm cu toții entuziasmul și anticiparea care l-au copleșit pe regele David în dansul său sălbatic înaintea unei simple embleme a Celui pe care noi îl vom vedea, în carne și oase, la revenirea Lui, într-o văpaie de foc și cu mare slavă.

¹ Nancy deClaissé-Walford și Beth Tanner, “Book Two of the Psalter: Psalms 42–72,” in *The Book of Psalms*, ed. E. J. Young, R. K. Harrison, și Robert L. Hubbard Jr., *The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI; Cambridge, U.K.: William B. Eerdmans Publishing Company, 2014), 542.

² Michael Wilcock, *The Message of Psalms: Songs for the People of God*, ed. J. A. Motyer, vol. 1, *The Bible Speaks Today* (Nottingham, England: Inter-Varsity Press, 2001), 235.

³“O învolburată rupere de nori – unul dintre psalmii cei mai explozivi și palpitanti din toată Psaltirea, este posibil să fi fost compus pentru procesiunea lui David, când a dus

chivotul de la casa lui Obed-Edom până în cetatea lui David, cu multă veselie,” Derek Kidner, *Psalms 1–72: An Introduction and Commentary*, vol. 15, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973), 256. Vezi și: R. E. O. White, “Psalms,” in *Evangelical Commentary on the Bible*, vol. 3, Baker Reference Library (Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1995), 384. Și Gray, John. “A Cantata of the Autumn Festival: Psalm LXVIII.” *Journal of Semitic Studies* 22 (1977): 2–26.

⁴ Marvin E. Tate, *Psalms 51–100*, vol. 20, *Word Biblical Commentary* (Dallas: Word, Incorporated, 1998), 172.

⁵ În mod similar, Lexham English Bible redă: „Dumnezeu Se va scula; dușmanii Săi vor fi risipiți și cei ce Îl urăsc vor fugi dinaintea Lui.” W. Hall Harris III et al., eds., *The Lexham English Bible* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2012), Ps 68:1.

⁶ În versiunile în limba engleză NET, NKJV, NIV, LEB, NRSV, GNT, Isus vine călare „pe nori”, în timp ce în KJV, El vine „pe ceruri”.

⁷ În NASB și ESV, Isus străbate călare “deșerturile.”

⁸ Michael Wilcock, *The Message of Psalms: Songs for the People of God*, ed. J. A. Motyer, vol. 1, *The Bible Speaks Today* (Nottingham, England: Inter-Varsity Press, 2001), 236.

⁹ Marvin E. Tate, *Psalms 51–100*, vol. 20, *Word Biblical Commentary* (Dallas: Word, Incorporated, 1998), 176.

¹⁰ C. H. Spurgeon, *The Treasury of David: Psalms 56-87*, vol. 3 (London; Edinburgh; New York: Marshall Brothers, n.d.), 139.

¹¹ “În versetele 9 și 10 (Ebr. 10, 11), verbele *ai dat* și *ai întărit* ar trebui redat la prezent sau viitor; cf. neb.” Derek Kidner, *Psalms 1–72: An Introduction and Commentary*, vol. 15, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973).

¹² Marvin E. Tate, *Psalms 51–100*, vol. 20, *Word Biblical Commentary* (Dallas: Word, Incorporated, 1998), 178.

¹³ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah : A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 292.

¹⁴ Concepția că Isus personal va conduce Israelul prin „țarcul” Edomului, la revenirea Lui, poate fi și în spatele următoarelor comentarii ale lui Isus adresate ucenicilor Săi: „Adevărat, adevărat vă spun că cine nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe altă parte, este un hoț și un tâlhar. Dar cine intră pe ușă este păstorul oilor. Portarul îi deschide și oile aud glasul lui; el își cheamă oile pe nume și le scoate din staul. După ce și-a scos toate oile, merge înaintea lor; și oile merg după el, pentru că îi cunosc glasul. Nu merg deloc după un străin, ci fug de el, pentru că nu cunosc glasul străinilor” (Ioan 10:1-5). Dacă acesta este cazul, atunci păstorul cel fals este, cel mai probabil, o referință la Anticrist.

¹⁵ Willem A. VanGemeren, “Psalms,” in *The Expositor’s Bible Commentary: Psalms* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III and David E. Garland, vol. 5 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 519.

¹⁶ Avraham Negev, *The Archaeological Encyclopedia of the Holy Land* (New York: Prentice Hall Press, 1990). Hermon (Mount).

¹⁷ Derek Kidner, *Psalms 1–72: An Introduction and Commentary*, vol. 15, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973), 260.

¹⁸ Derek Kidner, *Psalms 1–72: An Introduction and Commentary*, vol. 15, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973), 260.

¹⁹ Pentru o discuție utilă a relațiilor dintre Efeseni 4:8 și Psalmul 6:18, vezi Frank S. Thielman, “*Ephesians*,” în *Commentary on the New Testament Use of the Old Testament* (Grand Rapids, MI; Nottingham, UK: Baker Academic; Apollos, 2007), 820.

Un drum prin deșert

Analiza Profețiilor Deșertului a început la sfârșitul rătăcirilor Israelului prin pustie, cu Cântarea lui Moise. De acolo, am trecut la perioada judecătorilor, cu imnul de victorie al Deborei. Apoi, am mers mai departe, la epoca regilor, cu psalmul mării procesiuni a lui David. Împreună, aceste profeții extraordinare au pus fundamentele așteptării Israelului ca, încă o dată, YHVH să vină din Sinai, să străbată în marș deșertul Edomului și să-Și salveze poporul. Aceste așteptări s-au cimentat în mentalul evreilor, în timpul profeților. Profetul Isaia, în mod deosebit, avea să aducă o mare contribuție tradiției.

Un drum prin deșert

În Partea a II-a, am discutat numeroasele referințe din profeția lui Isaia la cercul măsurilor disciplinare ale legământului. Conform acestuia, mai întâi, mulți dintre locuitorii Israelului vor fi luați captivi în națiunile înconjurătoare sau vor fugi în deșert. Apoi, în ceasul lor cel mai negru, Domnul Își va face apariția și Își va salva poporul. Dacă David descria această mare eliberare ca pe un convoi sfânt prin deșert, Isaia a descris deschiderea unui drum masiv prin deșert, pe care Dumnezeu și poporul Lui vor călători în procesiune până la Ierusalim. Sub pașii Domnului și ai poporului Său, pământul uscat și sterp al deșertului se va preface într-o grădină luxuriantă (35:1-10; 40:1-11; 41:18; 43:19-20; 51:3). Vom analiza mai jos primele două pasaje.

Isaia 35

Isaia 34 și 35 formează o profeție unitară. În capitolul 34, Domnul Își face publice intențiile de a judeca națiunile ostile Israelului, reprezentate de Edom. Acestea vor deveni un deșert steril și un morman de cenușă. În capitolul 35, însă, imaginea este inversată. Poporul Israelului este descris în exil în Edom, într-un deșert descris ca fiind sterp și uscat. În ciuda stării deznădăjduite în care se află, Domnul le promite că deșertul va deveni un loc al vieții noi, al fertilității și al unei bucurii extraordinare:

Pustiul și țara fără apă se vor bucura; pustietatea se va înveseli și va înflori ca trandafirul; se va acoperi cu flori și va sări de bucurie, cu cântece de veselie și strigăte de biruință, căci i se va da slava Libanului, strălucirea Carmelului și a Saronului. Vor vedea slava Domnului, măreția Dumnezeului nostru. (vv. 1-2)

Deșertul Arabiei, un deșert arid situat în sudul și estul Israelului, va avea parte de o transformare totală. Webb face o frumoasă descriere a acestei transfigurări divine: „În capitolul 35, pare că o strălucitoare dâră de lumină străpunge norii și totul este scaldat din nou în splendoare. Pustiuri aride explodează de flori pe măsură ce gloria Domnului se coboară aidoma unor averse revigorante, iar pământul întreg strigă de bucurie.”¹ Vedem aici o elaborare directă pe marginea Psalmului Procesional al lui David, care anunța că, la venirea lui Dumnezeu, deșertul va avea parte de o „ploaie binefăcătoare” care va revigora pe poporul Său sleit de puteri acolo (Ps. 68:9-10). Isaia dezvoltă gândurile lui David și descrie deșertul mustind de viață și de strigăte de bucurie. Strigătele și sărbătoarea aparțin exilaților și prizonierilor Israelului, care se întorc acum liberi în Sion.

Aceasta este, de asemenea, o expansiune a Psalmului 68, unde foștii prizonieri sunt conduși cu cântece. În viziune este incontestabil contextul zilelor din urmă. După cum arată Webb: „În mod clar, aici se are în vedere o situație de exil și o întoarcere... Dar tot atât de clar, capitolul acesta are implicații care trec dincolo de această situație, spre altceva.”² Acest altceva nu poate fi, bineînțeles, decât răscumpărarea finală care va avea loc atunci când Mesia va sosi în toată slava Sa. Astfel, Isaia spune că Israelul va „vedea” slava și maiestuoșitatea lui YHVH. După cum se exprimă Gary Smith, profeția este încă o promisiune a „arătării lui Dumnezeu pe pământ.”³

Poezie sau realitate?

Mulți comentatori încearcă să interpreteze aceste pasaje în cheie poetică sau exclusiv figurativă. Pentru ei, deșertul nu reprezintă decât îndelungata istorie de suferință și izolare de Dumnezeu a Israelului sau ceva de genul. Înverzirea deșertului reprezintă, simplu, inversarea condițiilor și tristeții Israelului. Deși, ce-i drept, viziunea este plină de figuri de stil și de simboluri, ea ar trebui înțeleasă în mod holist, adică având un mesaj atât despre realități figurative, cât și despre o realitate viitoare, foarte reală, definitivă și literală. În toate diversele Profetii ale Deșertului, accentul pe locații geografice foarte specifice, precum Sinai, Seir, Paran, Edom și Ierusalim, arată clar că acestea nu sunt doar niște simple metafore abstracte sau universale.

După cum diversele măsuri disciplinare ale legământului au fost împlinite la propriu în istorie, tot astfel și eliberarea finală a Israelului va avea loc propriu-zis. Când au venit babilonienii, Israelul nu a fost invadat și distrus în sens metaforic. Poporul său nu a fost deportat la modul figurativ între națiuni. Pe măsură ce această viziune a venirii lui Dumnezeu prinde contur, și mai ales pe când ajungem la perioada Noului Testament, este foarte clar că Dumnezeu avea intenția ca aceste așteptări să fie înțelese în raport cu realități viitoare cât se poate de concrete. Să nu dăm voie folosirii meșteșugite a mijloacelor poetice din profeția lui Isaia să ne convingă că aceste pasaje sunt niște simple metafore. Ele sunt mult mai mult de atât. Vorba îngerilor pentru cei prezenți pe Muntele Măslinilor, „Isus Se va întoarce pe nori în același fel” în care S-a și înălțat sub ochii lor și a dispărut în nori (Fapte 1:9-11). Promisiunile făcute de Dumnezeu în Scripturi, cum că Se va întoarce, va străbate deșertul în marș și Își va elibera poporul din exil, sunt reale. Așa au fost înțelese în toată istoria Israelului și tot așa ar trebui înțelese și de creștinii de azi.

Dumnezeu va veni cu răzbunare

În continuarea profeției din Isaia 35, vedem că Dumnezeu va veni aducând, în mod specific, răzbunare față de inamicii Săi și salvare pentru poporul Său:

„Întăriți mâinile slăbănogite și întăriți genunchii care se clatină. Spuneți celor slabi de inimă: „Fiți tari, și nu vă temeți! Iată Dumnezeul vostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu; El însuși va veni și vă va mântui.” (vv. 3-4)

Vestea bună a revenirii lui Dumnezeu este comparată cu ploile revigorante ce udă deșertul, căci venirea Lui, asemenea ploii, va aduce ușurare celor care sunt epuizați, prinși în ghearele anxietății și temători. Acestora li se aduce încurajare, pentru că mult așteptatul Mesia, „răzbunarea lui Dumnezeu”, va veni. După cum am discutat în capitolele

precedente, ideea că Mesia va veni cu răzbunare și judecată ca să îi zdrobească pe dușmanii Săi este o temă proeminentă, repetată în nenumărate rânduri în Scripturi (Gen. 3:15; Num. 24:17; Deut. 32:35; 33:21; Sam. 2:10; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:21; 110:5; Ioel 3:13; Isa. 63:3; Hab. 3:13; Mal. 4:3; Rom. 16:20; Apoc. 14:20; 19:15). În paralel cu venirea Sa cu răzbunare pentru inamicii Lui, sunt promisiunile despre ceea ce va face pentru poporul Lui: „El te va salva.“

Recompensă pentru săraci

Cum arată această salvare? Ce se va întâmpla atunci când Isus Se întoarce? Isaia spune că orbii, surzii, mușii și șchiopii vor avea parte de o vindecare completă:

Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor; atunci șchiopul va sări ca un cerb, și limba mutului va cânta de bucurie; căci în pustiu vor țâșni ape, și în pustietate, pâraie; marea de nisip se va preface în iaz, și pământul uscat, în izvoare de apă. În vizuina care slujea de culcuș șacalilor vor crește trestii și papură. (vv. 5-7)

Ziua Domnului, ziua cea mare a dreptății, va transforma totul. Deșertul se va preface într-o grădină bine irigată, aceia care înainte nu puteau umbla vor sări precum căprioarele, iar limba care nu putea vorbi va striga de bucurie. Această înnoire va avea impact atât asupra pământului, cât și asupra trupurilor celor din poporul Domnului. Când va veni slava lui Dumnezeu, va demara înnoirea tuturor lucrurilor. Deși contextul imediat al acestui capitol este, într-adevăr, revenirea propriu-zisă a lui Isus, el are implicații mai largi în domnia milenară a lui Mesia, pe care Petru o numește „vremurile așezării din nou a tuturor lucrurilor, despre care Dumnezeu a vorbit prin gura tuturor sfinților Săi proroci din vechime“ (Fapte 3:21). În Epistola către Romani, apostolul Pavel face referire, cel mai probabil, tot la această profeție, atunci când spune că și creația însăși „va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu“ (cf. Rom. 8:18-25).

Venirea acasă în Sion

Acum, Isaia introduce tema drumului prin deșert. Acesta va fi un drum creat cu totul pentru cei răscumpărați:

Acolo se va croi o cale, un drum, care se va numi Calea cea sfântă: niciun om necurat nu va trece pe ea, ci va fi numai pentru cei sfinți; cei ce vor merge pe ea, chiar și cei fără minte, nu vor putea să se rătăcească. Pe calea aceasta nu va fi niciun leu, și nicio fiară sălbatică nu va apuca pe ea, nici nu va fi întâlnită pe ea, ci cei răscumpărați vor umbla pe ea. Cei izbăviți de Domnul se vor întoarce și vor merge spre Sion cu cântece de biruință. O bucurie veșnică le va încununa capul, veselia și bucuria îi vor apuca, iar durerea și gemetele vor fugi! (vv. 8-10)

În timp ce Profețiile Deșertului anterioare transmiteau imaginea lui YHVH mărșăluind pe o rută relativ bine delimitată, de la Sinai la Sion, Isaia a elaborat acea viziune. Acum, profetul vorbește despre un drum propriu-zis. Când Dumnezeu pornește în marș, o cale masivă se deschide înaintea Lui prin deșert, pe care nu vor pași cei

nedrepti, ci doar cei „răscumpeării“. Vedem aici o altă aluzie directă la psalmul procesional al lui David, unde Mesia mergea în fruntea prizonierilor cântând (Ps. 68:6). Acum, Isaia menționează că răscumpeării Domnului strigă de bucurie. Pe măsură ce intră în țară, gemetele și suferințele lor de până atunci sunt înlocuite cu strigăte de sărbătoare și o bucurie care nu se estompează.

Cine, mai exact, sunt răscumpeării care vor face parte din această glorioasă procesiune? Deși contextul profeției se aplică mai întâi exilaților Israelului, ei nu vor fi, sub nicio formă, singurul grup prezent acolo. Știm cine nu va fi inclus; textul spune că oamenii nesăbuiți, necurați și violenți (leii) nu vor umbla pe acest drum. Da, rămășița slujitoare a evreilor cărora Isus le redă libertatea îl vor urma în Sion, capitala Regatului restaurat al Israelului. După cum am văzut, însă, alaiul cuprinde și mulțimi de care trase de îngeri. Apostolul Pavel adaugă și că aceia dintre noi care suntem răscumpeării vom fi acolo: „Când Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă“ (Col. 3:4). În mod clar, asta sporește marea acestor profeții. Pentru cei ce suntem „în Mesia“, acesta este viitorul nostru; nu este un viitor fantastic și îndepărtat rezervat altora. Acest alai sfânt condus de Isus, în plinătatea gloriei Sale strălucitoare, este ceva ce vom vedea, auzi, gusta și mirosi și la care vom lua parte cu toată inima. Cei ce suntem ai Săi vom cânta și vom striga de bucurie alături de foștii prizonieri ai Israelului!

Înainte de a trece mai departe, observăm că, asemenea tuturor celorlalte Profeții ale Deșertului studiate până acum, Isaia 35 preia diverse motive din exod și le aplică viitoarei veniri a lui Mesia. Motyer afirmă: „Este clar că contextul acestor versete este exodul.“⁴ Această profeție a lui Isaia este, așadar, încă un zăcământ important al tradiției tot mai bogate a Profețiilor Deșertului.

Isaia 40

Doar câteva capitole mai târziu, Isaia revine asupra temei drumului prin deșert. Profeția începe cu o chemare la mângâierea Israelului, pentru că necazurile ei au ajuns la capăt și răscumpeării ei a venit, în sfârșit:

„Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu, zice Dumnezeuul vostru. Vorbiți bine Ierusalimului și strigați-i că robia lui s-a sfârșit, că nelegiuirea lui este ispășită; căci a primit din mâna Domnului de două ori cât toate păcatele lui.“ (vv. 1-2)

Răscumpeării finală a Israelului, însă, cea care a fost procurată prin jertfa ispășitoare a lui Isus, „mângâierea“, nu va avea loc la nivel național decât la întoarcerea Lui (Isa. 12:1-2). Apoi, se aude un glas care strigă să se facă un drum prin deșert pentru Dumnezeu:

Un glas strigă: „Pregătiți în pustie calea Domnului, neteziți în locurile uscate un drum pentru Dumnezeuul nostru! Orice vale să fie înălțată, orice munte și orice deal să fie plecate, coastele să se prefacă în câmpii și strâmtorile, în vâlcele!“ (vv. 3-4)

Avem aici imaginea unui crainic care merge înaintea regelui, anunțându-i venirea. Mai târziu, Maleahi, ultimul dintre profeții biblici, va repeta aceeași temă: „„Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea. Și deodată va intra în Templul Său Domnul pe care-L căutați: Solul legământului pe care-L doriți; iată că vine – zice Domnul

oștirilor.“ (Mal. 3:1). Majoritatea creștinilor sunt familiarizați cu aceste pasaje, pentru că sunt citate în toate cele patru evanghelii cu referire la Ioan Botezătorul (Mat. 3:3; 11:10; Marcu 1:2-3; Luca 3:4-5; 7:27; Ioan 1:23). Într-adevăr, Ioan S-a identificat a fi glasul care strigă în pustie (Ioan 1:23). Având în vedere că a trăit în deșertul Iudeii și a chemat Israelul la pocăință, pregătind oamenii pentru primirea lui Isus ca Mesia, el a întrunit, în mod clar, criteriile. Este important să admitem, însă, că realizarea ultimă a profeției este, încă, de domeniul viitorului, la întoarcerea lui Isus. Următoarele două versete lămuresc acest lucru:

Atunci se va descoperi slava Domnului, și în clipa aceea orice făptură o va vedea... Iată, Domnul Dumnezeu vine cu putere și poruncește cu brațul Lui. Iată că plata este cu El și răsplătirile vin înaintea Lui. (v. 5, 10)

În aceste două versete sunt cuprinse cinci teme importante, descriind, toate, cea de-a doua venire a lui Isus:

1. Slava Domnului va fi descoperită.
 2. Slava Domnului va fi vizibilă pentru toți oamenii.
 3. Dumnezeu va veni.
 4. El va aduce atât răsplata, cât și recompensa.
 5. Brațul Lui va domni.
- Mai întâi, referința la descoperirea slavei lui Dumnezeu este folosită în mod consecvent în legătură cu Isus și cu întoarcerea Sa (Mat. 16:27; 24:30; 25:31; Marcu 13:26; Luca 21:27; 1 Cor. 2:8; 2 Cor. 4:4; Evr. 1:3; Tit 2:13).
 - În al doilea rând, conceptul revenirii lui Isus ca eveniment vizibil, „văzut“ de toată lumea, este o temă recurentă atât în Vechiul Testament, cât și în Noul (Isa. 33:17; 35:2; 52:8, 10; 66:14, 18; Zah. 12:10; Mat. 24:30; 26:64; 1 Tes. 1:7-8; 2 Tes. 2:8; Col. 3:4; Apoc. 1:7).
 - În al treilea rând, conceptul „venirii“ lui Dumnezeu la sfârșitul veacului este găsit atât în Profețiile Deșertului, cât și în multe alte profeții mesianice (Deut. 33; Jud. 5; cf. Dan. 7:13; Mat. 24:30; Marcu 13:26; Luca 21:27; 2 Pet. 3:4; Evr. 10:37).
 - În al patrulea rând, tema venirii lui Mesia pentru a aduce pedeapsa celor răi și răsplătirile celor dreți este o temă integral legată de revenirea Lui (Gen. 3:15; Num. 24:17; Deut. 32:25; 33:21; Sam. 2:10; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:21; 110:5; Ioel 3:13; Isa. 63:3; Hab. 3:13; Mat. 25:23; 31-46; Iuda 14; Apoc. 14:20; 19:15).
 - În al cincilea rând, „brațul Domnului“ care domnește în locul Lui este o referință la faptele mărețe ale lui Dumnezeu din timpul exodului (Ex. 3:19; 6:6; 13:3; 15:16; Deut. 4:34; 5:15; 7:8, 19; 26:8). Ulterior, profeții vor aplica această sintagmă răscumpărării viitoare aduse de Mesia (Isa. 52:10; 53:1; Ier. 32:21; Ezech. 20:33-34), iar scriitorii Noului Testament, lui Isus (Luca 1:51; Ioan 12:38).

Păstorul

În următorul verset, vedem repetată o altă temă cunoscută:

El Își va paște turma ca un păstor, va lua mieii în brațe, îi va duce la sânul Lui și va călăuzi blând oile care alăptează. (Isa. 40:11)

Ca și în Psalmul Procesional al lui David (v. 13), Domnul este descris din nou ca un păstor care își mână turma spre casă (cf Mica 2:12-13; 1 Pet. 5:4). Fără îndoială, Isaia 40 este o profeție despre venirea din cer a lui Mesia pentru a aduce eliberare și răscumpărare. Chemarea de a croi un drum neted prin deșert are de-a face cu mult mai mult decât pregătirea inimilor, cum a făcut Ioan Botezătorul. În ultimă instanță, este vorba de pregătirea pentru procesiunea triumfală propriu-zisă a lui Isus prin deșert. Referința la netezirea munților și înălțarea văilor este o expresie care vizează „practica de a construi drumuri procesionale pentru demnitarii aflați în vizită.”⁵ Este, în esență, expresia noastră modernă: „Rulați covorul roșu.” După cum se exprimă Webb: „Drumul Său regal va trece prin deșert și este imperativ să fie făcute pregătirile adecvate.”⁶ Teologul olandez Jan Ridderbos spune clar că: „Împlinirea centrală stă în venirea lui Hristos, splendoarea gloriei lui Dumnezeu.”⁷ În mod similar, Peters spune că profeția:

...va fi împlinită doar în viitor. Cel puțin, o asemenea împlinire ar fi în armonie cu gloria Domnului și cu lucrarea Sa legată de A Doua Venire și nu vedem niciun motiv valid de a respinge identificarea ei, în vreun fel, cu sălbăticia, ca locul din care vine acest Rege al regilor, înaintea căruia se va deschide „un drum” precum acela al unui mare cuceritor.⁸

Ca și cele patru Profeții ale Deșertului dinaintea ei, Isaia 40 face apel la limbajul exodului, aplicându-l, însă, venirii lui Mesia. Din nou, revenirea lui Isus este redată ca un soi de al doilea sau ultim exod din deșert în Sion. Isus, care va conduce El Însuși Israelul prin deșert, este deopotrivă Unul mai mare decât Moise și slava Dumnezeului Atotputernic, YHVH întrupat.

Isaia 42: Când Isus înaintează ca un Războinic

Isaia 42 continuă aceeași temă. După ce scoate în evidență nenumăratele lucruri mărețe care vor fi realizate de către Mesia la venirea Lui, se aude un strigăt: „Cântați Domnului o cântare nouă, cântați laudele Lui până la marginile pământului, voi care mergeți pe mare și cei ce locuiți în ea, ostroave și locuitorii lor!” (v. 10). Chemarea la a-L lauda pe Dumnezeu este extinsă coastelor mării, insulelor și, în sfârșit, pustiei-deșertului:

Pustiul și cetățile lui să înalțe glasul! Satele locuite de Chedar să-și înalțe glasul! Locuitorii stâncilor să sară de veselie: să strige de bucurie din vârful munților! (v. 11)

Paralelismele de aici identifică deșertul cu regiunea din Sela și Chedar. Martin notează: „Chedar... este o zonă din nordul Arabiei, iar Sela era un oraș din Edom.”⁹ În timp ce capitolele 35 și 40 vorbesc despre faptul că Domnul în carne și oase Își va conduce

poporul pe un drum prin deșert, capitolul 42 lămurește locația acestui drum: este același deșert prin care Israelul a mai trecut. Profeția continuă cu o descriere grafică și glorioasă a întoarcerii lui Isus:

Domnul înaintea ca un viteaz, Își stârnește râvna ca un om de război; înalță glasul, strigă, Își arată puterea împotriva vrăjmașilor Săi. (v. 13)

Îmi place foarte tare acest verset. În toate Profețiile Deșertului anterioare, Dumnezeu a fost zugrăvit ca un războinic. Aici, este numit și „un om de război“. Limbajul acesta este preluat direct din imnul de victorie al lui Moise, cântat de israeliți în timp ce se aflau în siguranță pe malurile Mării Roșii, după ce tocmai asistaseră la înfrângerea faraonului și a armatelor sale. Împreună, ei au cântat:

Domnul este un războinic viteaz: numele Lui este Domnul. El a aruncat în mare carele lui faraon și oastea lui; luptătorii lui aleși au fost înghițiți în Marea Roșie. (Ex. 15:3-4)

Cântarea lui Isaia a început cu o chemare la a cânta Domnului un cântec nou (v. 10). Însă, pentru a fi un cântec nou, trebuie să fi existat mai întâi unul vechi. În timp ce primul exod a fost însoțit de un magnific imn de victorie compus de Moise, al doilea exod va prilejui un nou imn de victorie, incomensurabil mai glorios.

Isaia 63

În Isaia 63, profetul ne oferă descrierea cea mai elocventă a lui Isus ca Războinic Divin din toată Scriptura. La începutul acesteia, Isaia stă de strajă pe zidurile Sionului, uitându-se spre sud, spre Edom, și întreabă:

Cine este acesta care vine din Edom, din Boțra, în haine roșii, în haine strălucitoare și calcă mândru în plinătatea puterii Lui? (v. 1a)

Recunoaștem imediat motivele și temele comune Profețiilor Deșertului. Iată din nou Războinicul care mășăluiește din Edom (cf. Deut. 33:1-2; Jud. 5:4-5; Ps. 68:13). Versiunea NASB descrie veșmintele Lui „incandescente, luminoase“, iar în NIV, El este „îmbrăcat în splendoare.“ Diverse alte traduceri, însă, îi descriu hainele de un roșu aprins. Dacă până atunci Domnul mai fusese descris venind în lumină din Sinai și Edom, ideea că hainele Lui ar fi roșii este una nouă.

Călcând în picioare teascul

În capitolul 59, Isaia spune că „brațul Domnului“ Se îmbracă în „răzbunare ca o haină“ și „se acoperă cu gelozie [râvnă] ca și cu o manta“ (v. 17). În capitolul 63, Cel plin de râvnă și de răzbunare intră în bătaia reflectoarelor și răspunde întrebării lui Isaia: „Eu sunt Cel ce vorbesc cu dreptate și am puterea să salvez“ (v. 1, ESV). Isaia înțelege că Cel ce vorbește este Domnul, dar rămâne curios față de îmbrăcămintea Lui: „De ce Ți-s veșmintele roșii, ca ale celor ce calcă strugurii în teasc?“ (v. 2, ESV). De ce arată de parcă toată ziua a călcat struguri în teasc? Domnul răspunde:

„Singur am călcat strugurii în teasc, și nimeni dintre popoare nu a fost cu Mine; i-am strivit în mânia Mea și i-am călcat în picioare în urgia Mea; sângele vieții lor mi-a împroșcat veșmintele și mi-a pătat hainele“ (v. 3, ESV)

În antichitate, strugurii erau puși într-un lighean mare din piatră și striviți sub tălpi. La sfârșitul unei zile lungi, cei ce călcau strugurii în teasc erau mânjiți din creștet până în tălpi de suc de struguri. Războinicul, însă, Și-a pătat hainele cu sângele dușmanilor Săi.

De unul singur?

După cum am discutat mai sus, atunci când Mesia mărșăluiește prin Edom, va fi însoțit de o mare mulțime și de mii de îngeri. Ce vrea să zică versetul acesta prin faptul că El a călcat de unul singur teascul? Nu este decât o reluare a ceea ce s-a vorbit deja în capitolul 59:

Privește din cer și vezi, din locuința Ta cea sfântă și slăvită: unde este râvna și puterea Ta? Fiorul inimii Tale și îndurările Tale nu se mai arată față de mine! Totuși Tu ești Tatăl nostru! Căci Avraam nu ne cunoaște, și Israel nu știe cine suntem; dar Tu, Doamne, ești Tatăl nostru, Tu, din veșnicie Te numești „Mântuitorul nostru”. (vv. 15-16)

Ideea este nu că Isus nu este însoțit de nimeni, ci că doar El este responsabil pentru aducerea eliberării și pentru zdrobirea inamicilor Săi. El este brațul Domnului și slujitorul care a suferit, care a adus de unul singur ispășirea și salvarea, conform descrierii din Isaia 53: „Cine a crezut în ceea ce ni se vestise? Cine a cunoscut brațul Domnului? “ (v. 1). În formularea comentatorului biblic Brevard S. Child: „Nimeni din Israel nu a fost de partea Lui ca să I se facă dreptate... și nici dintre națiuni nu a fost nimeni care să se alătore cauzei drepte a lui Dumnezeu.“¹⁰ Motyer a afirmat și el: „Toată lucrarea de judecată, ca și întreaga lucrare de mântuire, este în mod exclusiv, unic și individual, a Sa.“¹¹ Mântuirea nu este după harul lui Dumnezeu și faptele bune ale omului; nici viitoarea salvare adusă de Isus nu va fi realizată de armatele lui Isus și de vreo coaliție internațională a armatelor oamenilor. Nu va fi Isus și Forțele de Apărare Israeliene. Nicio armată dintre națiuni nu Îi va acorda asistență. Pasajul acesta nu Îl descrie pe Isus și armata Statelor Unite. După cum Isus a procurat jertfa ispășitoare pentru păcatele noastre de unul singur, tot de unul singur Își va zdrobi dușmanii în teascul mâniei și urgiei lui Dumnezeu. Această perspectivă nu contrazice sub nicio formă faptul că El va fi însoțit de armatele Sale cerești atunci când realizează toate acestea.

Pentru recompensa Sionului

În capitolul 34, Isaia vorbise deja despre măcelul escatologic din țara Edomului: „țara lor se adapă cu sânge“ (v. 7) ni se spune. Motivul pentru acest masacru este clar: „Căci este o zi de răzbunare a Domnului, un an de răsplătire și răzbunare pentru Sion“ (v. 8). Aici, într-o formă aproape identică, Războinicul Divin explică exact de ce hainele Îi sunt înmuiate în sângele dușmanilor Săi:

Căci în inima Mea era o zi de răzbunare și venise anul celor răscumparați ai Mei. Mă uitam împrejur, și nu era nimeni să M-ajute, și Mă îngrozeam, dar nu era cine

să Mă sprijine; atunci brațul Meu Mi-a fost într-ajutor, și urgia Mea M-a sprijinit! Am călcat astfel în picioare popoare în mânia Mea, le-am îmbătat în urgia Mea și le-am vărsat sângele pe pământ.” (vv. 4-6)

Fără îndoială, sunt unii care citesc pentru prima dată aceste profeții și sunt deranjați de portretul de călău însetat de sânge și răzbunare făcut lui Isus. Dar trebuie să înțelegem natura acestei judecăți finale. Îmi place adesea să le amintesc creștinilor vestici moderni din zilele noastre că azi sunt mai mulți sclavi pe pământ decât în oricare epocă din istoria omenirii. Marea majoritate a acestora sunt tinere fete, dintre care unele sunt ținute literalmente în cuști și sunt folosite de oameni care nu au niciun fel de remușcare să exploateze o altă ființă umană pentru propria plăcere perversă de moment. Cifrele sunt de ordinul milioanei. Când ne imaginăm strigătele care se înalță spre urechile lui Dumnezeu, în fiecare moment al fiecărei zile, ca această tortură să înceteze și să vină un răscumpărător, atunci poate că putem începe să înțelegem rațiunea din spatele Zilei Domnului. Domnul Se va întoarce ca să pună capăt nu doar suferinței poporului Său Israel, ci și ca să răspundă strigătelor după dreptate ce se înalță din inimile și de pe buzele celor dreți și inocenți de pe toată fața pământului. Păstrând în minte acest context mai larg, este mult mai ușor nu doar să înțelegem natura brutală a acestui pasaj, ci și să simțim focul arzător care, fără îndoială, se aprinde în inima lui Dumnezeu: *În sfârșit*, a venit ziua răzbunării și dreptății Sale! Grăbește, Doamne, ziua aceea!

Isus, Războinicul însetat de sânge

Pe scurt, Oracolul din Isaia 63 este presărat de termeni care stabilesc că această figură maiestuoasă este nimeni altul decât Isus, Mesia.

- Cel ce mășăluiește este „brațul Domnului“. După cum am văzut, acest termen preluat din faptele de vitejie ale Domnului în timpul exodului (Ex. 3:19; 6:6; Deut. 4:34; 5:15; 7:8, 19; 26:8), Îi este aplicat ulterior lui Mesia (Isa. 52:10; 53:1; Ier. 32:21; Ezech. 20:33-34) și în Noul Testament, în mod specific, lui Isus (Luca 1:51; Ioan 12:38).
- Robele Lui sunt îmbibate de sânge. Apocalipsa 19, pasajul cel mai cunoscut din Bible despre revenirea lui Isus, preia direct din aceste imagini și I le aplică lui Isus. Acolo, El coboară din ceruri cu hainele înmuiate în sânge (v. 13).
- El aduce salvarea celor dreți și urgia lui Dumnezeu celor răi. Ar fi mult prea mult să cităm fiecare pasaj care vorbește despre faptul că Isus aduce judecata celor răi și salvarea celor dreți. După cum am discutat mai sus, însă, motivul venirii lui Mesia, atât cu răsplăți, cât și cu răzbunare este o temă constantă, de la un capăt la altul al Vechiului și al Noului Testament. Ea se repetă nu doar în multe dintre profețiile mesianice mai cunoscute, ci și în diverse Profeții ale Deșertului. De exemplu, după cum am văzut mai sus: „Iată Dumnezeul vostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu; El însuși va veni și vă va mântui.“ (Isa. 35:4).

Peters își explică, pe scurt, motivele pentru care crede că Isaia 63 vorbește despre A Doua Venire a lui Isus:

...la A Doua Venire, numeroase pasaje menționează în mod expres urgie, răzbunarea dușmanilor, un groaznic măcel și o cină. De aceea, este o descriere aplicabilă doar celei de-a doua veniri, după învățătura Bisericii primare. Dar profetul în viziune Îl vede venind din direcția Muntelui Sinai, întrebând: „Cine este Acesta care vine din Edom, cu hainele vopsite din Boțra?” Ce-i drept, când ajungem să comparăm Scriptura cu Scriptura, ni se lămurește ruta pe care apucă marea Rege dinspre Muntele Sinai și până la sosirea la Ierusalim. Profetia menționează în mod distinct Muntele Sinai, Paranul, pustia, Muntele Seir, Edomul, Temanul sau Sudul, Boțra, dându-ne astfel o rută directă de la Sinai, spre nord, până în Palestina. Aceasta nu este o întâmplare, ci o descriere a ceva ce va avea loc cu adevărat.¹²

Isaia 66: Domnul va veni într-un foc

Ultimul pasaj pe care îl vom analiza se găsește în capitolul 66. Deși textul nu specifică că Domnul ar mășălui prin deșert, este clar că vorbește despre venirea lui Dumnezeu, preluând teme din Profetiile Deșertului anterioare.

Căci iată, Domnul vine într-un foc, și carele Lui sunt ca un vârtej; Își preface mânia într-un jărat, și amenințările, în flăcări de foc. Căci cu foc Își aduce Domnul la îndeplinire judecățile, și cu sabia Lui pedepsește pe oricine; și cei uciși de Domnul vor fi mulți la număr. (vv. 15-16)

Profetia aceasta introduce o nouă descriere a lui YHVH, care vine atât „într-un foc“, cât și „ca un vârtej“. Focul este accentuat de trei ori. Ideea că Dumnezeu ar coborî într-un foc este intenționată să reflecte coborârea Sa pe Muntele Sinai, „pentru că Domnul Se coborâse pe el în mijlocul focului“ (Ex. 19:18). Mai departe, „înfățișarea slavei Domnului era ca un foc mistuitor pe vârful muntelui, înaintea copiilor lui Israel“ (Ex. 24:17). Cuvântul „vârtej“ invocă nori groși, vânturi puternice și alte fenomene meteorologice asociate cu o furtună de proporții. Imaginea este totodată menită să evoce amintiri ale coborârii Domnului pe Muntele Sinai, timp la care s-a spus: „A treia zi dimineața, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte“ (Ex. 19:16). Furtunile apar cu proeminență și în Cântarea Deborei (Jude. 5:4) și în Psalmul Procesional al lui David (Ps. 68:8-9). Atunci când Dumnezeu Se va coborî din cer, o parte dintre aceste fenomene vor însoți apariția Lui. În sfârșit, în descrierea lui Isaia, Dumnezeu vine ca să aducă judecata prin sabia Lui. Dar profetul nu vorbește generic despre judecata lui Dumnezeu, ci menționează că, atunci când va veni, El va executa o mulțime de dușmani. Tema aceasta, după cum am discutat deja, este probabil cel mai constant asociată cu venirea lui Mesia, peste tot în Scriptură.¹³

Concluzie

Ca și David, Debora și Moise, și Isaia Îl vede pe Mesia, YHVH întrupat, mășăluind dinspre Sinai spre Sion. După cum rezumă Rita Levitt Kohn, conform profetiilor lui Isaia, Mesia

Va repeta multe dintre miracolele primului exod, inclusiv procurarea de hrană și apă (Isa. 41:17-18; 43:19, 20; 48:21; 49:10) și păstoria personală a poporului prin

deșert. Călătoria se va încheia cu un marș spre Sion, unde profetul prevede o reconstrucție luxuriantă a cetății (Isa. 44:28; 54:11-12).¹⁴

Construind pe Profetiile Deșertului anterioare, Isaia prevede croirea unui drum masiv prin deșert. Drumul va fi destul de larg pentru o mulțime atât de mare și destul de maiestuos pentru a primi un rege atât de glorios. Atunci când, conform profetiilor despre Mesia făcute încă de la început, Regele promis al Israelului va veni, El Își va măcelări dușmanii și îi va strivi ca pe niște struguri. Acest Rege glorios Își va continua procesiunea până la Ierusalim, unde Îl va măcelări, în sfârșit, pe liderul dușmanilor Săi, omul pe care Noul Testament îl numește Anticristul. Isaia preia imaginile acestor lucruri din profetiile anterioare, procurându-ne descrierea biblică cea mai grafică, însuflețită și sângeroasă, a victoriosului Războinic Divin. Deși majoritatea creștinilor moderni Îl văd pe Isus aproape exclusiv ca pe păstorul blajin și pașnic zugrăvit adesea, adevărul este că, atunci când Se va întoarce, Mirele va sosi la nuntă cu hainele îmbibate de sângele dușmanilor Săi și al dușmanilor Miresei Sale.

¹ Barry Webb, *The Message of Isaiah: On Eagles' Wings*, ed. J. A. Motyer and Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (England: Inter-Varsity Press, 1996), 144.

² Barry Webb, *The Message of Isaiah: On Eagles' Wings*, ed. J. A. Motyer and Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (England: Inter-Varsity Press, 1996), 145.

³ “Mesajul escatologic al judecății divine din capitolul precedent este contrastat cu noile promisiuni ale apariției lui Dumnezeu pe pământ.” Gary V. Smith, *Isaiah 1–39*, ed. E. Ray Clendenen, *The New American Commentary* (Nashville: B & H Publishing Group, 2007), 577.

⁴ J. Alec Motyer, *Isaiah: An Introduction and Commentary*, vol. 20, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1999), 244.

⁵ J. A. Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 300.

⁶ Barry Webb, *The Message of Isaiah: On Eagles' Wings*, ed. J. A. Motyer and Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (England: Inter-Varsity Press, 1996), 161.

⁷ J. Ridderbos, *Isaiah, Bible student's Commentary* (Grand Rapids, MI, Zondervan, 1984), 340.

⁸ George N. H. Peters, *The Theocratic Kingdom of Our Lord Jesus, the Christ*, vol. 3 (New York; London: Funk & Wagnalls, 1884), 23.

⁹ John A. Martin, “Isaiah,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, ed. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 1 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 1096.

¹⁰ Brevard S. Childs, *Isaiah: A Commentary*, ed. William P. Brown, Carol A. Newsom, and Brent A. Strawn, 1st ed., *The Old Testament Library* (Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2001), 517.

¹¹ J. Alec Motyer, *Isaiah: An Introduction and Commentary*, vol. 20, *Tyndale Old Testament Commentaries* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1999), 435.

¹² George N. H. Peters, *The Theocratic Kingdom of Our Lord Jesus, the Christ*, vol. 3 (New York; London: Funk & Wagnalls, 1884), 22.

¹³ (Gen. 3:15; Num. 24:17; Deut. 32:35; 33:21; Sam. 2:10; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:1-2, 21; 110:5; Ioel 3:13; Isa. 63:3; Hab. 3:13; Mal. 4:3; Luca 1:51-56; 68-75; 2:25; Rom. 8:17; 2 Tes. 1:5-6; Ebr. 10:27; 1 Pet. 4:12-19; Iuda 14; Apoc. 14:20; 19:1, 15).

¹⁴ Risa Levitt Kohn, *A New Heart and a New Soul: Ezekiel, the Exile, and the Torah*, vol. 358, *Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series* (London; New York: Sheffield Academic Press, 2002), 107–110.

Nu este deloc o exagerare să spunem că Rugăciunea lui Habacuc, similară Marelui Psalm Procesional al lui David, care era simultan o rugăciune, o viziune profetică și un imn de victorie, se numără printre pasajele cele mai înfiorătoare din întreaga Biblie. Avem aici încă o descriere a lui YHVH venind și avansând în marș prin deșert. Este clar că viziunea lui Habacuc preia masiv din toate celelalte Profeții ale Deșertului dinaintea ei, în timp ce, din nou, le dezvoltă pe toate, adăugând o mulțime de informații noi. De fapt, Habacuc 3 este, după cum se poate demonstra, cea mai lungă și mai detaliată teofanie (aparitiie a lui Dumnezeu) din întregul Vechi Testament. George Adam Smith, profesor de Vechiul Testament, a numit adesea acest pasaj drept „Marea Teofanie.”¹

Introducere

Habacuc a trăit și a slujit aproximativ cu 100 de ani după Isaia, în regatul de sud al lui Iuda, într-o perioadă în care națiunea se abătuse grav de la căile Domnului. În mâhnirea lui cauzată de starea spirituală a poporului său, Habacuc a înălțat o plângere înaintea Domnului:

Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-ascuți? Până când mă voi tângui Ție, fără să dai ajutor? Pentru ce mă lași să văd nelegiuirea, și Te uiți la nedreptate? Asuprirea și silnicia se fac sub ochii mei, se nasc certuri și se stârnește gâlceavă. De aceea Legea este fără putere, și dreptatea nu se vede, căci cel rău biruie pe cel neprihănit, de aceea se fac judecăți nedrepte. (Hab. 1:2-4)

Fără îndoială, mulți creștini moderni se identifică cu profunda întristare a lui Habacuc față de condiția propriei sale națiuni. Până când să mai îndure să trăiască în mijlocul unor oameni atât de răi? Ni se amintește de profetul Ezechiel, care a vorbit despre bărbații și femeile religioase din Ierusalim, „care suspină și gem din pricina tuturor urâciunilor care se săvârșesc acolo” (Ezech. 9:4). Cu toate acestea, răspunsul pe care l-a dat Dumnezeu la rebeliunea lui Iuda nu a fost după așteptările lui Habacuc. Domnul a declarat că avea de gând să aducă asupra lui Iuda măsurile disciplinare stipulate în legământ. Era pe punctul de a-i trimite peste ei pe babilonieni, un popor crud și de temut. Aceștia vor invada țara, vor omorî oamenii și vor distruge națiunea (Hab. 1:5-6). Sub efectul șocului acestei revelații de groază, Habacuc a înălțat un strigăt de mijlocire (3:2). Asemenea lui Moise înaintea lui, Habacuc a făcut apel la YHVH să-Și domolească mânia (Deut. 9:13-14; Ex. 32:12-14). I-a cerut lui Dumnezeu să procedeze ca altădată, să trimită o trezire națională și să arate milă față de poporul legământului Său. Domnul, însă, a rămas neînduplecat. Babilonienii vor veni. Măsurile disciplinare ale legământului erau inevitabile. În loc să i se arate că Domnul Își va amâna dureroasele corecții, lui Habacuc i s-a arătat o viziune profundă. Aceasta dezvăluia soluția ultimă, cu bătaie lungă, pe care o avea Domnul pentru tragediile care erau pe cale să se abată asupra lui Iuda. În același fel cum Domnul „coborâse” pe Muntele Sinai, cu atâtea sute de ani înainte (Ex. 19:18), într-o bună zi din viitorul îndepărtat, YHVH va veni încă o dată ca să-Și salveze poporul.

Revenirea lui Isus

Viziunea arătată lui Habacuc este izbitor de asemănătoare atât cu Binecuvântarea lui Moise, cât și cu Cântarea Deborei. Dar, în mod interesant, deși mulți și diverși comentatori admit că aceste pasaje au legătură cu revenirea lui Isus, puțini ar afirma același lucru despre Rugăciunea lui Habacuc.

Peters afirmă încrezător că viziunea lui Habacuc „în modul cel mai cert... vizează viitorul Advent.“ Tot astfel, Fruchtenbaum declară: „Această rugăciune a lui Habacuc... consemnează o viziune care poate fi doar A Doua Venire.“² O. Palmer Robertson, profesor de Vechiul Testament, interpretează profeția ca fiind „marea epifanie finală a gloriei lui Dumnezeu, când Fiul Omului va veni pe nori... Atunci, fiecare ochi Îl va vedea, iar viziunea lui Habacuc își va găsi realizarea finalizată.“³ Richard D. Patterson și Andrew E. Hill observă legătura directă dintre exod și descoperirea lui Isus: „Victoria lui Dumnezeu din trecut este un semn prevestitor al unei zile, aflate încă în viitor, când Domnul va interveni încă o dată, cu înfricoșătoare putere, de partea celor ce sunt ai Săi (Apoc. 19:11-21).“⁴ În sfârșit, David Prior, în comentariul *The Bible Speaks Today*, face observația:

Găsim, încă o dată, un motiv escatologic în cuvintele profetului. Dumnezeu a venit în ajutorul poporului Său în trecut; Dumnezeu va veni, în mod cert, din nou în ajutorul lor; și, la sfârșitul vremurilor, Dumnezeu va veni, odată pentru totdeauna, pentru a-i răzbuna pe cei ce Îi aparțin Lui și pentru a-i judeca pe cei care I s-au opus.⁵

Astfel, Rugăciunea lui Habacuc nu este doar cea mai detaliată teofanie din tot Vechiul Testament, ci este și cea mai bogată descriere din Vechiul Testament despre întoarcerea lui Isus. În ce mă privește, m-am îndrăgostit de acest pasaj și sper că și tu îl vei îndrăgi. Este timpul ca poporul lui Dumnezeu să-și amintească de acest pasaj mult prea adesea neglijat și să regăsească în el o inepuizabilă sursă de inspirație și speranță.

Dumnezeu va veni din nou

Încă de la începutul viziunii, devine imediat evidentă conexiunea acesteia atât cu Binecuvântarea lui Moise, cât și cu Cântarea Deborei:

Dumnezeu vine din Teman, și Cel Sfânt vine din muntele Paran...(v. 3a)

Încă o dată, Dumnezeu este descris venind dinpre Sinai, mășăluind din Teman și de la Muntele Paran. Teman înseamnă „sud“ și se referă la regiunea Edomului, în timp ce Paranul este un munte situat între Muntele Sinai și Edom. În ciuda evidentelor similarități dintre acest pasaj și Profețiile Deșertului mai vechi, prima diferență importantă este aceea că viziunea aceasta este redată la timpul viitor. Keil și Delitzsch notează că aceasta „descrie nu o revelație trecută, ci una viitoare a gloriei lui Dumnezeu.“⁶ Ca atare, versiunea Bibliei *Good News Translation* traduce astfel: „Dumnezeu va veni din nou din Edom...“ (Hab. 3:3, GNT). Folosirea acestui timp viitor susține ideea că sensul ei ultim este întoarcerea lui Isus. Habacuc apelează la venirea istorică a lui Dumnezeu pe Muntele Sinai ca sursă de inspirație și informații legate de viitoarea venire a lui Isus pentru a-și salva poporul.

Din Edom

Este important să luăm notă de faptul că, din nou, Scripturile nu vorbesc în termeni abstracti și vagi despre venirea lui Mesia. Ca atâtea alte pasaje înaintea acestuia, și aici Cel ce vine este văzut înaintând în marș din ținutul Edomului. Robertson comentează: „Habacuc Îl descrie pe Dumnezeu în mișcare din Sinai, prin Edom, în drum spre intrarea în posesiunea țării pentru poporul Său. Habacuc rememorează experiența trecută a Israelului ca un mijloc de anticipare a intervenției Domnului în viitor.”⁷ După cum Dumnezeu a mărșăluit din Sinai, prin Edom, în timpul exodului, tot astfel și Isus va repeta același marș, la revenirea Lui.

Splendoare ca răsăritul

Descrierea care urmează – aceea a venirii propriu-zise a lui Mesia – este de măreție fără egal:

Măreția Lui acoperă cerurile, și slava Lui umple pământul. Strălucirea Lui este ca lumina soarelui. (vv. 3b-4a)

Ca și în Deuteronom 33, Domnul este descris strălucind ca soarele. Versiunea NIV surprinde mai bine razele soarelui dimineții care strălucește la orizont: „Splendoarea Lui era precum răsăritul de soare“ (v. 4). Există o anumită ironie aici, fiindcă știe toată lumea că soarele răsare întotdeauna în est. Aici, însă, strălucirea Domnului, care Se aseamănă cu razele soarelui dimineața, vine din sud.

Observăm cât de similară este viziunea lui Habacuc cu propria descriere pe care o face Isus revenirii Lui: „*Căci, cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului.* (Mat. 24:27). Ideea de transmis este că totul va fi cât se poate de evident. Soarele nu răsare în secret, ci este văzut de toți. La fel și venirea lui Isus va fi vizibilă pentru lumea întreagă. De asemenea, contextul escatologic este lămurit fără drept de apel într-o altă declarație de-a lui Habacuc, făcută cu mai multe versete înainte:

Căci pământul va fi plin de cunoștința slavei Domnului ca fundul mării de apele care-l acoperă. (Hab. 2:14)

Asemenea condiții vor fi îndeplinite doar atunci când Isus va fi prezent în mod fizic pe pământ, în timpul domniei de o mie de ani. Tema venirii escatologice a lui Dumnezeu ca răsăritul sau ca zorii este repetată în mai multe pasaje din Vechiul Testament și a ajuns să fie aplicată întoarcerii lui Isus din Noul Testament. Într-un pasaj de o frumusețe aparte, Psalmul 19:5 descrie soarele dimineții precum „un mire care iese din odaia (*chuppah*) lui.“ În Osea, citim: „El va veni la noi tot atât de sigur pe cât este și ivirea zorilor“ (Osea 6:3, GNT). Versiunea NIV traduce acest verset astfel: „Pe cât este de cert răsăritul soarelui, pe atât de certă este și venirea Lui.“ Dând Israelului mângâietoarea asigurare că Domnul și Împărăția Lui vor veni de-adevăratelea, profetul Isaia strigă:

Ridică-te, luminează-te! Căci lumina ta vine, și slava Domnului răsare peste tine. Căci iată, întunericul acoperă pământul, și negură mare, popoarele; dar peste tine răsare Domnul, și slava Lui se arată peste tine. (Isa. 60:1-2)

La încheierea canonului Vechiului Testament, profetul Maleahi Îl numește pe Domnul „Soarele neprihănirii“ care are „tămăduirea sub aripile Lui“ (Mal. 4:2). În Noul Testament, astfel de termeni sunt aplicați în mod consecvent persoanei lui Isus. Evanghelia după Matei, de exemplu, spune:

“norodul acesta, care zăcea în întuneric, a văzut o mare lumină; și peste cei ce zăceau în ținutul și în umbra morții a răsărit lumina.” (Mat. 4:16)

În mod similar, în Evanghelia după Luca, Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul, s-a referit la venirea lui Mesia astfel: „ne-a cercetat Soarele care răsare din înălțime“ (Luca 1:78). Astfel, fie că vorbim despre răsăritul soarelui ori despre strălucirea soarelui la amiază, asemenea motive, inițiate în pasaje precum Bindecuvântarea lui Moise sau Rugăciunea lui Habacuc, au ajuns să fie aplicate în Noul Testament venirii lui Isus.

Gloria Domnului

Dincolo de oricare răsărit de soare, însă, limbajul din acest pasaj transmite ideea că slava lui Dumnezeu are o strălucire propriu-zisă. După cum redă NIV: „Slava Lui a acoperit cerurile și lauda Lui a umplut pământul“ (Hab. 3:3). În exprimarea profesorului de Vechiul Testament, Carl E. Armerding: „Domnul este perceput ca iluminând lumea... cu aceeași strălucire ce inspiră groază și uimire, care caracteriza și coborârea Lui pe Muntele Sinai – o lumină intensă precum fulgerele care au însoțit evenimentul acela și incandescență datorită slavei Lui.“⁸ Din nou, aceste descrieri se aliniază la perfecție cu viziunea Noului Testament despre Isus și revenirea Lui. Acolo, Isus este numit „Domnul slavei“ (1 Cor. 2:8), care este gloria manifestă a lui Dumnezeu (2 Cor. 4:4; Evr. 1:3), care va veni înapoi înconjurat de o slavă vizibilă, radiantă, la care toată lumea va fi martoră (Mat. 16:27; 24:30; 25:31; Marcu 8:38; 13:26; Luca 9:26; 21:27; Tit 2:13).

Plăgi și pestilență

Înțelegând că este vorba de o descriere a lui Isus după revenirea Sa, suntem absolut captivați de grandiozitatea ei:

Înainte Lui merge ciuma, și molima calcă pe urmele Lui. (v. 5)

Dacă, în descrierea lui Moise, Domnul avea în mâini fulgere sau vâpăi de foc, aici acestea sunt „raze“. Deși Isus nu este Omul de Fier sau vreun alt supererou din cărțile de benzi desenate, care împușcă din mâini raze de laser sau raze gamma, o astfel de comparație nu ar fi, de fapt, deplasată. Ceva asemănător unor raze de lumină emană, la propriu, din mâinile Lui. În ciuda imaginii înfricoșătoare, profetul notează că puterea Domnului este, de fapt, ascunsă sau acoperită. Aici ni se transmite o idee profundă. Isus din Nazaret este slava lui Dumnezeu într-o formă acoperită. De fapt, Scripturile spun răspicat că, dacă Domnul nu Și-ar acoperi slava, strălucirea de foc a simplei Lui prezențe ar mistui toate înaintea ei. „Dumnezeu este lumină“ (1 Ioan 1:5) și „locuiește într-o lumină de care nu poți să te apropii“ (1 Tim. 6:16) și este totodată „un foc mistuitor“ (Evr. 12:29). În această viziune a lui Habacuc, pare că slava incandescență a lui Dumnezeu răzbate de dincolo de vâlul trupului lui Mesia.

Pe lângă faptul că din mâinile Lui emană o putere, înaintea și în urma Lui merg plăgi și pestilență. Deși, în mod clar, pasajul are în vedere plăgile exodului, repetăm faptul că aici este vorba despre viitor. Aceste plăgi ar trebui văzute drept ultimele vărsăminte ale urgiei lui Dumnezeu îndreptate spre cei răi; Anticristul, armatele Lui și Babilon, după cum se arată în cartea Apocalipsei: „Apoi am văzut în cer un alt semn mare și minunat: șapte îngeri care aveau șapte urgii, cele din urmă, căci cu ele s-a isprăvit mânia lui Dumnezeu.“ (Apoc. 15:1). Nu este o coincidență faptul că, în versetele imediat următoare, sfinții sunt zugrăviți cântând două cântece: *Cântarea lui Moise și a Mielului*. După cum comentează profesorul evreu mesianic Daniel Juster, „Versele conectează Exodul, unde Poporul lui Dumnezeu a văzut armatele faraonului înghițite de apele Mării Roșii, fiind el însuși teafăr și nevătămat, de viziunea care include victoria martirilor asupra fiarei.“⁹

Națiunile tremură și intră în colaps

Următoarele versete sunt foarte similare Psalmului 110, unde Războinicul Mesia, după ce umple pământul de trupurile ucise ale inamicilor Săi, Se oprește și bea liniștit din pârâu (vv. 6-7). La fel și aici, pe măsură ce marșul Său tumultuos continuă, Războinicul Divin pare a Se opri și a Se uita liniștit la pământ:

Se oprește și măsoară pământul cu ochiul; privește și face pe neamuri să tremure; munții cei veșnici se sfărâmă, dealurile cele vechi se pleacă; El umblă pe cărări veșnice. Văd corturile Etiopiei pline de groază, și se cutremură colibele din țara Madianului. (vv. 6-7)

Pe măsură ce Isus înaintează cu pași mari, revărsând peste pământ urgiile lui Dumnezeu, națiunile rebele ale neevreilor sunt asemănată cu niște munți care se prăbușesc. Mai specific, ni se spune că Cușan și Midian intră într-o stare de panică. Amândouă aceste nume tribale erau asociate cu regiunea Arabiei, fiind situate aproape de Muntele Sinai, pe coasta estică a Mării Roșii.¹⁰ Astfel, atunci când Isus înaintează, ieșind din Arabia, spre nord, către Ierusalim, popoarele din acele regiuni tremură de groază.

Războinicul divin

În timpul exodului, despiciând Marea Roșie, Domnul Și-a arătat suveranitatea și puterea peste faraon și armatele sale, dar și peste mare însăși, precum și peste puterile pe care aceasta le reprezintă. Evreii antici asociau marea cu puterile haosului (stihiile), răului și chiar ale diavolului (Apoc. 12:9; 20:2). Vom discuta acest concept în mai mare detaliu în Anexă. Deocamdată, să notăm accentul care cade pe puterea Domnului peste râuri și mare:

S-a mâniat oare Domnul pe râuri? Împotriva râurilor se aprinde mânia Ta sau împotriva mării se varsă urgia Ta, de ai încălecat pe caii Tăi și Te-ai suit în carul Tău de biruință? Arcul Tău este dezvelit; blestemele sunt săgețile cuvântului Tău. Tu despici pământul ca să dai drumul râurilor. La vederea Ta se cutremură munții; se năpustesc râuri de apă; adâncul își ridică glasul și își înalță valurile în sus. Soarele și luna se opresc în locuința lor, de lumina săgeților Tale care pornesc, de strălucirea sulitei Tale care lucește. (vv. 8-11)

Dacă râurile și mărilor reprezintă puterile haosului (stihiiile) și pe dușmanii Domnului, în calitate de Războinic Divin, Isus va veni să le înfrângă pe toate. În versetul 8, El este descris inițial călare pe cai. Din tot Vechiul Testament, acesta este singurul verset care menționează specific că Dumnezeu călărește pe un cal – în contextul specific în care vine să Își salveze poporul. Fără îndoială că la acest verset se face aluzie în Apocalipsa, atunci când Isus este descris venind din cer pe un cal alb: „Apoi am văzut cerul deschis, și iată că s-a arătat un cal alb! Cel ce stătea pe el se cheamă „Cel credincios – și „Cel adevărat”, și El judecă și Se luptă cu dreptate.“ (19:11). Mai departe, Dumnezeu este descris venind în „carul Tău de biruință“ (Hab. 3:8). După cum am văzut, în Cântarea lui Moise Dumnezeu era descris venind călare din ceruri în ajutorul și izbăvirea poporului Său. În Psalmul 68, Dumnezeu venea din Muntele Sinai, însoțit de o mulțime de care de luptă. Și în Isaia 66, Dumnezeu vine la sfârșitul veacului, în care de luptă, ca să-Și salveze poporul (v. 15). Aliniindu-se temei Războinicului Divin, în descrierea lui Habacuc, Dumnezeu are un arc, săgeți și o suliță și toate acestea strălucesc și au o lumină radiantă.

Cel ce zdrobește

Marșul urgiei lui YHVH, războinicul ceresc, continuă:

Tu cutreieri pământul în urgia Ta, zdrobești neamurile în mânia Ta. Ieși ca să izbăvești pe poporul Tău, să izbăvești pe unsul Tău; (vv. 12-13a)

Călcarea în picioare a națiunilor este o temă foarte importantă. Motivul ne trimite direct înapoi la prima profeție mesianică din Biblie, Geneza 3:15. O exegeză atentă a acestui pasaj scoate la iveală faptul că, atunci când va veni, sămânța femeii (Mesia) nu va zdrobi doar capul șarpelui, ci și capetele urmașilor acestuia. După cum am mai discutat, faptul că Mesia, regele davidic, Își va strivi dușmanii este o temă repetată de nenumărate ori în Scripturi (Num. 24:17-20; Deut. 33:28-29; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:21; 110:5-6; Ioel 3:13; Is. 63:1-6; Mal. 4:3; Luca 10:17; Apoc. 19:13, 15). Acum este repetat o dată în plus scopul final al marșului Său: El a venit nu doar ca să îi măcelărească pe dușmanii Săi, ci și ca să-Și salveze poporul. Israelul, dar și toți ceilalți care se afiliază Dumnezeului lui Israel, sunt numiți „unsul“ Său.

Armatele Anticristului

Sunt anumite pasaje în Scripturi care, pur și simplu, ne copleșesc. Rugăciunea lui Habacuc este unul dintre acestea. Verset după verset, conține atâtea elemente glorioase și tulburătoare. În continuare, tema generală a zdrobirii dușmanilor lui Dumnezeu se îndreaptă, specific, către liderul acestora.

Sfârâmi acoperișul casei celui rău, o nimicești din temelii până în vârf. Străpungi cu săgețile Tale capul căpeteniilor lui care se năpustesc peste mine ca furtuna, să mă pună pe fugă, scoțând strigăte de bucurie ca și cum ar fi și mâncat pe cel nenorocit în culcuș. Cu caii Tăi mergi pe mare, pe spuma apelor mari. (vv. 13a-15)

Este vorba acum despre Anticrist și adepții lui și, după cum se poate demonstra, despre Satana însuși. Versiunea ESV redă: „Tu ai zdrobit capul casei celor răi.“ Aici, se spune că Războinicul Divin zdrobește capul sau pe șeful (ebr. *rosh*) casei dușmanilor lui

Dumnezeu. Este o redare aproape identică a Psalmului 110:5-6, unde Fiul Mesianic al lui David zdrobește „pe împărați“ și „capete“ din mijlocul dușmanilor Săi. Punând laolaltă toate aceste diverse teme, în descrierile din Noul Testament, la întoarcerea Lui, Isus îi omoară pe Anticrist și pe armatele acestuia:

Și am văzut fiara și pe împărații pământului și oștile lor, adunate ca să facă război cu Cel ce ședea călare pe cal și cu oastea Lui. Și fiara a fost prinsă. Și, împreună cu ea, a fost prins prorocul mincinos Amândoi aceștia au fost aruncați de vii în iazul de foc, care arde cu pucioasă. Iar ceilalți au fost uciși cu sabia care ieșea din gura Celui ce ședea călare pe cal (Apoc. 19:19-21; cf. 2 Tes. 2:8)

Habacuc 3 este unul dintre primele pasaje și unul dintre cele mai clare din Vechiul Testament în care se spune că Mesia îl va omorî pe Anticrist.¹¹ Textul descrie foarte grafic că Isus îl va spinteca pe acel rău de la coapsă până la gât. Smith redă „de la coadă la gât“ și comentează că „pare a fi o referință la un dușman în formă de balaur.“¹² Acesta ar fi un indiciu că este vorba mai degrabă de diavol decât de Anticrist. Bineînțeles, cei doi sunt un cuplu simbiotic – marionetă și păpușar – și amândoi vor fi, până la urmă, aruncați în iazul de foc (Apoc. 19:20; 20:10). Nu încapă îndoială, însă, că textul vorbește despre Anticrist și armatele lui și continuă cu specificații despre distrugerea poporului care invadează țara lui Iuda. Unii comentatori spun că aceasta este o referință la babilonienii care au invadat Iuda. Să recunoaștem, însă, babilonienii nu au fost niciodată distruși de Domnul după detaliile acestui tablou. Din nou, după cum am văzut, Noul Testament interpretează aceste lucruri ca avându-și împlinirea ultimă la sfârșitul veacului.

În așteptarea venirii Lui

În sfârșit, lamentația profetului atinge un crescendo. Anterior, în capitolul 2, lui Habacuc i s-a spus că:

Căci este o prorocie a cărei vreme este hotărâtă, se apropie de împlinire și nu va minți; dacă zăbovește, așteapt-o, căci va veni și se va împlini negreșit. (Hab. 2:3)

Deși primise asigurări cum că această magnifică viziune a venirii lui Dumnezeu se va adevăra, profetul a continuat să sufere din cauza ei, pentru că, chiar dacă știa că, până la urmă, se va împlini, ea rămânea totuși de domeniul viitorului îndepărtat. Și astfel:

Când am auzit... lucrul acesta, mi s-a cutremurat trupul; la vestea aceasta, mi se înfioară buzele, îmi intră putrezirea în oase și-mi tremură genunchii. Căci aş putea oare aștepta în tăcere ziua necazului, ziua când asupritorul va merge împotriva poporului? Căci, chiar dacă smochinul nu va înflori, vița nu va da niciun rod, rodul măslinului va lipsi, și câmpiile nu vor da hrană, oile vor pieri din staule, și nu vor mai fi boi în grajduri, eu tot mă voi bucura în Domnul, mă voi bucura în Dumnezeul mântuirii mele! Domnul Dumnezeu este tăria mea; (vv. 16-19a)

Așteptarea împlinirii acestei viziuni i-a adus lui Habacuc o tulburătoare suferință lăuntrică. Trupul îi tremura și își simțea oasele fărâmițându-se în interiorul lui. Și oricât de extrem ar suna totul, adevărul este că fiecare creștin ar trebui să se identifice cu

Habacuc aici. Apostolul Pavel a spus că toată creația geme și suferă, așteptând revenirea lui Mesia (Rom. 8:18-25). Dat fiind că suntem incluși în creația lui Dumnezeu (și, de asemenea, în mireasa Lui plină de anticipare), și noi ar trebui să simțim un tânjet dureros după împlinirea viziunii lui Habacuc. Deși ea întârzie mult, noi o așteptăm cu răbdare. Din acest motiv, scriitorul Epistolei către Evrei face referire în mod direct la acest pasaj, chemând creștinii să se agațe strâns de nădejdea revenirii lui Hristos (Evr. 10:37-39). După cum concluzionează Robertson:

Acentul pe venirea lui Dumnezeu Însuși ca sursă a nădejzii pentru poporul lui Dumnezeu își găsește expresia sublimă în versetele noului legământ. Credincioșii în suferință sunt încurajați să se țină strâns de mărturisirea lor, pentru că Cel ce vine va veni și nu va întârzia (Evr. 10:37). De-a lungul veacurilor, doar venirea Domnului în carne și oase poate aduce o speranță autentică poporului Său.

Rugăciunea lui Habacuc ca psalm congregațional

În toată Rugăciunea lui Habacuc, cuvântul ebraic *selah* apare de trei ori. În Psalmi, acesta apare de șaptezeci și patru de ori, însemnând o pauză sau un interludiu și fiind, posibil, folosit pentru a informa muzicienii să schimbe instrumentele, ori să anunțe atât muzicienii, cât și soliștii și ascultătorii să facă o pauză de meditație asupra adevărilor cântate.¹³ Apoi, la sfârșitul rugăciunii, citim: „Către mai-marele cântăreților. De cântat cu instrumente cu coarde“ (v. 19b). Erudiții sunt de părere că viziunea lui Habacuc a fost scrisă dinadins ca un psalm „care să fie repetat în adunarea lui Israel în toți acei ani negri pe care Israelul trebuia să-i experimenteze nu după mult timp.“¹⁴ Altfel spus, în cei șaptezeci de ani ai exilului lor plin de durere, evreii credincioși se adunau, probabil săptămânal, pe malurile râurilor Babilonului și cântau împreună viziunea lui Mesia. Cât de fascinant este să ni-i imaginăm pe Daniel, Ezechiel și ceilalți exilați evrei credincioși cântând cu glas tare Rugăciunea lui Habacuc, amintindu-și unii altora că, în viitor, Dumnezeu îi va scăpa din țara dușmanilor lor. Da, YHVH venise, *dar El va mai veni o dată. Selah.*

Concluzie

Rugăciunea lui Habacuc este una dintre cele mai detaliate, frumoase și magnifice descrieri ale întoarcerii lui Isus din toată Biblia. Habacuc preia motivele din Binecuvântarea lui Moise, Cântarea Deborei, Psalmul 68, Isaia 63 și din multe alte texte, zugrăvind o imagine a revenirii lui Isus care este, pur și simplu, captivantă și glorioasă. Pasajul mai conține și lecții atemporale ce continuă să fie eminentemente aplicabile creștinilor moderni din culturi tot mai ostile celor ce păzesc credința biblică. Este un text deosebit de relevant pentru Biserica vremurilor din urmă. Așa cum exilații evrei credincioși cântau împreună cu regularitate acest imn glorios, și creștinii de azi ar trebui să continuăm să ne strângem împreună cu regularitate pentru a ne încuraja reciproc cu credincioșia lui Dumnezeu și nădejdea noastră comună. După cum se spune în Epistola către evrei, „și cu atât mai mult cu cât vedeți că ziua se apropie“ (Evr. 10:25).

¹ George Adam Smith, *The Book of the Twelve Prophets*, 2 vols. (London: Hodder and Stoughton, 1898), 2:150.

² Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah: A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 349.

³ O. Palmer Robertson, *The Books of Nahum, Habakkuk and Zephaniah, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990), 224.

⁴ Richard D. Patterson și Andrew E. Hill, *Cornerstone Biblical Commentary, Vol 10: Minor Prophets, Hosea–Malachi* (Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2008), 430.

⁵ David Prior, *The Message of Joel, Micah and Habakkuk: Listening to the Voice of God*, ed. J. A. Motyer și Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham, England: InterVarsity Press, 1988), 265.

⁶ Carl Friedrich Keil și Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 10 (Peabody, MA: Hendrickson, 1996), 417. Aceeași declarație o face și Timothy Shenton: „După cum S-a arătat la Muntele Sinai, tot astfel Se va mai arăta din nou... Declarația descrie o revelație viitoare a gloriei lui Dumnezeu.“ Tim Shenton, *Habakkuk: An Expository Commentary, Exploring the Bible Commentary* (Leominster, UK: Day One Publications, 2007), 71.

⁷ O. Palmer Robertson, *The Books of Nahum, Habakkuk and Zephaniah, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990), 222.

⁸ Carl E. Armerding, “Habakkuk,” în *The Expositor’s Bible Commentary: Daniel and the Minor Prophets*, ed. Frank E. Gaebelin, vol. 7 (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 1986), 526.

⁹ Daniel C. Juster, *Passover: The Key That Unlocks the Book of Revelation* (Clarksville, MD: Messianic Jewish Publishers, 2011), 79.

¹⁰ Pentru o examinare amănunțită a locației Muntelui Sinai, vezi: Joel Richardson, *Mount Sinai in Arabia: The True Location Revealed* (Leawood, KS Winepress Media, 2019)

¹¹ După cum punctează Robertson: „Acest șef este obiectul primar al ofensivei Domnului. Dumnezeu îl zdrobește pe acest lider principal al mulțimilor celor răi (v. 14) în același fel în care steaua lui Iacov avea să lovească colțurile Moabului (Num. 24:17), cum Iael l-a lovit pe Sisera (Jud. 5:26) și cum Mesia avea să lovească peste cap pe mulți (Ps. 110:5-6).“ O. Palmer Robertson, *The Books of Nahum, Habakkuk and Zephaniah, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990), 239.

¹² Ralph L. Smith, *Micah–Malachi*, vol. 32, *Word Biblical Commentary* (Dallas: Word, Incorporated, 1984), 116.

¹³ Roger Ellsworth, *Opening up Psalms, Opening Up Commentary* (Leominster: Day One Publications, 2006), 11.

¹⁴ O. Palmer Robertson, *The Books of Nahum, Habakkuk and Zephaniah, The New International Commentary on the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990), 215–216.

Profeția lui Zaharia

Circa șaptezeci și cinci de ani după profeția lui Habacuc, rămășița lui Iuda s-a întors din exilul din Babilon. În această perioadă a slujit profetul Zaharia, dându-ne una dintre ultimele profeții din Vechiul Testament. Până în vremea lui, viziunea Israelului despre venirea lui Mesia devenise o tradiție destul de detaliată și bine dezvoltată. Pentru că se află printre ultimii profeți ai Vechiului Testament, în profețiile sale despre Mesia, Zaharia a putut prelua din multele profeții și revelații care veniseră înainte de el, inclusiv din Profețiile Deșertului.

Imnul de luptă al lui Zaharia

În a doua parte a profeției lui Zaharia, sunt două profeții foarte importante. Prima este cuprinsă în capitolele 9-11, iar a doua în 12-14. Amândouă vorbesc mult despre venirea lui Mesia. Cea dintâi îmbracă forma unui imn de bătălie și începe cu sintagma profetică: „prorocia, cuvântul Domnului“ (v. 1). După descrierea judecăților Domnului asupra diverselor popoare din jurul Israelului, profeția trece la descrierea venirii lui Mesia. Versetul 9 este, probabil, cel mai bine cunoscut din toată cartea Zaharia:

Saltă de veselie, fiica Sionului! Strigă de bucurie, fiica Ierusalimului! Iată că Împăratul tău vine la tine; El este neprihănit și biruitor, smerit și călare pe un măgar, pe un mânz, pe mânzul unei măgărițe. (9:9)

Aceasta este o referință clară la viitorul rege davidic. Strigătele de bucurie așteaptă intrarea Sa victorioasă în Ierusalim. Aici, Zaharia nu Îl descrie, însă, pe Regele Mesia cel glorios, Războinicul Divin mânjit de sânge. Da, este victorios și aduce salvarea Israelului din mâna dușmanilor lui, dar în descriere, El este umil și vine călare nu pe un cap, ci pe un măgar. De unde a venit o asemenea idee? Pare că prezintă o intrare triumfală oarecum diferită de descrierile profetice anterioare, unde Mesia Își făcea o intrare victorioasă și glorioasă în Ierusalim. Găsim răspunsul despre originea acestui concept în patru cântece din profeția lui Isaia (42:1-6; 49:7-13; 50:6-8; 52:13—53:12). În ele, Mesia este numit în repetate rânduri „Robul“ sau „Slujitorul“ și ni se zugrăvește un tablou al lui Mesia profund diferit de ceea ce ne închipuim în mod normal. Isaia prezintă nu doar un Mesia care vine într-o slavă orbitoare, cu toți îngerii Săi, ci și un Mesia slujitor al Israelului, care vine ca să sufere. Acesta avea să fie zdrobit pentru păcatele poporului Său. Tot în această perioadă, a început să fie dezlegat un mister care până atunci fusese ascuns: Mesia avea să vină, de fapt, de două ori – o dată, într-o condiție umilă și în suferință, iar a doua oară, în slavă și putere. Astfel, Zaharia descrie prima intrare triumfală a lui Mesia în Ierusalim, care a avut loc în timpul lucrării pământești a lui Isus (Mat. 21:1-11; Marcu 11:1-11; Luca 19:28-44; Ioan 12:12-19). A doua intrare triumfală, însă, aceea pe care profeții o evidențiază cel mai adesea și pe care am văzut-o descrisă în toate Profețiile Deșertului, rămâne de domeniul viitorului.

Domnia milenară a lui Isus

Zaharia își mută apoi privirea, de la prima intrare triumfală a lui Isus în Ierusalim, la timpul când El va domni ca Rege, nu doar peste Israel, ci peste tot pământul:

Voi nimici carele de război din Efraim și caii din Ierusalim, și arcurile de război vor fi nimicite. El va vesti neamurilor pacea și va stăpâni de la o mare la cealaltă și de la Râu până la marginile pământului. (v. 10).

Când Isus va fi rege în Israel, nu se vor mai vedea nicăieri în țară care și cai de luptă. „Arcul războiului“ va fi definitiv de domeniul trecutului. Un limbaj similar întâlnim peste tot în profeți. Isaia descrie poporul lui Israel reciclând instrumentele războiului în unelte de grădinărit: „așa încât din săbiile lor își vor făuri fiare de plug, și din sulitele lor cosoare“ (Is. 2:4; cf. Mica 4:3; Ioel 3:2). Ezechiel descrie cum Israelul colectează armele abandonate de dușmanii lor și le folosește ca lemne de foc timp de ani buni: „Nu vor lua lemne de pe câmp și nu vor tăia lemne din păduri, ci vor face focul cu armele.“ (Ezech. 39:9-10). În locul războiului, Regele va avea grijă ca națiunile neevreilor să aibă relații de pace cu Israelul, pentru că domnia Lui se va extinde din Ierusalim până la marginile pământului (cf. Ps. 72:8).

Profeția Deșertului din Zaharia

Zaharia mai face încă o trecere abruptă. Aici, vorbește despre revenirea triumfătoare a lui Isus. Apar, în mod evident, teme comune Profețiilor Deșertului. Pe baza promisiunilor legământului cu Israel, vine o zi când Domnul va elibera pe prizonierii evrei ai lui Anticrist și ai armatelor lui:

Însă cât pentru tine, Sioane, din pricina legământului tău pecetluit cu sânge, voi scoate pe prinșii tăi de război din groapa în care nu este apă. Întoarceți-vă la cetățuie, prinși de război plini de nădejde! O spun și astăzi că îți voi întoarce îndoite! (vv. 11-12)

În descriere, prizonierii au fost ținuți într-o închisoare din deșert – „un puț fără apă“ și uscat. Această imagine corespunde referințelor lui David și celor ale lui Isaia la prizonieri care zac în deșert și care sunt revigorați de ploile ce vor însoți venirea Lui în ajutorul lor (35:1-7; cf. Ps. 68:9-10). Datorită promisiunilor legământului Domnului (Gen. 15:8-21; Ex. 24:3-8), aceștia vor fi eliberați. Fazele restauratoare finale ale ciclului legământului sunt puse în mișcare. Prizonierii se vor întoarce în „fortăreața“ lor din Ierusalim. În ciuda multelor lor pierderi, restaurarea lor completă va veni.

Încleștarea Israelului cu Anticristul în zilele din urmă

În continuare, Zaharia cântă despre bătăliile finale care se vor da chiar înainte de revenirea lui Isus:

Căci Îmi încordez pe Iuda ca arc și iau pe Efraim ca săgeată, și voi scula pe copiii tăi, Sioane, împotriva copiilor tăi, Grecio! Te voi face ca sabia unui viteaz!” (v. 13)

După cum declară George L. Klein în *New American Commentary*, acest verset „afirmă răspicat că în ziua viitoare a victoriei divine, Dumnezeu va folosi Iuda ca un instrument pentru înfrângerea Greciei.“¹ Oare se vor încleșta Israelul și Grecia, cu adevărat, în zilele din urmă? De fapt, această perspectivă pune câteva probleme. Mai întâi,

este important să notăm că cuvântul ebraic tradus prin Grecia este, de fapt, *Yavan*. Pe vremea lui Zaharia, în secolul al VI-lea î.Hr., „Grecia“ nu era o putere regională și nici nu avea să devină una decât peste alte două secole.² Pentru audiența lui Zaharia, *Yavan* însemna, pur și simplu, ținuturile de coastă ale actualei Grecii și Turcii de sud-vest. În al doilea rând, contextul profeției nu este vreun conflict istoric precum acela dintre macabei și Antioh Epifane. Aceasta este o profeție despre vremurile din urmă și descrie o bătălie care se va desfășura în zilele din urmă și va fi încheiată atunci când Se întoarce Isus. După cum notează Klein: „Evenimentele prezise în v. 13 își vor vedea apogeul atunci când, în cele din urmă, Domnul Își va așeza Împărăția pe pământ.“³ Deși sensul exact al acestui verset este în mare parte dezbătut între experți, așa sugera că explicația cea mai bună este aceea că Zaharia descrie, pur și simplu, același conflict descris în prealabil de către profetul Ezechiel (Ezech. 38-39). Marea Bătălie a lui Gog din Magog este un război care va avea loc în vremurile din urmă între Israel și o coalitie de națiuni condusă de Turcia modernă. Ca atare, profeția lui Zaharia ar trebui înțeleasă simplu, ca o referință la lupta Israelului cu Anticristul și națiunile coalizate de el.⁴

Marșul în vârtejurile din sud

Urmează apoi o descriere în culori vii a ceea ce poate fi înțeles a fi glorioasa revenire a lui Isus din cer:

Dar Domnul Se va arăta deasupra lor, și săgeata Lui va porni ca fulgerul; Domnul Dumnezeu va suna din trâmbiță și va înainta în vijelia de la miazăzi. (v. 14)

Vedem aici o teofanie bogată în temele care s-au regăsit cu consecvență și în Profețiile Deșertului anterioare. Mai întâi, Domnul „Se va arăta“ din ceruri. În al doilea rând, după cum notează Barker, „limbajul este și el antropomorfic.“⁵ El vine mărșăluind luând chipul unui bărbat. În al treilea rând, săgețile Lui sunt precum fulgerul. Ne aducem aminte de descrierile fulgerului și focului care ies din mâinile Domnului, în Binecuvântarea lui Moise (Deut. 33:2). În al patrulea rând, vedem referințe la suflarea din trâmbiță (*şofar*). Din nou, acestea ne aduc aminte de festivalul de toamnă *Yom Teruah* sau Ziua Suflatului din Trâmbițe. Combinarea fulgerului și a trâmbițelor ne amintesc de ziua când Dumnezeu a coborât pe Muntele Sinai, când „au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte; trâmbița răsuna cu putere...“ (Ex. 19:16). În al cincilea rând, El înaintează în marș din mijlocul furtunilor și al unui vârtej. Imaginea aceasta este preluată direct din descrierile anterioare ale venirii Domnului de către Debora, David și Isaia (Jud. 5:4; Ps. 68:8-9; Is. 66:15). În al șaselea și ultimul rând, după cum reiterează toate Profețiile Deșertului, El vine din sud – din Sinai, Teman, Seir, Paran, Edom – către Ierusalim. După cum categoric arată Laney, acest imn profetic „descrie marșul unui Războinic Divin.“⁶

Marele ospăț

Versetele 15-17 descriu debutul domniei milenare a Regelui Mesia. Odată ce Israelul este sădit ferm în țara sa, vor începe cu adevărat marile celebrări:

Domnul oștirilor îi va ocroti și vor mânca, și vor zdrobi pietrele de praștie, vor bea, vor face gălăgie ca amețiți de vin, vor fi plini ca un pahar de jertfă, ca și colțurile altarului. Domnul Dumnezeu lor îi va scăpa în ziua aceea ca pe turma poporului

Său; căci ei sunt pietrele cununii împărătești care vor străluci în țara Sa! O! cât sunt de înfloritori! Cât sunt de frumoși! Grâul va înveseli pe tineri, și mustul, pe fete. (Zaharia 9:15-17)

După ce Domnul vine în apărarea Israelului și îl scapă, acesta va domina peste dușmanii săi. În timp ce, la începutul profeției, Israelul era înrobii într-o groapă din deșert, la încheierea ei, Israelul se află în propria țară și se bucură de un mare festin cu bucate îmbelșugate. Referința la grâu și la vinul nou face aluzie, din nou, la timpul secerișului de toamnă, cu sărbătorile sale sfinte. Webb rezumă aceste trei versete astfel: „Dumnezeu va fi cu ei și va lupta pentru ei, așa cum a făcut pentru Israel la vremea exodului. Și lupta nu va ține o veșnicie. Într-o zi, ea se va încheia; vremea grâului și a vinului nou va fi venit.”⁷ Începând din acel moment, Israelul va fi precum un giuvaier scânteietor și strălucitor în coroana Domnului.

Astfel, profeția din Zaharia 9 este, într-adevăr, încă un pasaj important de adăugat la lista Profețiilor Deșertului. Războinicul Divin va porni în marș din furtunile sudului, redând libertatea prizonierilor Israelului din locul robiei lor dintr-o groapă din deșert. După ce Își va duce poporul acasă, în Țara Promisă, Regele va restaura Împărăția Israelului și va face ca pacea să domnească în toată lumea.

Zaharia 12-14

În timp ce imnul de luptă din Zaharia 9 este o profeție mesianică de o importanță critică, capitolele 12-14 conțin și ele detalii de profunzime despre perioada finală a răscumpărării. Vomevidenția aici doar porțiunile cele mai relevante. Ca și capitolul 9, și capitolul 12 începe cu: „Prorocia, cuvântul Domnului, despre Israel“ (v. 1). Profetul continuă descriind invazia și „asediul“ Ierusalimului și al lui Iuda (vv. 2-8). Însă, în loc să fie înfrânt, Israelului i se dă o victorie totală. Acest lucru a produs confuzie unora. Este Israelul înfrânt în zilele din urmă sau iese victorios? Răspunsul este simplu. Înainte de revenirea lui Isus, Israelul va fi înfrânt. După revenirea Lui, va fi victorios. Alții au sugerat că ar fi vorba aici despre conflicte trecute, precum Războiul de Șase Zile sau cel de Yom Kippur. Contextul, însă, arată că Israelul va ieși victorios asupra tuturor dușmanilor săi. Acest lucru se va întâmpla doar atunci când Mesia va fi prezent. Abia atunci națiunile inamice din jurul Israelului vor fi mistuite precum vreascurile de foc (vv. 5-6). Națiunea va fi atât de împuternicită, încât este descrisă a fi „ca Dumnezeu“ (vv. 7-8). În acest timp, Domnul declară: „voi lovi cu amețeală pe toți caii și cu turbare pe cei ce vor călări pe ei“ (v. 4). Intenția aici este de a reflecta victoria lui Dumnezeu din timpul exodului. După cum comentează Webb: „Cam asta s-a întâmplat când Domnul a înfrânt armata faraonului la Marea Roșie.“⁸

Cel pe care L-au străpuns

Versetele 9-10 descriu unul dintre evenimentele cele mai cardinale și spectaculoase din Biblie. Zaharia surprinde clipa când Mesia este revelat pe deplin poporului Său:

În ziua aceea, voi căuta să nimicesc toate neamurile care vor veni împotriva Ierusalimului. Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune, și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care

L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu, și-L vor plânge amar cum plânge cineva pe un întâi născut. (Zah. 12:9-10)

Cel ce este „străpuns“ aici este o referință certă la Robul Suferinței, din Isaia, adică Mesia. Și totuși, Dumnezeu Se identifică a fi Cel străpuns: „își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns.“ Webb surprinde intensitatea suferinței Domnului: „Nu este o simplă rană, ci o lovitură de moarte; o perforare a inimii. Dar nici chiar acest lucru nu este partea cea mai rea. Durerea cea mai adâncă este cauzată de faptul că știe cine a făcut-o. Nu este dușmanul... ci propriul Său popor.“⁹ „Văzându-L“ în sfârșit și cu adevărat pe Mesia, care a fost străpuns și zdrobit pentru păcatele lor, toate triburile Israelului se vor boci și se vor căi pentru ceea ce au făcut. După cum am discutat în capitolul 13, rezultatul va fi că Domnul va revărsa Duhul Său cel sfânt peste întreaga națiune și Noul Legământ va fi consumat (Deut. 32:36-39; Is. 59:19-21; Ier. 31:27-34; Ezech. 34:25-27; 36:23-31). Versetele 11-14 descriu triburile Israelului lăsând această revelație de curând găsită și această pocăință să le pătrundă adânc în inimi. Capitolul 13 descrie rezultatele acestei lucrări grandioase din inimile lor:

În ziua aceea, se va deschide casei lui David și locuitorilor Ierusalimului un izvor pentru păcat și necurăție. În ziua aceea – zice Domnul oștirilor – voi stârpi din țară numele idolilor, ca nimeni să nu-și mai aducă aminte de ei; voi scoate, de asemenea, din țară pe prorocii mincinoși și duhul necurat. (Zah. 13:1-2)

Israelul se va întoarce definitiv de la rebeliunea lor față de Domnul. Idolatria, consilierii răi și profeții falși vor fi pentru totdeauna de domeniul trecutului. Poporul și țara vor fi complet înnoite.

Măsurile disciplinare ale legământului

Zaharia revine apoi la tema măsurilor disciplinare ale legământului:

În toată țara, zice Domnul, două treimi vor fi nimicite, vor pieri, iar cealaltă treime va rămâne. Dar treimea aceasta din urmă o voi pune în foc și o voi curăța cum se curăță argintul, o voi lămuri cum se lămurește aurul. Ei vor chema Numele Meu, și îi voi asculta; Eu voi zice: „Acesta este poporul Meu!” Și ei vor zice: „Domnul este Dumnezeul meu!” (Zah. 13:8-9)

Viziunea este șocant de specifică și devastator de dureroasă. Am discutat deja pasajul acesta și sensul lui în detaliu în Capitolul 16. Este clar că Domnul va trece Israelul prin pedepsele legământului, cu scopul de a-l rafina și curăța. Tema aceasta dureroasă continuă și în capitolul 14:

Iată, vine ziua Domnului, când prăzile tale vor fi împărțite în mijlocul tău. Atunci voi strânge toate neamurile la război împotriva Ierusalimului. Cetatea va fi luată, casele vor fi jefuite, și femeile, batjocorite; jumătate din cetate va merge în robie, dar rămășița poporului nu va fi nimicită cu desăvârșire din cetate. (vv. 1-2)

Avertismentele profetice găsite în Levitic 23:14-33 și Deuteronom 4:26-28, 32:23-27 își găsesc aici împlinirea ultimă. În mod providențial, în timp ce scriu acest capitol, stau undeva în Ierusalimul de est. Acuratețea profeției lui Zaharia nu poate fi ignorată. Aici profetul a descris Ierusalimul ca fiind divizat, mai ales în zilele de pe urmă. Jumătate din locuitorii orașului vor fi luați ca prizonieri de război, dar, din motive pe care Zaharia nu le explică, jumătate va rămâne în oraș. Și iată că eu sunt în același oraș, la vreo două mii și ceva de ani distanță, și el este, întocmai cum a prezis profetul, divizat.

Atunci, Domnul Dumnezeu meu va veni

Urmează acum porțiunea cea mai glorioasă a oracolului. Imediat pe urmele măsurilor disciplinare finale, vine Salvatorul lui Israel:

Ci Domnul Se va arăta și va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei. Picioarele Lui vor sta în ziua aceea pe Muntele Măslinilor, care este în fața Ierusalimului, spre răsărit; Muntele Măslinilor se va despica la mijloc, spre răsărit și spre apus, și se va face o vale foarte mare: jumătate din munte se va trage înapoi spre miazănoapte, iar jumătate, spre miazăzi. Veți fugi atunci în valea munților Mei, căci valea dintre munți se va întinde până la Ațel; și veți fugi cum ați fugit de cutremurul de pământ de pe vremea lui Ozia, împăratul lui Iuda. (vv. 3-5a)

Această porțiune a profeției lui Zaharia a produs mare confuzie cu privire la locația propriu-zisă în care Se va întoarce Isus. Deși pasajul spune că Domnul va sta cu picioarele pe Muntele Măslinilor, mulți cred că mesajul lui este că Isus va coborî din ceruri și va ateriza pe Muntele Măslinilor. Vom discuta mai în detaliu locația în care va reveni, în Capitolul 27, dar până atunci, să luăm notă că în text nu se menționează unde anume va coborî Domnul când Se va întoarce.

După cum am văzut, însă, în Profetiile Deșertului, Domnul este descris în repetate rânduri venind din sud, spre Ierusalim, împreună cu armatele Sale cerești. Zaharia însuși a descris deja același lucru în profeția anterioară (9:14). Profetul nu se contrazice singur aici. Declarația cum că Domnul va sta cu tălpile pe Muntele Măslinilor „în ziua aceea” ar trebui înțeleasă ca o referință la perioada generală a domniei Lui. Dacă textul ar spune că Isus va ateriza pe Muntele Măslinilor, atunci de ce tot poporul Lui fuge? Nu ar avea niciun sens ca poporul să fugă de sosirea Mântuitorului lor. Aș sugera că cea mai bună soluție la această dilemă este să recunoaștem că această porțiune din Zaharia nu este o serie de evenimente secvențiate clar cronologic, ci mai degrabă o serie de afirmații generale despre această perioadă mai amplă.

Dacă analizăm această porțiune a profeției lui Zaharia alături de cealaltă din capitolul 9, înțelegem că ordinea evenimentelor va fi după cum urmează: Cândva înainte de revenirea propriu-zisă a lui Isus, în timpul necazului celui mare, va avea loc un cutremur masiv. Acesta va avea ca rezultat desplicarea în două a Muntelui Măslinilor. Când se va întâmpla acest lucru, mulți dintre locuitorii Ierusalimului vor fugi din oraș. Apoi, la un moment dat după aceea, Domnul, împreună cu miile Lui de sfinți, va „veni” la Ierusalim și Își va aduce poporul înapoi în oraș. Această intrare triumfală în Ierusalim va avea loc abia după marea procesiune dinspre sud. Astfel, abia *după* ce locuitorii Ierusalimului fug, Domnul va veni și îi va aduce înapoi în Ierusalim. Așadar, Zaharia reia:

Și atunci va veni Domnul Dumnezeu meu, și toți sfinții, împreună cu El! În ziua aceea, nu va mai fi lumină; stelele strălucitoare se vor ascunde. Va fi o zi deosebită, cunoscută de Domnul, nu va fi nici zi, nici noapte, dar spre seară se va arăta lumina. În ziua aceea, vor izvorî ape vii din Ierusalim și vor curge jumătate spre marea de răsărit, jumătate, spre marea de apus; așa va fi și vara și iarna. (vv. 5b-8)

Vedem aici limbajul „venirii“ lui Dumnezeu și, mai specific, a venirii Lui împreună cu sfinții Săi. Ajungând la capătul Vechiului Testament, această imagine, care a apărut pentru prima dată în Binecuvântarea lui Moise, a căpătat acum contururile clare ale unei povești de eliberare divină. După cum vom vedea, scriitorii Noului Testament vedeau în mod clar în acest text, precum și în alte pasaje similare, o profecie mesianică despre revenirea lui Isus.

Împărăția restaurată a Israelului

Descrierea unui râu care curge din Ierusalim este atât simbolică, cât și literală. Deși reprezintă simbolic viața care va curge din Ierusalim atunci când Isus va fi rege, ea este totuși foarte literală. În timpul împărăției de o mie de ani, va exista un râu propriu-zis care va curge spre sud din Ierusalim. Zaharia preia această imagine direct din Ioel 3:18 și din Ezechiel 47:1-12, iar, mai târziu, Apocalipsa 22:1 va descrie cu exactitate același lucru. Ceea ce urmează este, fără îndoială, o descriere a domniei de o mie de ani a lui Isus:

Și Domnul va fi Împărat peste tot pământul. În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume. Ei vor locui în el și nu va mai fi niciun blestem în el; Ierusalimul va fi liniștit. (vv. 9, 11)

Natura universală a domniei lui YHVH este reafirmată. Declarația că nu va mai fi „blestem“ este o referință la blestemele legământului. Dacă nesupunerea Israelului va fi de domeniul trecutului, la fel și blestemele prevăzute în legământ pentru nesupunere vor ține de trecut.

Plaga morții

Versetul 12 a fost sursa multor speculații populare. Armatele Anticristului care au opus rezistență puterii lui Mesia vor avea parte de o moarte pe care mulți au asemănat-o efectelor unei explozii nucleare:

Dar iată urgia cu care va lovi Domnul pe toate popoarele care vor lupta împotriva Ierusalimului: Le va putrezi carnea stând încă în picioare, le vor putrezi ochii în gaurile lor și le va putrezi limba în gură. (v. 12)

Cei ce au îndrăzneala de a se împotrivi puterii Războinicului Divin încoronat cu strălucire și mânjit de sânge vor fi devorați ca de un foc mistuitor, în locul în care se găesc. Carnea omenească slabă nu se poate măsura cu puterea absolută, de neoprit, a lui Dumnezeu. Mai târziu, apostolul Pavel va spune că, la venirea Lui, Isus îl va omorî pe Anticrist „prin suflarea gurii Lui și... splendoarea venirii Lui“ (2 Tes. 2:8, NIV). În tot restul profetiei, în timpul domniei milenare a lui Isus, națiunile neevreilor sunt zugrăvite ca fiind totalmente subjugate de poporul Israel și de regele acestuia. Ele nu sunt, însă,

niște simpli dușmani învinși, ci vor lua parte la zilele sfinte ale Israelului. După cum descrie Boda lucrurile: „Înfrângerea națiunilor conduce la supunerea lor înaintea acestui rege cosmic, supunere demonstrată în pelerinajul întreprins anual la Ierusalim, cu prilejul Sărbătorii Corturilor.”¹⁰

Concluzie

Fiind unul dintre ultimii profeți, Zaharia prezintă ca un maestru o viziune a întoarcerii lui Mesia care combină idei și teme din diverse alte profeții. Combinând profeții despre invadarea și ocuparea orașului Ierusalim, rostite de profeții dinaintea lui (Ioel 3:1-3; Dan. 11:31-45; Ezech. 38-39), cu Profetiile Deșertului despre venirea lui Dumnezeu, el zugrăvește cel dintâi tablou clar și mai comprehensiv al intrării triumfale finale în Ierusalim. Domnul nu Se întoarce doar cu sfinții Săi din cer, ci și împreună cu cei ce vor fi fugit în ceasurile finale, înainte ca forțele Anticristului să fi preluat controlul orașului. Atunci, El Se va întoarce nu doar ca un rege care se înapoiază de la război, ci ca un eliberator al cetății înseși.

În încheierea discuției noastre pe marginea Profetiilor Deșertului, observăm ceva foarte surprinzător. Nici măcar nu avem nevoie să ne uităm în Noul Testament ca să înțelegem viziunea biblică, plină de frumusețe și slavă, a revenirii lui Mesia. Deși mulți creștini presupun, în mod eronat, că revenirea lui Hristos este o doctrină pur nou-testamentală, adevărul este că tradiția bogată a Profetiilor Deșertului din Vechiul Testament, precum și multe dintre profețiile recunoscute în mod clasic ca fiind mesianice, ne pun la dispoziție o viziune vibrantă, detaliată și glorioasă, tehnicolor, a revenirii lui Isus. De fapt, Biblia zugrăvește acest tablou cu mult înainte ca Noul Testament să fi fost măcar scris. Când Isus și apostolii au intrat în scenă, această viziune era deja, în mare măsură, cunoscută și înțeleasă de poporul lui Dumnezeu.

¹ George L. Klein, *Zechariah, vol. 21B, The New American Commentary* (Nashville, TN: B & H Publishing Group, 2008), 279.

² După cum întreabă Klein: „Mai specific, era referința la Grecia anacronică, din moment ce națiunea elenă avea să devină cu adevărat o putere mondială abia două secole mai târziu?” George L. Klein, *Zechariah, vol. 21B, The New American Commentary* (Nashville, TN: B & H Publishing Group, 2008), 279.

³ George L. Klein, *Zechariah, vol. 21B, The New American Commentary* (Nashville, TN: B & H Publishing Group, 2008), 280.

⁴ Pentru o examinare amănunțită a Ezechiel 38-39, Bătălia lui God și Magog, vezi cartea mea *Mideast Beast: The Scriptural Case for an Islamic Antichrist*.

⁵ Kenneth L. Barker, “Zechariah,” în *The Expositor’s Bible Commentary: Daniel–Malachi* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III și David E. Garland, vol. 8 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 799.

⁶ Kenneth L. Barker, “Zechariah,” în *The Expositor’s Bible Commentary: Daniel–Malachi* (Revised Edition), ed. Tremper Longman III și David E. Garland, vol. 8 (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008), 792.

⁷ Barry Webb, *The Message of Zechariah: Your Kingdom Come*, ed. Alec Motyer și Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham: Inter-Varsity Press, 2003), 134–135.

⁸ Barry Webb, *The Message of Zechariah: Your Kingdom Come*, ed. Alec Motyer și Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham: Inter-Varsity Press, 2003), 157–158.

⁹ Barry Webb, *The Message of Zechariah: Your Kingdom Come*, ed. Alec Motyer și Derek Tidball, *The Bible Speaks Today* (Nottingham: Inter-Varsity Press, 2003), 160.

¹⁰ Mark J. Boda, *Haggai, Zechariah, The NIV Application Commentary* (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 2004), 522.

Profeția lui Enoh

Completându-ne analiza pe marginea Profețiilor Deșertului, trebuie să ne uităm și la profeția din 1 Enoh.¹ Chiar dacă 1 Enoh nu face parte din canonul biblic, a fost, fără doar și poate, o carte foarte cunoscută și influentă atât înainte, cât și în timpul vieții lui Isus. În mod interesant, o parte din profeția lui Enoh și-a făcut drum în Noul Testament, în cartea lui Iuda. Profeția începe:

Iată cuvintele lui Enoh prin care el binecuvintează pe cei aleși și cei drepti care vor trăi timpuri de mâhnire profundă, când vor fi respinse toate răutățile și toate nelegiuirile. Enoh, om drept care a mers în fața Domnului, când ochii lui au fost deschiși și când el a contemplat o viziune sfântă în Ceruri și a spus: " Iată ce mi-au prezentat îngerii". Acești îngeri mi-au dezvăluit toate lucrurile și mi-au dat minte să înțeleg ce am văzut, cele ce nu vor avea loc în această generație ci într-o generație următoare, pentru binele celor aleși. (1 Enoh 1:1-2)

Oracolul începe într-o manieră foarte similară Binecuvântării lui Moise. În loc de „binecuvântarea cu care a binecuvântat Moise, omul lui Dumnezeu, pe copiii lui Israel“ (Deut. 33:1), aici avem „binecuvântarea cu care Enoh i-a binecuvântat pe cei drepti și aleși care vor fi prezenți în ziua necazului“ (1:1). Viziunea, conform autorului, a fost primită în timpul unei vizite în cer și distribuită și prin auzirea cuvintelor „străjerilor“ și „sfinților“ în timp ce se afla acolo. Enoh lămurește foarte clar contextul profeției sale. Ea este pentru o generație îndepărtată, mai specific pentru cei ce vor fi în viață în timpul necazului celui mare, asistând la venirea lui Dumnezeu din cer. Apoi, profeția începe:

Cel care va coborî o zi pe vârful muntelui Sinai, apărând în tabernacolul său și manifestându-se cu toată forța puterii Sale divine. Toți cei prezenți vor fi îngroziți de spaimă. La fel pe tot pamantul vor fi cuprinși de teama și groaza. Munții se vor prăbuși, colinele se vor scufunda, ele se vor topi în fața Sa, ca ceara în fața flăcării. Pământul va fi acoperit cu apă și vor pieri toți cei ce-l locuiesc, așadar toate fiintele vor fi judecate, toate chiar și dreptii. Dar cei drepti vor obține liniștea; El îi va feri pe cei aleși și le acorda iertarea Sa. Atunci ei vor deveni proprietatea lui Dumnezeu; ei vor fi copleșiți de fericire și binecuvântare; splendorile Divinității îi vor lumina. „Iată că Domnul sosește cu zecile de mii de sfinți ai Săi, ca să facă o judecată împotriva tuturor și să încredințeze pe toți cei nelegiuți de toate faptele nelegiuite pe care le-au făcut în chip nelegiuit și de toate cuvintele de ocară pe care le-au rostit împotriva Lui acești păcătoși nelegiuți.” (1 Enoh 1:4-9)²

Comentariile inițiale legate de faptul că Dumnezeu vine din locuința Lui din cer și aterizează specific pe Muntele Sinai sunt fascinante prin legătura cu studiul nostru. Dacă Deuteronomul 33, Iudecători 5 și Habacuc 3 Îl prezintă pe Dumnezeu venind din Sinai și mărșăluind spre Ierusalim, aici se spune răspicat că El va ateriza pe Muntele Sinai. Faptul acesta stârnește imediat întrebări despre Zaharia 14, pasaj despre care mulți își amintesc, în mod eronat, că ar spune că El va „ateriza“ pe Muntele Măslinilor. După cum am discutat în capitolul anterior, însă, declarația propriu-zisă de acolo este că, „în ziua aceea“,

adică în perioada de timp mai amplă la care se face referire, picioarele Lui vor „sta“ pe Muntele Măslinilor. Asta nu avea să se întâmple, bineînțeles, decât după ce El va veni în Ierusalim cu miile Lui de sfinți, după cum indică în consens celelalte texte. Vom discuta acest subiect mai amănunțit din mers.

Accentul profeției lui Enoh cade pe judecata celor răi. După cum comentează Nickelsburg:

Secțiunea inițială a oracolului lui Enoh descrie venirea Dumnezeului transcendent, Războinicul divin, care va apărea pe pământ pentru a executa judecata universală a oamenilor și a străjerilor rebeli.³

Profeția pare a combina Deuteronomul 33 cu Mica 1:3-4. În timp ce Binecuvântarea lui Moise îl închipuie pe Dumnezeu venind din Sinai, Mica îl vede pe Dumnezeu coborând din cer:

Căci iată că Domnul iese din locuința Lui, Se coboară și umblă pe înălțimile pământului! Sub El se topesc munții, văile crapă ca ceara înaintea focului, ca apa care curge prin râpe. (Mica 1:3-4)

Enoh folosește un limbaj similar lui Mica despre munții care se topesc precum ceara. Ne amintim și de cuvintele lui David, din deschiderea Psalmului 68, care strigă către Dumnezeu să Se scoale și să îi judece pe dușmanii Săi, care se vor topi precum ceara. Poezia de aici are menirea de a transmite judecata lui Dumnezeu contra națiunilor și contra oamenilor răi de pe pământ. În fața prezenței și a judecăților Lui, aceștia se vor disipa ca ceara înaintea unui foc turbat. James H. Charlesworth rezumă profeția astfel:

Israelii vor fi salvați din mijlocul neevreilor, iar Mesia li se va arăta și îi va aduce la Ierusalim cu mare bucurie. Mai mult, împărăția lui Israel, adunată din toate cele patru colțuri ale lumii, va sta la masă cu Mesia, iar neevreii vor mânca împreună cu ei.⁴

Fascinant la această profeție este faptul că porțiunea finală (v. 9) este citată, cuvânt cu cuvânt, de Iuda în Noul Testament (Iuda 14). Iuda și restul Bisericii primare interpretau această profeție cu referire la revenirea lui Isus. Astfel, Iuda citează profeția lui Enoh, care descrie coborârea lui Dumnezeu din cer pe Muntele Sinai și o aplică revenirii lui Isus. Enoh, însă, se baza pe Binecuvântarea lui Moise, cea dintâi dintre Profețiile Deșertului.

Al doilea exod în gândirea evreiască a secolului întâi

Deși marșul lui Isus prin deșert, la întoarcerea Lui, este, fără îndoială, un concept străin majorității creștinilor de azi, G. K. Beale susține că acesta ar fi fost foarte cunoscut în secolul întâi. În această perioadă, conform lui Beal, în afară de Enoh, diverse alte „scrieri evreiești au dezvoltat credința că Mesia avea să-Și adune poporul în pustie, la sfârșitul vremurilor.“⁵ Mai mult, „această viziune a viitorului este reflectată în scrierile lui Iosefus, care identifică explicit mișcările mesianice ale secolului întâi cu temele deșertului și exodului.“⁶ De exemplu, Iosefus menționează diverse figuri mesianice false

care au condus grupări de oameni în deșert „pretinzând că Dumnezeu avea să le arate acolo semnalele libertății.”⁷ Un astfel de „profet fals“, ni se spune,

a strâns laolaltă treizeci de mii de bărbați care erau amăgiți de el; pe aceștia i-a condus de jur împrejur din pustie până la muntele care se numea Muntele Măslinilor și era gata să pătrundă cu forța în Ierusalim din locul acela; iar dacă ar fi putut cucerii măcar o dată garnizoana romană și poporul, intenționa să stăpânească peste ei cu ajutorul gărzilor lui, care ar fi intrat în cetate împreună cu el.⁸

După cum corect comentează N. T. Wright, „oricine aduna oameni în sălbăticia Iordanului spunea simbolic: acesta este noul exod.”⁹ Beale adaugă că „asocierea cu pustia a zeloților și a mișcărilor similare este probabil parte din această așteptare mesianică mai amplă.”¹⁰ După Beale, comunitatea din Qumran s-a mutat în mod specific în deșert, crezând că începea să aducă la împlinire aceste profeții de restaurare acolo.¹¹ În timp ce autorul cărții 1 Enoh, cei din comunitatea din Qumran, diverși zeloți evrei și Ioan Botezătorul aveau, cel mai probabil, credințe drastic diferite, toți aveau în comun viziunea că restaurarea mesianică va avea loc în deșert. Pe baza tuturor diverselor profeții pe care le-am studiat, firul general al poveștii Profetiilor Deșertului devenise, în mod evident, o viziune împărtășită pe scară largă. Sunt șanse mari ca acesta să fi fost motivul pentru care Isus i-a avertizat pe ucenicii Săi să nu plece în deșert în căutarea fiecărei noi figuri mesianice care își făcea apariția (Mat. 24:24-26). Isus a lămurit clar că, atunci când adevăratul Mesia va veni, conform descrierilor din pasaje precum Deuteronomul 33 sau Habacuc 3, El va veni strălucind și radiind ca soarele. Venirea Lui va fi șocant și inevitabil de evidentă: „*Căci, cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului.*” (Mat. 24:27).

În concluzie, narațiunea pe care am examinat-o prin diversele Profeții ale Deșertului era larg cunoscută și crezută de evreii secolului întâi. Isus, Ioan Botezătorul și apostolii ar fi fost cu toții foarte familiari, într-o mai mică sau mai mare măsură, cu această frumoasă poveste a răscumpărării. După cum vom vedea în capitolul următor, această așteptare este astfel clar reflectată în toate scrierile Noului Testament.

¹ Sunt două traduceri primare în limba engleză ale lui 1 Enoh. Aici o folosim pe cea a lui George W. E. Nickelsburg.

² George W. E. Nickelsburg, *1 Enoch: A Commentary on the Book of 1 Enoch*, ed. Klaus Baltzer, *Hermeneia—a Critical and Historical Commentary on the Bible* (Minneapolis, MN: Fortress, 2001), 142.

³ George W. E. Nickelsburg, *1 Enoch: A Commentary on the Book of 1 Enoch*, ed. Klaus Baltzer, *Hermeneia—a Critical and Historical Commentary on the Bible* (Minneapolis, MN: Fortress, 2001), 143.

⁴ James H. Charlesworth, *The Old Testament Pseudepigrapha*, vol. 1 (New York; London: Yale University Press, 1983), 301–302.

⁵ (eg., Tanchuma Jacob 7b; Leqach Tob Num. 24:17; Mat. 24:24–26; Fapte 21:38). G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary* (Grand Rapids, MI; Carlisle, Cumbria: W.B. Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 644.

⁶ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary* (Grand Rapids, MI; Carlisle, Cumbria: W.B. Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 644.

⁷ Flavius Iosefus și William Whiston, *The Works of Josephus: Complete and Unabridged* (Peabody: Hendrickson, 1987), 614. (Wars of the Jews 2.259–62)

⁸ *ibid.*

⁹ N. T. Wright, *Jesus and the Victory of God, Christian Origins and the Question of God* (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 1996), 160.

¹⁰ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary* (Grand Rapids, MI; Carlisle, Cumbria: W.B. Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 644.

¹¹ 1QM 1.2–3; 1QS 8.12–15; 9.18–21; 4QpPsa

Ajungem, în sfârșit, la mărturia Noului Testament. Atunci când creștinii doresc să înțeleagă întoarcerea lui Isus, cel mai adesea apelează la această parte din Biblie. Multora nici prin gând nu le dă că Vechiul Testament ar avea ceva de spus în această privință. Viziunea biblică a venirii lui Mesia din cer, însă, este mult mai veche decât Noul Testament. După cum am arătat, până să intre în scenă Isus și apostolii, firul narativ al venirii lui Mesia în glorie și al marșului Său victorios prin deșert era cunoscut și înțeles de poporul lui Dumnezeu la scară largă. Autorii Noului Testament rareori au elaborat asupra acestei povești, pentru că Bibliile lor deja făceau acest lucru. Sunt excepții, unde misterele, care fuseseră în mare măsură ascunse, erau explicate. Faptul că aveau să fie două venituri ale lui Mesia, de exemplu, este, poate, cel mai important dintre acestea. Autorii Noului Testament au înțeles clar că prima venire a lui Mesia era pentru ispășirea păcatelor, în timp ce a doua era pentru judecări și răsplăți. După cum afirmă autorul Epistolei către Evrei, Isus a venit „odată ca să poarte păcatele multora“ și „Se va arăta a doua oară nu în vederea păcatului, ci ca să aducă mântuirea celor ce-L așteaptă“ (Evr. 9:28).

În acest capitol, vom arăta că viziunea Noului Testament despre întoarcerea lui Isus este derivată integral din și clădită pe textele fundamentale ale Vechiului Testament pe care le-am examinat deja. Aproape fiecare pasaj din Noul Testament care vorbește despre întoarcerea lui Isus face referire la Profetiile Deșertului.

Întoarcerea lui Isus, în propria viziune a lui Isus

Prima referință din Noul Testament despre întoarcerea lui Isus aparține nimănui altcuiva decât lui Isus Însuși. El Își descrie întoarcerea astfel: „Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui“ (Mat. 16:27; cf. Luca 9:26). Mai târziu în Discursul de pe Muntele Măslinilor, Isus menționează de două ori revenirea Lui. Mai întâi, spune că „toate semințiile pământului se vor boci și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbița răsunătoare și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă“ (Mat. 24:30-31; cf. Marcu 13:26; Luca 21:27). După aceea, afirmă: „Când va veni Fiul omului în slava Sa, cu toți sfinții îngeri, va șede pe scaunul de domnie al slavei Sale“ (Mat. 25:31).¹

În propriile descrieri despre venirea Sa, observăm următoarele teme:

1. Isus Se numește pe Sine „Fiul Omului.“
2. El va „veni“
3. în mare slavă,
4. pe nori,
5. împreună cu îngerii Săi
6. și cu sunet de trâmbițe.
7. Toate acestea vor fi însoțite de strângerea laolaltă a aleșilor Săi.

Unde își au originea aceste șapte concepte? Patru dintre ele se găsesc mai întâi în Binecuvântarea lui Moise. Acolo, Dumnezeu este închipuit (1) „venind“ din cer (2) într-o glorie radiantă, (3) călărind pe nori, (4) împreună cu mulțimile sfinților Săi îngeri. Ulterior, aceleași teme sunt repetate în Profetiile Deșertului din Judecători 5, Psalmul 68,

Isaia 35, 40 și Zaharia 14. Mai departe, Isus asociază venirea Lui cu sunetul unei trâmbițe „răsunătoare“ și cu strângerea aleșilor Săi. Motivul acesta face referire directă întâi la exod, la ziua când Domnul a coborât și „trâmbița răsună cu putere“ (Ex. 19:16). Cele două teme, cea a sunetului de trâmbiță și cea a strângerii celor aleși, se regăsesc împreună în Isaia 27: „În ziua aceea, se va suna cu trâmbița cea mare, și atunci se vor întoarce cei surghiuniți din țara Asiriei, și fugarii, din țara Egiptului. Ei se vor închina înaintea Domnului pe muntele cel sfânt, Ierusalim.“ (v. 13). Contextul aici este, evident, marea regrupare escatologică a aleșilor lui Dumnezeu în țară și pare a fi principalul punct de referință al lui Isus. Profetia Deșertului din Zaharia descrie și ea sunetul trâmbiței în asociere cu venirea Războinicului Divin:

Dar Domnul Se va arăta deasupra lor, și săgeata Lui va porni ca fulgerul; Domnul Dumnezeu va suna din trâmbiță și va înainta în vijelia de la miazăzi. (Zah. 9:14)

Cum rămâne cu termenul „Fiul Omului“? Acesta de unde vine? Se găsește în viziunea lui Daniel cu cele patru fiare și tribunalul cerului. Acolo, ni se arată o figură care, deși are chip de om, călărește pe nori (Dan. 7:13). Din nou, Cel ce apare sau călărește pe nori este nimeni altul decât YHVH (Ex. 13:21; 16:10; 24:16; 20:21; 33:9, 10; 34:5; 40:34, 38; Deut. 33:26; Ps. 18:9-11; 68:4, 32-33; Ps. 104:3; Is. 19:1). Mai departe, acestei figuri I se va da „o împărăție fără sfârșit“, pentru ca „toate popoarele, neamurile și oamenii de toate limbile“ să-L slujească (Dan. 7:14). Inutil să mai spun că figura pe care Daniel o vede este nimeni altul decât YHVH în formă umană. El este totodată Călărețul-Norilor victorios din Profetiile Deșertului, care Se va întoarce ca să-Și așeze „Împărăția“ (Dan. 7:14).

Este absolut uimitor că Isus Se identifică cu Acesta. În esență, El le spunea discipolilor Săi: „Ați citit profetiile despre faptul că YHVH va veni din cer în slavă, mărșăluind până la Ierusalim ca să-Și instaureze Împărăția. Despre Mine era vorba. Eu sunt Acela pe care Moise L-a văzut într-o slavă orbitoare pe Muntele Sinai. Eu sunt Acela despre care Debora cânta că voi mărșălui în nori de furtună prin Edom. Eu sunt Acela pe care David L-a văzut conducând o mare procesiune până la Ierusalim. Eu sunt Acela pe care L-a văzut Daniel – pe deplin Dumnezeu și totuși pe deplin om. Mă veți vedea venind înapoi pe nori, în glorie, strălucind ca soarele. Tot ceea ce au spus profetii este adevărat.“ Propriile descrieri făcute de Isus celei de-a doua veniri a Sa sunt aproape integral înrădăcinate în imaginea teofaniei de pe Muntele Sinai, precum și în viziunile de mai târziu ale profetilor, mai cu seamă cele din Daniel 7. Toate cele șapte teme și motive primare folosite de Isus pentru a-Și descrie revenirea au legătură ori cu Muntele Sinai, ori cu firul narativ profetic al Profetiilor Deșertului.

Întoarcerea lui Isus, în viziunea lui Pavel

Cum rămâne cu apostolii? Ei cum descriu întoarcerea lui Isus? Prima referință directă a lui Pavel la întoarcerea lui Isus este în 1 Tesaloniceni, unde menționează „venirea Domnului nostru Isus Hristos împreună cu toți sfinții“ (3:13). El folosește cele două teme ale „venirii Domnului nostru“ și „împreună cu sfinții Săi“. Unde găsim aceste două motive reunite? Ele apar pentru prima dată împreună în Bindecuvântarea lui Moise, mama tuturor celorlalte Profetii ale Deșertului. În capitolul următor, Pavel declară: „Iată ce vă spunem prin cuvântul Domnului“(4:15), inferând că este pe punctul de a cita din

textele Vechiului Testament. Apoi continuă: „Însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și cu trâmbița lui Dumnezeu, Se va coborî din cer“ (1 Tes. 4:16). Din nou, conceptul coborârii sau al venirii din cer al lui Dumnezeu trimite la un timp când „Domnul a coborât pe Muntele Sinai“ (Ex. 19:20). Conceptul coborârii Domnului din cer, sau al venirii pe nori, după cum am discutat în repetate rânduri, este, probabil, tema cea mai consecventă în toate Profețiile Deșertului. Dar termenul specific „a coborî din cer“ ar putea fi o referință mai directă fie la Mica 1: „Căci iată că Domnul iese din locuința Lui, Se coboară și umblă pe înălțimile pământului“ (v. 3), fie la 1 Enoh, care spune: „Dumnezeul universului, Marele Cel Sfânt, va ieși din locuința Lui. Și de acolo va mărșălui pe Muntele Sinai“ (1:3-4).²

Conceptul „strigătului lui Dumnezeu“ pare a face referire la descrierea pe care o face Isaia Domnului, care iese ca un Războinic Divin, scoțând un răcnet și înălțând „un strigăt de luptă“ (Is. 42:13). Ieremia spune și el: „Domnul va răcni de sus; din Locașul Lui cel Sfânt, va face să-I răsunе glasul“ (Ier. 25:30). În mod similar, atât Osea, cât și Ioel vorbesc despre răcnetul și strigătul Domnului din Sion, în contextul mântuirii escatologice (Ioel 3:16; Osea 11:10).

Conceptul glasului arhanghelului este ceva mai misterios, părând a nu avea un precedent clar în Vechiul Testament. Poate că este vorba de Mihail? (Iuda 9). Sunetul trâmbiței lui Dumnezeu, pe de altă parte, după cum mai discutat, nu doar că este înrădăcinat în povestea teofaniei de pe Sinai, dar și Isaia și Zaharia fac aluzie la el în asociere cu venirea lui Dumnezeu, la sfârșitul veacului.

În 2 Tesaloniceni, Pavel afirmă că Dumnezeu are „să vă dea odihnă atât vouă, care sunteți întristați, cât și nouă, la descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos“ (2 Tes. 1:7-8). În loc să vorbească despre „venirea“ lui Isus, Pavel spune că Isus va fi „descoperit din cer“. Cuvântul grecesc pentru „descoperit“ este *apokalypsei*, de unde derivă și cuvântul românesc „apocalipsă“. Astfel, cartea Apocalipsei este numită și „Apocalipsa“ sau „Descoperirea/Revelația lui Isus Hristos“, iar subiectul ei principal este revelația sau venirea din cer a lui Isus. Textul la care se face aluzie este profeția drumului în deșert, din Isaia 40:

Atunci se va descoperi slava Domnului, și în clipa aceea orice făptură o va vedea; căci gura Domnului a vorbit.”(v. 5)

Mai departe, observăm că Pavel folosește celelalte motive: (1) Isus va fi descoperit „din cer“, (2) cu îngerii Săi (3) într-o flacără de foc (4) pentru a împărți pedepse dușmanilor Săi. Din nou, toate aceste teme se regăsesc în mod consecvent în Profețiile Deșertului. Conceptul venirii Sale într-o flacără de foc pentru a-Și judeca dușmanii, deși își are originea în teofania de pe Muntele Sinai (Ex. 19:18; 24:17), pare a fi o referință directă la capitolul din încheierea profeției lui Isaia:

Căci iată, Domnul vine într-un foc, și carele Lui sunt ca un vârtej; Își preface mânia într-un jărat, și amenințările, în flăcări de foc. Căci cu foc Își aduce Domnul la îndeplinire judecățile, și cu sabia Lui pedepsește pe oricine; și cei uciși de Domnul vor fi mulți la număr. (Is. 66:15-16)

Mai târziu, Pavel vorbește despre „arătarea slavei Marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor, Isus Hristos“ (Tit 2:13). Notăm, pur și simplu, că Pavel se referă la Isus ca fiind Dumnezeu și Mântuitor. Din nou, Noul Testament se uită înapoi la multe pasaje care vorbesc despre venirea lui Dumnezeu pentru a-Și salva poporul și vede întoarcerea lui Isus.

În afară de apostolul Pavel, și Petru se referă la „făgăduința venirii Lui“ (2 Pet. 3:4), ca și autorul Epistolei către Evrei, care ne asigură că: „Cel ce vine va veni“ (Evr. 10:37). Acesta este, de fapt, un citat direct din Profetia Deșertului din Habacuc (2:3-4). Iacov vorbește despre venirea Domnului (5:7, 8). Din nou, motivul general al „venirii“ lui Dumnezeu își are originea în Binecuvântarea lui Moise. În sfârșit, Iuda, fratele lui Isus, spune că Isus va veni din cer „cu zecile de mii de sfinți ai Săi, ca să facă o judecată împotriva tuturor“ (Iuda 14-15). După cum am mai discutat, acesta este un citat direct din 1 Enoh, singurul text care menționează explicit că Isus va veni din cer și va ateriza pe Muntele Sinai.

Întoarcerea lui Isus conform cărții Apocalipsa

În sfârșit, în Apocalipsa, apostolul Ioan afirmă mai întâi: „Iată că El vine pe nori. Și orice ochi îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pământului se vor boci din pricina Lui! Da, Amin“ (Apoc. 1:7). Iată aici un pasaj care amestecă imagini din Zaharia 12 cu profetiile despre Călărețul-Norilor. Următoarele versete spun: „«Eu sunt Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul», zice Domnul Dumnezeu, Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine, Cel Atotputernic“ (Apoc. 1:8). Afirmatia este lipsită de echivoc: Isus este atât YHVH, Dumnezeul Atotputernic, cât și Cel ce vine.

Apoi, în Apocalipsa 12, Israelul este descris ca o femeie care fuge „în pustie, într-un loc pregătit de Dumnezeu, ca să fie hrănită acolo o mie două sute șaiszeci de zile“ (v. 6). Avem aici un exemplu clar în care Noul Testament oglindește narațiunea Vechiului Testament, potrivit căreia Israelul fuge în deșert în așteptarea lui YHVH, Războinicul Divin și salvatorul său. Doar câteva versete mai târziu, ni se spune:

Și cele două aripi ale vulturului celui mare au fost date femeii, ca să zboare cu ele în pustiu, în locul ei unde este hrănită o vreme, vremuri și jumătatea unei vremi, departe de fața șarpelui. (Apoc. 12:14)

Referința la femeia căreia i se dau aripi reflectă dinadins tema „celui de-al doilea exod“, pentru că face aluzie directă la primul exod, când Domnul a declarat înaintea Israelului: „V-am purtat pe aripi de vultur și v-am adus aici la Mine“ (Ex. 19:4). Apoi, spre sfârșitul profetiei, Ioan descrie întoarcerea lui Isus mult mai amănunțit decât oricare alt pasaj din Noul Testament:

Să ne bucurăm, să ne înveselim și să-I dăm slavă! Căci a venit nunta Mielului; soția Lui s-a pregătit și s-a dat să se îmbrace cu in subțire, strălucitor și curat.” (Inul subțire sunt faptele neprihănite ale sfinților.) Apoi mi-a zis: „Scrie: Ferice de cei chemați la ospățul nunții Mielului!” Apoi mi-a zis: „Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu!”... Apoi am văzut cerul deschis, și iată că s-a arătat un cal alb! Cel ce stătea pe el se cheamă „Cel credincios – și „Cel adevărat”, și El judecă și Se luptă cu dreptate. Ochii Lui erau ca para focului; capul îl avea încununat

cu multe cununi împărătești și purta un nume scris pe care nimeni nu-l știe, decât numai El singur. Era îmbrăcat cu o haină înmuiată în sânge. Numele Lui este: „Cuvântul lui Dumnezeu.” Oștile din cer Îl urmau călare pe cai albi, îmbrăcate cu în subțire, alb și curat. Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, ca să lovească neamurile cu ea, pe care le va cârmui cu un toiag de fier. Și va călca cu picioarele teascul vinului mâniei aprinse a atotputernicului Dumnezeu. Pe haină și pe coapsă avea scris numele acesta: „Împăratul împăraților și Domnul domnilor.” Apoi am văzut un înger care stătea în picioare în soare. El a strigat cu glas tare și a zis tuturor păsărilor care zburau prin mijlocul cerului: „Veniți, adunați-vă la ospățul cel mare al lui Dumnezeu, ca să mâncați carnea împăraților, carnea căpitanilor, carnea celor viteji, carnea cailor și a călăreților și carnea a tot felul de oameni, slobozi și robi, mici și mari!” Și am văzut fiara și pe împărații pământului și oștile lor adunate ca să facă război cu Cel ce ședea călare pe cal și cu oastea Lui. Și fiara a fost prinsă. Și, împreună cu ea, a fost prins prorocul mincinos care făcuse înaintea ei semnele cu care amăgise pe cei ce primiseră semnul fiarei și se închinaseră icoanei ei. Amândoi aceștia au fost aruncați de vii în iazul de foc care arde cu pucioasă. Iar ceilalți au fost uciși cu sabia care ieșea din gura Celui ce ședea călare pe cal. Și toate păsările s-au săturat din carnea lor. (Apoc. 19:7-21)

La toate celelalte teme și motive anterioare, Ioan le adaugă pe următoarele:

1. Isus Se va întoarce pentru a sărbători la ospățul nunții Sale.
2. Vine înapoi ca un războinic.
3. La venirea Lui, cerul va fi deschis.
4. Va veni călare pe un cal.
5. Robele Lui vor fi îmbibate de sânge.
6. Armatele Lui vor veni și ele călare pe cai.
7. Isus va veni ca să-Și strivească dușmanii ca pe niște struguri.
8. Isus îi va omorî pe Anticrist și pe hoardele lui.
9. Animalele vor mânca trupurile dușmanilor Săi.
10. El va veni ca să domnească peste națiuni.

Fiecare dintre aceste motive și teme sunt extrase direct din Profețiile Deșertului. Bineînțeles, înțelegând natura Legământului de la Sinai ca pe o ceremonie de logodnă, la care se adaugă numeroasele referințe din profeții unde Dumnezeu este numit soțul Israelului, vom recunoaște importanța referinței la „nunta Mielului“. Apoi, în Evanghelii, Isus S-a numit pe Sine Mirele, fapt care a constituit o declarație directă că El este YHVH Dumnezeul Atotputernic, care va veni înapoi ca să-Și restaureze mireasa. Referința de aici la masa de nuntă prezintă, în maniera cea mai explicită posibilă, revenirea lui Isus ca fiind apogeul legământului de căsătorie inițiat la Sinai.

După cum am discutat deja, conceptul venirii Lui din cer impregnează Profețiile Deșertului. Imaginea lui Isus și a armatelor Lui călare pe cai provine direct din Habacuc 3:8, 15, unde YHVH și armatele Lui sunt descrise călărind pe cai și în „carele mântuirii“, la marea înfrângere escatologică a dușmanilor lui Dumnezeu. Imaginea lui Isus care calcă teascul mâniei lui Dumnezeu, îmbibându-Și hainele în sângele dușmanilor Săi, este preluată direct din viziunea lui Isaia, unde YHVH iese în marș din țara Edomului (Is. 63). De fapt, acesta este punctul în care se încheie cercul profeției din Geneza 3:15 despre Cel

ce va zdrobi (cf. Num. 24:17; Deut. 32:35; 33:2; 1 Sam. 2:10; Jud. 5:26-27; Ps. 58:10; 68:21; 110:5; Ioel 3:13; Is. 63:3; Hab. 3:13; Mat. 25:23, 31-46; Iuda 14; Apoc. 14:20).

Festinul animalelor este preluat din Psalmul 68, unde Israelului i se dau asigurări că va veni o zi când „Dumnezeu va zdrobi capul vrăjmașilor Lui... ca să-ți cufunzi piciorul în sânge și limba câinilor tăi să-și capete partea din vrăjmașii tăi“ (vv. 21, 23). Mai târziu, Ezechiel a extins această temă (39:17-20), iar aici Ioan a parafrazat descrierile lui. Referința specifică la omorârea fiarei și la profetul mincinos își găsește geneza cea mai clară în Habacuc, unde YHVH este descris zdrobind „acoperișul casei celui rău, o nimicești din temelii până în vârf“ (3:13, o traducere literală a versiunii din engleză ar fi: „capul casei celui rău, ca să-l despici de la coapsă până la gât“, n.t.).

Pe scurt, cartea Apocalipsa începe cu descrierea fugii Israelului în deșert și culminează cu întoarcerea lui Isus, împreună cu sfinții Săi, ca să-Și salveze poporul. Tradiția Profețiilor Deșertului, cu viziunea lor bogată a Războinicului Divin care Se întoarce în glorie, își găsește vărsământul final în cartea Apocalipsei.

Concluzie

Aproape fiecare referință din Noul Testament la întoarcerea lui Isus este înrădăcinată în Profețiile Deșertului din Vechiul Testament. Deși mulți erudiți și comentatori și-au îndreptat atenția, în mare măsură, asupra profețiilor mesianice mai clasice, o întreagă altă tradiție, o colecție amplă de texte, a fost în mare parte ignorată. Aceste pasaje tulburător de detaliate și grafice și de o frumusețe aparte sunt, de fapt, cele mai importante surse de cunoaștere despre întoarcerea lui Isus din toată Biblia. Oricât de nou ar fi conceptul marelui marș prin deșert pentru mulți dintre cei ce studiază Scriptura, el este un concept temeinic atestat în Cuvântul lui Dumnezeu. Recunoașterea acestui fapt este cheia care deschide întreaga viziune biblică a revenirii triumfale a lui Isus-Mesia. După cum am spus la începutul acestei secțiuni, tabloul zugrăvit de aceste texte este de o maiestruozitate care, pur și simplu, nu mai poate rămâne ascunsă.

¹ Dintre aceste trei pasaje, primul spune că Isus va veni în slava Tatălui Său. Al doilea menționează doar „mare slavă“, în timp ce al treilea ne spune că El va veni în propria slavă. Cum împăcăm aceste pasaje? Răspunsul este simplu. După cum ne informează Evrei 1:3, Isus este „ogîndirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui“. Altfel spus, slava lui Isus și a Tatălui sunt una și aceeași. Isus nu încearcă aici să-Și ascundă hristologia foarte înaltă. Deși diverse secte pseudo-creștine din istorie au susținut că Isus nu S-a proclamat niciodată Dumnezeu, exemple precum acesta arată că afirmația lor este lipsită de sens și falsă. Isus S-a înțeles pe Sine a fi YHVH Atotputernicul și a vrut ca toți cei ce Îl ascultau să înțeleagă acest lucru.

² James H. Charlesworth, *The Old Testament Pseudepigrapha*, vol. 1 (New York; London: Yale University Press, 1983), 13.

Unde Se întoarce Isus?

Am argumentat că, după întoarcerea Sa, Isus va mărșălui la propriu prin deșert până la Ierusalim, viziune la care foarte puțini creștini s-au gândit. Este important să discutăm și unde anume va avea loc întoarcerea Lui. Musulmanii cred că Isus Se va întoarce în Damasc, iar mormonii, în Independence, Missouri, dar unde spune Biblia că Se va întoarce? Răspunsul va fi o surpriză pentru mulți.

Din păcate, dacă ar fi să întrebăm diverși creștini unde Se va întoarce Isus, majoritatea ar spune, probabil, că nu au nicio idee. Dintre cei ce și-ar oferi opiniile, însă, aproape toți ar spune că Se va întoarce mai întâi la Ierusalim. Timp de mulți ani, am crezut același lucru. Alții, câțiva, ar sugera că El se va întoarce mai întâi în Petra, în partea de sud a Iordaniei. Un număr și mai mic ar sugera că Isus Se va întoarce mai întâi la Muntele Sinai sau în Egipt. Acestea sunt, însă, poziții foarte legitime, care pot fi susținute cu argumente biblice. În capitolul acesta, le vom trece în revistă pe toate, alături de argumentele biblice aferente.

Ierusalim

Viziunea cea mai populară, aceea că Isus Se va întoarce pe Muntele Măslinilor, în Ierusalim, gravitează în principal în jurul a două pasaje: Zaharia 14 și Fapte 1. Am discutat deja despre Zaharia în Capitolul 24, dar vom reveni asupra profeției lui și aici. Cea mai relevantă porțiune a textului începe: „Domnul Se va arăta și va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei. Picioarele Lui vor sta în ziua aceea pe Muntele Măslinilor, care este în fața Ierusalimului, spre răsărit“ (vv. 3-4). În mod interesant, în timp ce pasajul afirmă că Domnul va sta pe Muntele Măslinilor, mulți și-l amintesc spunând că Domnul va „ateriza“ acolo. De fapt, pasajul nu spune asta. După cum am arătat deja, dacă acest verset ar descrie glorioasa revenire a lui Isus, aceasta ar fi extrem de stranie. Pentru că, imediat după aceea, locuitorii Ierusalimului sunt descriși fugind spre deșerturile din estul Ierusalimului (vv. 4b-5a). De ce ar fugi locuitorii evrei ai Ierusalimului de Dumnezeu lor, care a venit tocmai pentru a-i salva? Chiar înainte, în Zaharia 12, se spune că, la întoarcerea Lui, ei „Îl vor vedea“ sau Îl vor recunoaște, rezultatul fiind o pocăință națională. Nu spune că vor fugi de El când vine. Mai departe, în Zaharia 9, profetul Îl descriese deja pe Isus „venind“ în Ierusalim în mijlocul vârtejurilor și al furtunilor din sud. Ideea este că nu avem niciun motiv să credem că Zaharia contrazice declarațiile pe care tot el le-a făcut anterior, sau oricare dintre Profețiile Deșertului, de altfel.

Este important să recunoaștem că această porțiune a profeției lui Zaharia nu subliniază o serie de evenimente clar secvențiate, ci o serie de declarații generale referitoare la această perioadă mai largă a sfârșitului. De fapt, abia după ce descrie locuitorii Ierusalimului fugind, Îl descrie și pe Domnul venind: „Și atunci va veni Domnul Dumnezeul meu și toți sfinții împreună cu El!“ (v. 5b). Într-un efort de a reconcilia toate aceste pasaje, unii au sugerat că Isus va ateriza mai întâi pe Muntele Măslinilor și apoi, în esență, va ajunge, dintr-un salt la Superman, într-o altă locație. Deși înțeleg motivația din spatele acestei soluții, ea este foarte nefirească. Trebuie să ne amintim că, din momentul în care El despică cerul și coboară din cer, va fi însoțit de miile de sfinți, toți aceștia fiind vizibili pentru cei de pe pământ. Ideea că o mulțime atât de masivă de oameni

ar ateriza în Ierusalim, doar pentru a sări apoi într-o altă locație, pare forțată și penibilă și este lipsită de orice alt suport biblic.

Aș sugera că o soluție mult mai bună este aceea că ordinea propriu-zisă a evenimentelor descrise de Zaharia va fi după cum urmează: Mai întâi, înainte ca Isus să Se întoarcă, va avea loc un mare cutremur de pământ, care va duce la despicarea în două a Muntelui Măslinilor, iar mulți dintre locuitorii Ierusalimului vor fugi în deșertul din estul Ierusalimului. Acesta ar putea fi, tot atât de bine, cutremurul descris în Apocalipsa 11:13, care are loc după ce cei doi martori sunt uciși și răpiți la cer: „În clipa aceea s-a făcut un mare cutremur de pământ și s-a prăbușit a zecea parte din cetate. Șapte mii de oameni au fost uciși în cutremurul acesta de pământ. Și cei rămași s-au îngrozit și au dat slavă Dumnezeului cerului.“ După aceea, probabil ani mai târziu, Domnul va veni în Ierusalim cu toți sfinții Săi, inclusiv cu aceia care fugiseră și care vor fi fost salvați. Astfel, abia după ce va sosi în Ierusalim, El va sta, propriu-zis, pe Muntele Măslinilor. Pentru că, în ziua aceea, Domnul va locui în Sion cu adevărat (Ioel 3:17-21). Apoi, după cum a declarat Domnul prin Isaia, „Eu voi proslăvi locul unde se odihnesc picioarele Mele“ (60:13). Poziția aceasta, aș susține eu, aduce reconciliere între toate textele relevante, nu este forțată, nu este stângace, ca aceea în care Isus și armatele Lui execută salturi dintr-o locație în alta.

Cum rămâne cu Fapte 1? Mulți apelează și la acest pasaj în sprijinul ideii că Isus Se va întoarce și va ateriza pe Muntele Măslinilor. Biblia spune că, după înviere, Isus S-a arătat multora dintre ucenici și, în esență, le-a ținut un studiu biblic privat, timp de patruzeci de zile (Fapte 1:1-3). Apoi, i-a strâns împreună și le-a poruncit să aștepte revărsarea Duhului Sfânt (vv. 4-5). După ce le-a dat câteva instrucțiuni finale, Biblia redă următoarele:

După ce a spus aceste lucruri, pe când se uitau ei la El, S-a înălțat la cer, și un nor L-a ascuns din ochii lor. Și, cum stăteau ei cu ochii pironiți spre cer, pe când Se suia El, iată că li s-au arătat doi bărbați îmbrăcați în albi și au zis: „Bărbați galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer.“ (Fapte 1:9-11)

După ce Isus a fost luat la cer, ucenicii s-au întors la Ierusalim, care, ni se spune, era la o distanță cât „un drum de Sabat“ (v. 12). Concluzia Evangheliei după Luca ne dă o relatare paralelă, adăugând niște detalii în plus referitoare la locul în care s-a întâmplat totul:

El i-a dus afară până spre Betania. Și-a ridicat mâinile și i-a binecuvântat. Pe când îi binecuvânta, S-a despărțit de ei și a fost înălțat la cer. După ce I s-au închinat, ei s-au întors în Ierusalim cu o mare bucurie. Și tot timpul stăteau în Templu și lăudau și binecuvântau pe Dumnezeu. (Luca 24:50-53)

Satul Betania, numit azi *al-Eizariya* în arabă, era un sătuc pe coasta de sud-est a Muntelui Măslinilor, la aproximativ 3 km de Muntele Templului. Motivul pentru care acest lucru este important este că mulți creștini vizitează Ierusalimul și stau pe coasta de vest, uitându-se în jos la Muntele Templului și imaginându-și că acela este locul în care

Isus S-a înălțat la cer. De fapt, acesta se află la vreo 3 km spre est. Muntele Măslinilor este, în realitate, mult mai mare decât își dau seama mulți.

Acestea fiind spuse, în ceea ce privește locul în care Isus Se va întoarce, mulți citesc poruncile îngerului din Fapte 1 și se gândesc că, din moment ce S-a înălțat în locul acela, Isus Se va întoarce tot acolo. O lectură atentă a cuvintelor îngerului, însă, nu spune nimic de genul acesta. Textul enunță că Isus a fost luat la cer în nori și că Se va întoarce „în același fel cum L-ați văzut mergând la cer“ (v. 11). Altfel spus, El Se va întoarce din cer în mod vizibil, în nori. Nu se mai afirmă nimic, implicit sau explicit. Astfel, în ciuda părerii larg împărtășite că Isus Se va întoarce din cer în mod specific pe Muntele Măslinilor, dovezile biblice pentru acest lucru sunt relativ problematice. Această opinie este formată în mare măsură pe presupoziii și inferențe. Ca să fim foarte clari, în mod cert, la scurt timp după întoarcerea Sa, Isus Își va croi drum spre Ierusalim, și sunt o mulțime de versete care vorbesc despre asta, dar nu sunt texte clare care să spună că acolo va coborî mai întâi. După cum am văzut, consensul imaginilor biblice Îl descrie pe Isus intrând în cetate într-o manieră similară, dar mult, mult mai glorioasă, ca o primă intrare triumfală (Mat. 21:1-11; Marcu 11:1-11; Luca 19:28-44 și Ioan 12:12-19).

Petra

Alții, care au luat notă de multele Profeții ale Deșertului din Scriptură, au sugerat că Isus Se va întoarce în regiunea Petra, din Regatul Hașemit al Iordaniei de azi. Această poziție este argumentată de Arnold Fruchtenbaum în impresionantul său volum, *The Footsteps of the Messiah*, precum și de Noah W. Hutchings, în cartea sa *Petra in History and Prophecy*¹ și Robert Van Kampen, în monumentală sa operă, *The Sign of Christ's Coming and the End of the Age*.² În opinia lui Van Kampen, „imediat după încheierea celei de-a șaptezecă săptămâni, Hristos va coborî în mod fizic înapoi pe pământ – în mod specific în Edom.“³ În mod similar, Fruchtenbaum declară: „Patru pasaje fundamentale situează locul Celei de-A Doua Veniri în Boțra.“⁴

Pasajele citate de Fruchtenbaum sunt Isaia 34 și 63, precum și Habacuc 3:3 și Mica 2:12-13. Primele două texte vorbesc despre faptul că Domnul va executa un mare măcel în țara Edomului. Habacuc și Mica vorbesc despre marșul Domnului prin această regiune. Evident, sunt de acord cu toată inima că Isus va mărșălui prin această regiune și îi va măcelări pe mulți dintre dușmanii Săi. Mare parte din cartea de față susține acest lucru. Acestea fiind spuse, niciunul dintre aceste pasaje nu declară și nici nu realizează o inferență puternică în sprijinul ideii că acesta va fi locul din care Isus Își începe călătoria. Fruchtenbaum, în înțelepciunea sa, își încheie analiza într-o notă precaută:

De fapt, nu este foarte cert că aceste versete vorbesc despre A Doua Venire, dar, dacă așa sau lucrurile (și autorul înclină spre această poziție, cu precauție), Dumnezeu este văzut venind din Muntele Seirului și din țara Edomului. Muntele Seir este un lanț muntos din partea de sud a Iordaniei, unde este situat orașul Boțra.⁵

După cum am arătat, consensul Scripturii indică faptul că Isus Își începe călătoria nu în Edom, ci mai spre sud, la Muntele Sinai, sau poate chiar din Egipt. Să examinăm dovezile biblice pentru aceste două viziuni.

Muntele Sinai

Unul dintre scopurile principale ale acestei cărți a fost de a evidenția accentul repetat în Scripturi asupra marelui marș pe care Îl va face Isus dinspre sud, când Se va întoarce. Peters argumentează că, deși revenirea lui Isus se desfășoară pe parcursul câtorva faze, El vine mai întâi în mod vizibil, împreună cu sfinții Săi, la Muntele Sinai:

O comparație a Scripturii arată că, atunci când sfinții sunt mutați prin puterea învierii și a ridicării la ceruri, ei nu rămân în „văzduh“, ci sunt trimiși la Muntele Sinai, unde, ca la instituirea teocrației, li se desemnează poziții, sunt inaugurate regatul și preoția, sunt date instrucțiunile pregătitoare pentru întâmpinarea „dispensației plinătății vremurilor“.⁶

Am examinat, relativ comprehensiv, mai multe texte care vorbesc despre venirea lui Dumnezeu din Sinai și nu vom relua aici acea discuție. Acestea fiind spuse, niciuna dintre Profetiile Deșertului (cu excepția lui 1 Enoh) nu menționează explicit că Isus Se va întoarce mai întâi la Muntele Sinai. Se poate, însă, deduce că El vine în Edom dinspre Sinai. Așa că putem admite cel puțin că Isus va trece cu certitudine prin regiunea Sinai. Știm acest lucru mai întâi pentru că toate Profetiile Deșertului privesc retrospectiv călătoria Israelului de la Muntele Sinai în Țara Promisă, ca o prefigurare a venirii Domnului. După cum Chivotul Legământului, reprezentând prezența lui YHVH, a pornit de la Sinai și a ajuns până la urmă la Ierusalim, tot astfel este zugrăvit în Scripturi și marșul victorios al lui Isus.

În al doilea rând, știm acest lucru pentru că Binecuvântarea lui Moise enunță din capul locului că Dumnezeu vine „din Sinai“. Tot astfel, David asociază Sinaiul cu Marea Procesiune a lui Isus, în Psalmul 68. La rândul său, Habacuc se referă la faptul că regiunile Midian și Cușan (amândouă asociate îndeaproape cu regiunea Sinai) tremură la întoarcerea lui Isus. Așadar, este cinstit să spunem că Isus nu pornește din Edom, ci vine de undeva mai dinspre sud, de la Muntele Sinai.

Din nou, însă, este acesta locul în care coboară din ceruri, după cum argumentează Peters și după cum afirmă explicit 1 Enoh? Dacă dorim să fim consecvenți, suntem nevoiți să recunoaștem că Scripturile nu afirmă nicăieri acest lucru. Sunt mai multe pasaje, aproape întotdeauna trecute cu vederea, care adaugă îndoieli asupra acestei poziții și, de fapt, par a indica că marșul victorios al lui Isus începe tocmai din Egipt. Să analizăm dovezile.

Egipt

Ultima perspectivă susține că, la întoarcerea Sa, Isus va reface nu doar traseul urmat de Chivotul Legământului de la Sinai la Ierusalim, ci, în esență, tot exodul, începând, specific, din Egipt. Ca Cel ce este mai mare decât Moise, Isus îi va conduce, la propriu, pe mulți dintre poporul Său afară din Egipt și va continua să-Și elibereze poporul, refăcând traseul primului exod. Deși, fără îndoială, nouă pentru cei mai mulți, fiți încredințați că există, de fapt, un suport biblic foarte solid pentru această concepție.

Într-o carte pe care o recomand călduros, *The Passover King*, Travis Snow prezintă o pledoarie excelentă în favoarea acestei perspective.⁷ Argumentele pentru întoarcerea lui Isus din Egipt sunt următoarele:

Mai întâi, sunt dovezi că, în timpul necazului celui mare, mulți din Israel vor fugi în Egipt. Moise a descris acest lucru atunci când a vorbit despre diversele calamități de care Israelul va avea parte ca urmare a neascultării de legământ: „Și Domnul te va întoarce pe corăbii în Egipt și vei face drumul acesta despre care-ți spusese: „Să nu-l mai vezi!” Acolo, vă veți vinde vrăjmașilor voștri, ca robi și roabe: și nu va fi nimeni să vă cumpere.” (Deut. 28:68). Din nou, contextul este al măsurilor disciplinare din legământ, care se vor abate asupra Israelului chiar înainte de întoarcerea lui Isus.

În al doilea rând, este un verset care spune pe șleau că Isus Se va întoarce, de fapt, din Egipt. Folosind motivul venirii lui Dumnezeu pe nori, Isaia declară: „Prorocie împotriva Egiptului. Iată, Domnul călărește pe un nor repede și vine în Egipt.” (19:1a). Deși unii ar putea fi tentați să disprețuiască un asemenea pasaj, sub temei că este unul poetic și o descriere a judecăților lui Dumnezeu, a doua parte a versetului afirmă că El va fi prezent literalmente, în carne și oase, în Egipt: „doli Egiptului tremură înaintea Lui și li se îndoiaie inima egiptenilor în ei.” (v. 1b). În Numeri 24, profeția lui Balaam pare a indica că „sămânța” și „regele” lui Israel (două dintre cele mai comune motive pentru Mesia), vor ieși din Egipt, în mod specific pentru a devora și zdrobi acele națiuni adverse Lui, Împărăției Lui și poporului Său:

„Ce frumoase sunt corturile tale, Iacove! Locuințele tale, Israele! Ele se întind ca niște văi, ca niște grădini lângă un râu, ca niște copaci de aloe, pe care i-a sădit Domnul, ca niște cedri pe lângă ape. Apa curge din gălețile lui, și sămânța lui este udată de ape mari. Împăratul lui se înalță mai presus de Agag (Gog în LXX), și împărăția lui ajunge puternică. Dumnezeu l-a scos din Egipt, tăria Lui este ca a bivolului pentru el. El nimicește neamurile care se ridică împotriva lui, le sfărâmă oasele și le prăpădește cu săgețile Lui. (Num. 24:5-8)

În Septuaginta, versetul 7 spune de fapt: „Un om va ieși din sămânța lui și va domni peste multe popoare, iar el va fi înălțat mai presus decât Împărăția lui Gog, și împărăția lui va crește.”⁸ Faptul că acesta este regele care îl înfrânge pe Gog L-ar identifica, în mod cert, cu Mesia. După cum am discutat de numeroase ori, faptul că Mesia își zdrobește dușmanii când Se întoarce este, probabil, unul dintre motivele profetice folosite cel mai consecvent în asociere cu Mesia, în tot cuprinsul Scripturilor. Aici, Acela care zdrobește iese din Egipt. După cum arată Snow, „când Isus pornește din Egipt, El, de fapt, reface drumul exodului original al Israelului și repoartă o serie de bătălii contra națiunilor din Orientul Mijlociu, care se află în drum spre Israel.”⁹

În sfârșit, și într-o notă cu adevărat fascinantă, de fapt, sunt unele pasaje care par a indica că, la întoarcerea Sa, Isus va despica *din nou* Marea Roșie. Pentru aceasta, desigur, ar fi nevoie să înceapă din Egipt și să înainteze spre Muntele Sinai. În Isaia 10, profetul vorbește despre judecata Domnului împotriva asirianului. Contextul mai larg al pasajului este disciplinarea finală și răscumpărarea Israelului. „Asirianul” de aici este o referință la Anticrist.

Totuși așa vorbește Domnul Dumnezeul oștirilor: „Poporul Meu, care locuiești în Sion, nu te teme de asirian; da, el te lovește cu nuiua și își ridică toiagul asupra ta cum făceau egiptenii. Dar, peste puțină vreme, pedeapsa va înceta, și mânia Mea se va întoarce împotriva lui, ca să-l nimicească.” (Isaia 10:24-25)

Hipolit din Roma, unul dintre teologii cei mai importanți ai Bisericii primare, interpreta acest pasaj în tratatul său *Despre Hristos și Antihrist*, scris în secolul al doilea, ca o referire la „nimeni altul decât tiranul acela nerușinat și dușmanul lui Dumnezeu.”¹⁰ Totuși, ce spune Isaia despre Domnul la vremea aceea? „Domnul oștirilor va învărti biciul împotriva lui, cum a lovit pe Madian la stâncă Oreb, și Își va mai ridica toiagul o dată asupra mării, ca odinioară în Egipt” (Isaia 10:26). *Fascinant!* În același fel în care Moise și-a întins toiagul și Marea Roșie s-a despica în două, la fel se spune și aici că Isus, profetul care este mai mare decât Moise (Deut. 18), Își va înălța în mod similar toiagul peste mare. În capitolul următor, aceeași temă este reluată. Capitolul începe cu descrierea celui de-al doilea exod, mai mare: „În același timp, Domnul Își va întinde mâna a doua oară, ca să răscumpere rămășița poporului Său risipit în Asiria și în Egipt, în Patros și în Etiopia, la Elam, la Șinear și la Hamat și în ostroavele mării” (Isaia 11:11). Cei „risipiți ai lui Iuda” vor fi adunați din nou „din cele patru capete ale pământului” (v. 12). Și toate acestea vor avea loc când Se va întoarce Isus. Capitolul se încheie, însă, cu o declarație foarte șocantă. În perioada finală a răscumpărării:

Domnul va seca limba mării Egiptului, Își va ridica mâna asupra Râului în mânia Lui, îl va împărți în șapte pâraie, așa că îl vor putea trece încălțați. (Isaia 11:15)

„Marea Egiptului” este o referință la Marea Roșie, prin care israeliții au trecut cu atât de mult timp în urmă. Încă o dată, aceasta va fi lovită și apoi despica. Israelii sunt descriși trecând vadul ca pe uscat! În mod similar, profetul Habacuc, în marea sa Profetie a Deșertului, Îl descrie pe Isus în timpul marșului Său grandios prin deșert și spune astfel: „Cu caii Tăi mergi pe mare, pe spuma apelor mari” (Hab. 3:15). Limbajul călcării în picioare a mărilor cu caii Lui ar părea că vorbește despre despicarea din nou a mării. În sfârșit, profetul Zaharia adaugă propria voce. Încă o dată, contextul profetiei este acela că Domnul Își aduce înapoi poporul din toată lumea: „Îi voi aduce înapoi din țara Egiptului și-i voi aduna din Asiria” (10:10). Apoi, declară:

Îi voi aduce înapoi din țara Egiptului și-i voi aduna din Asiria; îi voi aduce în țara Galaadului și în Liban, și nu le va ajunge locul. Israel va trece prin strâmtorile mării, va lovi valurile mării, și toate adâncimile râului Nil se vor usca; mândria Asiriei va fi frântă, și toiagul de cârmuire al Egiptului va pieri. (Zah. 10:10-11)

Astfel, concepția că Domnul despica din nou Marea Roșie, în contextul specific al răscumpărării finale a Israelului, este, de fapt, o temă care apare de numeroase ori în profeti. Ținând cont de toate lucrurile, viziunea că Isus Se va întoarce în Egipt și va reface integral traseul exodului se bucură de un suport scriptural foarte important. Dintre diversele poziții, aceasta pare a fi cea mai biblică, deși aproape niciodată nu este luată în calcul de cei ce studiază Scriptura. Fiind Acela care este mai mare decât Moise și Slava lui Dumnezeu întrupat, Isus va executa marșul exodului din Egipt, prin Marea Roșie, până la Muntele Sinai și va continua până în Ierusalim.

Concluzie

Înceiem capitolul subliniind faptul că, în mod cert, nu trebuie să fim exagerat de dogmatici asupra acestei chestiuni. Scopul nostru aici nu este să ne înțepem în lucruri care ar putea, cu ușurință, deveni trivialități escatologice. În schimb, aruncăm o privire la misterul a ceea ce Scripturile au de spus despre acest eveniment grandios, delectându-ne, pur și simplu, cu frumusețea poveștii revenirii triumfătoare a lui Isus. Categorie, aceasta nu este o chestiune asupra căreia să ne certăm. Dimpotrivă, este una de care să ne entuziasmăm și să ne înfiorăm. Din acest motiv, ultimele trei capitole vor discuta acest marș măreț în ordine cronologică, în speranța de a surprinde, sub forma unei povești, glorioasa, maiestuoasă și triumfătoare revenire a lui Isus Mesia.

¹ Noah W. Hutchings, *Petra in History and Prophecy* (Oklahoma City, Bible Belt Publishing, 2003)

² Robert Van Kampen, *The Sign of Christ's Coming and of the End of the Age*, third edition. (Wheaton, Illinois, Crossway, 1992)

³ Robert Van Kampen, *The Sign of Christ's Coming and of the End of the Age*, third edition. (Wheaton, Illinois, Crossway, 1992), 380

⁴ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah : A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 339.

⁵ Arnold G. Fruchtenbaum, *The Footsteps of the Messiah : A Study of the Sequence of Prophetic Events*, Rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003), 342.

⁶ George N. H. Peters, *The Theocratic Kingdom of Our Lord Jesus, the Christ*, vol. 3 (New York; London: Funk & Wagnalls, 1884), 19.

⁷ Travis Snow, *The Passover King: Exploring the Prophetic Connection Between the Passover, the End Times, and the Return of Jesus* (Dallas: Voice of Messiah, Inc., 2020)

⁸ Rick Brannan et al., eds., *The Lexham English Septuagint* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2012)

⁹ Travis Snow, *The Passover King: Exploring the Prophetic Connection Between the Passover, the End Times, and the Return of Jesus* (Dallas: Voice of Messiah, Inc., 2020), 100

¹⁰ Hippolit din Roma, "Tratat despre Hristos și Anticrist," în *Fathers of the Third Century: Hippolytus, Cyprian, Novatian*, Appendix, ed. Alexander Roberts, James Donaldson, și A. Cleveland Coxe, trad. S. D. F. Salmond, vol. 5, *The Ante-Nicene Fathers* (Buffalo, NY: Christian Literature Company, 1886), 207.

Revenirea triumfală a lui Isus

Acum că am prezentat un argument biblic pentru procesiunea victorioasă a lui Mesia la întoarcerea Sa, vom încerca o sinteză a Scripturilor, prezentând o privire de ansamblu laxă asupra cronologiei evenimentelor. Metoda noastră va fi de a evidenția, pur și simplu, multe dintre principalele motive, teme și termeni pe care Scripturile le folosesc în mod repetat pentru a descrie revenirea victorioasă a lui Isus. Pasajele sau versetele în care apar aceleași teme și motive vor fi grupate împreună. Cu siguranță, vom omite multe pasaje și în niciun caz nu este un studiu exhaustiv. În cazul în care un anumit text prezintă mai multe teme sau motive, poate fi citat de mai multe ori. Scopul acestor următoare trei capitole este, deci, de a servi de inspirație și ca resursă pentru studiu aprofundat. Nu este o cronologie comprehensivă a fiecărui detaliu asociat cu revenirea Lui. Nu căutăm, de exemplu, să sintetizăm această perspectivă cu o cronologie foarte detaliată sau excesiv de dogmatică a peceților, trâmbițelor și potirelor din Apocalipsa. Și nu este nici un efort de a coordona evenimentele revenirii Lui cu diversele sărbători și festivaluri biblice. Ne propunem să schițăm o imagine de ansamblu a principalelor faze ale procesiunii glorioase a lui Isus spre Ierusalim.

Ultima trâmbiță

În tiparul stabilit inițial cu prilejul mării teofanii de pe Muntele Sinai, Dumnezeu Se arată în mijlocul unui mare sunet de trâmbițe:

A treia zi dimineța, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte; trâmbița răsuna cu putere, și tot poporul din tabără a fost apucat de spaimă... Muntele Sinai era tot numai fum, pentru că Domnul Se coborâse pe el în mijlocul focului. Fumul acesta se înălța ca fumul unui cuptor, și tot muntele se cutremura cu putere. *Trâmbița răsuna tot mai puternic.* Moise vorbea, și Dumnezeu îi răspundea cu glas tare. Domnul S-a coborât pe muntele Sinai, și anume pe vârful muntelui. (Exodul 19:16, 18-20)

În ziua aceea, *se va suna cu trâmbița cea mare*, și atunci se vor întoarce cei surghiuniți din țara Asiriei, și fugarii, din țara Egiptului. Ei se vor închina înaintea Domnului pe muntele cel sfânt, Ierusalim. (Isaia 27:13)

Dar Domnul Se va arăta deasupra lor, și săgeata Lui va porni ca fulgerul; *Domnul Dumnezeu va suna din trâmbiță* și va înainta în vijelia de la miazăzi. (Zaharia 9:14)

El va trimite pe îngerii Săi *cu trâmbița răsunătoare*, și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă. (Matei 24:31)

într-o clipă, într-o clipită din ochi, *la cea din urmă trâmbiță.* *Trâmbița va suna*, morții vor învia nesupuși putrezirii, și noi vom fi schimbați. (1 Corinteni 15:52)

Căci însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și *cu trâmbița lui Dumnezeu*, Se va coborî din cer, și întâi vor învia cei morți în Hristos. (1 Tesaloniceni 4:16)

ci, *că în zilele în care îngerul al șaptelea va suna din trâmbița lui*, se va sfârși taina lui Dumnezeu, după vestea bună vestită de El robilor Săi, prorocilor. (Apocalipsa 10:7)

Îngerul al șaptelea a sunat din trâmbiță. Și în cer s-au auzit glasuri puternice, care ziceau: „Împărăția lumii a trecut în mâinile Domnului nostru și ale Hristosului Său. Și El va împărăți în vecii vecilor.” (Apocalipsa 11:15)

Venirea pe nori

Isus Se va întoarce călare pe nori. Din nou, tiparul pentru aceasta își are originea în timpul exodului:

A treia zi dimineța, au fost tunete, fulgere și *un nor gros pe munte*; trâmbița răsuna cu putere, și tot poporul din tabără a fost apucat de spaimă. Moise a scos poporul din tabără, spre întâmpinarea lui Dumnezeu, și s-au așezat la poalele muntelui. (Exodul 19:16-17)

Pornind de la teofania de la Sinai, care avea un rol puternic prefigurator, Moise și profeții au început să-L zugrăvească pe Dumnezeu venind pe nori, în viitor, ca să-Și salveze poporul:

Nimeni nu este ca Dumnezeul lui Israel, *El trece pe ceruri ca să-ți vină în ajutor, trece cu măreție pe nori.* (Deuteronom 33:26)

Doamne, când ai ieșit din Seir, când ai plecat din câmpiile Edomului, pământul s-a cutremurat, cerurile au picurat, și *norii au turnat ape cu găleata*; munții s-au clătinat înaintea Domnului, Sinaiul acela s-a clătinat înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel.” (Judecători 5:4-5)

A plecat cerurile și S-a coborât: un nor gros era sub picioarele Lui. Călărea pe un heruvim și zbura, venea pe aripile vântului; era înconjurat cu întunericul ca și cu un cort, era înconjurat cu grămezi de ape și *cu nori întunecoși.* (2 Samuel 22:10-12; Ps. 18:9)

Cântați lui Dumnezeu, lăudați Numele Lui! Faceți drum *Celui ce călărește pe nori.* Domnul este Numele Lui: bucurați-vă înaintea Lui! (Psalmul 68:4)

„Sunăți din trâmbiță în Sion! Sunăți în gura mare pe muntele Meu cel sfânt, ca să tremure toți locuitorii țării. Căci vine ziua Domnului, este aproape!” *O zi de întuneric și negură mare, o zi de nori și de întunecime.* (Ioel 2:1-2)

Ziua cea mare a Domnului este aproape, este aproape și vine în graba mare! Da, este aproape ziua cea amarnică a Domnului, și viteazul țipă cu amar. Ziua aceea este o zi de mânie, o zi de necaz și de groază, o zi de pustiire și nimicire, o zi de întuneric și negură, *o zi de nori și de întunecime* (Țefania 1:14-15)

M-am uitat în timpul vedeniilor mele de noapte și iată *că pe norii cerurilor a venit unul ca un fiu al omului*; a înaintat spre Cel Îmbătrânit de zile și a fost adus înaintea Lui. (Daniel 7:13)

Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate semințiile pământului se vor boci și vor vedea *pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă*. (Matei 24:30)

Ba mai mult, vă spun că de acum încolo veți vedea pe Fiul omului șezând la dreapta puterii lui Dumnezeu *și venind pe norii cerului*. ”(Matei 26:64)

După ce a spus aceste lucruri, pe când se uitau ei la El, S-a înălțat la cer, și un nor L-a ascuns din ochii lor. Și, cum stăteau ei cu ochii pironiți spre cer, pe când Se suia El, iată că li s-au arătat doi bărbați îmbrăcați în albi și au zis: „*Bărbați galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer*.” (Fapte 1:9-11)

Iată că El vine pe nori. Și orice ochi Îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pământului se vor boci din pricina Lui! Da, Amin. (Apocalipsa 1:7)

Apoi m-am uitat și iată *un nor alb*; și pe nor ședea Cineva care semăna cu un fiu al omului; pe cap avea o cunună de aur, iar în mână, o seceră ascuțită. (Apocalipsa 14:14)

Cu miile Sale de sfinți

Cu El vor fi armatele cerului, formate din mii și mii de îngeri, împreună cu credincioșii înviați:

Domnul a venit din Sinai și a răsărit peste ei din Seir, a strălucit din muntele Paran și *a ieșit din mijlocul zecilor de mii de sfinți*, având în dreapta Lui focul Legii. (Deuteronom 33:2)

Carele Domnului se numără cu douăzecile de mii, cu mii și mii; Domnul este în mijlocul lor, venind din Sinai în Locașul Său cel Sfânt. (Psalmul 68:17)

Și atunci va veni Domnul Dumnezeul meu, *și toți sfinții, împreună cu El!* (Zaharia 14:5b)

Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său *cu îngerii Săi*; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui. (Matei 16:27)

El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbița răsunătoare, și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă. (Matei 24:31)

Când va veni Fiul omului în slava Sa cu toți sfinții îngeri, va șede pe scaunul de domnie al slavei Sale. (Matei 25:31)

Pentru că de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în acest neam preacurvar și păcătos, Se va rușina și Fiul omului, când va veni în slava Tatălui Său împreună cu sfinții îngeri.” (Marcu 8:38)

Într-o clipă, într-o clipită din ochi, la cea din urmă trâmbiță. Trâmbița va suna, morții vor învia nesupuși putrezirii, și noi vom fi schimbați. (1 Corinteni 15:52)

Când Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă. (Coloseni 3:4)

Căci însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și cu trâmbița lui Dumnezeu, Se va coborî din cer, și întâi vor învia cei morți în Hristos. (1 Tesaloniceni 4:16)

Fiindcă Dumnezeu găsește că este drept să dea întristare celor ce vă întristează și să vă dea odihnă atât vouă, care sunteți întristați, cât și nouă, la descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui (2 Tesaloniceni 1:6-7)

Și pentru ei a prorocit Enoh, al șaptelea patriarh de la Adam, când a zis: „Iată că a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Săi (Iuda 14)

Apoi am văzut cerul deschis, și iată că s-a arătat un cal alb! Cel ce stătea pe el se cheamă „Cel credincios – și „Cel adevărat”, și El judecă și Se luptă cu dreptate. Ochii Lui erau ca para focului; capul îl avea încununat cu multe cununi împărătești și purta un nume scris pe care nimeni nu-l știe, decât numai El singur. Era îmbrăcat cu o haină înmuiată în sânge. Numele Lui este: „Cuvântul lui Dumnezeu.” Oștile din cer Îl urmau călare pe cai albi, îmbrăcate cu in subțire, alb și curat... Și am văzut fiara și pe împărații pământului și oștile lor adunate ca să facă război cu Cel ce ședeă călare pe cal și cu oastea Lui. (Apocalipsa 19:11-14, 19)

Domnul vine în Egipt

După cum am discutat în Capitolul 27, pare foarte probabil că Isus Se va întoarce mai întâi în Egipt:

Iată, Domnul călărește pe un nor repede și vine în Egipt. Idolii Egiptului tremură înaintea Lui și li se îndoie inima egiptenilor în ei. (Isaia 19:1)

După aceea, Isus va conduce o procesiune victorioasă a poporului Său, afară din Egipt, despiciând din nou Marea Roșie:

„Ce frumoase sunt corturile tale, Iacove! Locuințele tale, Israele! Ele se întind ca niște văi, ca niște grădini lângă un râu, ca niște copaci de aloe, pe care i-a sădit Domnul, ca niște cedri pe lângă ape. *Apa curge din gălețile lui, și sămânța lui este udată de ape mari. Împăratul lui se înalță mai presus de Agag* (Gog în LXX), și împărăția lui ajunge puternică. Dumnezeu l-a scos din Egipt, tăria Lui este ca a bivolului pentru el. El nimicește neamurile care se ridică împotriva lui, le sfărâmă oasele și le prăpădește cu săgețile Lui. (Numeri 24:5, 7-8; în loc de Agag, în LXX este „Gog“)

Totuși așa vorbește Domnul Dumnezeuul oștirilor: „Poporul Meu, care locuiești în Sion, nu te teme de asirian; da, el te lovește cu nuiua și își ridică toiagul asupra ta cum făceau egiptenii. Dar, peste puțină vreme, pedeapsa va înceta, și mânia Mea se va întoarce împotriva lui, ca să-l nimicească.” Domnul oștirilor va învârti biciul împotriva lui, cum a lovit pe Madian la stânca Oreb; și Își va mai ridica toiagul o dată asupra mării, ca odinioară în Egipt. (Isaia 10:24-26)

Domnul va seca limba mării Egiptului, Își va ridica mâna asupra Râului în mânia Lui, îl va împărți în șapte pâraie, așa că îl vor putea trece încălțați. (Isaia 11:15)

Cu caii Tăi mergi pe mare, pe spuma apelor mari. (Habacuc 3:15)

Îi voi aduce înapoi din țara Egiptului și-i voi aduna din Asiria; îi voi aduce în țara Galaadului și în Liban, și nu le va ajunge locul. Israel va trece prin strâmtorile mării, va lovi valurile mării, și toate adâncimile râului Nil se vor usca; mândria Asiriei va fi frântă, și toiagul de cârmuire al Egiptului va pieri. (Zaharia 10:10-11)

Domnul vine din Sinai

Marea procesiune victorioasă va porni apoi spre Muntele Sinai, trecând prin Arabia și Edom, spre Ierusalim:

„Domnul a venit din Sinai și a răsărit peste ei din Seir, a strălucit din muntele Paran și a ieșit din mijlocul zecilor de mii de sfinți, având în dreapta Lui focul Legii. Da, El iubește popoarele; toți sfinții sunt în mâna Ta. Ei au stat la picioarele Tale, au primit cuvintele Tale. (Deuteronomul 33:2-3)

Doamne, când ai ieșit din Seir, când ai plecat din câmpiile Edomului, pământul s-a cutremurat, cerurile au picurat, și norii au turnat ape cu găleata; munții s-au clătinat înaintea Domnului, Sinaiul acela s-a clătinat înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel.” (Judecători 5:4-5)

Dumnezeu Se ridică, vrăjmașii Lui se risipesc, și potrivnicii Lui fug dinaintea feței Lui... Cântați lui Dumnezeu, lăudați Numele Lui! Faceți drum Celui ce înaintază prin câmpii. Domnul este Numele Lui: bucurați-vă înaintea Lui!... *El izbăvește pe prinșii de război și-i face fericiți; numai cei răzvrățiți locuiesc în locuri uscate. Dumnezeule, când ai ieșit Tu în fruntea poporului și când mergeai în pustiu –*

(Oprire) s-a cutremurat pământul, s-au topit cerurile dinaintea lui Dumnezeu, s-a zguduit Sinai dinaintea lui Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel. Ai dat o ploaie binefăcătoare, Dumnezeule, și ai întărit moștenirea Ta sleită de puteri. Poporul Tău și-a așezat locuința în țara pe care, prin bunătatea Ta, Dumnezeule, o pregătiseși pentru cei nenorociți. Un cuvânt spune Domnul, și femeile aducătoare de vești bune sunt o mare oștire: – împărații oștirilor fug, fug, și cea care rămâne acasă împarte prada... *Carele Domnului se numără cu douăzecile de mii, cu mii și mii; Domnul este în mijlocul lor, venind din Sinai în Locașul Său cel Sfânt. Te-ai suit pe înălțime, ai luat prinși de război, ai luat în dar oameni; cei răzvrățiți vor locui și ei lângă Domnul Dumnezeu.* Binecuvântat să fie Domnul care zilnic ne poartă povara, Dumnezeu, Mântuirea noastră. – (Oprire) Dumnezeu este pentru noi Dumnezeul izbăvirilor, și Domnul Dumnezeu ne poate scăpa de moarte. Da, Dumnezeu va zdrobi capul vrăjmașilor Lui, creștetul capului celor ce trăiesc în păcat. Domnul zice: „Îi voi aduce înapoi din Basan, îi voi aduce înapoi din fundul mării, ca să-ți cufunzi piciorul în sânge, și limba câinilor tăi să-și capete partea din vrăjmașii tăi.” *Ei văd intrarea Ta, Dumnezeule, intrarea Dumnezeului meu, Împăratului meu, în Locașul cel Sfânt.* În frunte merg cântăreții, apoi cei ce cântă din instrumente, în mijlocul fetelor care sună din timpane. Binecuvântați pe Dumnezeu în adunări, binecuvântați pe Domnul, cei ce vă coborâți din Israel! Iată tânărul Beniamin, care stăpânește peste ei, căpeteniile lui Iuda și ceata lor, căpeteniile lui Zabulon, căpeteniile lui Neftali. Dumnezeul tău te-a făcut puternic. Întărește, Dumnezeule, ce ai făcut pentru noi în Templul Tău. Împărații Îți vor aduce daruri la Ierusalim. Însăimântă fiara din trestii, ceata taurilor, cu vițeei popoarelor; calcă în picioare pe cei ce își pun plăcerea în argint! Risipește popoarele cărora le place să se bată! Cei mari vin din Egipt; Etiopia aleargă cu mâinile întinse spre Dumnezeu. Cântați lui Dumnezeu, împărățiile pământului, și lăudați pe Domnul! – (Oprire) *Cântați Celui ce călărește pe cerurile cerurilor veșnice! Iată că se aude glasul Lui, glasul Lui cel puternic! Dați slavă lui Dumnezeu, a cărui măreție este peste Israel și a cărui putere este în ceruri. Ce înfricoșat ești, Dumnezeule, din Locașul Tău cel Sfânt! Dumnezeul lui Israel dă poporului Său tărie și mare putere. Binecuvântat să fie Dumnezeu! (Psalmul 68:1, 4, 6-12, 17-35)*

Dumnezeu vine din Teman, și Cel Sfânt vine din muntele Paran... – (Oprire.) – Măreția Lui acoperă cerurile, și slava Lui umple pământul. Strălucirea Lui este ca lumina soarelui, din mâna Lui pornesc raze, și acolo este ascunsă tăria Lui. Înaintea Lui merge ciurma, și molima calcă pe urmele Lui. Se oprește și măsoară pământul cu ochiul; privește și face pe neamuri să tremure; munții cei veșnici se sfărâmă, dealurile cele vechi se pleacă; El umblă pe cărări veșnice. Văd corturile Etiopiei pline de groază, și se cutremură colibele din țara Madianului. (Habacuc 3:3-7)

Domnul înaintea ca un viteaz, Își stârnește râvna ca un om de război; înalță glasul, strigă, Își arată puterea împotriva vrăjmașilor Săi. –(Isaia 42:13)

Cine este acesta care vine din Edom, din Boțra, în haine roșii, în haine strălucitoare și calcă mândru în plinătatea puterii Lui? – „Eu sunt Cel care am făgăduit mântuirea și am putere să izbăvesc! – Dar pentru ce Îți sunt hainele roșii, și

veșmintele Tale ca veșmintele celui ce calcă în teasc? – „Eu singur am călcat în teasc, și niciun om dintre popoare nu era cu Mine; i-am călcat astfel în mânia Mea și i-am zdrobit în urgia Mea; așa că sângele lor a țâșnit pe veșmintele Mele, și Mi-am mânjit toate hainele Mele cu el. Căci în inima Mea era o zi de răzbunare și venise anul celor răscumpărați ai Mei. Mă uitam împrejur, și nu era nimeni să M-ajute, și Mă îngrozeam, dar nu era cine să Mă sprijine; atunci brațul Meu Mi-a fost într-ajutor, și urgia Mea M-a sprijinit! Am călcat astfel în picioare popoare în mânia Mea, le-am îmbătat în urgia Mea și le-am vărsat sângele pe pământ.” (Isaia 63:1-6)

Căci iată, Domnul vine într-un foc, și carele Lui sunt ca un vârtej; Își preface mânia într-un jărătic, și amenințările, în flăcări de foc. Căci cu foc Își aduce Domnul la îndeplinire judecățile, și cu sabia Lui pedepsește pe oricine; și cei uciși de Domnul vor fi mulți la număr. (Isaia 66:15-16)

Dar Domnul Se va arăta deasupra lor, și săgeata Lui va porni ca fulgerul; *Domnul Dumnezeu va suna din trâmbiță și va înainta în vijelia de la miazăzi. (Zaharia 9:14)*

„Iată că a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Săi, ca să facă o judecată împotriva tuturor și să încredințeze pe toți cei nelegiuți de toate faptele nelegiuite pe care le-au făcut în chip nelegiuit și de toate cuvintele de ocară pe care le-au rostit împotriva Lui acești păcătoși nelegiuți.” (Iuda 14-15)

Cel pe care L-au străpuns

În timp ce Isus este angajat în mod activ în salvarea propriu-zisă a poporului Său, Israelul Îl va „vedea“ în mod colectiv și va recunoaște adevărata Lui identitate ca Eliberatorul promis. Tot Israelul se va căi atunci de necredința din trecutul lor și își va pune încrederea în YHVH pentru totdeauna.

Sionul va fi mântuit prin judecată, și cei ce se vor întoarce la Dumnezeu în el vor fi mântuiți prin dreptate. (Isaia 1:27)

În ziua aceea, voi căuta să nimicesc toate neamurile care vor veni împotriva Ierusalimului. *Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune, și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu, și-L vor plânge amar cum plânge cineva pe un întâi născut. În ziua aceea, va fi jale mare în Ierusalim, ca jalea din Hadadrimon, în valea Meghidonului. Țara se va jeli fiecare familie în parte. (Zaharia 12:9-12)*

Isus le-a zis: „N-ați citit niciodată în Scripturi că: „Piatra pe care au lepădat-o zidarii a ajuns să fie pusă în capul unghiului; Cine va cădea peste piatra aceasta va fi zdrobit de ea; iar pe acela peste care va cădea ea, îl va spulbera.” (Mat. 21:42a, 44)

Fraților, pentru ca să nu vă socotiți singuri înțelepți, nu vreau să nu știți taina aceasta: o parte din Israel a căzut într-o împietrire care va ține până va intra numărul deplin al Neamurilor. *Și atunci tot Israelul va fi mântuit, după cum este*

scris: „Izbăvitorul va veni din Sion și va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov. Acesta va fi legământul pe care-l voi face cu ei, când le voi șterge păcatele.” (Romani 11:25-27)

Iată că El vine pe nori. *Și orice ochi îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pământului se vor boci din pricina Lui!* Da, Amin. (Apocalipsa 1:7)

Rămășița

În toate diversele texte profetice în care Dumnezeu vine în ajutorul poporului Său, limbajul folosit în mod consecvent are în vedere rămășița supraviețuitoare:

Rămășița din casa lui Iuda, ce va mai rămâne, va prinde iarăși rădăcini dedesubt, și deasupra va da rod. Căci din Ierusalim va ieși o rămășiță, și din muntele Sionului cei scăpați. Iată ce va face râvna Domnului oștirilor.” (2 Împărați 19:30-31)

În vremea aceea, odrasla Domnului va fi plină de măreție și slavă, și rodul țării va fi plin de strălucire și frumusețe *pentru cei mântuiți ai lui Israel. Și cel rămas în Sion, cel lăsat în Ierusalim, se va numi „sfânt”,* oricine va fi scris printre cei vii la Ierusalim. (Isaia 4:2-3)

În ziua aceea, *rămășița lui Israel și cei scăpați din casa lui Iacov* nu se vor mai sprijini pe cel ce îi lovea; ci se vor sprijini cu încredere pe Domnul, Sfântul lui Israel. *O rămășiță, rămășița lui Iacov, se va întoarce la Dumnezeul cel puternic.* Chiar dacă poporul tău, Israele, ar fi ca nisipul mării, totuși numai o rămășiță se va întoarce, căci nimicirea este hotărâtă, făcând să se reverse dreptatea. (Isaia 10:20-22)

Atunci oricine va chema Numele Domnului va fi mântuit. Căci mântuirea va fi pe muntele Sionului și la Ierusalim, cum a făgăduit Domnul, și *între cei rămași pe care-i va chema Domnul.* (Ioel 2:32)

Voi lăsa în mijlocul tău un popor smerit și mic, care se va încrede în Numele Domnului. Rămășițele lui Israel nu vor mai săvârși nelegiuire, nu vor mai spune minciuni și nici în gura lor nu se va mai găsi o limbă înșelătoare. Ci vor paște și se vor odihni, și nimeni nu-i va tulbura.” (Țefania 3:12-13)

„În vremea aceea, zice Domnul, Eu voi fi Dumnezeul tuturor semințiilor lui Israel, și ei vor fi poporul Meu.” Așa vorbește Domnul: „*Poporul celor ce-au scăpat de sabie* a căpătat trecere în pustiu: Israel merge spre locul lui de odihnă.” (Ieremia 31:1-2)

Dar mântuirea va fi pe muntele Sionului, el va fi sfânt, și casa lui Iacov își va lua înapoi moșiile. (Obadia 17)

Isaia, de altă parte, strigă cu privire la Israel: „Chiar dacă numărul fiilor lui Israel ar fi ca nisipul mării, *numai rămășița va fi mântuită.* (Romani 9:27)

Într-o manieră similară, Noul Testament spune că Isus Se va întoarce ca să-Și elibereze și să-Și salveze poporul de dușmanii și prigonitorii lui. El îi va răsplăti pe cei drepti, executând totodată judecata celor răi. În contextul Noului Testament, cei drepti îi includ pe toți credincioșii evrei și ne-evrei.

Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui. (Matei 16:27)

Fiindcă Dumnezeu găsește că este drept să dea întristare celor ce vă întristează și să vă dea odihnă atât vouă, care sunteți întristați, cât și nouă, la descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos. (2 Tesaloniceni 1:6-8)

El, dimpotrivă, după ce a adus o singură jertfă pentru păcate, S-a așezat pentru totdeauna la dreapta lui Dumnezeu și așteaptă de acum ca vrăjmașii Lui să-I fie făcuți așternut al picioarelor Lui. (Evrei 10:12-13)

Când a rupt Mielul pecetea a cincea, am văzut sub altar *sufletele celor ce fuseseră înjunghiați din pricina Cuvântului lui Dumnezeu și din pricina mărturisirii pe care o ținuseră. Ei strigau cu glas tare și ziceau: „Până când, Stăpâne, Tu, care ești sfânt și adevărat, zăbovești să judeci și să răzbuni sângele nostru asupra locuitorilor pământului?”* Fiecăruia din ei i s-a dat o haină albă și li s-a spus să se mai odihnească puțină vreme, până se va împlini numărul tovarășilor lor de slujbă și al fraților lor, care aveau să fie omorâți ca și ei. (Apocalipsa 6:9-11)

Și cei douăzeci și patru de bătrâni, care stăteau înaintea lui Dumnezeu pe scaunele lor de domnie, s-au aruncat cu fețele la pământ și s-au închinat lui Dumnezeu, și au zis: „Îți mulțumim, Doamne Dumnezeule atotputernice care ești și care erai și care vii, că ai pus mâna pe puterea Ta cea mare și ai început să împărățești. Neamurile se mâniaseră, dar a venit mânia Ta; a venit vremea să judeci pe cei morți, să răsplătești pe robii Tăi proroci, pe sfinți și pe cei ce se tem de Numele Tău, mici și mari, și să prăpădești pe cei ce prăpădesc pământul!” (Apocalipsa 11:16-18)

„Aleluia! A Domnului, Dumnezeului nostru, este mântuirea, slava, cinstea și puterea! Pentru că judecățile Lui sunt adevărate și drepte. El a judecat pe curva cea mare, care strica pământul cu curvia ei, și a răzbunat sângele robilor Săi din mâna ei.” (Apocalipsa 19:1-2)

O procesiune a cântecelor

Probabil că una dintre caracteristicile cele mai emoționante și entuziasmante ale marșului victoriei o constituie descrierile repetate ale muzicienilor și ale unei armate puternice de cântăreți care merg înaintea și în urma alaiului. Aceștia sunt descriși peste tot cântând, veselindu-se și scoțând strigăte puternice de bucurie, pentru că nu se pot

abține. Există mai multe motive să credem că, în rândul cântecelor cântate atunci, va fi și „Psalmul Urcării“ (al treptelor), cântat de obicei de pelerinii care se suiau la Ierusalim pentru cele trei festivaluri anuale.

Dumnezeu Se suie în mijlocul strigătelor de biruință, Domnul înaintează în sunetul trâmbiței. Cântați lui Dumnezeu, cântați! Cântați Împăratului nostru, cântați! Căci Dumnezeu este Împărat peste tot pământul: cântați o cântare înțeleaptă! (Psalmul 47:5-8)

Dumnezeu dă o familie celor părăsiți, El izbăvește pe prinșii de război și-i conduce cântând; numai cei răzvrățiți locuiesc în locuri uscate.(Psalmul 68:6)

Ei văd intrarea Ta, Dumnezeule, intrarea Dumnezeului meu, Împăratului meu, în Locașul cel Sfânt. Înfrunte merg cântăreții, apoi cei ce cântă din instrumente, în mijlocul fetelor care sună din timpane. (Psalmul 68:24-25)

Cei izbăviți de Domnul se vor întoarce și vor merge spre Sion cu cântece de biruință. O bucurie veșnică le va încununa capul, veselia și bucuria îi vor apuca, iar durerea și gemetele vor fugi! (Isaia 35:10)

Strigă de bucurie, fiica Sionului! Strigă de veselie, Israele! Bucură-te și saltă de veselie din toată inima ta, fiica Ierusalimului! Domnul a abătut de la tine pedepsele tale, a îndepărtat pe vrăjmașul tău; (Țefania 3:14-15)

Urgia lui Dumnezeu

În timpul marșului de înaintare al lui Isus, Dumnezeu Își va revărsa urgia – furtuni mari, ploaie torențială, grindină, cutremure, precum și pestilență și foc – peste dușmanii Săi, atât direct din cer, cât și prin Isus personal.

La dreapta Lui era o lege de foc pentru ei. (Deuteronom 33:2)

Peste cei răi plouă cărbuni, foc și pucioasă: un vânt dogoritor, iată paharul de care au ei parte. (Psalmul 11:6)

s-a cutremurat pământul, s-au topit cerurile dinaintea lui Dumnezeu, s-a zguduit Sinai dinaintea lui Dumnezeu, Dumnezeul lui Israel. (Psalmul 68:8)

Strălucirea Lui este ca lumina soarelui, *din mâna Lui pornesc raze, și acolo este ascunsă tăria Lui. Înaintea Lui merge ciurma, și molima calcă pe urmele Lui. Se oprește și măsoară pământul cu ochiul; privește și face pe neamuri să tremure; munții cei veșnici se sfărâmă, dealurile cele vechi se pleacă; El umblă pe cărări veșnice. Văd corturile Etiopiei pline de groază, și se cutremură colibele din țara Madianului. S-a mâniat oare Domnul pe râuri? Împotriva râurilor se aprinde mânia Ta sau împotriva mării se varsă urgia Ta, de ai încălecat pe caii Tăi și Te-ai suit în carul Tău de biruință? Arcul Tău este dezvelit; blestemele sunt săgețile cuvântului Tău... – (Oprire.) – Tu despici pământul ca să dai drumul râurilor. La vederea Ta*

se cutremură munții; se năpustesc râuri de apă; adâncul își ridică glasul și își înalță valurile în sus. Soarele și luna se opresc în locuința lor, de lumina săgeților Tale care pornesc, de strălucirea suliței Tale care lucește. Tu cutreieri pământul în urgia Ta, zdrobești neamurile în mânia Ta. (Habacuc 3:4-12)

O spun în gelozia și în focul mâniei Mele: în ziua aceea, va fi un mare cutremur în țara lui Israel. Peștii mării și păsările cerului vor tremura de Mine și fiarele câmpului și toate târâtoarele care se târăsc pe pământ, și toți oamenii care sunt pe fața pământului; munții se vor răsturna, pereții stâncilor se vor prăbuși și toate zidurile vor cădea la pământ. Atunci voi chema groaza împotriva lui pe toți munții Mei, zice Domnul Dumnezeu; sabia fiecăruia se va întoarce împotriva fratelui său. Îl voi judeca prin ciumă și sânge, printr-o ploaie năprasnică și prin pietre de grindină; voi ploua foc și pucioasă peste el, peste oștile lui și peste popoarele cele multe care vor fi cu el. (Ezechiel 38:19-22)

Voi pune foc Magogului și celor ce locuiesc liniștiți în ostroave, ca să știe că Eu sunt Domnul. (Ezechiel 39:6)

Dar iată urgia cu care va lovi Domnul pe toate popoarele care vor lupta împotriva Ierusalimului: Le va putrezi carnea stând încă în picioare, le vor putrezi ochii în găurile lor și le va putrezi limba în gură. (Zaharia 14:12)

Al șaptelea a vărsat potirul lui în văzduh. Și din Templu, din scaunul de domnie, a ieșit un glas tare, care zicea: „S-a isprăvit!” Și au urmat fulgere, glasuri, tunete, și s-a făcut un mare cutremur de pământ, așa de tare, cum, de când este omul pe pământ, n-a fost un cutremur așa de mare. Cetatea cea mare a fost împărțită în trei părți, și cetățile neamurilor s-au prăbușit. Și Dumnezeu și-a adus aminte de Babilonul cel mare, ca să-i dea potirul de vin al furiei mâniei Lui. Toate ostroavele au fugit, și munții nu s-au mai găsit. O grindină mare, ale cărei boabe cântăreau aproape un talant, a căzut din cer peste oameni. Și oamenii au hulit pe Dumnezeu, din pricina urgiei grindinei, pentru că această urgie era foarte mare. (Apocalipsa 16:17-21)

Isus, Războinicul

Pe toată durata marșului victoriei, Isus Își va omorî dușmanii care îi ies în cale. Acest lucru va avea loc pe toată durata procesiunii, dar va ajunge la apogeu în Ierusalim, unde Anticristul, Profetul Mincinos și grosul armatelor acestora vor fi distruși. Din nou, tema Domnului Războinic a început în timpul exodului:

Atunci Moise și copiii lui Israel au cântat Domnului cântarea aceasta. Ei au zis:
„Voi cânta Domnului, căci Și-a arătat slava: a năpustit în mare pe cal și pe călăreț. Domnul este tăria mea și temeiul cântărilor mele de laudă: El m-a scăpat. El este Dumnezeul meu: pe El Îl voi lăuda; El este Dumnezeul tatălui meu: pe El Îl voi preamări. *Domnul este un războinic viteaz*: numele Lui este Domnul. (Exodul 15:1-3)

După exod, tema aceasta avea să apară cu proeminență în multe din propriile descrieri pe care Și le face Domnul, precum și în profețiile despre salvarea viitoare pe care o va aduce:

Ferice de tine, Israele! Cine este ca tine, un popor mântuit de Domnul, Scutul care îți dă ajutor și sabia care te face slăvit? Vrăjmașii tăi vor face pe prietenii înaintea ta, și tu vei călca peste înălțimile lor.” (Deuteronom 33:29)

Dumnezeu Se ridică, vrăjmașii Lui se risipesc, și potrivnicii Lui fug dinaintea feței Lui. Cum se risipește fumul, așa-i risipești Tu; cum se topește ceara la foc, așa pier cei răi dinaintea lui Dumnezeu... Dumnezeu este pentru noi Dumnezeul izbăvirilor, și Domnul Dumnezeu ne poate scăpa de moarte. Da, Dumnezeu va zdrobi capul vrăjmașilor Lui, creștetul capului celor ce trăiesc în păcat. Domnul zice: „Îi voi aduce înapoi din Basan, îi voi aduce înapoi din fundul mării, ca să-ți cufunzi piciorul în sânge, și limba câinilor tăi să-și capete partea din vrăjmașii tăi.” Însăpăimântă fiara din trestii, ceata taurilor, cu vișeii popoarelor; calcă în picioare pe cei ce își pun plăcerea în argint! Risipește popoarele cărora le place să se bată! (Psalmul 68:1-2; 20-23, 30)

Domnul, de la dreapta Ta, zdrobește pe împărați în ziua mâniei Lui. El face dreptate printre neamuri: totul este plin de trupuri moarte; El zdrobește capete pe toată întinderea țării. (Psalmul 110:5-6)

Tu cutreieri pământul în urgia Ta, zdrobești neamurile în mânia Ta. Ieși ca să izbăvești pe poporul Tău, să izbăvești pe unsul Tău; sfărâmi acoperișul casei celui rău, o nimicești din temelii până în vârful. – (Oprire.) (Habacuc 3:12-14)

Spuneți celor slabi de inimă: „Fiți tari, și nu vă temeți! Iată Dumnezeul vostru, răzbunarea va veni, răsplătirea lui Dumnezeu; El însuși va veni și vă va mântui.” (Isaia 35:4)

Cine este acesta care vine din Edom, din Boțra, în haine roșii, în haine strălucitoare și calcă mândru în plinătatea puterii Lui? – „*Eu sunt Cel care am făgăduit mântuirea și am putere să izbăvesc!* – Dar pentru ce Îți sunt hainele roșii, și veșmintele Tale ca veșmintele celui ce calcă în teasc? – „*Eu singur am călcat în teasc, și niciun om dintre popoare nu era cu Mine; i-am călcat astfel în mânia Mea și i-am zdrobit în urgia Mea; așa că sângele lor a tâșnit pe veșmintele Mele, și Mi-am mânjit toate hainele Mele cu el. Căci în inima Mea era o zi de răzbunare și venise anul celor răscumpărați ai Mei. Mă uitam împrejur, și nu era nimeni să M-ajute, și Mă îngrozeam, dar nu era cine să Mă sprijine; atunci brațul Meu Mi-a fost într-ajutor, și urgia Mea M-a sprijinit! Am călcat astfel în picioare popoare în mânia Mea, le-am îmbătat în urgia Mea și le-am vărsat sângele pe pământ.” (Isaia 63:1-6)*

În ziua aceea se va zice Ierusalimului: „Nu te teme de nimic! Sioane, să nu-ți slăbească mâinile! Domnul Dumnezeuul tău este în mijlocul tău, ca un viteaz care

poate ajuta; Se va bucura de tine cu mare bucurie, va tăcea în dragostea Lui și nu va mai putea de veselie pentru tine.” (Țefania 3:16-17)

În ziua aceea, voi căuta să nimicesc toate neamurile care vor veni împotriva Ierusalimului. (Zaharia 12:9)

Ci Domnul Se va arăta și va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei. (Zaharia 14:3)

Și fiara a fost prinsă. Și, împreună cu ea, a fost prins prorocul mincinos care făcuse înaintea ei semnele cu care amăgise pe cei ce primiseră semnul fiarei și se închinaseră icoanei ei. Amândoi aceștia au fost aruncați de vii în iazul de foc care arde cu pucioasă. Iar ceilalți au fost uciși cu sabia care ieșea din gura Celui ce ședea călare pe cal. Și toate păsările s-au săturat din carnea lor. (Apocalipsa 19:20-21)

Poporul Meu, Israel

Este interesant să observăm că unul dintre motivele invocate în mod repetat, pentru care Isus va judeca națiunile este acela specific al maltratării aplicate poporului Său, Israel:

Din pricina violenței făcute împotriva fratelui tău Iacov, vei fi acoperit de rușine și vei fi nimicit cu desăvârșire pentru totdeauna. Căci în ziua când stăteai în fața lui, în ziua când străinii îi luau averea, când străinii intrau pe porțile lui și aruncau sorțul asupra Ierusalimului, și tu erai atunci ca unul din ei! Căci ziua Domnului este aproape pentru toate neamurile. Cum ai făcut, așa și se va face; faptele tale se vor întoarce asupra capului tău Căci, după cum ați băut paharul mâniei, voi cei de pe muntele Meu cel sfânt, tot așa toate neamurile îl vor bea necurmat; vor bea, vor sorbi din el și vor fi ca și când n-ar fi fost niciodată. (Obadia 10-11, 15-16)

voi strânge pe toate neamurile și le voi coborî în valea lui Iosafat. Acolo, Mă voi judeca cu ele pentru poporul Meu, pentru Israel, moștenirea Mea, pe care l-au risipit printre neamuri, împărțind între ele țara Mea. (Ioel 3:2)

Căci este o zi de răzbunare a Domnului, un an de răsplătire și răzbunare pentru Sion. (Isaia 34:8)

Căci neamul și împărăția care nu-ți vor sluji vor pieri, și neamurile acelea vor fi în totul nimicite. Slava Libanului va veni la tine, chiparosul, ulmul și merișorul (cimișirul), cu toții laolaltă, ca să împodobească locul Sfântului Meu Locaș, căci Eu voi proslăvi locul unde se odihnesc picioarele Mele. Fiii asupritorilor tăi vor veni plecați înaintea ta, și toți cei ce te disprețuiau se vor închina la picioarele tale și te vor numi „Cetatea Domnului”, „Sionul Sfântului lui Israel”. (Isaia 60:12-14)

El le redă prizonierilor libertatea

În timp ce mărsăluiește în fruntea armatelor Lui spre Israel, Isus va elibera o mulțime de evrei care fuseseră prizonieri de război.

Tu Te vei ridica și vei avea milă de Sion; căci este vremea să Te înduri de el, a venit vremea hotărâtă pentru el... *Căci El privește din înălțimea sfințeniei Lui; Domnul privește din ceruri pe pământ, ca să audă gemetele prinșilor de război și să izbăvească pe cei ce sunt pe moarte; pentru ca ei să vestească în Sion Numele Domnului, și laudele Lui, în Ierusalim, când se vor strânge toate popoarele și toate împărățiile ca să slujească Domnului.* (Psalmul 102:13, 19-22)

Ferice de cine are ca ajutor pe Dumnezeu lui Iacov, ferice de cine-și pune nădejdea în Domnul Dumnezeu său! El a făcut cerurile și pământul, marea și tot ce este în ea. El ține credințioșii în veci. El face dreptate celor asupriți; dă pâine celor flămânzi: *Domnul izbăvește pe prinșii de război;* (Psalmul 146:5-7)

Căci iată că în zilele acelea și în vremurile acelea, *când voi aduce înapoi pe prinșii de război ai lui Iuda și ai Ierusalimului* (Ioel 3:1)

Căci Domnul Dumnezeu lor nu-i va uita și va aduce înapoi pe prinșii lor de război. (Țefania 2:7)

„Duhul Domnului Dumnezeu este peste Mine, căci Domnul M-a uns să aduc vești bune celor nenorociți: El M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, *să vestesc robilor slobozenia, și prinșilor de război, izbăvirea;* să vestesc un an de îndurare al Domnului și o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru; să mângâi pe toți cei întristați; (Isaia 61:1-2)

Iată, vin zile, zice Domnul, când voi aduce înapoi prinșii de război ai poporului Meu, Israel și Iuda, zice Domnul; îi voi aduce înapoi în țara pe care am dat-o părinților lor, și o vor stăpâni.” (Ieremia 30:3)

Saltă de veselie, fiica Sionului! Strigă de bucurie, fiica Ierusalimului! Iată că Împăratul tău vine la tine; El este neprihănit și biruitor, smerit și călare pe un măgar, pe un mânz, pe mânzul unei măgărițe. Voi nimici carele de război din Efraim și caii din Ierusalim, și arcurile de război vor fi nimicite. El va vesti neamurilor pacea și va stăpâni de la o mare la cealaltă și de la Râu până la marginile pământului. Însă cât pentru tine, Sioane, din pricina legământului tău pecetluit cu sânge, voi scoate pe prinșii tăi de război din groapa în care nu este apă. (Zaharia 9:9-11)

De aceea, așa vorbește Domnul Dumnezeu: „*Acum voi aduce înapoi pe prinșii de război ai lui Iacov, voi avea milă de toată casa lui Israel și voi fi gelos de Numele Meu cel sfânt. Atunci își vor uita ocară și toate fărădelegile pe care le-au săvârșit împotriva Mea, când locuiau liniștiți în țara lor și când nu-i tulbura nimeni. Când îi voi aduce înapoi dintre popoare și îi voi strânge din țara vrăjmașilor lor, voi fi*

sfințit de ei înaintea multor neamuri. i vor ști că Eu sunt Domnul Dumnezeuul lor care-i lasasem să fie luați prinși de război între neamuri și care-i strâng iarăși în țara lor; nu voi mai lăsa pe niciunul din ei acolo. (Ezechiel 39:25-28)

Vor cădea sub ascuțișul sabiei, vor fi luați robi printre toate neamurile; și Ierusalimul va fi călcat în picioare de Neamuri, până se vor împlini vremurile Neamurilor. (Luca 21:24)

Intrarea triumfală finală

Odată sosit Isus la Ierusalim, va avea loc „ultima intrare triumfală“ în oraș. În manieră similară primeia, cântecele, închinarea și celebrarea jubilantă vor atinge un glorios crescendo în momentul când mărețul convoi pătrunde în Sion. Porțile Ierusalimului se vor deschide pentru mult așteptatul Mesia.

Și atunci va veni Domnul Dumnezeuul meu, și toți sfinții, împreună cu El! (Zaharia 14:5b)

Porți, ridicați-vă capetele; ridicați-vă, porți veșnice, ca să intre Împăratul slavei! – „Cine este acest Împărat al slavei?” – Domnul cel tare și puternic, Domnul cel viteaz în lupte. Porți, ridicați-vă capetele; ridicați-le, porți veșnice, ca să intre Împăratul slavei! – „Cine este acest Împărat al slavei?” – Domnul oștirilor: El este Împăratul slavei! –(Psalmul 24:7-10)

Deschideți-mi porțile neprihănirii, ca să intru și să laud pe Domnul. Iată poarta Domnului: pe ea intră cei neprihăniți. Te laud, pentru că m-ai ascultat, pentru că m-ai mântuit. (Psalmul 118:19-21)

În ziua aceea, se va cânta următoarea cântare în țara lui Iuda: „Avem o cetate tare; Dumnezeu ne dă mântuirea ca ziduri și întăritură. *Deschideți porțile, ca să intre neamul cel neprihănit și credincios.* (Isaia 26:1-2)

căci vă spun că de acum încolo nu Mă veți mai vedea până când veți zice: „Binecuvântat este Cel ce vine în Numele Domnului!” (Matei 23:39)

Întronarea Regelui davidic

După sosirea la Ierusalim, vor începe glorioasele ceremonii care vor împlini mii de ani de profeții antice. Isus Își va ocupa locul convenit de drept Regelui Mesia, pe tronul tatălui Său, David.

Și Domnul îți vestește că-ți va zidi o casă. Când ți se vor împlini zilele și vei fi culcat cu părinții tăi, *Eu îți voi ridica un urmaș după tine, care va ieși din trupul tău, și-i voi întări împărăția. El va zidi Numelui Meu o Casă, și voi întări pe vecie scaunul de domnie al împărăției lui...Ci casa ta și împărăția ta vor dăinui veșnic înaintea Mea, și scaunul tău de domnie va fi întărit pe vecie.* ” (2 Samuel 7:12-16)

Pentru ce se întărită neamurile și pentru ce cugetă popoarele lucruri deșarte? Împărații pământului se răscoală, și domnitorii se sfătuiesc împreună împotriva Domnului și împotriva Unsului Său, zicând: „Să le rupem legăturile și să scăpăm de lanțurile lor!” Cel ce șade în ceruri râde, Domnul Își bate joc de ei. Apoi, în mânia Lui, le vorbește și-i îngrozește cu urgia Sa, zicând: „Totuși, Eu am uns pe Împăratul Meu pe Sion, muntele Meu cel sfânt.” (Psalmul 2:1-6)

„Șezi la dreapta Mea, până voi pune pe vrăjmașii Tăi sub picioarele Tale.” – *Domnul va întinde din Sion toiagul de cârmuire al puterii Tale, zicând: „Stăpânește în mijlocul vrăjmașilor Tăi!”* (Psalmul 110:2)

Căci un Copil ni S-a născut, un Fiu ni S-a dat, și domnia va fi pe umărul Lui; Îl vor numi: „Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veșnicilor, Domn al păcii.” El va face ca domnia Lui să crească, și o pace fără sfârșit va da scaunului de domnie al lui David și împărăției lui, o va întări și o va sprijini prin judecată și neprihănire, de acum și-n veci de veci; (Isaia 9:6-7)

Îngerul i-a zis: „Nu te teme, Marie; căci ai căpătat îndurare înaintea lui Dumnezeu. Și iată că vei rămâne însărcinată și vei naște un Fiu, căruia Îi vei pune numele Isus. El va fi mare și va fi chemat Fiul Celui Preaînalt; și Domnul Dumnezeu Îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăți peste casa lui Iacov în veci, și Împărăția Lui nu va avea sfârșit.” (Luca 1:30-33)

Când va veni Fiul omului în slava Sa cu toți sfinții îngeri, va șede pe scaunul de domnie al slavei Sale. (Matei 25:31)

pe când Fiului I-a zis: „Scaunul Tău de domnie, Dumnezeule, este în veci de veci; toiagul domniei Tale este un toiag de dreptate; (Evrei 1:8)

Domnul locuiește în Sion

În sfârșit, după ce Isus a fost întronat ca rege la Ierusalim, se va spune că Domnul locuiește în Sion. „Cortul“ sau locuința lui Dumnezeu va fi acum cu oamenii. Cei drepti vor fi moștenit, în sfârșit, ceea ce au așteptat atât de mult timp.

Se va întâmpla în scurgerea vremurilor că muntele Casei Domnului va fi întemeiat ca cel mai înalt munte; se va înălța deasupra dealurilor, și toate neamurile se vor îngrămădi spre el. Popoarele se vor duce cu grămada la el și vor zice: „*Veniți să ne suim la muntele Domnului, la Casa Dumnezeului lui Iacov, ca să ne învețe căile Lui, și să umblăm pe cărările Lui.*” Căci din Sion va ieși Legea, și din Ierusalim, cuvântul Domnului. (Isaia 2:2-3)

„*Și veți ști că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru care locuiește în Sion, muntele Meu cel sfânt.* Ierusalimul însă va fi sfânt, și nu vor mai trece străinii prin el.” Dar Iuda va fi veșnic locuit, și Ierusalimul, din neam în neam. Le voi răzbuna sângele pe care nu l-am răzbunat încă, dar *Domnul va locui în Sion.*” (Ioel 3:17, 20-21)

Domnul, Împăratul lui Israel, este în mijlocul tău; nu trebuie să te mai temi de nicio nenorocire! (Țefania 3:15)

Așa vorbește Domnul: „*Mă întorc iarăși în Sion și vreau să locuiesc în mijlocul Ierusalimului. Ierusalimul se va chema: „Cetatea cea credincioasă”, și muntele Domnului oștirilor se va chema: „Muntele cel sfânt”. (Zaharia 8:3)*

În credință au murit toți aceștia, fără să fi căpătat lucrurile făgăduite; ci doar le-au văzut și le-au urat de bine de departe, mărturisind că sunt străini și călători pe pământ. *Cei ce vorbesc în felul acesta arată deslușit că sunt în căutarea unei patrii. (Evrei 11:13-14)*

Și am auzit un glas tare care ieșea din scaunul de domnie și zicea: „Iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii! *El va locui cu ei, și ei vor fi poporul Lui, și Dumnezeu însuși va fi cu ei. El va fi Dumnezeul lor. (Apocalipsa 21:3)*

Neevreii se pocăiesc

În acest timp, copiii și rămășița supraviețuitorilor dintre națiunile neevreilor vor ajunge să se pocăiască și să slujească Israelului și regelui acestuia, Isus.

În vremea aceea voi ridica din căderea lui cortul lui David, îi voi drege spărturile, îi voi ridica dărâmurile și-l voi zidi iarăși cum era odinioară, *ca să stăpânească rămășița Edomului* și toate neamurile peste care a fost chemat Numele Meu, zice Domnul care va împlini aceste lucruri. (Amos 9:11-12)

rămășița poporului Meu îi va jefui, rămășița neamului Meu îi va stăpâni.” (Țefania 2:9)

Neamuri vor umbla în lumina ta, și împărați, în strălucirea razelor tale. „Ridică-ți ochii împrejur și privește: toți se strâng și vin spre tine! Fiii tăi vin de departe, și fiicele tale sunt purtate pe brațe. Când vei vedea aceste lucruri, vei tresări de bucurie și îți va bate inima și se va lărgi, căci bogățiile mării se vor întoarce spre tine, și vistierile neamurilor vor veni la tine. Străinii îți vor zidi zidurile, și împărații lor îți vor sluji; căci te-am lovit în mânia Mea, dar în îndurarea Mea am milă de tine. Porțile tale vor sta veșnic deschise, nu vor fi închise nici zi nici noapte, ca să lase să intre la tine bogăția neamurilor și împărații lor cu alaiul lor. Căci neamul și împărăția care nu-ți vor sluji vor pieri, și neamurile acelea vor fi în totul nimicite. Slava Libanului va veni la tine, chiparosul, ulmul și merișorul (cimișirul), cu toții laolaltă, ca să împodobească locul Sfântului Meu Locaș, căci Eu voi proslăvi locul unde se odihnesc picioarele Mele. Fiii asupritorilor tăi vor veni plecați înaintea ta, și toți cei ce te disprețuiau se vor închina la picioarele tale și te vor numi „Cetatea Domnului”, „Sionul Sfântului lui Israel”. (Isaia 60:3-5, 10-14)

Toți cei ce vor mai rămâne din toate neamurile venite împotriva Ierusalimului se vor sui în fiecare an să se închine înaintea Împăratului, Domnul oștirilor, și să prăznuiască sărbătoarea Corturilor. (Zaharia 14:16)

Neamurile vor umbla în lumina ei, și împărații pământului își vor aduce slava și cinstea lor în ea. (Apocalipsa 21:24)

Repatrierea globală

Cu toate că Isus va fi salvat pe mulți evrei în timpul marșului Său victorios, după ce va sosi în Ierusalim, reuniunea globală va continua. Rămășița poporului Său, care fusese risipită în toată lumea, va fi readusă în țară.

Ei vor urma pe Domnul, ca pe un leu care va răcni; căci El însuși va răcni, și copiii vor alerga tremurând de la apus. Vor alerga tremurând din Egipt, ca o pasăre, și din țara Asiriei, ca o porumbiță. Și-i voi face să locuiască în casele lor, zice Domnul. (Osea 11:10-11)

În ziua aceea, Vlăstarul lui Isai va fi ca un steag pentru popoare; neamurile se vor întoarce la El, și slava va fi locuința Lui.” În același timp, Domnul Își va întinde mâna a doua oară ca să răscumpere rămășița poporului Său risipit în Asiria și în Egipt, în Patros și în Etiopia, la Elam, la Șinear și la Hamat, și în ostroavele mării. (Isaia 11:11-12)

În vremea aceea, Domnul va scutura roade de la cursul Râului până la pârâul Egiptului; iar voi veți fi strânși unul câte unul, copii ai lui Israel! În ziua aceea, se va suna cu trâmbița cea mare, și atunci se vor întoarce cei surghiuniți din țara Asiriei, și fugarii, din țara Egiptului. Ei se vor închina înaintea Domnului pe muntele cel sfânt, Ierusalim. (Isaia 27:12-13)

Nu te teme de nimic, căci Eu sunt cu tine, Eu voi aduce înapoi neamul tău de la răsărit și te voi strânge de la apus. Voi zice miazănoaptei: „Dă încoace!”, și miazăzilei: „Nu opri”, ci adu-Mi fiii din țările depărtate și fiicele de la marginea pământului: pe toți cei ce poartă Numele Meu și pe care i-am făcut spre slava Mea, pe care i-am întocmit și i-am alcătuit.” – (Isaia 43:5-7)

Voi preface toți munții Mei în drumuri, și drumurile Mele vor fi bine croite. Iată-i că vin de departe, unii de la miazănoapte și de la apus, iar alții din țara Sinim. (Isaia 49:11-12)

„Ridică-ți ochii împrejur și privește: toți se strâng și vin spre tine! Fiii tăi vin de departe, și fiicele tale sunt purtate pe brațe. (Isaia 60:4)

În zilele acelea, casa lui Iuda va umbla cu casa lui Israel și vor veni împreună din țara de la miazănoapte în țara pe care am dat-o în stăpânire părinților voștri. (Ieremia 3:18)

De aceea, iată, vin zile, zice Domnul, când nu se va mai zice: „Viu este Domnul care a scos din țara Egiptului pe copiii lui Israel!” Ci se va zice: „Viu este Domnul care a scos pe copiii lui Israel din țara de la miazănoapte și din toate țările unde-i

izgonise!” Căci îi voi aduce înapoi în țara lor, pe care o dădusem părinților lor. (Ieremia 16:14-15; cf. 23:7-8)

Iată, îi aduc înapoi din țara de la miazănoapte, îi adun de la marginile pământului: între ei este și orbul și șchiopul, femeia însărcinată și cea în durerile nașterii; o mare mulțime se întoarce înapoi aici! (Ieremia 31:8-9)

Voi întări casa lui Iuda și voi izbăvi casa lui Iosif; îi voi aduce înapoi, căci Mi-este milă de ei, și vor fi ca și când niciodată nu i-aș fi lepădat; căci Eu sunt Domnul Dumnezeu lor, și-i voi asculta. Le voi fluiera și-i voi aduna, căci i-am răscumpărat, și se vor înmulți cum se înmulțeau odinioară. Îi voi risipi printre popoare, și își vor aduce aminte de Mine în țări depărtate; vor trăi împreună cu copiii lor și se vor întoarce. (Zaharia 10:6, 8-10)

Masa de nuntă

Odată ce poporul Său a fost strâns înapoi în cetatea sfântă, va începe marele ospăț de nuntă.

În vremea aceea, odrasla Domnului va fi plină de măreție și slavă, și rodul țării va fi plin de strălucire și frumusețe pentru cei mântuiți ai lui Israel. Și cel rămas în Sion, cel lăsat în Ierusalim, se va numi „sfânt”, oricine va fi scris printre cei vii la Ierusalim. După ce va spăla Domnul murdăriile fiicelor Sionului și va curăța Ierusalimul de vinovăția de sânge din mijlocul lui, cu duhul judecății și cu duhul nimicirii, Domnul va așeza, peste toată întinderea muntelui Sionului și peste locurile lui de adunare, un nor de fum, ziua, și un foc de flăcări strălucitoare, noaptea. Da, peste toată slava va fi un adăpost, o colibă, ca umbrar împotriva căldurii zilei și ca loc de adăpost și de ocrotire împotriva furtunii și ploii. (Isaia 4:2-6)

Domnul oștirilor pregătește tuturor popoarelor, pe muntele acesta, un ospăț de bucate gustoase, un ospăț de vinuri vechi, de bucate miezoase, pline de măduvă, de vinuri vechi și limpezite. Și, pe muntele acesta, înlătură marama care acoperă toate popoarele și învelitoarea care înfășoară toate neamurile; nimiceste moartea pe vecie: Domnul Dumnezeu șterge lacrimile de pe toate fețele și îndepărtează de pe tot pământul ocară poporului Său; da, Domnul a vorbit. În ziua aceea vor zice: „Iată, acesta este Dumnezeu nostru în care aveam încredere că ne va mântui. Acesta este Domnul în care ne încredeam; acum, să ne înveselim și să ne bucurăm de mântuirea Lui!” (Isaia 25:6-9)

căci Făcătorul tău este bărbatul tău: Domnul este numele Lui, și Răscumpărătorul tău este Sfântul lui Israel. El Se numește Dumnezeu întregului pământ, căci Domnul te cheamă înapoi ca pe o femeie părăsită și cu inima întristată, ca pe o nevestă din tinerețe, care a fost izgonită, zice Dumnezeuul tău. Câteva clipe te părăsisem, dar te voi primi înapoi cu mare dragoste. Într-o izbucnire de mânie, Îmi ascunsesem o clipă fața de tine, dar Mă voi îndura de tine cu o dragoste veșnică, zice Domnul, Răscumpărătorul tău. (Isaia 54:5-8)

„De dragostea Sionului nu voi tăcea, de dragostea Ierusalimului nu voi înceta, până nu se va arăta mântuirea lui, lumina soarelui și izbăvirea lui, ca o făclie care s-aprinde. Atunci neamurile vor vedea mântuirea ta, și toți împărații, slava ta; și-ți vor pune un nume nou pe care-l va hotărî gura Domnului. Vei fi o cunună strălucitoare în mâna Domnului, o legătură împărătească în mâna Dumnezeului tău. Nu te vor mai numi „Părăsită” și nu-ți vor mai numi pământul un pustiu, ci te vor numi: „Plăcerea Mea este în ea”, și țara ta o vor numi „Beula”, „Măritată”, căci Domnul Își pune plăcerea în tine, și țara ta se va mărita iarăși. Cum se unește un tânăr cu o fecioară, așa se vor uni fiii tăi cu tine; și cum se bucură mirele de mireasa lui, așa Se va bucura Dumnezeul tău de tine. (Isaia 62:1-5)

Dar vă spun că vor veni mulți de la răsărit și de la apus și vor sta la masă cu Avraam, Isaac și Iacov în Împărăția cerurilor. (Matei 8:11; cf. Luca 13:29)

Căci a venit nunta Mielului; soția Lui s-a pregătit și i s-a dat să se îmbrace cu in subțire, strălucitor și curat.” (Inul subțire sunt faptele neprihănite ale sfinților.) Apoi mi-a zis: „Scrie: Ferice de cei chemați la ospățul nunții Mielului!” Apoi mi-a zis: „Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu!” (Apocalipsa 19:7-9)

Într-o șocantă descriere, Isus le-a spus ucenicilor Săi că, la recepția de nuntă, El Însuși îi va servi pe cei ce au așteptat credincioși și cu nerăbdare revenirea Lui.

Mijlocul să vă fie încins, și făcliile aprinse. Și să fiți ca niște oameni care așteaptă pe stăpânul lor să se întoarcă de la nuntă, ca să-i deschidă îndată, când va veni și va bate la ușă. Ferice de robii aceia pe care stăpânul îi va găsi veghind la venirea lui! Adevărat vă spun că el se va încinge, îi va pune să șadă la masă și se va apropia să le slujească. (Luca 12:35-37)

Mirele se veselește

Oricât de frumoasă la vedere ar fi mulțimea impunătoare care își face intrarea în Ierusalim în mijlocul cântecelor, Isus Însuși va cânta și Se va bucura de poporul Său. Ce lucru minunat asupra căruia să medităm! Cei care avem numele scrise în cartea vieții Mielului vom auzi cu urechile noastre, în trupurile noastre înviate și proslăvite, cântarea prin care Isus Își arată bucuria și veselia față de poporul Său.

Atunci neamurile vor vedea mântuirea ta, și toți împărații, slava ta; și-ți vor pune un nume nou pe care-l va hotărî gura Domnului. Vei fi o cunună strălucitoare în mâna Domnului, o legătură împărătească în mâna Dumnezeului tău. Nu te vor mai numi „Părăsită” și nu-ți vor mai numi pământul un pustiu, ci te vor numi: „Plăcerea Mea este în ea”, și țara ta o vor numi „Beula”, „Măritată”, căci Domnul Își pune plăcerea în tine, și țara ta se va mărita iarăși. Cum se unește un tânăr cu o fecioară, așa se vor uni fiii tăi cu tine; și cum se bucură mirele de mireasa lui, așa Se va bucura Dumnezeul tău de tine. (Isaia 62:2-5)

Domnul Dumnezeuul tău este în mijlocul tău, ca un viteaz care poate ajuta; Se va bucura de tine cu mare bucurie, va tăcea în dragostea Lui și nu va mai putea de veselie pentru tine.” (Țefania 3:17)

Ci vă veți bucura și vă veți înveseli pe vecie pentru cele ce voi face. Căci voi preface Ierusalimul în veselie, și pe poporul lui, în bucurie. *Eu însumi Mă voi înveseli asupra Ierusalimului și Mă voi bucura de poporul Meu; nu se va mai auzi în el de acum nici glasul plânselor, nici glasul țipetelor. (Isaia 65:18-19)*

Mă voi bucura să le fac bine, îi voi sădi cu adevărat în țara aceasta, din toată inima și din tot sufletul Meu.” (Jeremia 32:41)

Împărăția dreptății și a neprihănirii

Esența Împărăției care va fi instaurată este dreptatea și neprihănirea. Aceasta va fi un timp de răsplătire pentru cei credincioși și neprihăniți – pentru cei umili, victimizați, asupriți, sărmani, nevoiași, chinuiți, proscrisi, schilozi, bolnavi etc. Aceștia vor fi vindecați, restaurați, onorați, înălțați și răsplățiți. Dimpotrivă, cei mândri și aroganți vor fi aduși jos, smeriți, umiliți sau chiar aruncați în iazul de foc:

Va avea milă de cel nenorocit și de cel lipsit și va scăpa viața săracilor (Psalmul 72:13)

Omul va trebui să-și plece în jos privirea semeță, și îngâmfarea lui va fi smerită: numai Domnul va fi înălțat în ziua aceea. (Isaia 2:11)

ci va judeca pe cei săraci cu dreptate și va hotărî cu nepărtinire asupra nenorociților țării; va lovi pământul cu toiagul cuvântului Lui, și cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel rău. (Isaia 11:4)

Cei nenorociți se vor bucura tot mai mult în Domnul, și săracii se vor înveseli de Sfântul lui Israel. (Isaia 29:19)

Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor; atunci șchiopul va sări ca un cerb, și limba mutului va cânta de bucurie; căci în pustiu vor țâșni ape, și în pustietate, pâraie; (Isaia 35:5-6)

De unde erai părăsită și urâtă, și nimeni nu trecea prin tine, te voi face o podoabă veșnică, o pricină de bucurie pentru oameni din neam în neam. (Isaia 60:15)

„Duhul Domnului Dumnezeu este peste Mine, căci Domnul M-a uns să aduc vești bune celor nenorociți: El M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să vestesc robilor slobozenia, și prinșilor de război, izbăvirea; să vestesc un an de îndurare al Domnului și o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru; să mângâi pe toți cei întristați; să dau celor întristați din Sion, să le dau o cunună împărătească în loc de cenușă, un untdelemn de bucurie în locul plânsului, o haină de laudă în locul unui duh mâhnit, ca să fie numiți

„terebinți ai neprihănirii”, „un sad al Domnului”, ca să slujească spre slava Lui.” (Isaia 61:1-3)

„În ziua aceea, zice Domnul, voi aduna pe cei șchiopi, voi strânge grămadă pe cei izgoniți și pe aceia pe care-i chinuisem. (Mica 4:6)

Iată, în vremea aceea, voi lucra împotriva tuturor asupritorilor tăi; voi izbăvi pe cei șchiopi și voi strânge pe cei ce au fost izgoniți, și îi voi face o pricină de laudă și de slavă în toate țările unde sunt de ocară acum. (Țefania 3:19)

Voi căuta pe cea pierdută, voi aduce înapoi pe cea rătăcită, voi lega pe cea rănită și voi întări pe cea slabă. dar o voi nimici pe cea grasă și pe cea tare. Îmi voi paște astfel turma cu dreptate. (Ezechiel 34:16)

Aceste evenimente, care vor debuta la instaurarea domniei de o mie de ani a lui Hristos, își vor atinge scopul final după încheierea acestei perioade, în ceea ce este numit „ceruri noi și un pământ nou“. Abia atunci planul de răscumpărare pus în mișcare își va atinge punctul culminant și glorios:

Și am auzit un glas tare care ieșea din scaunul de domnie și zicea: „Iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii! El va locui cu ei, și ei vor fi poporul Lui, și Dumnezeu însuși va fi cu ei. El va fi Dumnezeul lor. El va șterge orice lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut.” Cel ce ședea pe scaunul de domnie a zis: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi.” Și a adăugat: „Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezut și adevărate.” (Apocalipsa 21:3-5)

Maranata și Amin

Anexa A

Înfrângerea Leviatanului

La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pământul. Pământul era pustiu și gol; peste fața adâncului de ape era întuneric, și Duhul lui Dumnezeu Se mișca pe deasupra apelor. (Geneza 1:1-2)

Astfel începe opera divină. Pentru majoritatea cititorilor moderni, primele câteva versete din Biblie sunt o relatare foarte directă a creației. Toate elementele esențiale pentru construcția universului erau prezente, dar se aflau într-o dezordine sălbatică. Apoi, Duhul Dumnezeului Atotputernic a vorbit și a adus toate lucrurile la locul lor. Prin procesul separării, Domnul a început să pună ordine în haos. A separat lumina de întuneric, ziua de noapte, apele de jos de cele de sus (Geneza 1:3-7). Ceea ce înainte era haos pur fusese acum îmblânzit, devenind o lume de o tulburătoare ordine și frumusețe. Uitându-Se la ceea ce tocmai făcuse, „Dumnezeu a văzut că era bun“ (1:10). La o lectură superficială, aceasta este o relatare fără ocolișuri a creației. Cu toate acestea, evreii antici care citeau acest pasaj înțelegeau mult mai mult din el. Cel mai probabil, vedeau acolo și o prefigurare a victoriei finale, viitoare, a lui Dumnezeu peste haos și peste forțele întunericului. Primul capitol din Geneza conține, de fapt, un puternic indiciu despre planul ultim al Domnului de a distruge răul și de a restaura lumea, astfel încât să fie un loc al ordinii și al frumuseții desăvârșite. Într-un sens, Geneza 1 conține o prefigurare a Evangheliei înseși.

Abisul

Pentru a înțelege felul în care evreii din vechime ar fi înțeles acest capitol, trebuie să vedem cum era lumea înainte de a fi îmblânzită. Mai întâi, pământul era „fără formă“ și „pustiu“. Cuvintele ebraice *tohu wavohu* sunt traduse în altă parte prin „sălbatic și pustiu“. ¹ Pe scurt, era haos. În al doilea rând, cuvântul ebraic pentru „adânc“ este *tehom*, tradus adesea prin „ocean“, „mare“ sau „abis“. ² El transmitea ideea unui „loc întunecat, inaccesibil, inepuizabil și misterios“. ³ În mentalul ebraic, întregul mării era văzut ca un loc neîmblânzit, terifiant și fără fund. N-ar trebui să fim surprinși de felul în care vedeau ei lucrurile. Nici măcar în zilele noastre, când au fost trimiși oameni pe lună (da, s-a întâmplat) și numeroși oameni de știință în orbita pământului pe International Space Station, încă nu am explorat în întregime părțile cele mai adânci ale oceanului.

Monștrii marini

Eu am crescut ca fiu de pescar. La pescuit de ton roșu, eu și tata ieșeam cu barca în larg cu multe ceasuri înainte de ivirea zorilor, după care el pilota cam 80 de kilometri până la Stellwagon Bank, în largul coastei Cape Cod, Massachusetts. Nivelul oceanului ajunge acolo și până la 90 metri adâncime. Este un loc preferat de urmăritorii de balene, din care se poate vedea masiva balenă cu cocoasă zbenguindu-se pe acolo. N-am să uit niciodată prima dată când am fost cu tata la Stellwagon. Aveam abia cinci anișori, dar de când mă știu, tata m-a învățat să scrutez suprafața oceanului în căutarea semnelor de activitate submarină. Pești mici de momelă care ieșeau la suprafață, păsări hiperactive care dădeau târcoale și făceau scufundări, scurgeri de ulei – toate acestea erau semne pe care mă obișnuisem să le observ.

Chiar pe când ne croiam drum în larg, am zărit ceva la suprafață, în fața noastră, la tribord. La început, mi s-a părut a fi o prelată care plutea la suprafața apei, prinsă acolo de un uriaș balon de aer. Dacă ne-am fi aflat aproape de țarm, atunci asta ar fi avut sens, pentru că nu este neobișnuit ca, ocazional, să dai peste obiecte întâmplătoare care plutesc pe apă. Dar eram la o distanță de peste 32 km de țarm!

Când mica noastră barcă a ajuns în dreptul acestei curiozități, mi-a trecut prin minte, brusc, că nu era o prelată, ci spinarea unei balene. Era prima pe care o văzusem în viața mea. Chiar în clipa când am realizat acest lucru, a observat-o și tata și a întors barca foarte abrupt, astfel încât să nu treacă peste ea. Virând pe lângă ea, m-am aplecat peste margine și m-am uitat în apă ca să văd acea creatură gigantică scufundându-se în întuneric.

„Tati, aproape că am dat peste balena aceea!“ am țipat spre el.

„Nu-i spune mamei!“ mi-a răspuns și ne-am continuat drumul.

De atunci, am văzut sute de balene acolo, cele mai multe cu cocoașă, dar erau întotdeauna la oarece distanță. O formă întunecată și vălurită ieșea rostogolindu-se din apă și un jet misterios de apă țâșnea în aer când balena își curăța fanta. După aceea, se rostogolea înapoi în apă. Alteori, o coadă masivă se ridica din mare și plesnea apa înainte de a se face din nou nevăzută. Alteori, mai rar, tot corpul balenei se arunca jucăuș în aer, într-un spectacol magnific.

Acelea nu au fost singurele dați când am zărit monștrii care trăiesc sub valuri. Cu o altă ocazie, am prins accidental un rechin Mako. Rechinii Mako sunt foarte rapizi și agresivi, măsurând în medie până la 3 metri lungime. Îmi amintesc că i-am văzut umbra la mai mulți metri sub noi. Un fior de groază mi-a străbătut trupul. Trepidația pe care am simțit-o nu era cu totul irațională. Până și tatăl meu, chintesența pescarilor, a decis să taie undița. Oricare ar fi fost echipamentul pe care îl pierdea, nu merita să se lupte pentru el cu un monstru cu dinți de brici. Motivul pentru care v-am împărtășit aceste povești este că, puse cap la cap, au vârat în mine o anumită teamă de ocean. Probabil că n-a ajutat nici faptul că ai mei m-au dus să văd filmul *Jaws* la cinematograful pe când aveam doar trei ani.

Chiar și acum, adult fiind, am ocazional vise în care înot în ocean și zăresc cine știe ce creatură colosală, care pândește în adâncurile întunecate de sub mine. Asemenea viziuni întotdeauna îmi provoacă un sentiment de tulburătoare vulnerabilitate. Orice ar fi acolo jos, în întuneric, este vast și incontrollabil. Evreii din vechime par să fi avut o percepție foarte similară asupra adâncului. Cert este că oamenii nu se află în habitatul lor natural în ocean. Da, am învățat cum să creăm vase de mare, solide și rezistente, care pot pluti la suprafața apei. Dar, odată ce suntem în larg cu barca, suntem la cheremul a ceva mult mai vast, mai puternic și mai neîmblânzit decât ne putem închipui. Nu doar valurile, curenții și imensa masă a oceanului scapă cu totul controlului nostru, ci este o lume întreagă de creaturi acolo, dintre care unele sunt gigantice.

Pe vremuri, era mult mai rău. Îmi place să vizitez Muzeul de Istorie Naturală de la Harvard, din Boston. Unul dintre scheleții cei mai terifiți găzduiți acolo a aparținut cândva unei creaturi numită *cronosaurus*. Era o reptilă marină lungă de aproximativ 13 metri, care avea înfățișarea unui crocodil uriaș cu aripioare de pește. Ar fi putut lesne înghiți un om dintr-o înghițitură, fără ca măcar să-și dea seama. Simpla idee că creaturile acestea hoinăreau cândva libere prin ocean este absolut terifiantă. Ce alți monștri giganți își vâneau cândva hrana chiar sub suprafața apei? Astăzi avem o idee relativ precisă, dar, în antichitate, acesta era un mister total. Din toate aceste motive, evreii antici vedeau oceanul ca pe un *abis* incontrollabil, nesfârșit și înfiorător.

Dar, ducând toate acestea un pas mai departe, evreii antici vedeau oceanul mai mult decât un loc cu pești. În mintea lor, ceva mult mai terifiant decât rechinii și creaturile de mare își avea locuința sub valuri. Pentru evreii antici, *tehom* era și tărâmul răului.

Povești alternative ale creației

Ca să înțelegem cum sau de ce ar fi văzut evreii lucrurile așa, ajută să ne familiarizăm cu câteva relatări foarte diferite despre creație, cunoscute bine în lumea antică biblică. Una deosebit de influentă dintre acestea se numea „Enuma Elish“. Deși această relatare babiloniană alternativă este, în mod clar, mitică în natura ei, plină de monștri și bestii-zei,⁴ ea conține, totuși, câteva concepte asupra cărora erudiții au căzut de acord că se regăsesc în aluzii biblice. „Enuma Elish“ spune povestea zeului furtunii, Marduk, care poartă un război cosmic cu Tiamat, zeița oceanului și sursa întregii vieți.⁵ După ce a înfrânt-o pe Tiamat, Marduk a tăiat-o în bucăți și, din trupul ei, a creat cerul și pământul.⁶ Un mit canaanit similar era numit „Ciclul lui Baal“, depănând povestea unei bătălii străvechi între zeul furtunii, Baal, și zeița mării, Yam.⁷ În această poveste, Baal a înfrânt-o pe Yam și a urcat în rolul de zeu-șef al panteonului canaanit.

Sunt niște similarități notabile între Geneza și aceste tradiții alternative. În timp ce „Enuma Elish“ descrie o luptă între Marduk și zeița oceanului, Geneza îl descrie pe Dumnezeu Atotputernic supunând oceanul sălbatic. În timp ce Marduk o omoară pe Tiamat și îi separă trupul ca să creeze cerul și pământul,⁸ Dumnezeu Atotputernic creează lumea prin împărțirea marelui abis al apelor în lumină și întuneric, zi și noapte, ape de sus și ape de jos. Erudiții numesc acest război antic dintre un anumit zeu și haos *chaoskampf* (cuvântul german pentru „bătălia haosului“).⁹

Diferența evidentă între aceste relatări păgâne și Biblie este că, deși „Enuma Elish“ și „Ciclul lui Baal“ personifică oceanul ca o zeiță, Geneza nu o face. Ea tratează adâncimile haotice ca pe nimic altceva decât materialele impersonale ale creației.¹⁰ În timp ce tradițiile păgâne descriu un zeu potent, angajat într-o luptă cosmică împotriva unei alte zeiți potente, Geneza arată limpede că oceanul îi este cu totul supus lui YHVH, care este omnipotentul creator și stăpân al tuturor lucrurilor. Există, însă, o șmecherie. Deși narațiunea creației din Geneza nu descrie un război antic între Dumnezeu și vreun alt zeu ori vreo altă zeiță a oceanului, sunt mai multe pasaje în Biblie care îl leagă pe diavol atât de haos, cât și de mări.

Dragonul de mare în Biblie

Atât Psalmul 89:8-10, cât și Isaia 51:9-10 vorbesc despre un monstru care trăiește în mare, numit „Rahab“. În mod similar, Iov 7:12 și Psalmul 74:13 fac referire la „balaurul de mare“. În Iov 3, monstrul este numit „leviatan“. În sfârșit, după cum vom vedea, cartea Apocalipsa menționează de două ori această creatură, numind-o atât diavolul, cât și Satana (12:9; 20:2). În toate aceste pasaje, balaurul de mare este fie supus lui Dumnezeu, fie omorât de tot. Așa că, deși Biblia nu învață că Satana ar fi fost prezent în haosul primordial dinaintea creației, mai multe pasaje poartă ecouri ale elementelor mitului păgân străvechi, în care diavolul era văzut ca un monstru sau balaur de mare, pornit mereu pe a cauza haos și pe a trage lumea înapoi într-o stare lipsită de ordine, „sălbatică și pustie“. ¹¹ Din nou, Biblia nu își dă acordul și nici nu validează miturile antice păgâne, ci folosește imagini care erau comune oamenilor pe atunci ca o polemică împotriva lor,

pentru a proclama superioritatea absolută a lui Dumnezeu și, mai important, victoria Sa viitoare și ultimă asupra Satanei, dragonul care trăiește în mare.

Leviatanul în literatura intertestamentală

În afara Bibliei, Leviatanul apare și în unele scrieri apocaliptice evreiești antice, care erau larg cunoscute și citite în zilele lui Isus.¹² Fiecare dintre aceste lucrări redă tradiția evreiască, potrivit căreia, cândva după ce Dumnezeu a despărțit uscatul de mare, a izgonit leviatanul în adâncul mării, în timp ce un alt monstru, numit „Behemot“, a fost surghiunit în deșert. La sfârșitul veacului, cei doi monștri vor apărea din nou, dar vor fi omorâți și lăsați să fie mâncați de animale și poate chiar de locuitorii neprihăniți ai erei mesianice. Pare foarte improbabil că primii creștini ar fi înțeles în sensul lui propriu acest întreg scenariu. Textele acestea apocaliptice transmit, într-adevăr, realități foarte spirituale. De asemenea, ele servesc ca o dovadă în plus a viziunii, foarte răspândită între iudeii din perioada celui de-al doilea templu, potrivit căreia, în zilele din urmă, monstrul haosului, Satana însuși, va fi cu totul înfrânt și distrus definitiv.

Astfel, ordinea pe care a pus-o Dumnezeu în haos, în primele versete ale Bibliei, a fost o potentă demonstrație a puterii lui Dumnezeu peste toată creația, dar și o prefigurare a victoriei finale pe care Domnul o va repurta împotriva Diavolului, descris de Biblie drept balaurul cel vechi care locuiește în mare, căutând mereu să resusciteze haosul, să încurce lucrările lui Dumnezeu și să semene dezordine. Deși majoritatea suntem nefamiliari cu povestea de fond, aceasta ar fi fost înțeleasă de mulți dintre evreii antici și, în mod cert, se face aluzie la ea în mai multe pasaje din Scripturi.¹³ Astfel, încă din primele versete ale Bibliei, chiar sub valuri, stă ascuns un semn prevestitor al venirii Domnului și al victoriei finale asupra haosului, asupra răului și, până la urmă, asupra tuturor lucrurilor.

Trecând mai departe, la două perioade foarte importante ale desfășurării acțiunii răscumpărării – exodul și sfârșitul veacului – vedem că această temă a balaurului de mare apare din nou.

Balaurul de mare și exodul

După mulți ani de la victoriile mărețe repurtate de Domnul de-a lungul exodului, psalmiștii, profeții și apostolii aveau să comemoreze și să celebreze triumful acelor zile, folosind adesea imaginea cuceririi leviatanului, monstrul marin străvechi:

Totuși, Dumnezeu este Împăratul meu, care din vremuri străvechi dă izbăviri în mijlocul acestei țări. Tu ai despărțit marea cu puterea Ta, ai sfârâmat capetele balaurilor din ape; ai zdrobit capul leviatanului, l-ai dat să-l mănânce fiarele din pustiu. Ai făcut să țâșnească izvoare în pâraie, ai uscat râuri care nu seacă. (Psalmul 74:12-15)

Am văzut deja că ordinea pusă de Domnul în haos, în zorii creației era o prefigurare profetică a victoriei Sale finale asupra haosului, cu care diavolul este adesea asociat. La exod, prin despărțirea în două a Mării Roșii, Domnul Și-a arătat încă o dată superioritatea peste toată creația și peste puterile răului și ale haosului. Așa cum a despărțit apele la început, tot astfel le-a mai despărțit o dată. Și mai uimitor este faptul că psalmistul chiar descrie înfrângerea faraonului prin imaginea Domnului care zdrobește capul leviatanului, monstrul marin. Ca la începutul creației, Dumnezeu Se dădea din nou în spectacol, într-o

altă prefigurare profetică a victoriei Sale ultime asupra Satanei și asupra haosului din acest sistem lumesc, căzut și corupt. Aceeași paradigmă este reluată și în Psalmul 89:

Doamne Dumnezeu! oștirilor, cine este puternic ca Tine, Doamne! Și credincioșia Ta Te înconjoară. Tu împlânzești mândria mării; când se ridică valurile ei, Tu le potolești. Tu ai zdrobit Egiptul ca pe un hoit, ai risipit pe vrăjmașii Tăi prin puterea brațului Tău. (Psalmul 89:8-10)

Aici, din nou, puterea din spatele faraonului este numită „Rahab“, un nume alternativ pentru Leviatan, balaurul de mare. Sintagma „brațul Tău puternic“ este, de asemenea, o aluzie clară la exod. Chiar dacă rămânea în cer, întronat în înălțime, Dumnezeu Atotputernic S-a aplecat pentru a-Și realiza scopurile pe pământ. Ca și psalmiștii înaintea lui, Isaia s-a uitat în urmă la exod, spunând că YHVH a omorât balaurul:

Trezește-te, trezește-te și îmbracă-te cu putere, braț al Domnului! Trezește-te ca în zilele de odinioară și în veacurile din vechime! Oare n-ai doborât Tu Egiptul și ai străpuns balaurul? Nu ești Tu acela care ai uscat marea, apele adâncului celui mare, și ai croit în adâncimile mării un drum pentru trecerea celor răscumpărați? (Isaia 51:9-10)

Încrederea lui Isaia că, în zilele din urmă, Domnul îl va înfrânge pe Satana, își avea rădăcinile în faptele istorice – mai întâi, Domnul supusese haosul la creație și apoi îl înfrânsese pe faraon, la Marea Roșie. Dacă Domnul a realizat astfel de eliberări miraculoase atunci, cu siguranță că o va mai face și altădată.

Predicția distrugerii monstrului marin

În marea Profetie a Deșertului din Habacuc (vezi Capitolul 23), Dumnezeu „vine“ să poarte război cu râurile și mările:

S-a mâniat oare Domnul pe râuri? Împotriva râurilor se aprinde mânia Ta sau împotriva mării se varsă urgia Ta, de ai încălecat pe caii Tăi și Te-ai suit în carul Tău de biruință? Arcul Tău este dezvelit; blestemele sunt săgețile cuvântului Tău... – (Oprire.) – Tu despici pământul ca să dai drumul râurilor. La vederea Ta se cutremură munții; se năpustesc râuri de apă; adâncul își ridică glasul și își înalță valurile în sus. Soarele și luna se opresc în locuința lor, de lumina săgeților Tale care pornesc, de strălucirea suliței Tale care lucește. (Habacuc 3:8-11)

În ce scop vine Dumnezeu să poarte război? Ca întotdeauna, scopul este să-i înfrângă pe cei răi și să-Și salveze poporul. Și totuși, în descrierea lui Habacuc, Dumnezeu nu zdrobește oameni, ci Se războiește cu râurile și mările, care îi reprezintă pe Satana și pe dușmanii lui Dumnezeu. Armerding notează o conexiune clară aici între creație și întoarcerea lui Mesia:

În exod, ca la început, Dumnezeu a distrus puterile haosului și ale anarhiei care amenințau să-I înghită creația; iar bătălia cosmică descrisă în Habacuc 3:8-15 preia din acest fond.¹⁴

Atunci când Habacuc descrie poetic că Domnul va veni ca să Se războiască cu râurile și cu mărilor, se referă la revenirea lui Isus, Dumnezeul exodului, care va veni încă o dată ca să ducă la bun sfârșit ceea ce a început cu atâta timp în urmă.

Înfrângerea finală a balaurului de mare

În sfârșit, în cartea Apocalipsa, imaginea creației se ciocnește pentru o ultimă dată cu cea a exodului, într-o concluzie grandioasă a poveștii. Viziunea lui Habacuc este acum zugrăvită în detaliu. Mai întâi, Ioan identifică Leviatanul, șarpele de mare din vechime, ca fiind nimeni altul decât Satana și Diavolul: „Și balaurul cel mare, șarpele cel vechi, numit diavolul și Satana, acela care înșală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ; și împreună cu el au fost aruncați și îngerii lui.” (Apoc. 12:9). În continuare, urmează limbajul exodului. Israelului i se dau aripi ca de vultur ca să fugă în deșert, unde i se va da refugiu din calea șarpelui timp de trei ani și jumătate (12:14; cf. Ex. 19:4). Hotărât să omoare femeia-Israel, „Atunci șarpele a aruncat din gură apă, ca un râu, după femeie, ca s-o ia râul.” (v. 15). Din nou, se face apel la imaginea apelor, a unui râu învolburat și a inundațiilor. Pe lângă faptul că sunt asociate cu haosul și cu Satana, inundațiile sunt un mijloc poetic pentru a descrie armatele invadatoare (de ex. Is. 28:18-19; Dan. 9:26). În ciuda celor mai bune eforturi ale Satanei, însă, „Dar pământul a dat ajutor femeii. Pământul și-a deschis gura și a înghițit râul pe care-l aruncase balaurul din gură.” (v. 16). Și astfel, „Și balaurul, mâniat pe femeie, s-a dus să facă război cu rămășița seminței ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Isus Hristos.” (v. 17). Acești alți copii care țin mărturia lui Isus trebuie să fie creștinii ne-evrei, care sunt și ei copiii lui Dumnezeu, prin credință. Ultimul mare efort disperat al Satanei de a se război cu poporul lui Dumnezeu se face, în fapt, prin intermediul armatelor omenești. Apocalipsa 13 începe cu o descriere a Satanei, balaurul de mare, care s-a târât afară din mare și stă pe țărm, invocându-și armatele din adâncuri:

Apoi am stat pe nisipul mării. Și am văzut ridicându-se din mare o fiară cu zece coarne și șapte capete; pe coarne avea zece cununii împărătești, și pe capete avea nume de hulă. (Apoc. 13:1)

Dincolo de toată imagistica apocaliptică, Biblia descrie, pur și simplu, un ultim mare dictator de inspirație și însuflețire satanică, care va pune pe picioare o coaliție puternică de armate, pentru a lupta cu Israelul și cu poporul lui Dumnezeu de pe tot pământul. Dar, în ciuda acestui mare război, la întoarcerea Lui, Isus îi va executa pe toți foarte rapid:

Apoi am văzut coborându-se din cer un înger care ținea în mână cheia Adâncului și un lanț mare. El a pus mâna pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este diavolul și Satana, și l-a legat pentru o mie de ani. L-a aruncat în Adânc, l-a închis acolo și a pecetluit intrarea deasupra lui, ca să nu mai înșele neamurile, până se vor împlini

cei o mie de ani. După aceea trebuie să fie dezlegat pentru puțină vreme. (Apoc. 20:1-3)

Conform Apocalipsei, Isus va domni din Ierusalim peste tot pământul timp de o mie de ani. Deși mulți teologi creștini au depus mari eforturi să redea această perioadă ca fiind una simbolică, care este în curs de împlinire acum, profeții au dat și ei o atenție specială acestei perioade și, chiar dacă este mult mai bună decât cea pe care o cunoaște acum lumea, ea este, totuși, mai puțin decât perfectă. Ca atare, la sfârșitul celor o mie de ani, va veni judecata finală a Satanei: Mai întâi, “Când se vor împlini cei o mie de ani, Satana va fi dezlegat” (v. 7). În ciuda acestui ultim și foarte scurt efort de a stârni apele din nou provocând haos, Domnul va pune repede capăt șarpelui: „Și diavolul, care-i înșela, a fost aruncat în iazul de foc și de pucioasă, unde este fiara și prorocul mincinos. Și vor fi muncii zi și noapte în vecii vecilor.” (v. 10).

Concluzie

În concluzie, Biblia vorbește în mod consecvent despre aceste trei puncte din istoria creației și a răscumpărării, evidențiindu-le împreună: (1) creația, (2) exodul și (3) venirea lui Dumnezeu la sfârșitul veacului. La început, Dumnezeu a împlânzit *tehomul*, demonstrându-Și puterea peste mări și peste haosul primordial. Apoi, în timpul exodului, Domnul Și-a arătat încă o dată suveranitatea completă peste ape, atunci când Și-a înfrânt, la modul absolut, dușmanii. În sfârșit, la sfârșitul veacului acestuia, Isus Mesia Se va întoarce ca să pună capăt definitiv haosului acestui veac și tuturor puterilor răului. Înțelegând această poveste, ascunsă întrucâtva în narațiunea biblică, putem înțelege mai bine porțiuni ale Bibliei adesea confuze pentru cititorul de rând, care se căznește să dezlege mare parte din limbajul poetic și apocaliptic. Povestea suveranității lui Dumnezeu și a măreței Sale victorii asupra răului este precum suportul de cărți de la un capăt și de la celălalt al raftului Bibliei. De la Geneza la Apocalipsa, ea este punctată de povestea exodului, ca un vărsământ și o prefigurare a victoriei finale, care va avea loc atunci când Isus va despica cerul și va veni jos la noi ca să ne salveze. La vremea aceea, ni se spune că, în loc să fie acoperit de mările haotice, „pământul va fi plin de cunoștința slavei Domnului, ca fundul mării de apele care-l acoperă” (Hab. 2:14).

¹ Everett Fox, *The Five Books of Moses*, Schocken Bible 1 (Dallas: Word, 1995) Traducerea lui Robert Alter folosește în mod similar „învălmășeală și pustietate”. Robert Alter, *The Hebrew Bible: A Translation with Commentary*, Volume 1, *The Five Books of Moses* (Norton, New York, 2019)

² Francis Brown, Samuel Rolles Driver, și Charles Augustus Briggs, *Enhanced Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon* (Oxford: Clarendon Press, 1977), 1062.

³ (*tehom*): James Swanson, *Dictionary of Biblical Languages with Semantic Domains : Hebrew (Old Testament)* (Oak Harbor: Logos Research Systems, Inc., 1997).

⁴ De exemplu: „[Tiamat] a dat naștere la șerpi-monștri,... dragoni feroce, ...vipere, balauri, bărbați-eroi păroși, monștri-lei, bărbați-scorpion, demoni puternici, bărbați-pește, bărbați-taur” (Enuma Elish 1.134-46), apud Gregory Mobley, *The Return of the Chaos Monsters—and Other Backstories of the Bible* (Grand Rapids, MI; Cambridge, U.K.: William B. Eerdmans Publishing Company, 2012), 18.

⁵ Conform lui Tzvi Abusch, profesor de asiriologie și religia antică din Orientul Apropiat, Tiamat a babilonienilor își trage numele de la cuvântul akkadian *tamtu*, care înseamnă, simplu, „mare“. Ea este „sursa-apă a vieții și oponentul înfrânt al lui Marduk.“ I. Tzvi Abusch, “Tiamat,” ed. Mark Allan Powell, *The HarperCollins Bible Dictionary* (Revised and Updated) (New York: HarperCollins, 2011), 1044.

⁶ I. Tzvi Abusch, “Tiamat,” ed. Mark Allan Powell, *The HarperCollins Bible Dictionary* (Revised and Updated) (New York: HarperCollins, 2011), 1044. Vezi și John H. Walton, *Genesis 1 as Ancient Cosmology* (Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 2011), 145. Pentru un tratat amănunțit, vezi Tsumura, *Creation and Destruction*, 46–57; vezi și Horowitz, *Mesopotamian Cosmic Geography*, 301–6

⁷ Amy L. Balogh și Douglas Mangum, “Baal Cycle,” ed. John D. Barry et al., *The Lexham Bible Dictionary* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2016).

⁸ În mod similar, Ciclul lui Baal canaanit zugrăvește bătălia zeului Baal cu zeul mării, Yamm (același cuvânt semitic ca cel ebraic pentru mare, *yam*). Purtând ecourile povestirii biblice din Geneza, victoria lui Baal asupra lui Yamm simbolizează triumful ordinii peste haos.

⁹ Andrew Tobolowsky, “Tiamat,” ed. John D. Barry et al., *The Lexham Bible Dictionary* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2016).

¹⁰ Deși Biblia reflectă câteva dintre conceptele regăsite și în „Enuma Elish“ și alte mituri antice din Orientul Apropiat, aceasta nu înseamnă că Geneza s-a bazat pe aceste relatări păgâne. După cum pe bună dreptate se afirmă în *Lexham Bible Dictionary*, „Oricare ar fi elementele care au fost preluate, adaptate sau încorporate în viziunea antică a Israelului asupra creației, acestea au căpătat un sens nou.“ John E. Anderson, “Creation,” ed. John

D. Barry et al., *The Lexham Bible Dictionary* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2016). În timp ce „Enuma Elish“ prezintă povestea unui singur zeu care se luptă și în cele din urmă îl învinge pe celălalt zeu, relatarea din Geneza nu este câtuși de puțin confuză în ceea ce privește cine este Dumnezeu, Creatorul tuturor lucrurilor, și cine este partea supusă. Geneza nu îi prezintă pe Dumnezeu și pe Satana pe același plan. Oceanul, oricât de întunecat, haotic și misterios ar fi, este doar creație. Și deși alte pasaje îl asociază, în mod clar, pe Satana cu oceanul puternic și prevestitor de rău, nici unul, nici celălalt nu se compară cu Dumnezeul Atotputernic. Este important să notăm că influența babiloniană asupra relatării biblice nu înseamnă că Geneza este dependentă de această tradiție păgână. Dimpotrivă, prin transformarea unor concepții păgâne populare, Geneza a resping aceste idei. Spre deosebire de aceste tradiții păgâne alternative, Geneza comunică faptul că există un singur Dumnezeu și Creator suprem și omnipotent.

¹¹ Dempsey Rosales Acosta, “Lord of Hosts,” ed. John D. Barry et al., *The Lexham Bible Dictionary* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2016)

Anexa B

Semnul venirii fiului omului

Înainte să trec la această ultimă anexă vreau să vă împărtășesc pe scurt detaliile din spatele acesteia. Atunci când cartea era gata să meargă la tipărit, un bun prieten de-al meu, Stephen Holmes, mi-a împărtășit o nouă perspectivă despre „semnul venirii fiului omului” menționat de Isus în predica de pe muntele Măslinilor. Stephen este un cercetător autentic și pasionat al scripturilor. Ori de câte ori avem conversații despre vreun pasaj sau subiect pe care el sau eu îl studiem, întotdeauna sunt edificat și provocat. De fapt, una din aceste conversații m-au provocat să cercetez mult mai atent Cântarea lui Moise din Deuteronom 32. De mult am remarcat importanța acordată aceste profeții fundamentale de către G. H. Pember în cartea sa *The Great Prophecies Concerning the Gentiles, the Jews and the Church of God* (Marile profeții cu privire la neamuri, evrei și biserica lui Dumnezeu) - scrisă în 1885. Cu toate acestea, îndemnul lui Stephen a fost cel care m-a îndemnat să studiez mai amănunțit și să înțeleg cu adevărat importanța sa fundamentală în narațiunea biblică profetică. Cei care au citit această carte până în acest punct știu cât de importante sunt cuvintele lui Moise din această cântare profetică pe parcursul acestui studiu. Astfel, influența lui Stephen asupra acestei cărți e mult mai mare decât această anexă. Pentru asta, sunt recunoscător. Dar a fost înțelegerea lui Stephen asupra „semnului venirii fiului omului” care m-a mișcat suficient pentru a întârzia tipărirea cărții pentru a adăuga această anexă finală și foarte importantă.

Semnul de legământ al lui Yehova în nori

Studiul nostru începe cu Noe. Toți știm istorisirea cum Noe împreună cu familia sa au supraviețuit potopului și judecății lui Dumnezeu fiind în arcă. După ce apele au scăzut iar arca cea mare s-a așezat pe munții Araratului, Noe împreună cu fii săi și familiile lor au ieșit la suprafață să descopere o lume cu totul nouă. La scurtă vreme după aceea, Noe a zidit un altar și a jertfit tot felul de animale pentru Domnul ca jertfe de ispășire (Gen.8:20). Domnul a fost așa de mulțumit de jertfa lui Noe astfel încât a făcut o promisiune că nu va mai distruge pământul prin potop:

„Nu voi mai blestema pământul, din pricina omului, pentru că întocmirile gândurilor din inima omului sunt rele din tinerețea lui; și nu voi mai lovi tot ce este viu, cum am făcut. Cât va fi pământul, nu va înceta sămănatul și seceratul, frigul și căldura, vara și iarna, ziua și noaptea!” (Gen.8:20-21)

Această promisiune a lui Dumnezeu este numită legământul cu Noe și este printre primele legăminte biblice. Ca un semn specific al acestui legământ, pentru prima dată în istorie, Domnul a pus un curcubeu în nori.

Curcubeul Meu, pe care l-am așezat în nor, el va sluji ca semn al legământului dintre Mine și pământ. Când voi strânge nori deasupra pământului, curcubeul se va arăta în nor; și Eu Îmi voi aduce aminte de legământul dintre Mine și voi și dintre toate viețuitoarele de orice trup; și apele nu se vor mai face un potop, ca să nimicească orice făptură. Curcubeul va fi în nor; și Eu Mă voi uita la el ca să-Mi aduc aminte de legământul cel veșnic dintre Dumnezeu și toate viețuitoarele de orice trup de pe pământ.” (Gen.9:13-16)

Semnul (ebr. *oth*) acestui legământ a fost curcubeul arătat în nori pentru omenire.

În mod similar, Isus, semnul final al legământului Domnului, va fi de asemenea văzut pe nori de toată omenirea. În acest sens, am putea spune că semnul curcubeului în nori este un model sau o imagine și chiar o promisiune a lui Isus Însuși și a certitudinii revenirii Sale.

Stâlpul de nor și foc

Următorul eveniment major atunci Domnul Însuși a apărut în nor a fost atunci când El a condus Israelul afară din Egipt:

Domnul mergea înaintea lor, ziua într-un stâlp de nor, ca să-i călăuzească pe drum, iar noaptea într-un stâlp de foc, ca să-i lumineze, pentru ca să meargă și ziua și noaptea. Stâlpul de nor nu se depărta dinaintea poporului în timpul zilei, nici stâlpul de foc în timpul nopții. (Exod 13:21–22)

Pe tot parcursul fugii lui Israel de la Faraon prin Marea Roșie și pe tot drumul spre muntele Sinai, pe evrei i-a condus un stâlp de nor și foc. Acesta este cu adevărat unul dintre cele mai deosebite și misterioase lucruri din întreaga Biblie. Chiar dacă stâlpul era doar o coloană cilindrică de nor și foc era de asemenea și personificarea și prezența Însăși a Domnului: „Îngerul lui Dumnezeu, care mergea înaintea taberei lui Israel, Și-a schimbat locul și a mers înapoia lor, și stâlpul de nor care mergea înaintea lor, și-a schimbat locul și a stat înapoia lor.” (Ex 14:19). Cu alte cuvinte, “îngerul Domnului” și „stâlpul de nor” sunt unul și același lucru dar descris în modalități diferite.

Mai târziu, Domnul se descrie pe sine însuși ca fiind în mijlocul norului: „În straja dimineții, Domnul, din stâlpul de foc și de nor, S-a uitat spre tabăra egiptenilor și a aruncat învâlmășeala în tăbăra egiptenilor” (Ex 14:24). În timp ce stâlpul și-a păstrat în general forma cilindrică, au fost multe instanțe când acesta a luat forme mai mari, transformându-se într-un umbrar care îi oferea Israelului umbră de la căldura soarelui. La fel s-a întâmplat și când Israelul a ajuns în cele din urmă la muntele Sinai.

Dumnezeu a coborât

Deși stâlpul a însoțit Israelul de-a lungul întregului exod, prezența manifestată a lui Dumnezeu a culminat la muntele Sinai. Nu încapă îndoială că marea teofanie de la muntele Sinai este cea mai mare manifestare a lui Dumnezeu din istoria umanității. Exod 19 ne transmite ceva din groaza și măreția zilei în care Dumnezeu s-a coborât:

A treia zi dimineața, au fost tunete, fulgere și un nor gros pe munte; trâmbița răsuna cu putere, și tot poporul din tabără a fost apucat de spaimă. Moise a scos poporul din tabără, spre întâmpinarea lui Dumnezeu, și s-au așezat la poalele muntelui. Muntele Sinai era tot numai fum, pentru că Domnul Se coborâse pe el în mijlocul focului. Fumul acesta se înălța ca fumul unui cuptor, și tot muntele se cutremura cu putere. Trâmbița răsuna tot mai puternic. Moise vorbea, și Dumnezeu îi răspundea cu glas tare. Domnul S-a coborât pe muntele Sinai, și anume pe vârful muntelui. (Exod 19:16–20)

La Sinai, dincolo de stâlpul de nor și foc, au fost de asemenea, tunete, fulgere, fum, sunet de trâmbițe și chiar un cutremur.

De la Sinai la Sion

După ceremonia legământului și în timp ce Israelul se pregătea să meargă mai departe

către țara Canaanului, Domnul a promis că prezența Sa va rămâne în continuare cu ei și îi va conduce. În timp ce prezența Sa urma să fie văzută sub forma stâlpului, aceasta a continuat să fie numită “îngerul prezenței Domnului”:

Iată, Eu trimit un Înger înaintea ta, ca să te ocrotească pe drum și să te ducă în locul pe care l-am pregătit. Fii cu ochii în patru înaintea Lui și ascultă glasul Lui; să nu te împotrivești Lui, pentru că nu vă va ierta păcatele, căci Numele Meu este în El. Dar dacă vei asculta glasul Lui și dacă vei face tot ce-ți voi spune, Eu voi fi vrăjmașul vrăjmașilor tăi și potrivnicul potrivnicilor tăi. Îngerul Meu va merge înaintea ta și te va duce la amoriți, hetiti, fereziți, canaaniți, heviți și iebusiți, și-i voi nimici. (Exod 23:20-23)

Cortul Întâlnirii

La muntele Sinai, Dumnezeu i-a dat lui Moise instrucțiuni ca să construiască tabernacolul sau cortul întâlnirii. Înainte să construiască tabernacolul, Moise a construit un cort temporar pe care l-a numit cortul întâlnirii. Acolo, literalmente el s-a întâlnit și a vorbit cu Dumnezeu. Descrierea biblică a acestor întâlniri e literalmente mai mult decât captivantă:

Moise a luat cortul lui și l-a întins afară din tabără, la o depărtare oarecare; l-a numit cortul întâlnirii. Și toți cei ce întrebau pe Domnul se duceau la cortul întâlnirii, care era afară din tabără. Când se ducea Moise la Cort, tot poporul se scula în picioare; fiecare stătea la ușa cortului său și urmărea cu ochii pe Moise, până intra el în Cort. Și când intra Moise în Cort, stâlpul de nor se cobora și se oprea la ușa Cortului, și Domnul vorbea cu Moise. Tot poporul vedea stâlpul de nor oprindu-se la ușa Cortului; tot poporul se scula și se arunca cu fața la pământ la ușa cortului lui. Domnul vorbea cu Moise față în față, cum vorbește un om cu prietenul lui. Apoi Moise se întorcea în tabără, dar tânărul lui slujitor, Iosua, fiul lui Nun, nu ieșea deloc din mijlocul Cortului. (Exod 33:7-11)

Simplul gând al stâlpului de nor și foc coborând din cer ori de câte ori Moise intra în cort depășește orice imaginație. Ce minune de contemplat! Toți oamenii au înțeles bine măreția uimitoare a ceea ce erau martori. În uimire, ei stăteau în picioare și priveau cu atenție această manifestare vizibilă a prezenței lui YHVH chiar în fața lor. Descrierea lui Moise stând în fața stâlpului aprins, vorbind de fapt cu Dumnezeu „față în față” într-o manieră atât de intimă, face acest lucru printre cele mai evocatoare pasaje din toată Biblia.

Modelul Domnului Însuși coborând din cer în nor a continuat. Moise l-a rugat pe Domnul să-i arate slava Sa (Ex 33:18). În mod uimitor, Domnul a fost de acord. Așadar:

Domnul S-a coborât într-un nor, a stat acolo lângă el și a rostit Numele Domnului. Și Domnul a trecut pe dinaintea lui și a strigat: „Domnul Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate și credinciosie, care Își ține dragostea până în mii de neamuri de oameni, iartă fărâdelegea, răzvrătirea și păcatul, dar nu socotește pe cel vinovat drept nevinovat, și pedepsește fărâdelegea părinților în copii și în copiii copiilor lor până la al treilea și al patrulea neam!” Îndată, Moise s-a plecat până la pământ și s-a închinat. (Exod 34:5-8)

În timpul acestui eveniment de neegalat, YHVH i-a dezvăluit lui Moise atât numele Său cât și esența caracterului Său. Din nou, toate acestea au avut loc din mijlocul stâlpului de nor, foc și slavă.

Cel ce călărește pe nori

După ce Moise și poporul Israel au trăit manifestarea prezenței lui Dumnezeu în astfel de moduri evidente, ei vor vorbi despre El în poezie sublimă precum Binecuvântarea lui Moise.

Așa cum am văzut, în declarația profetică finală a lui Moise, Domnul a fost menționat mai întâi ca fiind singurul „care călărește pe ceruri. . .și pe nori în maiestatea Sa (Deut.33:26). Sute de ani mai târziu, regele David va chema în mod similar tot Israelul să cânte lui Dumnezeu și

să-L înalțe „ pe Cel care călărește pe nori!” (Ps 68:4). Deși călărețul pe nori era un titlu revendicat și de zeul canaanit Baal, poporul Israel a avut o experiență foarte diferită. Timp de patruzeci de ani, ei au asistat personal la Dumnezeul lor călărind pe nori. Pentru israeliți, acesta nu era un simplu titlu hiperbolic sau extravagant. Importanța *norului* în narațiunea biblică nu poate fi supraevaluată. În afară de întrupare, când Dumnezeu Însuși a luat de fapt trup, manifestarea prezenței lui YHVH în stâlp de nor și foc este cel mai mare mod în care YHVH

S-a revelat vreodată pe Sine. Întrebați orice evreu literat din punct de vedere biblic, fie în timpurile moderne sau în primul secol, care este cel mai sigur semn al prezenței lui Dumnezeu. Fără îndoială, răspunsul ar fi semnul vizibil al stâlpului de nor și foc. De - a lungul perioadei Vechiului Testament, stâlpul nu a fost unul dintre multele alte semne normale, ci mai degrabă a fost cel mai mare și definitiv semnal al prezenței lui YHVH.

Stâlpul în Noul Testament

Nu ar trebui să fim surprinși atunci când citim în Noul Testament că Iuda a identificat stâlpul ca fiind de fapt manifestarea înainte de întrupare a lui Isus Însuși: „Vreau să vă aduc aminte... că Isus, după ce a izbăvit pe poporul Său din țara Egiptului” (Iuda 5 traducere din engleză CSB). În timp ce unele traduceri nu includ numele lui Isus aici, ci spun pur și simplu „Domnul”, Thomas R. Shreiner, autorul *New American Commentary on Jude* (Comentariul la cartea Iuda), notează că „dovezile externe sugerează că „Isus”, mai degrabă decât „Domnul” este citirea corectă¹. La fel, profesorul nou testamentar Jarl E. Fossum susține că Iuda a înțeles că Isus să fie Îngerul Domnului care apare în tot Vechiul Testament, inclusiv în stâlpul *norului*². Așa cum am discutat anterior, acest lucru este în concordanță cu doctrina apostolilor, care-L identifică în mod constant pe Isus cu texte care se referă la YHVH în Vechiul Testament (cf. Is 6, Is 45:23, Ioan 12:41, Fil 2: 10-11).

Întoarcerea lui Isus în gândirea creștină populară

După ce am analizat pe scurt tema *norului* în tot Vechiul Testament, să ne îndreptăm acum atenția asupra modului cum ne imaginăm întoarcerea lui Isus în mod popular. Dacă îi întrebi pe creștini cum percep ei întoarcerea lui Isus, cel mai probabil ar descrie

¹ Thomas R.Schreiner, *1,2Petru, Iuda, vol.37, The New American Commentary* (Nashville: Broadman&Holman Publishers, 2003), 2004

² Fossum, *Îngerul Domnului*, 226-43, la fel și Iuda în teologia epistolelor lui Iacov,Petru și Iuda (Cambridge: University Press, 1994), 77-78

un om care vine pe pământ din cer, înconjurat de nori albi pufoși, dintr-un cer albastru senin. Cel mai adesea așa este portretizată cea de-a doua venire în arta creștină. Pentru a susține o astfel de părere, oamenii indică spre înălțarea lui Isus la cer de pe muntele Măslinilor așa cum este văzută în cartea Faptele Apostolilor. După ce Isus le-a spus ucenicilor săi a fi martorii Săi „în Ierusalim, în toată Iudeea și Samaria și până la marginile pământului ”(Fapte 1: 8), Isus “S-a înălțat la cer, și un nor L-a ascuns din ochii lor ”(Fapte 1: 9). Doi bărbați (îngeri) au stat deodată lângă ei și le-au spus că Isus se va întoarce în același mod în care s-a suit la nori. Mulți alții ar completa detaliile cu descrierea lui Isus venind din cer, așa cum este înfățișat în Apocalipsa 19. Acolo, El este imaginat călărind pe un cal alb și fiind urmat de armatele cerului. El se va întoarce în nori groși de furtună cu toate marile clătinări care au fost prezente în timpul teofaniei Domnului la Sinai. Cu toate acestea, Isus pare să ne ofere niște dovezi solide că de fapt vor avea loc mai multe lucruri decât ne putem imagina. Haideți să aruncăm o privire mai atentă la modul în care Isus și-a descris propria întoarcere și să analizăm cu atenție textele specifice pe care El le-a citat atunci când a făcut acest lucru.

Descrierea lui Isus a propriei reveniri

Discursul de pe muntele Măslinilor al lui Isus este formulat în moduri ușor diferite în toate trei evangheliile sinoptice. În relatarea lui Matei, Isus spune că o va face întoarce-te „pe norii cerului” (24:30). În relatarea lui Marcu, ni se spune că se întoarce „în nori” (13:26), în timp ce relatarea lui Luca spune că El va veni „într-un nor” (21:27). „Pe nori”, „în nori ”și, „într-un nor ”. La fel cum îngerul lui Dumnezeu a fost prezent în stâlpul norului în timpul Exodului, în același fel Isus își descrie propria Sa întoarcere din cer *în nor*. Mai mult, Isus a citat în mod specific două texte foarte importante ale Vechiului Testament în legătură cu întoarcerea Sa. Primul este Daniel 7, în care Isus se identifică ca fiind „Fiul Omului” divin care va veni cu norii. El va veni în același corp uman pe care l-a luat la întrupare. De asemenea, El va veni ca un “călăreț pe nori”, ca Dumnezeu atotputernic YHVH. După cum a spus Moise, „nu este nimeni ca Dumnezeul lui Ieșurun” care să călărească pe nori (Deut 33:26). Numai YHVH este “călărețul pe nori”. Cu siguranță faptul că Isus se va întoarce ca Dumnezeu-om divin nu este nimic nou pentru creștini. Ei așteaptă aceasta tocmai de două mii de ani. Cu toate acestea, importanța celui de-al doilea pasaj pe care Isus îl citează pentru a descrie întoarcerea Sa este adesea neînțeleasă. Afirmând că toate semințiile pământului îl vor vedea, El a făcut o referire clară la profeția din Zaharia 12. Ambele texte - Daniel 7 și Zaharia 12 - sunt menționate în toate cele trei relatări evanghelice sinoptice, precum și în cartea Apocalipsa. În Evanghelia lui Matei, Isus este citat spunând: „toate popoarele pământului se vor jeli și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului” (Mt 24:30). Cu toate acestea, în cartea Apocalipsa, citatul din Zaharia este și mai explicită:

“Iată că El vine pe nori. Și orice ochi Îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pământului se vor boci din pricina Lui! Da, Amin. ” (Apoc. 1:7)

Majoritatea creștinilor citesc „toate semințiile pământului” și presupun imediat că Isus descria un eveniment global. Acum, pentru a fi clar, personal cred că întoarcerea Lui va fi exact asta. Cu toate acestea, trebuie să menționăm că în contextul original din Zaharia 12 avem de fapt o profeție foarte specifică centrată pe Israel. Prin *seminții*, Zaharia se referă în mod clar la triburile lui Israel, iar prin *pământ* se referă la țara (ebraică: *eret*) Israelului. Când citim textul mai larg al profeției, acest lucru devine clar:

Atunci voi turna peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului un duh de îndurare și de rugăciune, și își vor întoarce privirile spre Mine, pe care L-au străpuns. Îl vor plânge cum plânge cineva pe singurul lui fiu, și-L vor plânge amarnic cum plânge cineva pe un întâi născut. În ziua aceea, va fi jale...Țara se va jeli, fiecare familie

deosebit; familia casei lui David deosebit, și femeile ei, deosebit; familia casei lui Natan, deosebit, și femeile ei, deosebit; familia casei lui Levi, deosebit, și femeile ei, deosebit; familia lui Șimei, deosebit, și femeile ei, deosebit (Zah.12:10-13)

Din nou, ideea aici nu este să argumentăm că întoarcerea lui Isus va fi un eveniment exclusiv local. Ideea este de a observa că întoarcerea lui Isus se desfășoară în întregime în jurul Israelului. Acestea se referă la triburile lui Israel care-l recunosc în mod specific pe Cel pe care l-au străpuns și astfel fiecare trib și clan în mod individual ajung să se pocăiască.

Casa lui David în mod individual, casa lui Natan în mod individual, casa leviților în mod individual și așa mai departe. Așa cum am discutat anterior în detaliu, acest pasaj descrie punctul culminant al istoriei răscumpărătoare a Israelului, moment în care „tot Israelul va fi mântuit” (Rom. 11:26).

CONCLUZIE: SEMNUL VENIRII FIULUI OMULUI

Iată atunci punctul critic pe care nu trebuie să-l ratăm. Semnul venirii Fiului Omului este ceva ce va fi recunoscut în mod specific de poporul evreu! Da, Isus se va întoarce în forma Sa nemuritoare, glorificată, dar pe deplin umană. El va veni din cer în același trup în care s-a înălțat. Aici trebuie să ne întrebăm care este semnul specific, definitiv care ar fi recunoscut de poporul evreu, care ar determina toate semințiile lor să recunoască exact cine vine să-i salveze?

Răspunsul nu este doar faptul că un om va veni din cer pe pământ. Nici nu va fi aspectul fizic specific al lui Isus. Nu este ca și cum evreeii vor spune: „Oh, uite, acesta este Isus. Îl recunosc din toate icoanele și picturile creștine.” Nu, semnul definitiv care îl va face pe Isus să fie recunoscut de propriul său popor nu poate fi altul decât acea manifestare specifică a stâlpului de nor, foc și glorie. Numai acesta este semnul care ar fi recunoscut de poporul Său pe ai cărui părinți i-a condus din Egipt. Ce dezvăluire mai mare ne putem imagina? Așa cum a fost la primul exod, așa va fi și în timpul celui de-al doilea. Așa cum Iosif s-a descoperit fiilor lui Israel, declarând: „Eu sunt fratele vostru!” (Gen. 45: 4), așa se va descoperi Isus poporului Său, declarându-Se atât Dumnezeuul lor YHWH, cât și salvatorul lor. În ceasul cel mai întunecat pentru Israel, când orice speranță va părea pierdută, când Israelul va ajunge la capătul puterii sale, după ce va fi îndurat plinătatea necazului lui Iacov, stâlpul divin al norului va apărea din nou și va coborî din cer pentru a-i salva. Acesta este semnul venirii Fiului Omului. Așa cum a făcut-o pe tot parcursul Exodului, la Muntele Sinai și la cortul întâlnirii, în același fel stâlpul va coborî și la final. Toți vor rămâne înspăimântați, uitându-se la gloria prezenței lui YHWH pe măsură ce vor recunoaște pe Cel pe care l-au străpuns. Căci în nor va fi Fiul omului, Isus, Cel strălucitor, singurul salvator al lui Israel. Într-adevăr, regele David avea dreptate când a strigat: Cântați-I lui Dumnezeu, cântați spre lauda Numelui Său! Înălțați-L pe Cel Ce călărește pe nori, al Cărui Nume este Domnul. Veseliți-vă înaintea Lui! (Ps 68:4 NTR).La care, tot poporul lui Dumnezeu răspunde: „Amin și amin. Vino Doamne Iisuse! ”

